

Disputatio solemnis de conceptione. b. virgi.

aa;

Tabula

Ista sunt que continen-
tur in hoc volumine.

Tabula totius operis in principio.

- E**xtrauagans cōstitutio sexti pape quarti sup materia de
cōceptione beatissime virginis. fo. .4.
- E**p̄la narratio disputatōis facte ferrarie. corā illustrissi-
mo ferrariēsi duce d materia p̄ceptiōis br̄issime v̄gis. fo. 5.
- T**ractatus de eadē materia reuerendissimi patris fratris
vincēcij de castro nouo sacre theologie p̄fessoris. 7 toti⁹ or-
dinis predicatorum generalis magistri. fo. .8.
- E**p̄la melliflui ac duotissimi bernardi ad canōicos lugdu-
nenses de festo p̄ceptiōis beate v̄ginis s̄i faciēdo. fo. 110.
- C**apl̄m vnicū assignans decē rōnes quare sacri ordinis p̄-
dicatorum p̄fessores doctrinā hanc v̄z. q̄ beatissima vir-
go in originali peccato fuit concepta defendant. fo. 113.
- C**apl̄z vnicū p̄tinens historiā p̄cilij basilien̄sis. In fine libri

Tabula.

Incipit tabula per utilis ad inue-
niēdū materias in hoc tractatu obserua tñ q̄ qñ p̄t̄ p̄cedit
numerū folioz. est i primo latere folij q̄rēda auctoritas vt b
r/qñ vero p̄t̄ seq̄t̄ est q̄rēda in sc̄do latere folij. vt hic/r.

Abbas panormitanus. folio	.xxxi	
Abrahā sirus. folio	.xxii	Scūs
Aidā qualiter fuit institutus folio	.x	
Adam quales filios generasset. folio	.r.	
Aidā pp̄ p̄ct̄i iusticiā originalē pdidit 7 t̄b⁹ mal̄ se subiecit	.r.	
Adam anglicus	.xxxvi	
Alanus ep̄s	.xxxvi.	
Albertus magnus or. pre.	.xxxvii.	Beūs
Albertus ve buria scūs or. pre.	.xlii	Scūs
Albertus de padua or. here.	.xlii.	
Aldebrandin⁹ demicauela or. pre.	.xlii	
Alcuinus doctor	.xxxii.	Scūs
Altiſiodorensis	.xxxv.	
Aluarus hispan⁹ ep̄s silueneſi. or. mi.	.xlv.	
Ambrosius doctor ex quattuor ep̄s mediolasi.	.xvi.	Scūs
Andreas ep̄s iherosolimitan⁹	.xxx.	
Angelus de bononia ep̄s or. pre.	.xl	
Angeli non sunt redempti	lv. lvi.	
Ambaldus romanus cardinalis or. pre.	.xxxix	
Ambaldus doctor parisiensis	.xxxvii	
Anselmus archiep̄s cantuariēsi.	.xii. xxv.	Scūs
Antonius de padua or. mi.	.xlii.	Scūs
Antonius archiep̄s florentin⁹ or. pre.	.xli.	Beatus
Antonius de zaro or. pre.	.xlii	
Antonius de bononia or. pre.	.xlii.	
Armachanus ep̄s hisbernie	.xxxv.	
Arnaldus ep̄s salermitanus or. mi.	.xlviij	
Archidiaconus guido bononiēsi.	.xxx	
Athanasius ep̄s alexandrinus	.xx.	
Argumēta cōtrarie opinionis qualiter procedant	.lxxv.	Scūs.
Auctoritates sacre scripture 7 glose	.l.	

2 a ij

Tabula.

Scūs	Augustinus doctor ecclesie z ep̄s Augustinus de anchona or. here. (De littera. B.)	xiiij. xlix.
	Bartholome⁹ brixienſis Bartholomeus feltrenſis or. mi. Bartholome⁹ de piſis or. mi. Bartholomeus de bononia or. pre. Bartholomeus de piſis	.xxix .lx xlvj. xliij xxx.
Scūs:	Beda venerabilis preſbyter Benedictus duodecim⁹ papa	.xxxiiij .lxxxiij
Scūs	Bernardus abbas ſcūs or. cister. Bernardus de claromonte or. pre. Bernardus papieſi.	.xxvj .xliij .xxix
Scūs:	Bernardinus ſcūs or. mi. Bernardus cluerei or. he. e. Bertrandus de turre cardinalis or. mi.	.xliij .xlix xlv.
Scūs	Boetius ſenator dictus ſcūs ſeuernus Bōbologinus or. pre.	.xxiiij .xli
Scūs	Bonanētura cardinalis ſcūs or. mi. Bonifacius de cremona or. pre.	.xliij xliij.
Scūs	Bonifacius papa primus Bonifacius papa tertius Bucardus ep̄s guozmatiēſis Buidus or. mi.	.xxviij xxviij. xxxij xlvij
	(De littera. E.)	
	Caro xp̄i filis carnis pct̄i zc. a folio. 14. vsqz ad. xvj.	xiiij.
	Caro marie de propagatione pct̄i venit Caro peccati que dicatur Canonistarū testimoniū adducitur	.xv .xv xxix.
Scūs	Cassiodorus ſenator z postea monachus Catholicō or. pre.	.xxiiij xliij
Scā	Catherina de senis or. pre.	xxxviij.
Scūs	Cesarius arelateſi. ep̄s	.xxv
Scūs:	Cyprianus ep̄s carthagineſi. Cirillus alexandrinus ep̄s	.xix xxij

Tabula

	Clemens papa quintus Clemens papa sextus Cōceptio virginis in pctō originali a q̄ depēdet Cōceptio virginis multiplex Cōclusio prima probatur Cōclusio sc̄da probatur Cōclusio tertia probatur Constantin⁹ de monte budelo. or. pre. Corradus de saronia ordinis minorū Correlaria tria ponūtur z probantur (De littera. D.)	.xxviij .xxviij .xi .lxxx. xlv. lxxxv ij. .lxix .lxxxiij xliij xlv. lxxxv
	(De littera. D.)	
	Damasceus preſbyter De⁹ potest facere multa q̄ non facit Deus solū facit que preordinauit Deo oēs hoīes obligāt differēter tñ inocēs z peccator Determinatū ab ecclesia dicit̄ / aliquid quadruplicat̄ Disputationis hui⁹ libri modus z ordo Dominicus patriarcha. or. pre. Dominicus ep̄us brixieſi. Durandus de sancto portiano ep̄us or. pre. Dñicus de cathalonia. or. pre. Durandelus or. pre. (De littera. E.)	.xxxij .xcj xcj. ciiij. lxxij. ij. lxxxix. xxxvi. xxxix. xliij. xliij.
	(De littera. E.)	
	Efrenſirus doctor Egidius zamoreſi. or. mi. Quomodo iste do. sit falsificatus Egidius romanus corrigiatus Elucidarius Epilogus libri Eugeni⁹ papa quart⁹ Eusebius emiſſenus ep̄s (De littera. F.)	.xxij xlv. xlvj xlvij xxxvi cix. xxviij. xx.
	(De littera. F.)	
	Facinus magister or. here. Festum cōceptionis quoad indulgētiā z modū celebrādi. z q̄ ad discutionē mēdatioz z falsarū auctoritatū q̄ in illo cōs	.xlviiij aa ij

Tabula.

	nētur 7 quoad reprehensionē illi ^o qui predictū officium edidit. per totū caplm qui est folio	.lxxxiij
	Filij ad equales fuissent in primo statu	x.
Scūs	Franciscus de ast or. mi.	.xlviij
	Fulgenti ^o epus africane puincie	xxij.
	¶ De littera. B.	
	Waluan ^o bononici. doctor	.xxx
	Walter ^o cardinalis or. pre.	.xxxix
	Warius parisiēsi.	.xxxv
	Weraldus de stemis or. here.	xlx.
	Weraldus de odonis or. mi.	.xlviij
	Wibert ^o porretanus epus pictau or	xxxiiij.
	Wibertus alius	xxxvi.
	Wosator decreti	xxx.
	Wotifredus doctor parisiēsi.	.xxxvi
	Wre plenitudo q̄druplex 7 qualif fuit in brā. v. 7 i xp̄o	cvij.
	Wre totalitas q̄uo fuit i xp̄o 7 nō i. b. v. nisi aliq̄ mō .	.cvij
Scūs.	Wregonus papa	xxviij.
Scūs	Wregonus nazanzenus epus	xxij.
Scūs	Wregonus epus nisenus	xix.
	Wregonus de arimino or. here.	xlviij.
	Wrecus doctor epus	xxi.
	Wuillemus ochā doc. parisiēsi. or. mi.	.xl
	Wuillem ^o altisiodoreni. epus	xxxv.
	Wuillemus metensis epus	xxx.
	Wuillemus de alchono or. pre.	.xliij
	Wuillemus durandi	xxix.
	Wuillemus epus ecclesie miniatesi.	.xxxv
	Wuillemus de roma or. pre.	.xliij
	Wuido gallicus or. pre.	.xliij
	Wuido de arbona	.xxxviij
	Wuillemus antiqu ^o cācellarius parisiēsi.	xxxv.
	Wuillemus paraladi doc. parisiēsi. epus lugdunensi. or. p̄.	xl.
	¶ De littera. D.	
	Wymo doctor egregius	xxxiiij.
	Werardus epus 7 martyr	xxv.

Tabula

	Wenricus de gādauo doc. parisiēsi.	.xxxvi	
	Wereses multiplices	.xciiij. 7. ciiij	
	Werveus doc. parisiēsi. or. pre. magf generalis	xl.	
	Wenricus de vri maria or. here.	xlx.	
	Wenricus de huri or. here.	xlx.	
	Wieronim ^o presbyter cardinalis doc. ecclesie	.xviij	Scūs
	Wireneus epus lugdunensi.	.xxx	Scūs.
	Wonorius 3 ^o qui confirmavit or. pre.	xxviij.	Beatus
	Wostiesi. cardinalis	xxix.	
	Wugo cardinalis or. pre.	.xxxj	
	Wugo de sancto victore	xxxiij.	Wtūs
	Wugo de argentina or. pre.	xlj.	
	Wugo de scō theodorico cardinalis or. pre.	xl.	
	Wugo epus ferrariēsi.	.xxix	
	Wugolimus de vrbē veteri or. here.	xlx.	
	¶ De littera. F.		
	Wacobus de voragine epus or. pre.	xxxix.	
	Wacobus epus or. pre.	.xl	
	Wacobonus de ordine minoz vtriusqz iuris doctor	.xlviij	
	Wacobus ordinis cisterciēsi.	xxxviij.	
	Wacobus de viterbio or. here.	xlx.	
	Wacobus egidij magf sacri palatii or. pre.	xlj.	
	Wacobus de casta or. mi.	xlj.	
	Wacobus pictauiēsi. or. mi.	xlviij.	
	alius Wacobus eiusdem ordinis	.xlviij	
	Wacobus epus perusinus or. pre.	xl.	
	Wacobus venetus or. pre.	.xliij	Beat ^o
	Wallarius epus	.xx	Scūs
	Willelfonsus archiep̄s toletanus	xxv.	Scūs
	Willelfonso archiep̄o auctoritas iposita redarguit	.lxxxviij	
	Wnocēciapprie 7 p̄cise. qd sit qd sit et inocentia pfecta	ciij.	
	Wnocenti ^o epus qui floruit ante augustinū	.xx	
	Wnocēti ^o papa prim ^o qui floruit tpe augustini	.xxviij	Scūs
	Wnocēti ^o papa 2 ^o q floruit tpe sci bernardi	xxviij.	Scūs
	Wnocēti ^o papa 3 ^o q floruit tpe bti dñici	xxviij.	Scūs

Tabula

Beatus	Innocentius papa quintus s. tarantasia or. pre.	.xxviii
	Innocentius papa sextus qui doctrinam san. th. miris laudat	.xcj
Scūs.	Joannes chrisostomus episcopus constantino politanus	.xix.
Beatus	Joannes cassianus qui edidit collationes patrum	.xii
Scūs	Joannes damascenus presbyter qui miraculis claruit	.xxxj
	Joannes theutonicus glosator decreti	.xxxix
	Joannes theutonicus alter or. pre.	.xxx.
	Joanne baptista nullus surrexit maior quam litera intelligat.	.lxxix.
	Joannes de polliaco doctor parisiensis.	.xxxvi.
	Joannes compilator summe canonice	.xxxix.
	Joannes beletus doctor antiquus	.xxxv.
	Joannes de albailla doctor parisiensis.	.xxxvi.
	Joannes andreas doctor bononiensis clarissimus	.xxx.
	Joannes de calderinis doctor bononiensis.	.xxx.
	Joannes monachus doctor parisiensis or. cister.	.xxxvii.
	Joannes de turre cremata cardinalis or. pre.	.xxx.
	Joannes gallicus	.xxxvi.
	Joannes de villa abbatis	.xxxvi.
	Joannes de ceruo	.xxxvii.
	Joannes or. cister.	.xxxvii.
	Joannes linthiber episcopus or. pre.	.xl.
	Joannes episcopus bossinensis or. pre.	.xl.
	Joannes de bublia or. pre.	.xli.
	Joannes de neapoli or. pre.	.xl.
Beatus	Joannes dominici cardinalis or. pre.	.xxxix.
	Joannes sterlingatus or. pre.	.xli.
	Joannes parisiensis or. pre.	.xli.
	Joannes balbus qui catholicus or. pre.	.xli.
	Joannes de verdiaco or. pre.	.xli.
	Joannes de santforti or. pre.	.xli.
	Joannes de sancto geminiano or. pre.	.xli.
	Joannes de gallicis or. pre.	.xli.
	Joannes de monte nigro qui vicit grecos florentie coram papa engenio or. pre.	.xli.
	Joannes britanni or. pre.	.xli.
	Joannes ricardi or. mi.	.xlv.

Tabula.

Joannes de rupela or. mi.	.xlvi.
Joannes scotus or. mi.	.xlvii.
Joannes genesius or. mi.	.xlviii.
Joannes de herphodia or. mi.	.xlviii.
Joannes gallicus or. mi.	.xlviii.
Joannes de saxonia or. here.	.xlj.
Joannes stringarij or. here.	.xlj.
Joannes theutonicus or. here.	.xlj.
Jordanis or. here.	.xlj.
Joannes gallicus or. here.	.xlj.
Indulgentia que datur celebrantibus festum conceptionis.	.lxxxj.
Indulgentia que datur dicentibus officium conceptionis editum a magistro leonardo de noyatolis ut in bulla legitur	.lxxxv.
¶ De littera. L.	
Landolphus or. minorum.	.xlviij.
Laurentius antiquus glosulatoz.	.xxxix.
Laurētius calchaneus brixienis utriusque iuris doctor.	.xxxj.
Leo papa sanctus	.xxij.
Leonardus magister or. pre.	.xli.
Leonardus de utino or. pre.	.xli.
Legis communis et specialis distinctio ducta ab aduersariis quomodo non suffragetur illis.	.lxxiiij.
Linchonieus episcopus	.xxxiiij.
Lotharius	.xxxviij.
Luchas de padua or. mi. clareus miraculis	.xlvj.
¶ De littera. AD.	
Maria ugo qualiter dicatur imunis et quod proprie significet imunis et qualiter intelligatur illud s. th. p. d. 43. ar. 3.	.lxxvj.
Maria non peccauit actualiter	.lxxviij.
Maria fuit purissima	.lxxviij.
Maria quomodo superat omnes angelos puritate et deduplici puritate	.lxxxviij.
Maria fuit ignara delicti	.lxxxviiij.
Maria non habere nodum originalis peccati quomodo intelligitur	.lxxxviiij.
Mariæ conceptio fuit singularis	.lxxxviiij.
Mariæ conceptio fuit mira.	.lxxxviiij.

Tabula.

Maria virgo maculas. ade. non admisit	.lxxxix
Maria quomodo est sine macula et quomodo non	.lxxxix
Maria quando fuit aiata. lxxv. mensis februarij	lxxxij.
Maria quando fuit sanctificata	lxxxij.
Maria quando et quomodo fuit plena gratie et distinctio multiplicis gradus plenitudinis gratie.	.lxxxix
Maria quomodo fuit electa ab eterno	.lxxxix
Maria fuit ab actuali preservata	.lxxx
Maria non fuit ab originali preservata	liij.
Maria adeo preservari non potuit de potentia ordinata.	.xcj
Maria non fuit decens ut preservaretur ab originali	xcj.
Maria ab actuali peccato fuit melius preservata quam aliqui angeli.	.xcij
Mariae melius fuit esse quam non esse et e converso sceleratissimis hominibus	.xcij
Maria propter peccatum originale non fuit effecta adultera seu fornicatrix sed bene creatura habens mortale peccatum et precipue idolatriam.	.xcij
Maria nunquam fuit simpliciter deo odibilis sed dilectissima si autem fuit ut secundum quod et per modicum tempus et quasi inceptibile	.xcij
Maria fuit super omnes adeo dilecta.	.xcij
Maria semper fuit incorrupta et immaculata prout hec opponuntur vigorati mentis et corporis. si autem prout opponuntur peccato originali	xcij.
Maria fuit inter omnes mulieres benedicta et quomodo est benedictus fructus ventris sui.	.xcvj
Maria fuit omni sanctitate repleta	.xcvj
Maria fuit super omnes choros angelorum exaltata	xcvj.
Maria fuit preservata ad dolorem propter et ab icineratione	xcvj.
Maria fuit redempta	lj.
Maria fuit reconciliata	lvij.
Maria fuit ex seipso concepta folio. lx et per totum capitulum	.lx
Maria quomodo fuit a filio honorata presertim propter quam fuit mater eius honore sibi decem si derogare dignitati filij	xcvij.
Mariae. vij. privilegia sunt donata	xcvij.
Maria fuit singulari modo preparata ut esset habitaculum dei multis rationibus.	.xcix

Tabula

Maria fuit omni laude dignissima propter et simpliciter propter quod fuit mater dei si autem tempore sue conceptionis passive et quomodo ignominia potuerit cadere in ipsam qua ratione et quo tempore	.c
Maria excessit omnes sanctos in gratia	cvij.
Mariae virtutes et merita	cvij.
Mariae prerogativa	xcvij.
Machometi auctores. allegata per adversarios. et inveniuntur in illos.	.xcix
Martinus episcopus. or. pre.	.xl
Martinus	xcvij
Mauritius episcopus parisiensis.	xcvij.
Martinus episcopus	.xcij
Michael de furno	xcvij.
Moneta. or. pre.	.xl
De littera. M.	
Nicholaus gallicus	.xcvij
Nicholaus de lira. or. mi.	.xlviij
Quomodo iste doctor sit falsificatus	xlviij.
Nicholaus tranch. do. parisi. or. pre.	xlj.
Nicholaus de achora	.xcvij
Nicholaus de esculo. or. pre.	xlj
Nicholaus de anque. or. mi.	.xlviij
De littera. D.	
Do abbas	.xcvij
Do de castro rodulphi episcopus toscanus	xcvij.
Do gallicus. doctor antiquus	.xcvij
Officium conceptionis. magistri leoardi de nogarolis glosatur et arguitur a fo. lxxxiiij usque ad xc	
Officium conceptionis quod ad indulgentiam et celebrationem et quod ratione celebratur et habet indulgentiam. fo. lxxxiiij et per totum capitulum.	.lxxxiiij
Olimpius episcopus. hispanus vir illustris	xlj.
Opus creationis in quo excedat et excedatur ab opere redemptionis	.xcvij
Ordinis cisterciensis adducuntur testimonia. 14. doctorum	.xcvij
Ordinis predicatorum lxxij. doctorum clarissimorum adducuntur testimonia	xcvij.

Sctus

Sctus

Tabula.

<p>Ordinis minorum triginta duorum doctorum illustrari ponuntur testimonia.</p> <p>Ordinis heremitarum ponuntur testimonia xv. peritissimorum doctorum</p> <p>Ordinis carmelitarum ponuntur testimonia duorum doctorum</p> <p>Quisda papa</p> <p>Ordo dicendorum tenendus in hoc tractatu declaratur</p> <p>Originalis iusticia quid sit diffinitive</p> <p>Originale peccatum quid sit</p> <p>Originale peccatum quo pacto contrahitur et in omnes homines transmittitur</p> <p>Originale peccatum est minus quam veniale. quia minus habet de voluntario et mitiori pena punitur</p> <p>Dignitas christi. nobilior fuit origine ad eum</p> <p>Dignitas doctrina clarissimus</p> <p style="text-align: center;">De littera. P.</p> <p>Paganus sanctus. or. pre.</p> <p>Pape potestas ad que se extendit et in quibus eius sententia omnibus ante fertur et in quibus non</p> <p>Pauli apostoli. antea et alie sacre scripture. ad ducuntur pro parte vera</p> <p>Paulus perusinus. or. carne.</p> <p>Paulus episcopus burgensis</p> <p>Petrus lombardus magister sententiarum</p> <p>Petrus comestor. v. z. magister hystoriae scolasticarum</p> <p>Petrus damianus cardinalis</p> <p>Petrus de braco</p> <p>Petrus capuanus</p> <p>Petrus mediolanensis</p> <p>Petrus de parma</p> <p>Petrus de tarantasia. or. p. q. fuit postea innocencius. 5°</p> <p>Petrus de palude patriarcha. or. pre.</p> <p>Petrus de polonia</p> <p>Petrus tripolitanus</p> <p>Petrus de gambara comes civis brixienis.</p> <p>Petrus calo. or. pre.</p>	<p>xlj.</p> <p>xlviij.</p> <p>xlj.</p> <p>lxxj.</p> <p>ix.</p> <p>x.</p> <p>xi.</p> <p>xi.</p> <p>lxxx.</p> <p>xcij.</p> <p>ix.</p> <p>xl.</p> <p>lxxx.</p> <p>xl.</p> <p>l.</p> <p>xxxvj.</p> <p>xlj.</p> <p>xxxiiij.</p> <p>xxxij.</p> <p>xxx.</p> <p>xxxvi.</p> <p>xxx.</p> <p>xxxvij.</p> <p>xxxix.</p> <p>xxxix.</p> <p>xlj.</p> <p>xxi.</p> <p>lxvj.</p> <p>xlj.</p>
---	--

Be^o

Sc^o

Tabula

<p>Petrus galdino. or. pre.</p> <p>Petrus iheremie. or. pre.</p> <p>Petrus de lascala. or. pre.</p> <p>Philippus de monte calerio. or. mi.</p> <p>Pictavius in summa sua</p> <p>Physiologus</p> <p>Pietas quid sit diffinitive</p> <p>Pia est maxime opinio asserens beatam virginem concepta in peccato originali</p> <p>Polidophorus</p> <p>Prosper episcopus rhegiensis</p> <p>Placatio quid importat</p> <p>Pontificum summorum. xv. testimonia</p> <p>Prepositivus doctor antiquus parisiensis</p> <p>Privilegium habere beatam virginem preservationis. non est credendum nisi allegantes tale privilegium ostendant et de ipso fidem faciant</p> <p>Predicare quod beata virgo fuit concepta sine peccato originali non est licitum neque audire tales predicantes</p> <p>Presupposita que premituntur in principio huius operis ad intelligentiam sequentium</p> <p>Preservativa redemptio quam ponunt aduersarij non est bene posita.</p> <p style="text-align: center;">De littera. R.</p> <p>Rabanus abbas fuldensis. doctor sanctus</p> <p>Raimundus copilator decretalium</p> <p>Raphael de pernasio. or. pre.</p> <p>Ratio prima pro prima conclusione probans beatam virginem esse conceptam in peccato originali supra ex parte redemptionis</p> <p>Ratio secunda supra ex parte libidinis et concupiscentie</p> <p>Ratio tertia sumpta ex parte penalitatis</p> <p>Ratio quarta sumpta ex parte mortis christi</p> <p>Ratio quinta ex prerogativa christi</p> <p>Ratio sexta sumpta ex parte remissionis peccati</p> <p>Ratio prima pro secunda conclusione sumpta ex parte contradictionis sacre scripture</p>	<p>xlj.</p> <p>xlj.</p> <p>xlj.</p> <p>xlviij.</p> <p>xxxv.</p> <p>xxxviij.</p> <p>lxix.</p> <p>lxiiij.</p> <p>xxxvj.</p> <p>xxij.</p> <p>Sc^o</p> <p>cx z per totum</p> <p>xxvij.</p> <p>xxxv.</p> <p>lxiiij.</p> <p>lxix.</p> <p>lx.</p> <p>lx.</p> <p>lxiiij.</p> <p>Be^o</p> <p>xxix.</p> <p>xlj.</p> <p>lx.</p> <p>lxix.</p> <p>lxix.</p> <p>lxiiij.</p> <p>lxviij.</p> <p>lxix.</p>
---	---

Tabula

Rō scda sūpra ex parte contradictionis scōz doctoz	.lxx
Rō tertia sumpta ex pte cōtraditionis fidei.	.lxx
Rō quarta sūpra ex pte erroris z heresis z supstitōis	.lxxi
Rō quinta sūpra ex determinatione ecclie	.lxxij
Rō sexta sūpra ex parte carētie veritatis	.lxxij
Rōnale q̄ z guillelmus in. 7. p. cap. de purificatione beate virginis re fellit illā reuelationē esse autēti cam que fertur fuisse factam cuidam abatti in nau fragio constituto.	.xxxv
Radulphus	xxxvij.
Redēptio duplex ponitur ab aduersarijs	lij.
Redēptōis ethimologia scōz isidoz papiā z alios doct.	.lvij
Remigius. archieps remesi	.xxij
Rethicius vir illustris augustudunū ep̄s	xx.
Reinerius de pisis. or. pre.	xlij.
Reginaldus archieps. or. mi.	.xlv
Ricardus de media villa. or. mi.	.xlv
Ricardus ep̄s	xxxv
Ricardus de sancto victore	.xxxij
Robertus contio. or. mi.	xlvj.
Robertus olchor. or. pre.	xli.
Quomō iste doct. sit falsificatus super sapiam	xli.
Robertus mediolanū ep̄s	.xxxv
Robertus cardinalis. or. pre.	.xxxij
Romanus. or. pre.	.xli
De littera. S.	
Salomonis testimonia adducuntur z ēt iob z dauid	.lij
Sedulius presbiter	xxxi.
Seuerius doctor illustris super math.	xxi.
Seuerianus ep̄s	xxv
Sermones q̄ dicunt ad heremitas nō s̄t augustini	xciiij.
Sicardus etiā dicit non esse autēticā reuelationē illā factam cuidaz abatti in naufragio constituto.	.xxxv
Sixt ^o papa. 4 ^o . or. mi. dans indulgentiā hys q̄ celebrant fe stū cōceptōis v̄r asserere implicite z prudēter beatā vir ginē in originali pctō fuisse cōceptā	.lxxxij

Sanctus.
Sanctus.

Sanctus.

Tabula

Soccus	
Speculator	.xxxvij
Stephanus magister antiquus parisiens	xxx.
Stephanus ep̄s z cancellarius parisiens cū tota vniuer sitate aprobauit doctrinam. s. thome vbi habet apro batō vrbani z inoventij.	xxxv.
De littera. T.	
Theodorus ep̄s doctor illustris.	.xxij
Theodorus teutonicus	.xxij
Theophilus ep̄s alexandrinus	.xxij
Titus episcopus botrenus	.xxij
Thomas de aquino	xxxvij.
Thomas de lenchino. or. pre.	xl.
Thomasinus. or. pre.	xli.
Thomas anglicus. or. pre.	.xlij
Thomas de suctonia. or. pre.	.xlij
Thomas de ales. or. mi.	xlv.
Thome doctrina	xc.
De littera. U.	
Vincentius valentinus. sanctus. or. pre.	.xxxvij
Vincentius historiographus	xl.
Vniuersitas parisiens	xc.
Ulricus theologus z canonicus	xli.
Urbanus papa quintus	xc.
Ubertinus de casali. or. mi.	xlv
De littera. X.	
Xps redemit omnes electos	.lxx
Xps pro omnibus mortuus est fo lxxij. z p totū caplm	lxxij.
Xps est omnium reconciliator z mediator	lvij.
Xps non est in peccato conceptus	.xij
Xps fuit purissimus	.xvi
Xps solus dicitur singulariter innocens	cuj.
Xpi anima sola fuit sine peccato non per naturā s̄z per gr̄az	lxv.
deus autem est sine peccato per naturam.	lxv.
Xps solus in conceptione sanctus.	xvij. lxvij.
Xpi conceptio facta est per gratiam.	lxv.

Sanctus.

Sanctus.

Sanctus.

Sanctus.

Sanctus.

Tabula

	Xpi animam dicere non esse creaturam est hereticum	.ciii
	Xpi gratia omnes excellit	.cvii
	Xpi singularis prerogativa.	xxvi. lxx
	Xpi dignitas	xciii. z. c
	De littera. p.	
Sanctus.	Ysaie prophete testimonium	l.
Sanctus.	Yreneus lugdunensi episcopus	.xxx
	Ysidorus archiepiscopus hispalensis	.xxv
	De littera. z.	
Sanctus.	Zacharias episcopus grisopolitanus qui de concordia euangelistarum opus in signis edidit	.xxxiii .xxvii
	303imus sanctus papa	

Hic liber
 ducetorum et sexa
 ginta sanctorum ac docto
 rum preclarissimorum: virgi
 ne marie in originali pictura fo
 re concepta dicendum continet dicta: sic
 cogentia: ut quisquis ea sinceriter relege
 re voluerit: puto velit nolit: tantorum vi
 rorum potiusquam proprias amplecti cogatur sen
 tentias. Edditus est autem per reueren
 tissimum patrem fratrem vincentis
 um bandelum de castro nouo et
 sacre theologie professorem
 egregium ac totius ordi
 nis predicatorum ma
 gistrum dignis
 simum.

Reuerendis ac colendissimis patri-
bus sacri ordinis predicatorum profesoribus huius
libri corrector humile obsequium et proterā obiam.

Quodlibet armorum genus aut rei militaris pre-
sidiū in hora certaminis graciosius esse quā in re tra-
quila et hoste deuicto idēz omniū sensus appro-
bat. Omnis enim homo in tempore sue indige-
ntie potius quā affluentie sibi appetit subueniri. Si-
tienti nāq; populo fons dulcis: et fame oppresso panis suauis
est: artusq; languidi medici (quem sibi in columes subtraxe-
runt) aduentum prestolantur. Quare constat urgente bello
necessarium magis et expedientius quā data pace: esse subsidiū
Sane cum audirem in toto fere terrarum orbe contra ordi-
nem nostrum ultra quottidianum ac assuetum ordinariūq;
contra hereticos conflictum: alium non tam nouum quā nouo
modo inuentum perniciosissime incrementis: modicis meis ad-
hibitis viribus illi obstare cogitavi. Non lancea aut scuto pro-
prio usus (nec enim ego talis sum ut de me quisquē vel minimū
vestrum aliquid accipere possit: nec ego ex me tradere aude-
re) sed aliena arma que apud me erant validioribus propugna-
toribus libentissime offerens. Duellum autem hoc: non leue
imo grauissimum: non debile sed maximum iudicandum est.
ex quo non in hostes sed in ciues: non in hereticos aut in fide-
les sed in catholicos: in christi tñ via sub quadam deuotione
ac sanctitatis imagine errantes insurrexit. Bellum inq; grā-
de: quod iam apud nos temporibus patres nostri veluti fidei non
modo cultores imo custodes et defensores pro tuenda vnica
xpi et in maculata conceptionis prerrogatiua aggressi sunt vo-
bis igitur. in hoc continuo laboris exercitio constitutis visus
est arma bellica gladius scilicet tradere: in quo possitis tela ignea
nequissimi extinguere. Verbum loquor dei quod apud gladium
spiritus vocat. Erte gladium: qui ut penetrabilior omni alio
ancipiti pertingit usque ad diuinem animum et spiritum. gladium que

scripturam sacram per doctores sanctos elucidatam et expo-
sitam: et per reuerendissimum patrem fratrem vincentium bā
delum de castro nouo sacre theologie professorem et totius pre-
dicatorum ordinis magistrum dignissimum copulatam. Est
enim talis iste gladius ut in illo possitis omnes aduersarios
non vestros sed veritatis prosternere. Vobis autem tantum
ipsius destinare laborem volui: quia et si omnium fidelium pro
veritatis defensione subire mortem inter sit: hoc tamen vobis
fratribus predicatoribus maxime concessum est. Quis nam-
que pro veritate mori cogitur nisi cui predicanda veritas est co-
missa: quique illam amplectendam: protegendam muniendam
ac conseruandam in suam recepit fidei. Et qui sunt hi? Vos
profecto esse cognoscetis si aduerteritis vocationem vestram
fratres. Estis namque veritatis fratres non solum predicatorum ve-
rum etiam ordinis predicatorum. Adulti enim fratres et cle-
rici sunt et qui ingemiscens profero et detestor seculares predi-
catores: qui sine zelo charitatis moti seu inanis glorie aut que-
stus cupidine accensi: christum sua sponte annunciant et predicant:
quibus euangelizandi non est commissum officium. Vos autem
vocabulo predicatorum estis insigniti non ut ceteri: sed tales
quibus est euangelizandi officium inunctum. Et si vobis sin-
gulariter predicare conuenit: quibus pro predicatione mori
singulariter competet. Et si pro predicatione et pro veritate.
Non enim in veris predicatoribus veritas et predicatio di-
stinguntur. Nam non sunt predicande falsitates non menda-
cia: non doctoribus sacris falsa sunt imponenda testimonia:
non falsificandi sunt libri: sed vera christi fides iuxta sanctorum
doctorum veritatem omnibus annuncianda est hominibus.
Propter quod veritatis mater illa que veritatem peperit: fili-
os vos vocare: fratres suos vos dicere: non est confusa. Na-
bitum quem gestatis: de celo allatum sua sacra manu vobis
ostendere non est dedignata. Et propter eandem (cui ipsa
semper affecta fuit) veritatem vos tamquam suos nominatos

ffes sub clamide magnitudinis admirabilis vestro primo pa-
tri et fundatori dominico demonstraui. Aquam benedic-
tam super vos in dormitorio aspergere visa est. An super eum
in eius laudem prorumperetis. aniam. Salue regnam con-
cinentes vestram conseruationem a filio postulans coram ipso
prostrata apparuit. Ipse quoque filium cum post hoc exilium
vobis dignaretur ostendere. ihesus benedictum fructum ven-
tris tui cantantes deprecari: ipsa vestras preces preue-
niens vobis in presenti ad huc exilio constitutis illum mani-
festissime patefecit. Vobis quoque inclinatis et o dulcis maria
denote inuocantibus mulier benedixit. Inuitatorum quoque qui
ipsam laudaretis proprio ore contulit: non sic non sic inquis
fratris aue maria pro inuitatorio incipienti: sed regem virginis fi-
lium venite adoremus deinceps dicendum mandauit. Et quod
predicatos veritatis vos confirmabat: vobis spiritus sanctum in
die penthecostes in linguis igneis tamquam primis predicatori-
bus impetrauit. Omnia predicta preses legistis versusque proge-
nitoribus data munera comprobastis. Non hec sunt hostium
vel aduersantium opera aut iudicia (et ut maiora proferam)
nec seruorum: potius autem filiorum. Non enim ficta deuotio
presunta nouitas mater superstitionis filia leuitatis pla-
cet sibi. Non eget iuxta mellifluum bernardum non eget falso
honore veris honorum titulis cumulata. Non vult sibi dubi-
um impartiri honorem: que certis affluit. Anselmo libro de
excelencia virginis cap. 2. et augustino in sermone de nativitate
virginis qui incipit excellentiam beate matris dicentibus
sic. Quoadmodum dixi scriptum illud ecclesia in auctoritate
suscipere noluit videlicet indeces esse reputas de beata ma-
tre dei quid dubitabile in laudem eius recitari: cum ea que in-
citantur de illa vera existant tanta laudis materia sint refer-
ta: ut quicumque laudando eam morari desiderat necesse sit ut
facultas eius magnitudini rei et veritati succubat. Sicut enim
sola precunctis meriti singularis emittit: ita quicquid eam atti-
net speciali quadam veritatis firmitate dignum est enitere.
hec ille. Cum ergo presuntuose nouitates et dubie laudes et quod

gravius est temeraria in sacros doctores offensiva audacia
vrgini non placeat imo et gravissime displiceat et iuxta stuz bo-
navetur a ex hoc maxime puocatur: vos o predicatores fies
varu virginis laudu amatores hunc libru suscipite: illu legite
singularē et vnicā conceptionis xpi prerogativa ipa virgine
ad hoc vos adiuante defendite: pro qua tuenda et defendē-
da: infamias: iniurias: ipaz quoqz mortē ab indocta plebe-
cula sustinere non formidetis. Scitis enī qm rudis plus in-
struendus non sequendus est: et in eozū mētibus scandalū vti-
li^o nasci permittitur quā veritas relinquatur. Exaudito enī
verbo phariseos scandalizatos xps contēnes discipulis dixit
Sinite illos ceci sunt. Non ergo cecos sequamur: nos oculos
hntes: et qui veritatis lumine super nos radiāte scripture sa-
cre adepti sumus sacramenta. Uidi autem libru huc nimiaqz
cū diligēcia correxi: addidi quoqz aliquas auctoritates quas
hic allegatas querendo inveni. Et vbi libros falsificatos re-
peri immediate subiunxi. Et quia librum hunc legentes et ve-
ritatem in eo luce clarius contentā considerantes possent li-
mitēs a pontifice summo poitas transgredi: ideo excommu-
nicationē ab eo promulgatam eius exordio preposui. Valete et
pro me ad dominum intercedite.

Tenor bulle Sixti sup materia de cōceptōe vrginis

Itē ep^o seru^o seruoꝝ dei ad ppetuā rei memo-
riā. Braue nimis gerim^o et molestū: cū sinistra
nob de quib^o vis eccliaisticis psonis refferunt.
Set in eoz q ad euāgelizādū verbū dei sunt de-
putati excessib^o predicādo comissis: eo graui^o p-
uocamur q illi piculosi^o remanēt in correpti: cuz facile deleri
neqant q multoz cordib^o sic publice pdicādo diffusū^o et dap-
nabili^o iprimūtur errores. Sane cū stā romana ecclia de in-
temerate sempqz vrginis marie cōceptōe publice festū solle-
pniter celebret et speciale ac ppriū sup hoc officiū ordinaue-
rit: nonnulli ut accepim^o diuersoz ordinū pdicatores i suis ser-
monib^o ad pplm publice p diuersas ciuitates et tīras affirma-
re hatten^o non erubuerūt et qtidie pdicare non cessāt: oēs illos
q tenēt aut asserūt eandē gliosaz et immaculatā dei genitriceꝝ
absqz original pcti macā fuisse conceptā mortāl^o peccare. l.
ēē hereticos eiusdēqz imacitate cōceptōis offm celebrātes aut
audiētes sermōes illoꝝ q eā sine huiusmōi macā fuisse cōcep-
tā affirmāt peccare gunt. Sz et p̄fati pdicatorib^o non p̄tēti cō-
fectos sup hys suis asertōib^o libros in publicū ediderūt. Ex
quoz pdicatorib^o et asertōib^o huiusmōi: non leua scādala i mē-
tib^o fideluz exhorta sūt et maiora merito exoriri formidant in
dies. Nos at et huiusmōi temerarius ausib^o ac pueris asser-
tōib^o ac scādalis q ex inde in ecclia dei exoriri possēt (quātū
nob ex alto cōcedit) obuiare volētes: motu pprio non alicuius
nob sup hoc oblate petitiōis instātia: sz de nra mera delibera-
tōe: et certa scia huiusmōi assertiōes pdicatoꝝ eozūde et alioꝝ
qrūlibz q affirmare p̄sumerēt eos q crederēt aut tenerēt eā
de dei genitricē ab original pcti macā in sui cōceptōe p̄serua-
tā fuisse: p̄pterea alic^o heresis labe pollutos fore. l. mortāl^o
peccare aut h^o cōceptōis offm celebrātes seu huiusmōi sermo-
nes audiētes alic^o pcti reatū incurrere ut pote falsas et erro-
neas et a veritate penit^o alienas: editosqz desup libros pdi-
ctos id cōtinētes q ad hoc: auctoritate aplica tenore p̄fati re-

Mo 3 concilii
uz basiliense

probam⁹ ac dampnamus. Ac motu proprio scia⁹ z auctore pre-
dictis statum⁹ z ordinam⁹: q⁹ p⁹dicatores verbi dei z q⁹cūq⁹
alii cuiuscūq⁹ stat⁹ / q⁹d⁹ / ordinis z cōditōis fuerit q⁹ de cete-
ro ausu temerario p⁹sūperint in eoz sermōib⁹ ad pplm sen-
alias q⁹modol⁹z affirmare: h⁹ mōi sic p⁹ nos repbatas z dāpna-
tas asertōes veras ēe: aut dictos libros pueris legere / tene-
re. l. hēre. postq⁹ de p⁹ntib⁹ sciaz hūerit: excōicatōis sniam eo
ipō incurrāt / a qua ab alio q⁹ a romāo pōtifice (nisi in morte
articulo) neq⁹ant absolutōis b⁹nficiū obtinere. Itē motu scia⁹ /
z auctore similib⁹ simili pene ac cēsure subijcientes eos q⁹ ausi
fuerit aserere sciaz opioez tenētes. v⁹z. gliolaz v⁹ginē cū origi-
nali cōceptā heresis / crimē. l. pccm⁹ mortale icurre-
re: cū nōdū sit hoc a romana ecclia z aplica sede decissuz. Nō
obstātib⁹ p⁹stitutōib⁹ z ordinatōib⁹ aplicis sciaz q⁹buscūq⁹:
seu si aliq⁹b⁹ cōiter. l. diuisis a sede aplica existat indltuz q⁹ in-
terdici z suspēdi z excōicari nō possint p⁹ l⁹as aplicas nō faciē-
tes plenā ac expressaz z de v⁹bo ad v⁹bū de indlto h⁹ mōi men-
tōez. Et ne d⁹ p⁹missis aliq⁹ valeāt ignorātiā allegare volum⁹
q⁹ loco⁹ ordinarij req⁹siti presentes l⁹as: in ecclis cōsistētib⁹
in coruz ciuitatib⁹ z suarū dyocesuz locis insignibus / dū ma-
jor ibi ppli multitudo ad diuina cōuenerit sermonib⁹ ad po-
polū mādent z faciāt publicari. Preterea q⁹ difficile foret presē-
tes l⁹as ad singula loca in quib⁹ expediēs fuerit defferre: eti-
am uolum⁹ z dicta auctoritate decernim⁹ q⁹ earū dē l⁹az tra-
sumpto munu publici notarij cōfecto z auctoritate alicui⁹ pre-
lati ecclie sigillo munito ubiq⁹z stetur prout staretur eisdem
originalibus l⁹is si forent exhibite z ostense. Nulli ergo oīo
hōiuz liceat hanc paginam huius n⁹e reprobationis / dāpna-
tionis / statuti / ordinationis / voluntatis z decreti infringere
vel ei ausu temerario d⁹ire. Si quis autē hoc actentare pre-
sumpserit indignationez oīpotētis dei z beatorū petri z pau-
li ap⁹loz eius se nouerit incurssurus. Datuz rome apud stūm
petrum Anno salutis. m⁹. cccc. lxxx. iij. vj⁹. ydus septemb⁹is
pontificatus nostri anno. xij⁹.

V
Ad illustrissimū z excellentissimuz
ducē. d. d. Hercule estensē epistola fratris Vincen-
tij de castro nouo ordinis predicatoruz narratiua
disputatōis facte de materia cōceptōis beate v⁹gi-
nis Marie corā celsitudine sua feliciter incipit.

Am excellētē tui animi magnitudinē: meuz re-
puto Hercules clarissime: nō possuz nō satis ad-
mirari: cuz te videā ita bellicis rebus intēdere.
ita exercere amplū humanaz rerū imperiuz: vt
in perq⁹renda quoq⁹ veritate sacraz litterarū:
abste nulla fiat officij remissio. Cui rei solēnis disputatio: nu-
prime te iubēte facta ferrariē p⁹ q⁹ marie fidem attulit. teq⁹
misterioz fidei ac diuinozū secretorū deuotissimū emulatozē
existere: luce clari⁹ demōstrauit. Nā p⁹terita quadragesima
in ea ciuitate quā supra diximus q⁹ inter v⁹bes italie litteraz
studijs maxie floret: cuius deo fauēte desuper: tu iuste mode-
raris habenas: singulariq⁹z prouidentia: optimo imperio: of-
ficia magistratus ac totam republican: mirabili quodam or-
dine gubernas: precones q⁹ plures diuersarum religionuz cō-
uenerāt: quoz q⁹dā in suis declamatorijs sermonib⁹: beatiss-
simā v⁹ginēz original⁹ pcti maculā nō cōtraxisse: palam in pul-
pito vociferabāt. Alij vero ecōtra dei matrē virginē purissi-
mā. ex virili semine sicut ceteros hoīes p⁹pagatā asserētes in
originali pctō fuisse p⁹ceptā p⁹stāter p⁹dicabāt. oppositāq⁹z ptē
vt quid nepharium detestandū sacrilegū. vt pote fidei diu-
nisq⁹ litteris ac sanctorum patrum z clarissimorum doctorū
testimonis aperte repugnans: z xpiana religione extirpan-
dam eiciendam audaci animo validissime comprobabant.
Quod ubi eorum quos supra memorauī attigit aures clamo-
ribus ceperunt templa complere ineptissimas voces depro-
mere: vesana mente desipiscere. ac veluti delirantes diuinā
detestando veritatem. in sanctissimos clarosq⁹ viros deseui-
re Et q⁹ seminādi error⁹ sui maior se causa offerret: for eaq⁹

(Benedictus)

VNIVERSIDAD
D SALAMANCA

BIBLIOTECA GENERAL HISTORICA

locum in quibus aduertebat in eruditā vulgū frequēciam: assidue plūstrabāt (vulgi ei audientia cōtenti / peritas doctorū aures aspnabant) atq; usq; adeo eorū opa p̄nitiosus error ille increuerat: vt pplariū mlti venerat; illoz illecti fabull: vginē sacrā assererēt d̄ spū stō fuisse p̄ceptā. mīmeq; p̄cioso xpi sāguie f̄dēptā inerecūda frōte late p̄dicarēt. **¶** scel^o inauditū **¶** facin^o detestandū. **¶** stultas mētes. **¶** pectora ceca. **¶** delira mēta neq̄tie. vnde eterne genitorū funestū b̄ vir^o eorū mētes obreperit q̄ castissime matris ecclie larib^o educati a p̄m̄is vt aiūt vnguiculis vitatē diuinay rez sūxisse debuerant: **¶** Quid porro hac peste p̄nitiosus? **¶** Quid tāta labe execrabili^o ex cogitari poterit: **¶** Mephādū sane ē. id alteri attribuisse: qd̄ solū redēptori xpo ī diuinas laudes: fides imaculata dōatū fuisse p̄fiteretur. verū cū pro n̄ra cōsuetudinē / eorū flagitiosis dogmatib^o pro veritate xp̄ane fidei tutādā / illustriū viroz clarissimas sn̄ias obucerem^o: ad cōsuetā vulgi populariūq; cōfugia se cōferebāt / clāorib^o atq; vociferaciōib^o se armātes ī quib^o sue erronee opiniōnis fūdamēta iecisse atq; oēm sp̄e z p̄sidiū collocasse v̄fir. **¶** Cū igit̄ tot tātiq; clāores gl̄iose p̄nceps catholicas tuas pulsarēt aures: ut tāto tumultui z tā p̄suptuose nouitati finē iponeres: id egisti quod ai p̄batissimū ē: eratissimūq; īgenū diuinay rez. **¶** Nā in tuo ducali palacio te corā z tuozū doctorū ac alioz eruditissimozū virozū confessu qd̄ sēp ornatissim^o extas / diuersarū religionū mgrōs z theologos colligi iussisti. collectisq; eis / q̄ cuiusq; sn̄ia eēt z qd̄ stī doctores de p̄ceptōe. b. vir. sētirēt: adduci ī mediū ipasti. **¶** Ex p̄dicatoz ordine ego f̄ vicēti^o de castro nouo oīm mīm^o his oib^o itererā. cui ab hīs p̄rib^o qui tūc ferrarie erāt. quiq; me dignitate doctrina auctoritate lōge p̄cellerāt: exercitādū īgenū mei gr̄a z onus totū disputatōis z vitatē deffēdende cura cōmissa fuerat. **¶** Et cū p̄m̄is mihi ad loquēdū loc^o concessus fuisset inumeras fere auctoritates sac̄ scripture z stōz virozū adduxi q̄ nihil aliō assererāt nisi bt̄am z sacratissimā vginē ex virili semie p̄pagatā: in cōceptu suo origialis p̄cti macula p̄sisse ubi ēt sex hozay spacio. tū arguēdo tū r̄ndēdo: ex

VI
dcis clarissimoz virozū atq; rōib^o tā copiose z enucleate p̄bari. id oīno fidelib^o tenēdum fore. tu testis tu iudex es illustrissime princeps qui p̄his rē h̄ac disquisitissime palpare voluisti. **¶** Plene tu tuis aurib^o hausisti nō me loquētē. s; per me stōs viros eruditissios. vno ore nemie discrepāte apte clareq; cōtestātes. b. vginē in origiali p̄ctō fuisse cōceptā. **¶** Hausisti inq; aurib^o tuis rē sacrosacte fidei cōsonā / orthodoxis p̄ceptis / institutis stis / de maria vir. quā p̄dicabā p̄ susceptay origialis p̄cti maculā (q̄ nullaten^o in fetu aī infusiōez anime rōalis repiri pōt) citissime z p̄pe rapidissime diuina v̄tute fuisse mūdātā. **¶** Estabar testozq; eā p̄ vltimā susceptā sc̄ifica tōez tāta puritate mūdicia castioia ac sp̄uali pulchritudinē viguisse: q̄nta ne dū hūanū ingēium excogitare sublim^o. verū nec pur^o aliqd̄ aplissimo celi ābitu cōtineri pōt. **¶** S; q; id fecisse nō erat satis ad cōfutādā aduersarioz p̄iaciā: iō eorū rōes rōnūq; fūdamēta q̄ insupabilia sibi cōstituerāt. q̄bus error illoz fulciri videbat: ita diuina mihi fauēte gr̄a labefactasse. ita cōfregisse videoz: vt si qd̄ pensi hēret seq; agnoscerēt hoies: nō nos tā crebro ap̄d incultū vulg^o / p̄uatis clādestinisq; colloq;is lacerarēt. sed cōfusions p̄prie conscū / cōspectū hoium tāq; hostē accerrimū cōtremiscerēt. **¶** Accedit mihi testis augustin^o arimūensis vir qd̄ clarissim^o secretari^o tu^o. z p̄ multi alij eruditissimi viri q̄ in ea disputatōe sepe soluti erāt dicere me rōnōib^o meis eorū argumēta ad prima vsq; p̄cipia dissoluisse. q̄ppe q̄ nō meis virib^o. s; sola me veritate tuebar. q̄ tātā semp potētā hūit vt ait arpias orator. vt nullis machinis aut cuiusq; hois ingēio aut arte subuerti potuerit. z lz nullū in cāis patronū aut defēsozē obtineat. tñ per seipsay defēdit. **¶** Proide cū aduersarij me tāta mētis serenitate veritatē catholice fidei p̄ cui^o amore certabā defendētē cōcernerent: z r̄fisionū n̄ray fūdamēta suis tortuosis argumētatōib^o vel saltē leuiter fedare nō posse: eos illico tāta inuasit rabies q̄ ī me fremere labijs / stridere dētib^o bestiarū more ceperūt. ita vt spumātes apros / pestifero telo p̄culos / aut certe rapacissimis cāib^o vndiq; coartatos hos faci

rium ubi puniebantur pena sensus temporali: qua consumata transibant ad lumbum sanctoꝝ patrum. Omnes aut̄ hoies qui vivebant tpe passionis incurrerāt penam eternā que debetur peccato originali quantū ad reatū: sed non quantū ad experientiam. Christus ergo per passionē suam a pena siue morte eterna que debetur originali peccato quod omnes cōtrahunt: dupliciter absoluit: v3 auferendo reatum illius pene quantum ad eos qui vivebant ⁊ participes erant passionis eius per fidem ⁊ gratiam. Secundo auferendo experientiam illius pene quantum ad eos qui mortui erant: ab omnibus quidem quantum ad sufficientiam: sed quantum ad efficientiam ab illis tantum in quibus nullum impedimentum inuenit qui scilicet erant in gratia. ¶ Omnes autē homines futuros post passionem suam liberavit taliter instituens cāz nostre liberationis ex qua possent oīa peccata deleri. Sed efficientia huius remissionis nō est nisi postquā a peccato cōmissō cōuertuntur: ⁊ per fidem ⁊ grām ⁊ sacramēta que fluxerunt a latere xp̄i ipsi xp̄o incorporātur ⁊ eius membra efficiuntur vt eius passio possit eis applicari. Christus ergo quātum ad sufficientiā: omnes hoies a morte eterna redemit p passionē suā: quātū vero ad efficiētiā solū oēs illos liberavit vel quātū ad reatū vel quātum ad experientia qui incorporati ei fuerunt sicut mēbra capiti per fidem ⁊ grām. Nec ille. Ex quibus patet q̄ illa distinctio de redēptiōe preseruatua est vana ⁊ fatua procedens ex ignorantia significationis nominis. Unde sicut ille qui est preseruatus ab omni turpitudine nō potest dici ablutus. ⁊ preseruatus ab omni egritudine non potest dici sanatus. ⁊ preseruatus a morte: non vere pōt dici resuscitatus: ita etiaz nec p̄seruatus a captiuitate pōt dici redempt⁹: sed pōt dici custoditus vel p̄tect⁹. Quia redēptio in suo pp̄rio significato p̄supponit alienationē ⁊ si alicubi reperiat̄ q̄ p̄seruati ab aliquo malo dicantur redēpti: b̄ erit improprie: ⁊ erit solū respectu mali q̄ p̄sit habere postq̄ habent esse: ⁊ non respectu mali quod res non pōt habere nisi in principio sui eē. Et talis redēptio nō fit p solutionē p̄cij

Redemptio aut̄ facta p xp̄m importat sufficientē ⁊ supabū dantē satisfactionē p solutionē p̄cij / p quam sumus a pctō ⁊ a reatu pene liberati. Et ideo sicut dicitur ad heb. 10. q̄ xp̄s vna oblatione cōsumauit sanctificatos in sempiternū: ita etiam vna redemptiōe subleuauit omnes sanctificatos a peccato. Cum ergo beata virgo sit redempta p passionē xp̄i redēptiōe pp̄rie dicta: sequit̄ q̄ aliquādo fuerit sub pctō captiua. Et q̄ sit de numero illoꝝ qui apoc. 5. cantāt. Redemisti nos a peccatis n̄ris in sanguine tuo. Et ad gal. 3. Christ⁹ redemit nos de maledicto: glo. idest pctō. Ratiōe igit̄ sūpta ex pte redēptiōis. clarissime patet beatā virginē in originali peccato fuisse conceptā.

¶ Caplm. 28. in q̄ ponitur. 2. rō sumpta ex pte cōcupiscētie libidinosē ⁊ cōtinet. 20. auctoritates.

Ecūda rō est talis. Quē homines ex viro ⁊ muliere p libidinē ⁊ cōcupiscētiā generati: fuerunt cum carentia iusticie originalis que eis debebatur si adam nō peccasset. siue in originali peccato sunt concepti: qd̄ idem significat. Sed beata virgo fuit ex viro ⁊ muliere per libidinem ⁊ cōcupiscētiā generata: ergo beata vgo fuit cū carentia iusticie originalis siue in originali pctō cōcepta. ¶ Hanc rōnē tangit aug. in 10. sup̄ genesim ad l̄am sic dicens. Cum sit in semine ⁊c. sicut fuit superius allegatū ca. 9. in vltima auctoritate aug. Eandē rōnē tangit in. 5. contra iuli. sic dicens. Quid est q̄ magnis argumētationibus ⁊c. sicut supra eodem ca. in. 6. auctoritate aug. fuit allegatum. Eandē rōnē tangit beatus ambro. sicut supra. c. 10. in. 2. ⁊ 4. auctoritate fuit allegatum. Eandē rōnē tangit beatus greg. sicut supra. ca. 12. in. 1. ⁊ 3. ⁊ 6. auctoritate fuit allegatum. Eandē rōnē tangit anselm⁹ in li. de cōceptu v̄ginali sicut supra ca. 7. ⁊ 17. fuit allegatū. Eō sequētia igit̄ patet cū minori p aug. in. 5. cōtra iuli. ⁊ i. 10. sup̄ genesim ad l̄am sicut supra ca. 9. ca. 6. ⁊ 10. ⁊ 11. ⁊ 12. auctoritatibus fuit allegatum. ⁊ per bernardū sicut ca. 17. fuit allegatū. Itē per gregoriū i secūda omelia sup̄ eze. sic dicētē.

h̄ iij

Heb. 10.

Apoc. 5.
Gal. 3.

Augustinus

Ambrosius:
Gregorius:

Anselm⁹

Gregorius.

le fuisse putares. Nos ei qz rationib⁹ superare facultas nō
 erat: cōtumelias puitisqz affectos terrere nitebant. que oīa
 nobis maioris glorie ornamēto decoriqz fuerunt. Nam vti
 gliose/marcus cicero testat: quicqd effrenato fit aio z tur/
 bata ratione: id cōfuse. id inepte fieri opz. Atqz eo tū quis/
 qz se reū criminis indicat cū furis inuictus opatur. quicqd
 demū illud sit. ac si cōtrauersia fuerit: hostē abluat in fontē
 qz reddat necesse est. Vbiqz ei mature facto opus est. Et q
 pfugeris: ibi presidū queris. Si ad clamores: in clamorib⁹
 presidū collocasti. Quare hi ipsi opiniois sue (opiniois di/
 keriz an erroris) clamores vociferatōes indoctā vulgi suiaz
 pculdubio fundamēta iecisse vident. In hec nāqz eis confu/
 giū est. Interea cū multis me vexatū iactatūqz cōuitis/mi/
 nime tamē trepidātem cerneret equa animi tui magnitudo
 vno securum: cōstātissime cum omni humilitate atqz mode/
 stia veritatē xpiane fidei defēlare: silētuz cōfusis eorū clamo/
 rib⁹ imposuit/meqz apellans hūanissime pro virili certami/
 ne. z cū laude predicatoz ordinis sempiterna/z dignus pro tua
 excellētia honorib⁹/ gliosos nos abscedere pmisisti. Quid
 tū opus erat magnanime piceps: hec tā longiori sermone p/
 trahere: cū tu tuiqz qui tūc presto erāt: hec oīa me clarius z
 videritis z teneatis? Porro ista me causa ipulit qā verebar
 magnopere ne veritas ceca inuolueretur caligine ac rei geste
 series ordoqz absentes lateret. Eo maxie qz aduersarij nri
 longa iam kōsuetudine id agere soleant. qz vbi se victos cōfu/
 sosqz nris rōnibus in disputatōis certamine succubuisse vide/
 rint: impito postmodū vulgo predicātes. victores se extitisse
 glīant. Tales enī hēmus obtretratores qui dēte camino nos
 rodunt vt nisi acerbe influcti veritatis baculo repellant latra/
 re nō cessant. Armanē medacijs. falsitatib⁹ se munūt. vt ve/
 ritatē perdāt quaz persequunt. Nec inqz memorie litterarū
 tradere volui. nō vt meipm efferēdo iactitarē: sed vt contra
 emulos nostros (qui postqz ab ipa veritate vno solo pugnan/
 te fuere superati. in totū predicatoz ordiem rabido ore dese/
 uiunt dū iam quasi vbiqz nos coraz excellentia tua ab eis fu

isse cōfusos mēdaciter predicare nō verent) clipeum ppetue
 deffēsiōis oppōerez: cesset q arcuato vulnere iā tādē insurge/
 re scorpi⁹ z stūz op⁹ venēata carpere ligua. **B**lioso itaqz
 ac felici disputatōis peracto triūpho: plures ex tuis/grauissi/
 mi ciues doctoresqz quoz cordib⁹ religōis xpiane. securissi/
 ma veritas me tradēte illucesserat: rogatū me adeūt/ itēqz
 rē ex itegro repeterē ptebāt. Intellexerāt qppe nō potu/
 isse me meā relatōm ita explicare facere vt mēte pceperāt: tū
 āplitudie rī tū mltitudie arguētū: qz oīz argumēta audir cu/
 piebāt: vñsi vt potuissē mī res soluta fuissz/ nō sex horaz: s3 ne
 qz sex diez tps sat fuissz. Noz q vorl (vt erat iustissimū) mo/
 rē gerēs: post ridie publica ferrarie ginasia igress⁹: vna lectōe
 pplexus suz qcqd supiore die ppter clamōs omiserāt. vbi qō
 nē p pclusiōes z correlaria decidēs: studui diligēter isanas ad/
 uersarioz opinōes z semina falsitatū radicit⁹ euellere: z ve/
 ritatē catholice fidei: quā supiore die virilit defēsaerāt: ha/
 būde: fidissime: clare aperteqz mōstrare. Innumerabiles ef/
 vt ita dicam doctores sanctos z viros illustres humanarū di/
 uinarumqz litteraruz peritissimos: qui huius nostre verita/
 tis egregij z acerrimi extiterunt defensores: sicut oportebat
 nominatim expressi: eorumqz sententias: quantū sufficere vi/
 debatur: sine vlla ābiguitate digessi. Qui omnes pariter ap/
 tissime profitebantur: beatam virginem vt tunc referebā in
 originali pctō fuisse pceptaz. Testis est quia nō mentior ma/
 gna scolariū tuoz caterua: qz qz dēte: silēter: atqz accurate me
 legētē audiebat: si tā relatu difficile qz visu pulcherimū erat.
 Testes qz plures tui itegerrimi z gūissimi ciues: testes vtri/
 qz iurī: doctores clarissimi. Testes eruditissimi in phia pcep/
 tores/ qb⁹ / vt athene bonaz artū inuētrices: multis retro
 annis tua floruit floretqz ciuitas. In oēs / qz vera de beate
 virgis cōceptiōe teneā: qz cōsentāea fidei pdicari: nisi eis vt
 aiūt fata iuiderit: parit attestari pnt. Nō hū lauari. si talla/
 res: nō sutores: nō demqz artifices sūt: s3 graues: sed spectati
 sed clari: sed eruditi viri. Qui p spectra veritate: tāta suspeni

sunt admiratione ut non solum opinionem nostram (nostram dixerim
an fidei) amplectati sint. verum etiam diuino accessi spiritu eam predicare
maximam curam gerebant. Nec hoc satis erat: eorum incredibili
desiderio scilicet et religiosa quadam studiositate me frequenter roga-
runt. ut ad perpetuam memoriam rei memoriam: ea que a me tunc arguendo
tunc respondendo dicta fuerant: in scriptis redigere vellem. Quam
in re eis assentire nolui. licet ardentibus precibus instarent: ne
id forte arrogantis vitio mihi datum esset. Illudque eis sepe respon-
dere solitus eram. quod malem aliena patienter legere: quam mea im-
pudenter ingerere. Verum ubi ab augustino ariminensi secre-
tario tuo ad me relatum est. quod excellentissima oratio tua hanc edi-
tionem habere summopere cupiebat et me ad hoc munus ex solu-
uendum vehementer hortabatur: votis tuis propter eam obseruan-
tiam quamdiu in predicando ordinem habuisti. atque usque in hanc
diem custodiri prospicimus: nec potui obistere nec desinere. Quamquam
ut religioso excellentie tue desiderio etiam ultra vires morem
gerere ea omnia que in lectione et disputatione decem fuerant: in breui
tractatulo compendiose et ordinate redigi: que quasi primi-
cias lucubrationum mearum / celsitudini nominis tui statim de-
dicare. Nec virtutes tue meritaque clarissima. hec parentum
tuorum gloria quam ornas auges illustras: peculiari quodam iure
sibi poscere videntur. Quia igitur fronte humanissime princeps
libellus hunc ex sententis virorum illustrium confectus: pro tua con-
suetudine suscipias. ita repressus ut legentes fastidio non affi-
ciat / ita tamen varius: ut et logicos et philosophos facile demulce-
re possit. Quod si tue dignitati placet: de singulari prerogativa
puritatis conceptionis saluatoris domini nostri Iesu christi nuncupe-
mus. In quod in primis seruabimus ut in eo sacri doctores (non
ego) loquentes: maiorem et libello auctoritate afferant. et veri-
tatem facilius persuadere possimus. Facile enim est his adhere-
re: quos probatos et vita et scientia nouerimus. demum hijs freti
auxilijs ac veritate comite pro cuius amore / certatim duxi-
mus: hunc quem tam papaliter sustentare conantur errores. ut quid
mortale ut putiosum ut falsitate plenum ut fidei diuinisq; litte-
ris contrarium: tunc diuinis oraculis. tunc ex eorum codicibus. tum va-

Titul^o libri.

lidissimis rationibus / quas greci cornutas appellant: demonstrare
curabo prestante domino nostro Iesu christo que hac singulari sancte con-
ceptionis prerogativa gaudet per infinita secula seculorum amen.

Explicit epistola narrativa disputationis facte de concep-
tione beate virginis marie.

Ad illustrissimum et excellentissimum ducem dominum dominum. her-
culem Estensem tractatus de singulari puritate et prerogati-
ua conceptionis saluatoris nostri Iesu christi editus per fratrem
Uicentium de bandelis de castro nouo terdonensis diocesis
ordinis predicatorum continens disputationem coram celsitu-
dine sue orationis factam feliciter incipit.

Primum capitulum in quo ponitur auctoris intentio et totius
opis divisio cum tribus conclusionibus et totidem correlarijs.

Deculare hanc dignitate princeps illustrissime
sacri doctores: viri excellentissimi: fundatoresque or-
todoxe nostre religionis tantum christo redemptori nostro tri-
buere quod absque peccato solus conceptus sit. solus in
conceptu mundus solus iustus. innocens. sanctusque
extiterit. idemque inter mortuos liber solus fuerit. Peris nulli
us culpe reatu. mortem indebitam sustinuisse / simulque affirmant
ipsius sanguinem innocentem fudisse: saluandi humani generis gratia
et fideles quosque (qui ei veluti membra capiti conserti sunt) ea
acerba tyrannide. qua prius captiui tenebantur. redemisse. atque
eterno patri eos antea inimicissimos conciliauisse. huic autem sin-
gulari puritatis excellentie: detrahere nephandissime videntur
qui contra sanctorum patrum clarissimas sententias beatissimam virgi-
nem: in sui conceptione ab originali fuisse peccato immunem: conan-
tur astruere. Ut igitur videre possimus. utrum ne hec sancti pre-
rogativa conceptus: christo soli conueniat. sicut catholici asser-
uere doctores: aut ut placet nescio quibusdam preter christum: ma-
rie etiam virgini sit attribuenda: oportune quidem ac necessario in-
quirendum est. an beata virgo in originali fuerit peccato concepta
vel ab eodem / singulari sit privilegio preseruata. In cuius am-
biguitatis decisione duo potissimum in quibus tota libelli istius

materies cōtinentur faciēda nobis occurrūt. In primis qui dē: pro veritate: quam vna cum doctoribus sacris tenemus conclusiones tres cum tribus correlarijs proponā: quas diuini testimonijs rōnibusq; firmissimis demōstrabo. Deinde de quo veritatis via quā incedim⁹: docem⁹: p̄dicamusq;: magis agitata clarescat: ratiōes eas q̄bus magis heret q̄ firmet cōtraria opinio: in mediū exponā: quas ⁊ diuinus tū oraculis tū scrōz patrū sentētis: apte clareq; dissoluā. Spero autē in adiutorio diuine gratie quicqd̄ propria volūtate asserendo dicam id catholicum: id religiosum: id institutis sanctis q̄ cōuenientissimuz fore. Et si quid forsitā meo ore excideret diuini scripturis repugnans: nūc put̄ extūc: itidē reuoco casto irritumq; esse volo: meq; in his omnibus sacrosancte romane ecclie subisio in cuius documentis atq; determinatiōib⁹ semper intēdo persistere: ⁊ pro qua tutāda etiā ppriū sanguinem exponere. Sit igitur pro veritate hec prima conclusio.

¶ *Beata virgo Maria fuit sicut ceteri hoīes in originali peccō cōcepta. Quā cōclusionē sic intelligo. Beata virgo in p̄rio istāri quo anima sibi fuit infusa caruit iustitia originali: q̄ sibi debebat ⁊ quā utiq; habuisset si adam non peccasset.*

¶ *Secunda cōclusio. Dicit̄ beatā virginē non fuisse cōceptam in peccato originali: non est pium.*

¶ *Tertia conclusio. Opinio q̄ asserit beatā virginē originale peccūz in sui cōceptiōe fuisse: maxime congruit fidei pietati.*

¶ *Primū correlariū. Nō est licitū credere aut p̄tinaciter asserere beatā virginē nō fuisse cōceptā in originali peccato.*

¶ *Secundū correlariū. Nō est licitū p̄dicare assertiue: q̄ beatā virgo fuerit in sui cōceptiōe immunis a peccō originali.*

¶ *Tertiū correlariū. Periculosum ē accedere ad predicationes illorum quando actu predicant: beatā virginē nō fuisse conceptam in originali peccato.*

¶ *Capitulum secundū in quo premittuntur quedaz necessaria ad intelligentiam eorum: que secuntur.*

Itaq; in prima tractat⁹ pte hic seruād⁹ est ordo vt prius generalia q̄dā ad intelligentiā eoz q̄ dicitur sum⁹ p̄ necessaria p̄mittam⁹. Deinde duccētoz sexaginta doctoroz testimonia: in mediū fideliter adducā. q̄ ita eē affirmāt sicut n̄re conclusiōes loquūt. Postremo rōnes diuinis firmatas l̄ris: cāz de mostrātes quappter ita sit sicut scī asseruere doctores: subiiciem⁹. Primū igit̄ negotio n̄o oportunū p̄ maxie esse videēt̄ antē q̄ conclusiōes p̄fate p̄bēt̄: id qd̄ etiā b̄tus ariopagites dionisius q̄rto caplo de diuinis noīb⁹ in hūc modū intonuit. Nō audēdū est aliqd̄ dicere aut cogitare de illa supsubstantiali ditate: nec de hys q̄ ab ei⁹ mera volūtate depēdēt: p̄ter ea que fuere nob̄ exp̄ssa ex diuinis eloquijs. In quā etiā sniam diuinus paul⁹ consentit sic corinthios alloquēs. Que sūt hoīs nemo nouit: nisi spūs hoīs: ⁊ que sunt dei nemo nouit: nisi spūs dei. B̄tus quoq; gregorius ab hoz sententijs non discrepās dicit. deum nos in oibus erudisse que ad fidei veritatem attinet: per ea que ad patres in sacris scripturis: manifestare dignatus est. Verum cum beatā virginem in originali peccato conceptā fuisse vel ne: ex simplici tantū volūtate dei p̄deat: sitq; inter ea que ad fidei veritatē pertinent: vt contra iulianum diuinus augustinus testatus est: cōsequens etiā est nihil de conceptiōe beate virginis asserendū esse nisi id qd̄ de ea ex sacris eloquijs ad nos transmissum est. Hoc idem thomas doctor angelic⁹ quolib. 4. q. 4. ar. 3. longe clarius aperit⁹q; recensuit: vbi sapientissime docuit disputationē seu discussionem theologicam: que (ad rei pertinentis ad fidem dubitationem remouēdam): an ita sit vel non ita sit ordinat⁹: debere inuiti auctoritatibus: quas illi admittunt cum quib⁹ res geritur ⁊ inter quos disputatio versatur. Si enī cum iudeis nobis disputatio fuerit: auctoritates vetuste legis oportet adducere. Si cum manicheis hereticis: auctoritatib⁹ testamēti noui vti necesse est. Namq; ipsi vetus testamentū non recipiunt. Si cum scismaticis qui ⁊ nouo ⁊ veteri cōsentiūt nō autem sanctorum patrum doctrine: solum ex auctoritatibus

Dionisius

Paulus.

Gregorius

Augustinus

Thomas.

b

Augustinus

Gregorius

Clemens

Leo papa

utriusque testamenti procedendum est. ¶ Hunc modum tenuit idem diuinus auctor in eo libro quem ad euellendum errores grecorum edidit. ubi vrbani pape hortatu: acutissime de processione spiritus sancti disputans: omissis rationibus: tantum per auctoritates quas greci suscipiunt processit. ¶ Hunc modum aurelius augustinus sectatus est in eo libro quem contra iulianum hereticum composuit: negantem christianorum paruos originale peccatum contrahere: ubi ex solis auctoritatibus sacre scripture et sanctorum patrum procedit. Hunc modum tenuit gregorius decimus in concilio lugdunensi. in quo controversiam inter latinos et grecos oborta per auctoritates sanctorum determinauit ut habetur libro .6. de summa trinitate et fide catholica. capitulo fidei. ¶ Hunc modum seruauit clemens quintus in viennensi concilio. ubi questionem que circa effectum baptismi versabatur per auctoritates sanctorum diffiniuit: sicut patet in clemens de summa trinitate et fide catholica ubi sic dicitur. Nos attendentes generalem efficaciam mortis christi que per baptismum applicatur omnibus: opinionem que dicitur tam paruulis quam adultis conferri in baptismo informantem gratiam et virtutes tamquam probabiliorem et sanctorum dictis et doctorum magis consonam et concordem: sancto approbante concilio diximus eligendam. ¶ Hunc modum tenuit beatus leo papa in ea epistola quam ad leonem imperatorem destinauit: in qua diffinitionem calcedonensis concilii non rationibus dialecticis: sed testimonio sanctorum patrum. Athanasii Ambrosii Augustini Joannis Basilii et Theophili roborauit atque firmavit. Itaque cum de conceptione beate virginis tua excellentia instrui cupiat utrum ipsa virgo sit in originali peccato concepta vel non sitque ea res inter premissa ad veritatem fidei connumeranda: consequens est ut in hac disputatione in qua nobis cum fidelibus est habendum certamen: ex solis auctoritatibus scripture sacre sanctorumque viros procedere debeamus: ne eos terminos quos patres nostri posuere transgrediamur. Ex eis autem auctoritatibus talis debet esse processus ut sensum scripturalis sequamur: ex quo solo argumentum efficax trahere valet: ut Augustinus contra vincenium donatista: et Dionysius in epistola ad titum protestantur.

Capitulum tertium in quo ostenditur quod primus homo fuit a deo institutus cum tribus preclarissimis donis.

Sed ut excellentia tua liberi doctorum sentias qualis alatur sumus percipere valeat: quid originalis iniusticia: quidque sit originale peccatum: hoc secundo loco quod breuissime atque dilucide demonstrandum esse iudicamus. Est igitur sciendum ut firma sanctorum doctorum doctrina tradit: hominem in primo statu sic a deo immortalis institutum fuisse: ut anime esset corpus omnino subditum. Itaque eiusdem anime inferiores vires nulla intercedente repugnancia aut obiecto: rationi superiori omnibus in rebus preoptissimo studio obsequerentur et obedirent. ac demum mens ipsa hominis deo maximo creatori suo penitus subiecta iaceret. Ex eo autem quod in illa statum integritate corporis humani anime totaliter subdebatur: nulla homini alteratio poterat accidere: que dominio anime supra corpus repugnaret. Quo fiebat: ut neque mors neque infirmitas vlla hominem vexaret: cum huiusmodi defectus exinde proveniret: quod non perfecte anima corpori desinatur. Ex eo vero quod inferiores anime vires rationis imperio subiecte parebant: possidebat homo omnimodam mentis tranquillitatem: qua ratio humana nullis inordinatis passionibus turbabatur. Ita enim tam integre tamque perfecte sensualitatis habenas ratio moderabatur: ut in inferiori appetitu sensibili: nullus concupiscentie motus vel ire inuidie timoris ceterarumque passionum non imperante ratione posset insurgere. At quia humana ratio conditori suo totaliter subdita erat: dirigebat homo suos omnes actus in deum ut in finem ultimum: in quo eius iusticia et innocentia consistebat: vnde ex tali iusticie rectitudine: decorus quidam nitor ac spiritualis pulcritudo in anima resplendebat qua deo conformis existens ei in amicitia ac dilectione iungebatur.

Capitulum quartum in quo ostenditur quid sit originalis iniusticia: in qua primus parens fuit creatus.

Hec autem corporis humani dispositio et talis inferiorum virium subiectio si ex naturalibus hominum principijs ortum sumebat: sed ex superiori quodam virtute: nature corporis corporeaque virium excedere cecidit. Nam utique virtutes eterne deus per sua amplissima liberalitate anime rationali gratis contulerat ut supra

b ij

nit. Nec enim fuit rō magis cesarij seruite qui hac rñsiōe audi-
ta: cūctis q̄ aderant ridētibus cū rubore obmutuit.

¶ Additio. **¶** Quāuis ista rñsiō iuste eū obmutescere fe-
cerit vt tñ pfusioz appeat q̄cūqz h̄ dixerit aduertēdū: q̄ iter
alios suos errores mahumet^o hūc vnū pelagianū hūit. s. q̄ n̄
erat pctm̄ ori. s. q̄ oēs meritis suis cōdemnabant. itaqz vni-
uersaliter ab oib^o remouebat pctm̄ originale z nō solū a xp̄o
z m̄se. loq̄t̄ ḡ de actualib^o mortalib^o seu venialib^o a q̄b^o null^o
fuit immunis nisi xp̄s z mater sua.

¶ Ratio trigesimaquarta.

Trigesimaquarta rō est talis. **¶** Conceptio beate
virginis p̄cessit in mēte diuina / cuiuscūqz pure
creature p̄ceptionē vt patet per illud. **¶** Nōdum
erāt abissi - ego cōcepta erā. ḡ cōceptio virginis
nō potuit p̄ pctm̄ maculari. **¶** Ad hoc dicit̄ q̄ ill^o

afis pōt̄ itelligi duplr. **¶** Vno mō q̄ cōceptio beate virginis pri-
us fuerit in mēte diuina itellecta q̄ cōceptio cuiuscūqz crea-
ture fuerit in seip̄a in rerū natura: z hoc mō antecedēs ē ve-
rū nō solū de cōceptiōe br̄e virginis: s. etiā de p̄ceptiōe oī uz
hoīum z asinoz. **¶** Et scdm̄ hūc itellectū negat̄ p̄ntia: qz cōce-
ptio caym̄ hoc mō p̄cessit p̄ceptionē cuiuslibet creature: z tñ
cōtraxit originale pctm̄. **¶** Alio mō pōt̄ esse sensus q̄ de^o i mē-
te sua prius cōceperit z intellexit cōceptionem beate virgi-
nis q̄ conceptionem cuiuscūqz alterius creature z sic ante-
cedens est falsum z hereticum: qz deus vnico actu oīa itelli-
git. **¶** Dicitur scdo q̄ illa auctoritas ad l̄fam itelligitur de
sapientia increata vt oēs doctores dicunt. ideo nihil facit ad
p̄positum. **¶** Btā enī virgo nō fuit prius cōcepta in seip̄a q̄ el-
sent abissi: qz tunc fuisset ante matrem eius.

¶ Ratio trigesimaquinta.

Trigesimaquinta rō est talis. **¶** Btā virgo nō de-
bet aliqua ignominia affici sed est omni laude
dignissima. s. or. pec. est quedā ignominia. ḡ nō
est virgini attribuēdū. **¶** Ad h̄ fuit dictū q̄ igno-
minia p̄t capi duplicit̄. **¶** Vno mō pprie: z sic laus

z ignominia sunt de actib^o volūtarijs ordinatis ad fines: qui
sunt in nostra potestate vt fiant vel non fiant vt dicitur in. 3
ethi. **¶** Et hoc modo maior est vera z minor est falsa: qz cū ori-
ginale peccatum ex nullo actu inordinato beat e virginis pro-
cesserit: sed ex voluntate inordinata principij nature: ideo cō-
paratum virgini in quātum est quedam particularis perso-
na: non est ei plus ignominia q̄ q̄ sit ex semine libidinoso cō-
cepta. **¶** Alio modo potest capi pro quocunqz defectu vel pri-
uatione alicuius perfectionis debite. **¶** Et hoc modo maior ab-
solute est falsa. **¶** Sed verum est q̄ pro eo tpe quo fuit oī lau-
de dignissima nō est aliqua ignominia afficienda. **¶** Nō aut̄ fu-
it tpe sue cōceptiōis oī laude dignissima. alias oporteret asse-
rere eā de spū scō fuisse cōceptā. **¶** S. postq̄ fuit mater dei fu-
it oī laude digna ideo ex tūc nō fuit in ea priuatio alicui^o p̄fe-
ctionis debite: s. bene tpe sue cōceptiōis passue. **¶** Vñ ber. in
sermōe. 78. sup̄ cātica sic dicit. **¶** Nemo filioz hoīum intrauit
in hāc vitā sine generalis cōfusiōis velamine: vno sane exce-
pto qui ingredit̄ sine macula. **¶** Hoc vno excepto: vn^o est oībus
z p̄ oīa introit^o electis dico z reprobis. nō enī est distinctio
Dēs enī peccauerūt z oēs verecūdie capitiū portāt. **¶** Di-
citur scdo q̄ br̄a virgo est digna oī laude pertinente ad sta-
tum suum nec derogante dignitati christi. non autem perti-
net ad statum beate virginis q̄ nunquā fuerit sub peccato:
qz nō fuisset redempta a christo. in cuius laudem cantāt sc̄i
redemisti nos a peccatis nostris i sanguine tuo. **¶** Vñ dñs bo-
nauentura in. 3. sen. di. 3. **¶** Fuisse inquit immunē ab omni pec-
cato: pertinet ad excellentem z singularem dignitatem chris-
ti. **¶** Et ideo non est hoc. b. virgini attribuēdū: ne dum m̄ris
excellencia ampliatur: filij gloria minuatur. **¶** Et sic mater p̄-
uocetur que vult magis filiū honorari q̄ se ip̄am. **¶** Sufficiūt
enī virgini alie dignitates quas sibi filius cōdicauit in quibus
excedit oēs humanas laudes. z ideo non oportet nouos z fal-
sos honores cōfingere ad laudē eius q̄ falso nō eget honore
¶ Dic ergo honor z hec laus / ē soli filio ei^o attribuēda q̄ singu-
lari mō p̄cept^o est. per quē oīm sal^o z redēptio facta ē. vt nō

Bernard^o.
Nota vno
solo.

2. sol.

Bonauentu-
ra.

glorietur in conspectu eius oīs vivens. sed sibi soli sit hec gloria z hec prerogativa puritatis in secula seculorum amen.

Hec igitur sunt rōnes que coram excellentia tua adducte fuerūt per dominū ep̄m z magistros sacri ordinis minorum carmelitarum z seruoꝝ quas oēs partim in disputatiōe partim in lectiōe: breuiter clare aperteq; dissolui. Verū q; magister bartholomeus feltrēnsis sacri ordinis minorū quasdam rōnes nihil ad ppositum facientes adduxit: mihi visum est illas hoc vltimo loco adducere: z eis solutis: huic nro tractatulo finem feliciter imponere.

Incipiūt rōnes maḡi bartholomei feltrēnsis sacri ord. mio.

Contra primā cōclusionē que erat talis. Solus xp̄s fuit sine pctō: arguit post dñm ep̄iscopū magister bartholomeus feltrēnsis sacri ord. minorū hoc modo. **D**is habitudo terminoꝝ ex quibus fiunt diuerse ppositiōes cathegonice/oppositas rōnes formales suppositiōis includētes: nō reddit ppositiōē exponibilem veram: sed habitudo inter causas v̄tatis illi cōclusionis ē implicās oppositas rōnes formales supponis. igitur zc. **A**d aior de se manifesta est z minor pbat. **Q**uia subiectū secūde exponētis cōnotat negationē vniuersalē cuiuscūq; alteri a subiecto exponibilis in cui⁹ subiecti descensu inueniunt multe singulares false. **Q**uod patet quia siue capiatur pro secūda exponēte nihil nō xp̄s fuit sine pctō: siue nullus nō xp̄s fuit sine peccato: sunt multe singulares false. **E**t pfirmat: q; modus significandi dictiōis exclusiue habet verificari p oppositum negatiuū īfinitatuz igitur zc. **H**ec ille.

Ad istō argumētū qd solū v̄bale ē (dū excellētia tua req̄rēte fuisset vulgarizatū p egregiū z eruditissimū artū z medicine doctorē maḡm nicolaū d̄ lēdenaria / maḡo. **B**ar. recusate illd vulgariter exponere z asserēte vulgare n̄z penit⁹ ignorat / cū tñ italic⁹ sit z linguā n̄az optie nouerit) sic p me fuit r̄sū. **I**n primis dixi illā cōclusionē n̄ eē meā s; oīuz doctorū scōꝝ. **N**ā aug. sup io. xp̄s iqt singularit̄ dñi inocēs sol⁹ sine culpa. sol⁹ sine macta. n̄ cui⁹ macta absterse sint: s; cui⁹ macu

Aug:

la nulla fuit. **I**d. il. **H**oc idē dicit ab̄. hier. greg. z alij doc. sicut supra dictū ē. **D**eide ad argumētū respōdēdo: dixi minorē eē falsā. q; sensus clarus illius argumētī ē talis. **I**lla conclusio cuius altera exponēciū est falsa: nō est vera. sed predicta conclusio est huiusmodi ḡ zc. **E**t ad p̄bationē minoris: negavi illas esse exponētes eius. s; secūda exponētē dixi esse istā. **N**ullus alius hō a xp̄o vel null⁹ hō n̄ xp̄s vel nihil hō non xp̄s fuit sine pctō / quaz quelibet ē vera / nec sub subiecto eaz ē sumere aliquā singularē falsā. **E**t cū p̄dict⁹ arguēs diceret has ppositiōes nō eē cōtradictorias. **N**ullus hō fuit sine pctō et xp̄s fuit sine pctō: respōdi qd si erāt p̄tradictorie secūdū vocē sed bene secūdū rē z significatū q; hec xp̄s fuit sine pctō icludit istā aliquis hō fuit sine pctō. **N**āc aut respōsiōne p̄dict⁹ arguēs ip̄obare si valēs: humiliter acceptauit z ad aliam cōclusionē trāsīuit. **C**irco. 2. magistri. **B**ar. Feltrēnsis.

Contra. 2. cōclusionē q̄ erat talis brā vir. fuit ī oriḡinali pctō p̄cepta: arguit. 2. loco sic. **A**liq; hoies xp̄s aliquāta placatiōe reduxit ad vitā. z aliquot hoies aliquāta placatiōe si reduxit ad vitā. ergo ē dare p̄fectissimū gradū q̄ sic. vel remissiuū qui n̄ ē d̄sequētia bona q; diuisio se tenet circa potētā passiuā z circa terminū h̄sitē supposita finita actu vel potētā p̄p̄qua v̄l ordinata. **E**t asis probatur. per illud luce z mathei de parabola vinee dñi z per illud ioānis ī domo patris mei māsiōis multe sūt. **E** d̄sequēs v̄o p̄bo pro z mēbro sic. **Q**z nō ē dare remissiuū q̄ nō cū illa latitudo versus nō gradū sit v̄niformiter deformis: ubi nō ē assignare q; hoc nō. nec quodl; minus s; bñ qdlibet mai⁹. cū infinita sit p̄portio ī infinituz minime gutte sanguinis iesu xp̄i ad totā sui sanguinis effusionē. **Q**d si dēc̄ alterz mēbz tunc illo signato vel realiter vel imaginarie: quilibz placādi mod⁹ vel realiter vel imaginarie formaliter vel v̄tualiter in illo cōtinebat cū esset maxim⁹ recessus a non gradu. ergo modus ille reducēdi ad vitā q̄ cōpetebat hoimī ī p̄rio statu. in illo cōtinebat. **I**lle aut erat gradus placandi p̄ inocētā in extremo reducto q̄ nō fuit in io. bap. nec in io. euā

Thōs.
Alb: 27. ca.

gelista 7 fuit in aliqua creatura tāq̄ in passo vt deductū est .
ergo fuit in brā virgine. **Id. il.** ¶ Ad istud argumētū qd̄ i mlt̄
tis deficit 7 nihil in veritate cōcludit: fuit respōsus per distin
ctōez. qz placatio pōt dupl̄r cōsiderari. Uno modo quātū ad
effectū priuatiuū quē p̄cip̄l̄r ip̄ortat. q̄ ē remotio offēse pct̄i
originalis: 7 sic x̄ps nō maiori placatiōe reduxit ad vitā vnuz
q̄ aliū qz pct̄i originale cuius remotiōne placatio facta per
x̄pm p̄cip̄al̄r ip̄ortat: equaliter ē in oībus vt dicit. s. doc. in
4. s. di. 4. 7 in p̄ima sc̄de. q. 87. ar. 4. 7 āselm̄ i li. d̄ cōceptiōe
v̄g. c. 25. vbi sic ait. ¶ Pct̄i originale in oīb̄ infantib̄ naturali
ter cōceptis: equaliter eē dico. **Id. il.** Et ideo accipiēdo h̄ mō
placatiōne: fuit negata cōseq̄ntia. Est ei regula apud sophi
stas qd̄ quādo negatiua verificatur p̄ maiori 7 p̄ minori: tūc
diuisio nō sequit̄. In argumēto vero aduersarij / negatiua q̄ ē
aliquāta placatiōe aliquot hoīes nō reduxit ad vitā: verifi
cat̄ p̄ maiori qua nō reduxit ad vitā 7 p̄ minori qua ēt nō re
duxit. Et iō diuisio nō sequit̄. vñ cū ex hoc vellet sophista vi
deri: sophisticē artis ignar̄ apparuit. Et ad p̄bationē cōse
quētie d̄r qd̄ si diuisio illa fieret respectu potētie passiue vt ip̄e
asserit: tūc sc̄dm regulas sophisticar̄ cū talis diuisio fiat medi
āte termino cōmuni in distributo: deberet cōcludi negatiua d̄ ma
ximo 7 affirmatiua d̄ mīmo: aduersarij aut̄ cōcludit op
positū. Et iō in hoc maxime se sophisticē artis ignar̄ demon
strat. De placatiōe ḡ facta per x̄pm sic loquēdo. v3. quātuz
ad effectū priuatiuū: argumētū nihil cōcludit / nec p̄batiōes
aliquid ad hūc itellectū faciūt. Alio modo potest cōsiderari
placatio quātū ad effectū positiuū q̄ ē colatio ḡe in hoc mū
do. Et tunc dico qd̄ placatio hoc mō sumpta: potest cōparari
vel ad pueros vel ad adultos. Si cōsideret̄ p̄ cōparationem
ad pueros: sic de lege comūi x̄ps per passiōne suam equaliter
placauit oēs. qz oēs pueri vtute passiōis x̄pi q̄ eis p̄ baptisimū
applicat̄: equalē ḡa3 suscipiūt de lege comūi vt dicit. s. doc.
i. 4. di. 4. Et albert̄ 7 petr̄ de tarāasio 7 alexāder de ales
zbonauētura 7 ricard̄ d̄ media villa. Si vero cōsideret̄ per
cōparationē ad adultos: sic aliquos maiori 7 aliquos minori

Thōs.
Albt̄.
7 alij.

placatiōe reduxit ad vitā. qz in ip̄a remotiōe culpe / aliqb̄ cō
tulit maiorē ḡa3 7 aliqb̄ minore: sc̄dm qd̄ maiori vel minori p̄
paratiōe cōuertunt̄ ad deū. 7 accedūt ad baptisma p̄ qd̄ vir
tus passiōis x̄pi nob̄ applicat̄. **Uñ damascen̄** dicit. ¶ Pct̄oruz
remissio cūctis equalit̄ in baptismo dat̄: ḡa aut̄ sp̄s sc̄ti secū
dū p̄portione fidei 7 deuotiōis p̄parationē. Quōdo ḡ d̄ pla
catiōe q̄ ad effectū positiuū per cōparatiōez ad pueros: adhuc
negat̄ cōseq̄ntia. Quia negatiua verificat̄ p̄ maiori qua n̄ redu
xit. 7 ēt p̄ minori. iō diuisio n̄ sequit̄. Per cōparationē vero ad
adultos: dico qd̄ dat̄ minimū 7 maximū actu in placatiōe. ē ei
aliqs grad̄ ḡe ita magn̄ in aliq̄ adulto p̄ placatiōne redu
cto ad vitā: q̄ n̄ ē actu aliqs maior in aliq̄ placato s3 bñ minor
s3 n̄ ē aliqs ḡd̄ ita magn̄ q̄ nō possit eē maior. qz ḡa pōt au
geri i infinitū s3 nō possit minui. Est et̄ aliqs grad̄ ḡe ita mi
nor in aliq̄ placato: qd̄ eo nō ē actu aliqs grad̄ minor. Uñ i q̄lz
adulto requirit̄ determinata dispositio puta p̄uersio ad deū q̄
si esset minor nō ifūderet̄ ḡa vt dicit. s. doc. in p̄io di. 1. 7. ar
3. ad. 4. Ex quo patet qd̄ et̄ per cōparationē ad adultos: con
sequētia non valet. ¶ Primo. qz si diuisio sit facta respectu po
tētie passiue vt dicit arguēs: tūc deberet iferri negatiua d̄ ma
ximo 7 affirmatiua de minimo. 7 sic nihil esset ad p̄positum.
Sc̄do si eēt diuisio sic sc̄a: tūc oporteret qd̄ q̄cūq3 ḡdu ḡe da
to q̄ x̄ps aliquē reduxiss̄ ad vitā qd̄ ēt maiori ḡdu alios redu
xiss̄ qd̄ ē d̄ doctrinā oīuz sc̄tōz. Assūptū p3 p̄ regulas sophi
staz qz si ab aliq̄ visibili p̄t̄ pati visus 7 a maiori poterit pari.
Quōdo vo ait ifinitū eē p̄portione in ifinitū minime gutte sāgui
nis x̄pi ad totā sui sanguinis effusione: extraneū satis ab itel
lectu eē videt̄. Et az ei ē qd̄ minima gutta sāguinis x̄pi ē actu
quāta 7 tot̄ sāguis x̄pi ē finite. pars aut̄ finita ad totū fini
tū habet d̄terminatā p̄portione vt dicit̄ in p̄mo. 3. 6. 7. 7. ac
8. phisicor̄ igitur 7c. ¶ Preterea si illud per ip̄osibile verum
esset: nihil ad p̄positū ipectare videtur. quia x̄ps pro quolibz
placādo totū sanguinē effudit. 7 ad om̄s placandos vna sola
gutta sufficiens fuisse. nō ergo attenditur gradus placatiōis
secūdū graduz vel p̄portione effusionis sanguinis x̄pi vt iste

Damascen̄

Thōs.

Th̄.

Aug.
Greg.

falsè ymaginat. Dicit vltim^o qd cōcesso qd sūmus gradus placationis fuerit in brā virgine (ad quod tendūt omnia q̄ ponunt in argumēto) et qd effect^o illius placatiōis contineret v^o tualiter effectū cuiuscūqz placatiōis: adhuc nihil sequit^r p̄tra cōclusionē nostrā. Et quādo dicitur. q̄ cōtinebat illū modū placatiōis q̄ cōpetebat hōini in statu inocētie. dico qd hoc dictū implicat p̄dictionē qz vt dicit aug. et greg: si homo non peccasset: sine placatione et redēptione ad vitā eternā puenisset. Dis. n. mod^o placatiōis p̄supponit offēssaz peccati in eo qd per placationē reducitur ad vitā sicut supra dcm̄ ē. Dicit vlt^{er}terius qd cū summo gradu placatiōis ēt quantū ad effectum positiuū stat qd aliqs fuerit magnus pctō. Apostoli ei et maria magdalena qui peccauerūt mortaliter excedunt in grā et gloria multos ordines a. geloz qui fuerūt inocētes. Et idō nō o3 qd si gradus grē beate virginis excessit gradū grē cui^o libet inocētis qd ipsa fuerit semp inocēs et sine pctō. nec sēper vez ē qd qui habet maiozes gratiā: habuerit minozē culpam. sed sepe cōtingit qd ubi abundauit delictū super habundant et grā vt ait apostulus. ¶ Ex quib^o p3 qd rō p̄dcā nihil concludit. tēdit ei ad hoc. In brā virgine fuit sūm^o gradus placatiōis. ergo fuit inocēs et sine pctō. ¶ Primo qdē falsuz ē qd i ipsa fuerit sūmus gradus grē. Fuit enī post cōceptionē suam per certū gradū gratie a peccato mundata et placata que vsque ad mortē fuit augmētata. et tam enō peruenit ad sūmū et si infinitū creuisset: nō peruenisset ad gratiā xp̄i cui datus ē spūs non ad mēsurā vt dicitur ioh. 1. Et ad quam gratiā cōparatur gratia virginis et omnium sanctorū sicut virtus particularis ad vtutē vniuersalē. Negatur ēt cōsequentiā vt p3 ex supradictis. ¶ S3 p̄dictus arguēs dixit se velle pbare qd ēt in placatione quantuz ad effectū priuatiuū est latitudo ḡduū. qz quāta ē latitudo in vno oppositoz: tāta ē latitudo in reliquo. sed per me est latitudo in effectū positiuo. ergo et in priuatiuo. ¶ Ad qd respōdi qd maioz erat vera de p̄trarijs grū extrema sē positiuā. nō at d̄ oppositis priuatiuis. At ille in stitit dicens quod ph^o dicebat in post predicamentis priuatiōes suscipere magis et minus. Ad qd dixi testes mihi esse oēs doctores astātes qd ph^o nec ibi nec alibi hoc dicebat. quī imo in. 5. et 9. et 10. meth. dicebat qd priuatiōes q̄ cōsistūt i priuato eē: nō suscipiunt magis et minus. Et dedi exemplum qd vnus nō d̄ magis mortuus q̄ alter: siue sit suspensus/ siue iugulatus/ siue decapitatus. sed om̄s sunt equaliter mortui: si vere sunt mortui. Et idē de cecitate dictū est. ¶ P̄terea si haberet latitudinē placatiō hoc modo: tunc vbi esset maior placatiō: fuisset maioris culpe remissio. Et cum p̄ te i brā vir. fuerit maxima placatiō fuisset in ea maximoz peccatoz remissio. quod est falsum. Dicitur vlt^{er}terius qd nō recte deditur primam cōsequentiā. sed ex illis p̄missis deberet hec conclusio inferri. Ergo est dare maximū numerū hominū quos xp̄s aliquanta placatiōe reduxit ad vitā: vel minimū numerū hominū quos aliquanta placatiōe nō reduxit ad vitā. Et sic datur affirmatiua ex qua nihil cōtra cōclusionē nostrā sequit^r vt p3 cui libet intelligenti. Si etiā intelligeret qd daretur aliquanta placatiō in aliquo homine qua nō fuisset reduct^o ad vitā sicut videtur dicere: tunc etiā añs esset falsuz. qz oīs placatiō quātūcūqz minima dicit remissionē offēntē et culpe et collationē grē. Ecce p̄iceps illustrissime quale fuit argumētū eius quē alterū scotū appellabāt qd deficit in forma et materia et postea nihil cōcludit. ¶ Ratio. 3. m̄gr̄i. barth.

Joh. 1.

uatiōes suscipere magis et minus. Ad qd dixi testes mihi esse oēs doctores astātes qd ph^o nec ibi nec alibi hoc dicebat. quī imo in. 5. et 9. et 10. meth. dicebat qd priuatiōes q̄ cōsistūt i priuato eē: nō suscipiunt magis et minus. Et dedi exemplum qd vnus nō d̄ magis mortuus q̄ alter: siue sit suspensus/ siue iugulatus/ siue decapitatus. sed om̄s sunt equaliter mortui: si vere sunt mortui. Et idē de cecitate dictū est. ¶ P̄terea si haberet latitudinē placatiō hoc modo: tunc vbi esset maior placatiō: fuisset maioris culpe remissio. Et cum p̄ te i brā vir. fuerit maxima placatiō fuisset in ea maximoz peccatoz remissio. quod est falsum. Dicitur vlt^{er}terius qd nō recte deditur primam cōsequentiā. sed ex illis p̄missis deberet hec conclusio inferri. Ergo est dare maximū numerū hominū quos xp̄s aliquanta placatiōe reduxit ad vitā: vel minimū numerū hominū quos aliquanta placatiōe nō reduxit ad vitā. Et sic datur affirmatiua ex qua nihil cōtra cōclusionē nostrā sequit^r vt p3 cui libet intelligenti. Si etiā intelligeret qd daretur aliquanta placatiō in aliquo homine qua nō fuisset reduct^o ad vitā sicut videtur dicere: tunc etiā añs esset falsuz. qz oīs placatiō quātūcūqz minima dicit remissionē offēntē et culpe et collationē grē. Ecce p̄iceps illustrissime quale fuit argumētū eius quē alterū scotū appellabāt qd deficit in forma et materia et postea nihil cōcludit. ¶ Ratio. 3. m̄gr̄i. barth.

Dertio fuit argutū sic. Dis p̄dictio in effectū hēns rōnez et p̄priū ius ad aliquā p̄fectionem tanq̄ ad terminū ad quē si in se nō sit receptiua illius: req̄rit p̄priū passū rōne cui^o recipiat p̄fectō. s3 inocentiā ē p̄dictio in effectū q̄ ex se ē iusticia habens p̄priū ius ad p̄fectionē sibi reddēdā. ergo req̄rit p̄priū passū in q̄ recipiat illa vltima p̄fectio. illd nō fuit ioh: bap. n3 euāgelista. ergo fuit brā vir. Ad maioz pbaf̄ qz deus et natura nihil agūt frustra. ergo qd ex se ē iusticia p̄ suo vltimo termino nō reddit in cassū. cū nullū bonū sit irremuneratuz. Ad maioz vero pbaf̄ per illud qd hētur infētētis p̄speri ca. 1. et insti. d̄ iusti. et iure. de verbo ad verbū. ¶ Ad hoc fuit dictū qd petit

principiū. assumit falsū. z nihil pcludit. Petit ei principium
 qz minor nihil vel parz differt a pclusionē. Qd ei inocētia sit
 cōdictio existēs in effectu/habēs ppiū ius zc. et qz hēat ppiū
 uz susceptiū: idē esse videt. ¶ Scdo assumit falsum. qz si ino-
 centia pprie z precise accipiat: nō habet ius ad grāz vel glo-
 riā sibi reddendaz. Nam inocētia nihil aliud importat nisi
 carentiam peccati in natura que est capax peccati. Unde an-
 gelus z homo in puris naturalibus constituti: dicuntur inno-
 cētes. Et si de nouo deus crearet vnum hominez sine gratia
 z peccato: talis esset inocēs. z tamē nō haberet ius ad pre-
 miuz vite eterne sibi reddenduz. imo talis non deberet habe-
 ret vitam eternam: quia non habz gratiā. sine qua nulli de-
 betur vita eterna. Qui autem est in peccato. non solum non
 debet habere sed habet debitum non habendi vitam eternā
 Et sic patet qz minor est falsa. Tertio nihil cōcludit qā cōce-
 sa maiori z minori: adhuc non seqtur conclusio. quaz infert.
 qz nō sunt sufficiēter enumerata media susceptiua perfecte i-
 nocētie. Nam angeli z anima christi sunt susceptiua pfecte ino-
 cētie. Unde aug. super Jo. Solus inquit xps singulariter dī
 inocēs qz solus ipse sine pctō fuit. Et eodē. Solus inqt xps
 inocēs cōceptus ē: qz in pctis cōceptus nō fuit. Et. b. leo ī ser-
 mone. s. de nati. Sol^o inqt inter filios hominū inocens dñs
 iesus ē cōceptus: quia solus sine cōcupiscētia ē generat^o. Et
 in. 12. sermone de passione. Solus inquit virginis filius con-
 cept^o ē absqz delicto. vt in eo solo ad ymaginē dei cōdito pfe-
 cta esset inocētia z vera natura. Et ad flavianū. Fides in-
 quit catholica in eo solo acquirit salutē: ī q solo se hō inuenit
 inocētē. Id. il. ¶ Ex qb^o pz qz pfecta inocētia q dicit carētia
 perpetuā omnis peccati in solo xpo fuit inuenta. z non in bea-
 ta virgine nisi post sanctificationē. ¶ Sed cōtra hanc respō-
 sionēz predictus arguens sic formaliter obiecit. Omnis per-
 fectio que ex se z per se competit creature: requirit creatu-
 ram vt subiectum susceptiuum eius sed inocencia est perfe-
 ctio. que ex se z per se competit creature: ergo requirit crea-
 turam que sit susceptiuum eius. Idoc autē non fuit ioh. bap.

Argu^o.
 Idem
 Leo.

Idem
 Idem.

Replica.

nec euang. ergo fuit. b. virgo. Ad hoc fuit negata minor. qz si
 inocencia per se cōpeteret creature: cōueniret omni creature
 qz qd est per se: est de omni. vt dicitur in primo posteriorum
 Scdo fuit dictū qz pcessis premissis: adhuc nō sequit pclusio
 qz inter illa enumerata cadit mediū. Nam angeli z aīa xpi sūt
 creature q hūerūt pfectā inocentiā. ¶ Mac audita rñsione p-
 dictus arguens cepit vociferādo: bis ter quatuorqz clama-
 hereticū fore: dicere aīam xpi esse creaturā. Ad quem leta fa-
 cie respondi/oportere scdm fidem catholicā confiteri huma-
 nitatē xpi cuius pars est aīa esse creaturā. Cum enim vt ait
 athanasius xps sit minor patre secundum humanitatē / z ni-
 hil sit minus deo patre nisi creatura: oīz humanitatez xpi esse
 creaturā. ¶ Preterea qd nō fuit ab eterno: ē creatura sī aīa
 xpi nō fuit ab eterno. qz deus ex tpoze assumpsit humanitatē
 cuius pars ē anima. igitur anima xpi est creatura. Opposi-
 tum autē ē heresis. Arrii z apolinaris z macharij z multoz
 hereticoz qui dixerunt nō fuisse nō esse in xpo animā ratioā-
 lē sī verbū in eo fuisse loco aīe. Fides autē catholica pfitetur
 in xpo esse vnā tantū ipostasim z illā increatam subsistētē sub
 duabus naturis. vī sub natura diuina increata z sub natura
 hūana creata. cuius ptes sunt. aīa et corpus vt habetur de sū-
 tri. z fi. ca. ca. firmiter. Et in decretis. e. t. c. fidei. Dicere autē
 oppositū ē heresis manichei z galatij z alioz hereticoz. Tūc
 pdict⁹ arguēs volēs se excusare cepit dicere qd pfecta inno-
 cētia sequit p se purā creaturā. aīa at xpi nō ē pura creatura.
 Ad hoc respōdi falsuz esse qd inocētia sequit p se purā crea-
 turā. qz tūc oīs creatura haberet perfectam inocentiaz. 2°:
 dixi qd licet xps non sit pura creatura: anima tamē christi et
 hūanitas eius ē pura creatura. Et ppter hoc dī i. 3°. sē qz xps
 secūdu hūanitatē ē creatura. z quāuis aīa eius sit pura crea-
 tura: ē tamen vnita diuinitati in psona nō aut in natura. Et
 ppter hoc fides catholica fateē in xpo eē. duas naturas distin-
 ctas. quaz vna ē pure diuina z increata. alia vero ē pure hu-
 mana z creata. Dicere autē oppositū ē heresis euticetis q dī-
 xit in xpo esse vnā tantū naturā ex diuina z humana pfla-

tam. que non erat pure diuina n3 pure creata. Ex quibus pz
q̄ dum vir iste vellet errorem suum intemperate defendere
in manifestas hereses est prolapsus ⁊ ab omnibus astantib⁹
minus sapiens fuit reputatus.

Ratio quarta magistri Barth.

Quarto fuit argutū sic. Dis ēitas terminās mul-
tas r̄oes tanq̄ terminos ad quem que r̄oes di-
stinguntur essentialiter: requirit multa fundamē-
ta in terminis a quibus pp̄ie referā ad illā. S3
deus gloriofus est terminus ad quez/ terminans
om̄s obligationes creature ad ip̄m que distingūtur essentia-
liter. ergo requirit multa fundamēta essentialiter distincta p̄-
pria illis obligationib⁹ q̄ reducunt ad ip̄az. Innocentia autē
est h̄is propria obligatiōe ad deum: ergo requirit propriū
extremū qd̄ reducatur ad deū. illud autem nō potuit esse Jo-
hap. nec euangelista. imo nec xp̄s qz ipse non erat debitor cu-
iulcūqz obligatiōis sibi non inexistis debite tamen in esse/ er-
go a sufficēti disiunctiua sequitur q̄ fuerit beata virgo. **Id. il.**
Ad istam rōnez in qua multiplicat verba ⁊ inuoluit sentē-
tias sermonibus imperitis. dicitur q̄ petit p̄cipiū/ assumit
falsum/ nihil concludit. ⁊ contradictionē implicat. **Dico pri-**
mo q̄ petit p̄ncipium. quia cum debeat probare q̄ perfecta
innocētia in alio hoīe repiatur q̄ in xp̄o: assumit q̄ innocen-
tia sit in rerū natura: quia dicit ip̄az eē obligatiōem ⁊ realē
r̄oem ad deum. Nihil autēz realiter refertur ad deū nisi sit
in reruz natura. Sc̄do assumit falsuz. v3 q̄ innocētia habeat
pp̄iaz obligatiōē ad deū. Nā obligatiō potest capi duplici-
ter. vno modo pp̄ie. secunduz q̄ importat debitū seruitu-
tis ⁊ sanctificationis. Et hoc modo oēs hoīes excepto xp̄o p̄-
pter pct̄m obligati erant seruituti reatus pene eterne: quam
xp̄s p̄ passionē p̄ nob̄ satisfatiēdo remouit. **Uñ** beat⁹ leo pa-
pa. Sicut xp̄s neminez a reatu liberū repperit: ita pro oībus
liberandis venit. Et de tali obligatiōe loquendo: falsum ē q̄
innocētia habeat obligatiōē ad deum. qz ille qui semper fu-
it innocens: nō est debitor pene nec satisfatiōis. Alio modo se-

Leo.

clidū q̄ importat debitū gr̄az actiōis. sc̄dm q̄ aliquis dicit ob-
ligari ei a quo aliqd̄ donū gratis accepit. Et hoc mō quel-
bet creatura tā innocēs q̄ peccatrix est obligata deo/ exhibē-
bēdo ei ⁊ honorē latrīe ⁊ referēdo gr̄arū actiōes. Et sic aīa
xp̄i est marie obligata deo: qz ab eo maxima dona gratis ac-
cepit. **Hāc** distinctionē ponit. sc̄us doc. in. 4. di. 14. q. 1. ar. 1.
q. 5. Et di. 15. q. 1. ar. 2. vbi sic dicit. Sicut enī vn⁹ homo pōt
habere obligatiōē ad aliū dupliciter. vno mō rōne eius qd̄
ab eo gratis accepit. alio mō: qz ab eo aliqui subtraxit: ita ⁊
hō dupliciter obligatur deo. Uno mō rōne b̄ficiōz sibi gra-
tis collatoz. ⁊ sic oīs hō tenetur sibi honorē latrīe exhibere.
Alio mō rōne subtractōis: qz rōne peccati cōmissi subtraxit
honorē deo. Et sic obligat ad satisfatiōē penitentie. Inno-
cētia autē importat obligatiōē primo mō: qz innocēs tenet ho-
norē latrīe exhibere deo. nō ar. 2. mō: qz nō tenet ad satisfati-
ōē penitentie. Tercio dico q̄ nihil cōcludit: qz p̄cessis p̄mis-
sis: nō sequitur cōclusio: qz disiunctiua est insufficientis: cū āgeli b̄ti
⁊ aīa xp̄i sint creature q̄ fuerūt subiectū perfecte innocētie.
Quarto dico q̄ implicat contradictionē: qz si innocētia importat d̄-
bitū obligatiōis: ⁊ in xp̄o nō fuit debitū alicui⁹ obligatiōis
vt ip̄e asserit: sequit q̄ vel i xp̄o nō fuerit p̄fecta innocētia qd̄
est hereticū: vel q̄ innocētia nō importat debitū obligatiōis ⁊ i-
portat debitū obligatiōis. Et ideo argumētū istud ventum
tātūmodo verberabat.

Ratio quinta maḡi bar.

Quintū argumentū fuit tale. **Q**uē agēs disponēs
multa passa ad aliquē finē: nunquā p̄fectissime
disponit aliqd̄ illoz passoz/ nisi ab illo expellat
oēm dispōnē p̄riā/ vel resistat ne agēs p̄riū/ ali-
qd̄ p̄rietatis iducat: s3 xp̄s fuit agēs disponēs
multas aīas ad gl̄iam. ergo nūquāz p̄fectissime disposuisset:
nisi oēm cōtrarietātē glorie expulerit: vel resistit ne diabo-
l⁹ culpā originalē i aīaz alicui⁹ trāsfuderit. Et cū nullū tātū
dilexerit quātū virginez: igitur ne p̄rius diabol⁹ in eam vim
haberet: gradu perfectissimo resistendo: aīam ip̄i⁹ disposuit.
Hec ille. **A**d hoc dicitur q̄ cōcludit nostrū p̄positū: deducit

Tho.

cit ad heresiz/assumit supfluū/7 imaginat falsū. Primum sic declarat. Nam si oē agēs pfecte disponēs aliqua passā ad aliquē finē/oz q̄ ab illis expellat oēz dispositionē s̄riā illi fini. cū x̄ps pfecte disposuerit multas aīas:7 aīaz virginis ad gloriā vt ip̄e asserit: seq̄t̄ ex illis p̄missis. q̄ x̄ps a brā v̄gine 7 ab oībus aīab⁹ quas pfecte disposuit: expulerit omnem s̄riam dispositionēz glie. s̄z nihil est s̄riū glie nisi pctm̄ v̄l reat⁹ pcti: q̄ x̄ps a brā v̄gine 7 ab alijs aīabus quas pfectissime disposuit ad gliam: expulit pctm̄ vel reatū pcti. Pctm̄ aut̄ vel reat⁹ pcti nō expellit nisi ab eo in q̄ prius fuit. igit̄ in brā v̄gine fuit aliqd̄ pctm̄. Sc̄do dico q̄ si v̄tute illaz p̄missaz p̄cluderet q̄ brā virgo nō hūisset originale pctm̄/ cōcluderet de necessitate q̄ oēs aīe sc̄oz cum fuerint p̄ x̄pm pfecte disposite ad gloriā: fuissent sine originali pctō. qd̄ est hereticū. Tertio dico q̄ assumit supfluū. Nam si aliqd̄ passuz nō sit nunc dispositū ad aliquā formā 7 debeat p̄ aliqd̄ agēs disponi pfecte ad illā: nō sufficit q̄ resistat cōtrario agēti: s̄z oportet q̄ remoueat ab eo s̄riā dispōnē. alias si nihil aliud faciat q̄ resistere cōtrario agēti: si prius nō fuit dispositū: nūquā disponetur. Et ideo in illa maiori vna pars disūctiue ē supflua: qz ex sola resistētia ad cōtrariū agens: nō disponit passum. Si enīz aliquis in peccato existens resisteret omni tentatiōi diaboli nō pfecte disponerēt ad gliam nisi prius p̄ gr̄am irremoueret pctm̄. Quarto imaginat falsum: qz imaginatur q̄ diabolus imittat 7 trāsfundat pctm̄ originale in aīabus: qd̄ est falsuz. vt dicit aug. in li. 5. iul. sed aīa cōtrahit originale peccatū ex hoc q̄ vnitur carnī ab adā seminaliter p̄pagate 7 constituit naturā hūanā que est mēbz ade/ qui p̄pter tentationē diaboli voluntarie incidit in pctm̄. qd̄ ab oībus ab ip̄o seminaliter p̄pagatis cōtrahitur/ nō p̄pria actione: sed vterina cōceptiōe. Nec etiam oportet vt iste imaginat q̄ si deus aliquēz plus dilexerit: q̄ a plurib⁹ pctis eū p̄seruauerit. pl⁹ enī dilexit beatā mariā magdalenā 7 ap̄los q̄ p̄ucros inocētes 7 q̄ m̄ltos āgelos: 7 tñ oēs āgelos ab oī pctō p̄seruauit 7 nō ap̄los. Christus q̄ post quā assūpsit carnē hūanā: fomitē pcti oīno

Aug.

a beata virgine abstulit. 7 ab oī actuali pctō diabolo resistendo p̄seruauit. Et sic pfecta dispositio vsqz ad mortē in ea remāsit.

Ratio sexta maḡi. Bar.

Extra rō est talis. Dē extremū pfecte reducibile ad alterū extremū sc̄dm se totū s̄ncategorice/ matice: nūquā cōplete reducīt ad alterū: nisi reducat̄ sc̄dm oēm modū possibilez sibi 7 cuiūqz cōtento sub illo/ ad quē etiā modū illud extremū in vno suoz singulariū se determinat. Sed natura hūana est extremū sc̄dm se totū s̄ncategorice/ perfectissime reducibile ad deū 7c. ergo nūquā cōplete reducerēt ad deū/ nisi p̄portionabiliter in vnoquoqz suppositoꝝ modus possibilis p̄portionat⁹ reducat̄. Est aut̄ inter alios modos posibles: ille/ q̄ est reduci p̄ simplicē nature inocētiā. q̄ aliqd̄ suppositū nature hūane erit extremū partiale hui⁹ reductionis/ qd̄ nō est nisi brā virgo. Nec ille. Ad hāc rōnē q̄ solū v̄bal̄ ē dī primo. q̄ si p̄misse sint vere: seq̄t̄ p̄clusio heretical. Nam in maiori habet̄ hec p̄positio. Dē extremū pfecte sc̄dm se totū reducibile ad aliqd̄/ si pfecte reducīt: oportet qd̄ reducat̄ sc̄dz oēm modū possibile sibi 7 cuiūqz cōtento sub ip̄o: in minori v̄o habet̄ qd̄ natura hūana est sc̄dm se totā reducibilis ad deū. ex istis duab⁹ seq̄t̄ q̄ si natura hūana sit pfecte reducta ad deū q̄ sit reducta sc̄dm oīa supposita 7 sc̄dz oēz modū possibile illis. 7 cū absolute possibile fuerit 7 ex pte dī 7 ex pte creature reducere oēs electos 7 oēs hoīes ad deū p̄ simplicē inocētiā: seq̄t̄ q̄ oēs hoīes vel saltē electi sūt reduci ad deū p̄ simplicē inocētiā qd̄ est hereticū. Sc̄do dī q̄ p̄ illā rōnē p̄cludit̄ qd̄ natura hūana nō est pfecte reducta ad deū cū nō sit reducta sc̄dm oīa supposita/ nec sc̄dm quēlibet modū sibi possibile/ cū sint infiniti modi q̄b⁹ possibile erat hūanā nam ad deū reducere. ex h̄ aut̄ nihil seq̄t̄ cōclusionē nr̄am. Dicit̄. 3. q̄ nam hūanā eē sc̄dm se totā s̄ncategorice/ pfecte reducibile ad deū: pōt̄ itelligi dupliciter. Uno modo de potētia dei absoluta: 7 sic minor est vera: sed maior est falsa: qz q̄uis nā hūana secūdū oīa sua supposita sit reducibilis

o ij

ad deum de potentia absoluta cum hoc non implicet contradictionem: non tamen oportet quod secundum omnia supposita reducatur cum plures sint damnandi quam saluandi. Nec etiam oportet quod illa supposita que sunt reducta ad deum: quod secundum omnem modum eis absolute possibile reducatur vel sint reducta. Alias quilibet esset equalis in gloria et quilibet esset in hac vita beatus et immortalis. Alio modo potest intelligi de potentia ordinata et sic minor est falsa. Dicitur ulterius quod per supposito peccato ad deum: natura humana ab ipso seminaliter propagata: in nullo supposito eius est reducibilis ad deum per simplicem innocentiam: quia nullum suppositum eius potest recipi seminaliter sine peccato. Unde Augustinus de fide ad petrum. *Quia inquit sibi inuicem vir mulierque miscetur ut filios generent: non est sine libidine parvulum concubitus. et ob hoc filiorum ex eorum carne nasciturum non potest esse sine peccato conceptum.*

Aug.

¶ 7. magistri bartho.

Septima ratio fuit talis. *Nulla lex fuit perfectissime impleta a iesu christo. sed lex nature fuit perfectissima inter ceteras: quod fuit ab eo inter ceteras excellentissime impleta reddendo ei quod sui iuris erat. Nihil autem sublimius ascribi potest nature humane ex lege nature quam quod in illa statu reducta fuerit in quem ex iure legis nature inclinatur et in quem condita fuit. Illud autem est innocentie status quem et philosophi concedunt maxime aristoteles in 1. ethice. ubi dicit quod ratio semper depercat ad optima: et certum est quod non intellexit de natura humana in suppositata alieno supposito: quod in proprio. Et hoc opus erat impleri si non in toto: saltem in aliqua parte nature pure. Et confirmatur discursus per illud. Non veni solvere legem. Nec ille. Ad hanc rationem dicitur quod si nature humane debebatur iure legis nature ut ad statum innocentie reduceretur in quo condita fuit: et christus ut iste asserit reduxerit naturam humanam ad eum statum qui sibi iure legis nature debebatur: de necessitate sequitur quod christus naturam humanam in omnibus suis suppositis ad statum innocentie in hac vita reduxerit. et quod beate virgini et omnibus electis suis impassibilitatem et immortalitatem quam habuit adam in statu innocentie contulerit. quod tamen non fecit: sed in fine huius seculi omnes electos suos ad excellentiorem statum reducet in quem nec mori poterunt nec peccare.*

runt nec peccare. *Dicitur secundo quod falsum assumit: quia nature humane post peccatum ad deum: quantum erat ex iure legis nature et divine: debebatur ira. captivitas. et pena. quia eram omnes natura filii ire ut ait apostolus. Nec tenebatur iustus et innocens de lege nature propter peccatum mortem subire. Et ideo si christus legem nature districte servasset: et id quod competit nature humane propter peccatum ad deum depravate reddidisset: non solum non restituta fuisset statui innocentie: sed pene deputata fuisset eterne ut dicit Augustinus in li. de corre. et gratia. Sed christus ex mera misericordia supra legem nature pro inimicis mortem suscipiens: a pena que nobis lege divina et nature debebatur: misericorditer liberavit: ut illud tres. 3. dicere possimus. Misericordie dei quod non concupisti sumus. Unde Augustinus in speculo li. 2. c. 13. Quia inquit primi parentes propter inobedientie culpam deciderunt in mortem: omnes eorum posterum pro peccato eorum sub diaboli potestate tenebantur obnoxii. Filii namque ex seruo et ancilla nati: quid aliud esse possunt quam parentes eorum? Decretum est divina et humana lege ut in servitute maneant omnes qui in servitute nascuntur. Et ideo infantes ut statim concepti sunt sub originalis peccati servitute tenentur. Christus ergo supra legem nature ex misericordia agens: humanam naturam cui captivitas debebatur: pristine restituit libertati. ita tamen quod ab hiis qui participes sunt sue passionis: remouit reatum pene eterne remanente adhuc necessitate moriendi: quam in fine mundi ab omnibus electis auferetur quam creatura liberabitur omnino a servitute corruptiois ut ait apostolus. Beata etiam uirginem post conceptionem peccati: reduxit ad statum innocentie quantum ad hoc quod per primam sanctificationem: originale culpam ab ea remouit: et postea in conceptione filii fomitem peccati totaliter extirpavit. et taliter in bono confirmata fuit: quod in ea ratio semper deo fuit obediens: et sensualitas rationi obtemperans. quod nemini alteri post christum creditur fuisse concessum. Falsum est etiam quod philosophi concedant statum innocentie in suppositis humane nature. imo dicunt in quolibet homine appetitum sensibilem rationi repugnare ut habetur in 3. de anima. Auctoritas autem adducta: est pro nobis. Quod enim ibi incommode cuius ratio inclinatur ad bonum simpliciter. sed sensualitas inclinatur ad bonum delectabile: quod bono rationis contrariatur. Unde hec*

Aplius

Aug.

Tres.

Aug.

Aplius

tensuā. Et hoc mō ille dī plene et totalit̄ habere gr̄am: q̄ h̄z eā in maxima extēsiōe ad oēs effect̄ gr̄e. v̄z quātū ad oēs v̄tutes et ad oīa dona et ad v̄sum oīum donoz et virtutū et q̄tū ad redūdātiā in alios et quātū ad oēm modū vnionis cū deo. Et hec totalitas gr̄e cōuenit soli xp̄o et nō br̄e vir. q̄ solū h̄uit gr̄az sufficiētē ad illū statū ad quē erat electa. ¶ Sc̄do falsū est q̄ br̄e vir. nō potuerit maior gr̄a p̄ferri. nā gr̄a q̄ sub certo gradu fuit infusa br̄e virgini post originalis pct̄i p̄ceptionē potuisset sibi sub maiori gradu infundi. et interim p̄ intensiōnē fuit in ea augmētata vsqz ad mortē: et potuisset ampli⁹ augeri in infinitū. et tñ nūquā puenisset vsqz ad equalitatem gr̄e xp̄i. Un̄ greg. xj. p̄dēnat tāquā hereticū erroz illoz qui dicebāt br̄am virgine in cōceptiōe filij sic plenā gr̄a fuisse: q̄d ex tūc in gr̄a nō p̄fecit nec p̄ficere potuisset. vt habeat in directorio inq̄sitiōis pte. 2. q. 10. ¶ Tertio falsū est, q̄d nulli possit cōferri maior gr̄a q̄ gr̄a inocētie. Nā apl̄i et maria magdalena et 10. bap. habuerūt maiore gr̄am q̄ habuerit adāz multi āgeli in statu inocētie. Et p̄ter hoc etiā oībus p̄missis cōcessis adhuc cōclusio nō seq̄tur: qz de facto de⁹ dedit aliqb⁹ maiore gratiā q̄ h̄uerit adā in statu inocētie: et tñ p̄cepti sūt i ori. pec. et deus posset alicui cōcepto in ori. pec. conferre maiore gratiā q̄ cōtulerit alicui sancto post xp̄m. Ad auctoritatē hieronimi dicitur. q̄ br̄a virgo habuit totalitatē gratie nō simpliciter: sed per cōparatiōnē ad alios sc̄os. Nam gratia quāto est excellentior: tāto dicit̄ maior. et quāto est min⁹ p̄fecta: tāto dicit̄ minor. Gratia aut̄ quā habuit virgo post cōceptiōez filij: fuit excellentior quātū ad eētiam et virtutē gratiis aliorum sc̄oz: ideo fuit maior. Et qz totū est mai⁹ sua pte: p̄pter hoc gr̄a virginis cōparatur ad gratiā alioz sc̄oz sicut totum ad partes. Un̄ dicere q̄d in br̄a v̄gine fuit tota gr̄a: nihil aliud est dicere q̄ q̄ gratia ei⁹ excessit in p̄fectiōe et virtute gratias alioz sc̄oz. Que quodāmodō cōtinēt v̄tualit̄ in gratia v̄ginis sicut ptes in toto. Nāc tamē totalitatem non habuit tpe sue cōceptiōis: sed post q̄ fuit mater dei. Dicit̄ vlteri⁹ q̄ cum gr̄a sit forma simplex sc̄dm eētiaz: et eius subiectū sit i diuisi

o iij

sūt ei⁹ verba. Incōtinētis enī et cōtinētis pte aīe q̄ rōnem h̄z laudam⁹: qz eoz rō recte deliberat et ad optima deprecāf. s̄z in vtroqz videtur esse aliquid naturaliter inditū q̄d rōni obuiat et aduersāf. Nec ille. Un̄ sc̄us doc. et alij expositores ibi dicūt q̄ tā in incōtinēte q̄ i p̄tinēte: est appetit⁹ sensitius q̄ appetit id q̄d est delectabile sensui: et bono rōnis cōtrariū. et p̄sequēs negāt statū inocētie in quo appetit⁹ sensitiu⁹ erat oīno rōni obediens et subiectus.

¶ Rō octaua maḡi Bart. et vltima.

Octaua rō est talis. Dis perfectio tota sinchathegozemate/ ab aliquo agēte producta in passo pure nature/ nullo mō pōt sc̄dm aliū gradū maiore cōicari. Sed gr̄a ē p̄fectio q̄ tota sinchathegozemate et cōicata virgini marie: ergo sc̄dm nullū aliū gradū maiore poterat sibi maior gr̄a conferri. Eōsequētia bona: qz est oppositū i adiecto q̄ aliqua forma tota sinchathegozemate sit alicui collata/ et aliqua ps ei⁹ nō collata. Admōz p̄bat per illud hieronimi in sermōe de assūptiōe. Nulli aut̄ pōt cōferri maior gr̄a q̄ gr̄a inocētie i natura igi⁹ et c. Nec ille de verbo ad verbū. Ad hoc dicitur q̄ assūmit tres p̄positiōes falsas: et postea nihil cōcludit. Falsū. n. primo est q̄ beate virgini fuerit gratia tota sinchathegozemate collata: qz talis totalitas gr̄e/ est pp̄ria xp̄o sibi soli cōpetēs. ¶ Ad cui⁹ euidētiā est sciēdū vt dicit sc̄us doc. i. 3. pte. q. 7. ar. 10. q̄ totalitas gr̄e pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō quātū ad quātitatē virtualē intensiuam. Et hoc mō dī plene et totaliter habere gr̄am: qui habet eam in maxima excellentia que possit haberi. Et hec totalitas soli xp̄o cōuenit: quia gratia ab instāti sue p̄ceptiōis fuit in eo quodāmodō infinita sc̄dm rōnem gratie/ et nō potuit amplius augeri nō solum ex pte subiecti sed nec ex pte gratie. In br̄a aut̄ virgine tpe sue passiuē cōceptiōis nihil gr̄e fuit: s̄z originale pct̄m. Post p̄ceptionē v̄o fuit sibi gr̄a infusa sub certo gradu/ q̄ postea augmētata fuit vsqz ad mortē. nec tñ ad sumū gradūz peruenit. Alio mō totalitas gr̄e pōt p̄siderari quātū ad quātitatē ex-

Grego. II.

Acto. h̄e.

bile: pprie nō habet ptes quātū ad eēntiā: s; bñ quātū ad vīr-
tutes z dona z effect⁹ q̄ quodāmō fluūt ab ip̄a sicut potētie
ab eēntia. si ergo p̄siderētur ptes gr̄e pt̄atiue / q̄tuz ad hūc
effectū q̄ est euitare malū: sic in aliq̄bus gr̄a emundat eos a
pctō originali: sed nō p̄seruat eos a pctō mortali. In aliq̄bus
vero gr̄a ē p̄fectior que emūdat eos ab originali z p̄seruat a
mortali. s; nō a pctō veniali sicut fuit i Jo. bap. z i apl̄is post
receptionē sp̄ūsc̄i. z istis dat̄ gr̄a p ptes. S; i br̄a v̄gine gr̄a
fuit p̄fectior q̄ nō solū eā a pctō originali mūdauit z a morta-
li p̄seruauit. s; etiā ab oī pctō veniali immunē seruauit z fomi-
tē pcti totaliter extinxit. z pp̄ h̄ d̄r q̄ in maria se ifudit toti⁹
gr̄e plenitudo. In xp̄o aut̄ h̄ singulare fuit q̄ ab ist̄ati sue cō-
ceptiōis h̄c gr̄e plenitudinē h̄uit: z iō semper sine pctō fuit.
Sc̄do si accipiātur ptes gr̄e quātū ad hūc effectuz q̄ est bñ
opari ceteri p ptes data est. Nā alijs data est gr̄a inclinans
eos in bonū non tñ confirmās eos in bono nec vt p quēlibz
actū mereātur z p̄ficiāt in bonū. Beate aut̄ virgini p primā
sc̄ificationē gr̄a data est inclinans eā in bonū z p secundā sc̄i-
ficationē confirmata est in bono: z postea p quēlibet actū li-
beri arbitrii meruit z profecit in bono: z quātū ad hoc gr̄a
ei⁹ habuit quādā totalitatē respectu gr̄e alioz. Tertio si ac-
cipiātur ptes gr̄e. dona z act⁹ virtutū: ceteris p ptes gr̄a da-
ta est non aut̄ beate virgini. Ipsa enī oīum virtutū opera ex-
ercuit. Alij vero dantur nobis in exēplū sp̄aliū virtutū si-
cut moyses in exēplū hūilitatis. Abraā in exēplū fidei z
obediētie. Job in exēplū patiētie. br̄s nicola⁹ in exēplū mie.
z apl̄i in exēplū cōstantie. sed beata virgo p̄ponitur nobis in
exēplū oīum virtutū. Sarra enī comēdat̄ d̄ fide z multi alij
sicut d̄r ad hebreos. xi. S; br̄a v̄go fuit fidelior. Luce. i. br̄a
q̄ credidisti. Ip̄a. n. fide sua cūctas hereses it eremit. Rebe-
chaz mlti alij laudāt d̄ pulchritudinē. gen. 24. S; br̄a v̄. fuit
oīb⁹ speciosior. cāti. 4. tota pulchra es zc. Rachel laudat̄ q̄
fuit amabil̄ viro suo. gen. 25. S; br̄a v̄. fuit sup oēs ado dile-
ecta / a q̄ fuit i vtero sc̄ificata celerit̄ z copiose z electa vt eēt

Apl̄s.
Luce.

Gen.
Lati.
Gen.

m̄ vnigeniti d̄i. Lia z m̄re alie laudātur d̄ fecūditate. s; br̄a
vir. fuit oīb⁹ fecūdior / q̄ salua virginitate cōcepit z peperit il-
lū i q̄ oēs gētes b̄fidicūt. Delbora z mlti alij laudāt de sp̄u p
phetie z sapiētia. s; br̄a vir. i hoc oēs excessit vt pz in cantico
ei⁹. Abigail laudatur de prudētia. s; br̄a vir. fuit prudētissi-
ma. Un̄ dicitur. maria aut̄ p̄seruabat omnia verba hec. zc. De-
ster laudatur d̄ ḡciositate. s; virgo fuit gratiosior. luce primo
Que gr̄a plena. Judich laudat̄ de castitate. s; maria fuit vir-
go ate ptū i partu z p̄ ptuz. Anna phanuelis laudat̄ de duo-
tiōe. qz nō recedebat de tēplo. s; v̄go maria fuit deuotior qz
post ascēsiōnē d̄ni p̄seuerabat in orōne cū apostolis. Fuit et̄
cōpatiēs. vnde i nuptijs dixit. vinū nō h̄it. Fuit misericordis-
sima vñ dicitur mater misericordie. Fuit cōstātissima qz in
passiōe xp̄i nō amissit fidē. Fuit humilissima. qm̄ respexit hu-
militatē ācille sue. Q; ergo br̄a virgo exercuit actus oīuz v̄-
tutū quātū pertinebat ad statū suuz / alij vero sc̄ti sp̄etiales
tātūmodo actus exercuerūt: ppter hoc dicit beatus hieroni-
mus. Ceteris per ptes gr̄a data ē: marie vero se ifudit toti⁹
gr̄e plēitudo: Et itez. Et si in sc̄tis p̄phetis gr̄a fuisse credat̄
ñ tñ eaten⁹ plēa. i maria v̄o toti⁹ gr̄e q̄ in xp̄o ē v̄it plēitu-
do quāq̄ aliter. Q; ei hūanitas xp̄i in qua ē plenitudo oīum
gratiaz sine mēsurā effluxiua in alios meritoz z exēplariter
(qz de ei⁹ plenitudine oēs accepimus) habitauit in br̄a v̄gi-
ne nouē mensibus: ppter hoc dicitur. plenitudo gr̄e q̄ in xp̄o
ē in eaz venisse sicut expōit albert⁹. Et nota qz p̄rio dicit
plenitudinē gr̄e q̄ in christo ē in virgine venisse: p hoc innuēs
qz talis plenitudo p̄rio fuit in xp̄o z ab eo deriuata ē i m̄re / q̄
ate cōceptiōez filij nō h̄uit tantā plenitudinē. Sc̄do dicit qz
hec plenitudo gr̄e aliter fuit in xp̄o z aliter i maria: per hoc d̄
notās qz totalitas gr̄e sinchategorematicē nō fuit in maria.
qz non habuit gratiā secundū omnē modum possibilez ex pre-
gr̄e / n; in maria extēsiōne ad oēs actus z effect⁹ gr̄e. Nā d̄
it tñ totalitatē gr̄e cathegorematicē perfectioni modo q̄ alij
sc̄ti post peccati originalis cōtractionem sicut supra dictū est.
Nec ei singularis prerrogatiua totalitatis z plēitudinis gr̄e

Gen.

Judicium,
Luce. 2.
. 2. reg.

Wester.
Luce.
Judic
Luce
Actuū
Joh.

Hiero⁹

cōditionē corporis ip̄m cōtineret: z inferiores vires sensibiles gubernaret. secūduz qđ rationali aīe cōgruebat. Verum vt rō hūana inferiorib⁹ plene dñari posset. oportebat ip̄az immortali deo in cūctis esse suppositā: a quo supra nature sue cōditionēz: p̄dictā virtutē gratis acceperat. Hāc autē supnaturalē virtutē primo parēti prestā originalē iusticiā sci appellauerunt doctores: q̄ nihil aliud esse videtur (vt diffinitione vramur) q̄ rectitudo quedā rationis z volūtatis ad deū cū p̄fecta subiectione corporis ad animā z inferiorū viriū ad ratōz. Fuit igitur homo in illa primi stat⁹ integritate sic institutus vt nisi ei⁹ rō abduceret a deo: nec corpus eius a vita aīe posset abduci: nec sensibiles vires a rationis ip̄erio declinare.

Capitulū. 5. in quo ostendit̄ qđ adam p̄pter pctm̄ iustitiaz originale perdidit: z tribus malis se subiecit.

Quia hoc celeste donū fuit p̄rio parēti diuinitus collatū: nō vt cuidā particulari persone: s̄ vt principuz erat totius hūane nature ab eo naturalr̄ ppagāde: iō simul cū nā tale donū ad posteros traditū fuisset. Acceperat. n. prim⁹ parēs a dō hāc gr̄az z p̄tātē: si se sine pctō seruasset: diuinis p̄ceptis obteperādo: vt oēs filij qđ ab eo p̄ seminalē ppagationē naturā hūanā cōsequerentur: simul cū aīa rōali donū originalis iusticie coaccepissent. Sed quia adā inobediens subiecit se diuine volūtati noluit: id celeste munus qđ sibi z omnibus posteris gratis collatū fuerat p̄pter pctm̄ ingratiudinis iusticie perdidit: z multis malis grauissimis se implicādo subiecit. Ex subtractōe namqz talis dōi: p̄rio illa spūali pulchritudine volūtatis hūana priuata ē quā prius hēbat: in cuius priuatiōe deformitas z macula culpe cōsistere dicitur. Secūdo remotū ē frenū z gubernaculū: quo vires inferiores sine vlla cōtradictōe aīe rōni parebāt: ex cui⁹ subtractōe rebellio z concupiscētia qđ fomes pcti appellat̄ subsequuta ē. Tñ factū ē vt hō i appetitu sensibili illicitos z inordinatos mot⁹ ire: odij: concupiscētie ceterazqz passionū recusantiū frena ratōis scaturir̄ sētiret: adeo vt eā plezqz obnubilarēt: z quasi a bono totali

ter retraherēt. Tertio ablata est obediētia corporis ad aīam qua ip̄m corpus in quadam humoz tranquillitate ac mirabili armonia cōseruabat. Sed ea fracta: cōsecutū est vt infirmitates morbi z alij corruptiōis defect⁹ hōiem inuaderēt: z ob hoc moriendi necessitatē incurreret: quasi nō valente aīa amplius corp⁹ in p̄petuitate p̄tinere vitā ei diurnā p̄seuerāter p̄stādo: factusqz est hō passibilis atqz mortalis: vt nō solum esset potēs pati z mori: sed iā quasi hābēs necessitatez z debitū patiendi z moriendi.

Capitulū sextū in quo ostēdit̄ quid sit originale peccatuz z quo pacto in oēs hoies trāsmittatur.

Quia autē supra dictū originalis iusticie donū sic hūane naturē (qđ tota i parēte primo existabat) diuinit⁹ collatū fuit vt p̄ ip̄z solū trāsiret ad posterof ab eo seminaliter ppagādos: submota autem cā effectū quoqz remoueri necesse est: cōsequēs fuit: vt primo hōie p̄ p̄p̄riū iobediētie vitium priuato b̄ celesti munere: oēs etiā posteri p̄ rōnē seminalē ab ip̄o generādi: tali etiā dono priuarēt. Quia de cā oēs infantes qui ab adā sūt seminaliter geniti: cū carētia originalis iusticie qđ eis debebat si adā nō peccasset: p̄cipiūt. Et ob b̄ sacri doctores oēs infantes tali mō p̄ceptos affirmāt i ip̄a infusiōe aīe rōnalis peccatū originale p̄here. Qđ nihil aliud esse dicūt quā carētia originalis iusticie debite inesse: ad quā sequitur habitualis inclinatio inordinata appetit⁹ sensitui in aliqd̄ p̄ter ip̄eriu z rōnis p̄pter iobediētā adeo ex actu generatiōis p̄ libidinē vlt̄ concupiscētiā in ple causatā. Nec b̄ ordinū diuine iusticie p̄riū est: quasi de⁹ puniat in filijs qđ prius parēs deliquit. Nam hęc pena nō est nisi subtractio eoz qđ supnaturaliter primo hōi diuinit⁹ sūt gratis cōcessa: p̄ ip̄z hōiem (si stetisset z nō aliter) ad posterof deruanda. Nam illud donū originalis iusticie posterof nō debebat: nisi p̄ priuū parētē in eos trāsisset. Et cū nemo det alteri qđ nō hābet: nō poterat illud donū p̄ ip̄m ad posterof trāsire: nisi illud p̄ obediētā sibi p̄seruasset. Et ideo adā per iobediētā tali dono priuato iustū fu

Attende qđ
est originale
peccatum.

sinchategorematicae: soli xpo debebatur q̄ est caput nostrz in q̄
sunt oēs sensus spūales vt dicitur in. 3. sen. qui sol⁹ fuit nisi pe
ccato. z oēs electos suos per passionē a pctō redemit. z patri
eterno re cōciliant cū quo uiuit z regnat p̄ infinita seclā amē.

¶ Epilogus.

Ec sunt illustrissime princeps q̄ de singulari puri
tate p̄ceptiōis saluatoris n̄ri mihi dicēda videbā
tur. Ea q̄ppe tū ex sacris codicib⁹. tū ex doctori
b⁹ appbatis. tū ēt ex clarissimis scriptoribus quo
ad potui diligenter collegi. Adduxi eniz in primis
ducētoꝝ sesaginta patꝝ aperta clarissimaqz testimonia / qui
bus efficacissime pbauit beatā virginē in originali pctō fuisse
cōceptā. Tū qz fuit xpi precioso sanguine redēpta. Tū qz fu
it ex parētū cōcubitu lib. dinose cōcepta. Tū qz debitā mortē
substituit. Tū qz xps pro ea indebitā mortē tolleravit. Tū qz
qz sol⁹ xps sine pctō extitit. Tū ēt qz ipa virgo a pctō muuda
ta fuit. His ḡ rōnibus z tāta auctoritate sc̄toꝝ (profeto si ad
uersarij veritatis in eadē stultitia z presūpta nouitate pdu
rauerit) sic esse ē vt egregios illustres catholice v̄tatis acerrī
mos defēsores q̄ ingētī glia in ecclia dei claruerunt: turpiter
accusent. scripturas sacras p̄nitiose deprauēt. z errorē pella
gij. celestij z iulianij. suis pueris expōib⁹ ipie diffēdāt. Quisqz
ei vt ait aug. p̄ iulianū / nō oīuz hoīuz redēptionē xpm fuisse
asserit: pellagian⁹ z celestian⁹ existit. Et itez vos dū nō oēs
sed multos siue per adā p̄dēnatos siue per xps redēptos vul
tis intelligi: horrēda peruersitate xpiane religiōi estis infesti
H. il. Habuit ergo. b. v. originale pctm̄: si pro ea sicut pro no
bis tradit⁹ est xps. Habuit qd̄ in ea sanāduz erat. qz vt ipse
ait: nō est opus sanis medicus s̄z egrotātib⁹. Habuit cur eaz
saluaz faceret qz venit in hunc mundū pctōres saluos facere
Habuit qd̄ in ea remitteret: qui sanguinē se fudisse testatur
in remissionē pctōꝝ. Habuit qd̄ in ea quereret: qz vt ipse ait /
venit q̄rere z saluū facere qd̄ perierat. Habuit cur recōcilia
ret: qz cū adhuc pctōres essemus: recōciliati sum⁹ deo p̄ mor
tē filij eius. Habuit cur dō gr̄as agēt: qz vt dicit aug. ad oēs

Aug⁹.

Idem.

Aug⁹.

generationes pertinet qd̄ apostulus ait. Agam⁹ gr̄as deo q̄
eruit nos de potestate tenebrarū z transtulit in regnū filij ca
ritatis sue in quo hēm⁹ redētionē in remissionē pctōꝝ. Habu
it postremo cur eā dei filius redemerit qz ipse ē omnū hoīnū
redēptor qui sanguinē suū tāq̄ pretiū redēptiōis n̄re fudisse
testat in remissionē pctōꝝ: vt a seruitute diaboli qua oēs cap
tini tenebamur / nos liberaret z ad celeste regnū perduceret
In q̄ hac singulari puritate cōceptiōis z p̄rogatiua / gaudēs
uiuit z regnat cū deo patre / p̄ infinita secula seculorū. Amē.

Explicit tractat⁹ de singulari puritate z p̄rogatiua cō
ceptiōis saluatoris n̄ri: ex auctoritatib⁹ ducētoꝝ sexaginta do
ctoꝝ clarissimorū / maxime p̄ vtilis p̄dicatorib⁹ z lectoribus
z disputatorib⁹ / atqz oībus christi Fidelibus.

¶ Antonij fauētini p̄clarissimi viri ac maximi phi carmen:

q̄ Quisquis ait matrem christi. ne labe creatam

Ille legat errorem discat z ille suum

Namqz dei genitrix falso non gaudet honore

Sed dominum laudat cuius egebat ope

¶ Item aliud Carmen.

h̄ Ic liber ethercum regem sermone profundo

Exornat sanctam consolidatqz fidem

Si christum celebrat generis fiducia nostri

Ne careat virgo laudibus ipsa suis

Aggreditur valde diuini nominis hostes

Quos sternit supra seque iuuante manu

Colligit hic queque sparsim sensere vetusti

Doctores quicquid littera sacra docet

Quo nihil inuenies pressum magis atqz decorum

Si queras doctos mens studiosa viros

Perlege nec falso quicqz cecinisse probabor

Pluraqz conspicias q̄ mihi dicta forent

Cum sibi sit tantus splendor sit clarus z ordo.

Quem non delectet lectio diua sui

Lucet in eximios p̄hebus velut alter olympo

Doctores clare fimbis hesperie

Quod dicit: factum est equidez quod non probat: atrox
Quod spernit falsum: quod tenet est q3 pium
hunc igitur nisi mentis inops qui carpat acerbis
Aut rodat dictis pernitiosus homo
Aliud carnez. *AD. L.* Juris periti
Regine meritas laudes comendat olympi
hic liber ethereum prosequitur q3 ducem
Corrigit argutias errata sophismata soluit
Virginis ac nati iura decusq3 tenens
Ucer z inuicta demonstrat iure prophatum
Quod vulgo indocili creditur esse pium
Demq3 qui ex ortu vitium traxisse mariam
Non putat an rectum est hic legat hincq3 probet
Incipit epistola beati Bernardi de festo conceptionis beate
virginis non faciendo.

Inter ecclesias gallie constat pfecto lugdunensē hactenus
i p̄minuisse: sicut dignitate sedis sic hōestū studiū. z lauda
bilib⁹ institutis. Ubi etenim viguit eq̄. disciplinē cēsura. mo
rū gūitas. maturitas cōsiliozū. auctoritatis pon⁹: antiq̄
tatis insigne: Presertim in officijs ecclesiasticis. haut facile vn
q̄ repentinus visa est nouitatib⁹ ac quiescere: nec se aliquan
do iuuenili passa est decolorari leuitate. eccia plena iudicij
Unde miramur zc. Satis quid visuz fuerit hoc t̄pore q̄busdā
vestruz voluisse mutare colozem optimum nouam inducen
do celebratē. quā rit⁹ ecclie nescit. si pbat rō. si comēdat anti
qua traditio. Nūqd̄ patrib⁹ doctiores aut duotiores sumus
Periculose p̄sumim⁹: q̄cqd̄ in talib⁹ eoz prudētia p̄teriuit
Nec v̄o id tale ē: qd̄ nisi pretereūdū fuissz: patrū querit oīno
diligētia preterisse. At honorāda valde ē iquis m̄ dñi. Be
ne admōes. Sz honor regine iudiciū diligit. Virgo regia fal
so si eget honore: veris honoz cumlata titulis z ifulis digni
tatū. Nonora sane itēgitatē carnis / vite sc̄titatē Adirañ fecū
ditatē. i v̄gie plē venerañ diuinā. Extolle nesciētē: v̄l in con

cipiēdo cōcupiscētā vel i pariēdo dolorē. Predicta reueren
dā āgelis / desideratā gētib⁹ / patriarchis p̄phetisq3 p̄cogni
tā / electā ex oib⁹ / p̄lectā oib⁹. Magnifica gr̄e inuētricē /
mediatricē salutis / restauratricē seculoz. Exalta dñiq3 exal
tatā sup choros āgeloz ad celestia regna. Nec mihi de illa cā
tat ecclia. z me eadē docuit decātare. Ego v̄o qd̄ ab illa acce
pi secur⁹ teneo z trado: qd̄ nō: scrupulos⁹ fat eoz ad miserim
Accepi sane ab ecclia illū diē cū sūma veneratiōe recolēduz
q̄ ip̄a v̄go assūpta de seculo neq̄. celis ouoq3 itulit celeberrī
moz festa gaudioz. Sz z ortū v̄ginis didici nihilomin⁹ in ec
clia. z ab ecclia indubitāter hēre festiuū atq3 sanctū. Firmis
sime cū ecclia sc̄tiēs. eā in vtero accepisse vt sc̄tā p̄diceret. Et d̄
ieremia qd̄ lego q̄ priusq̄ d̄ vulua exiret sc̄tificat⁹ sit. z d̄ io.
bap. nō sec⁹ sc̄tio. q̄ exultādo dñz in vtero sc̄lit. Qd̄ itaq3 vel
paucis mortaliū cōstat fuisse collatū: fas certe nō ē suspica
ri tāte v̄ginis esse negatū p̄ quā omnis mortalitas emerit ad
vitā. Fuit p̄cul dubio z mater dñi sc̄tā āteq̄ nata: nec fallit
oīno mater ecclia: sc̄tm̄ reputās ipsū natiuitatis eiusdē v̄gi
nis diē. z oī āno cū exultatiōe vniuerse t̄re votina celebra
te suscipiēs. Ego puto. q̄ z copiosior sc̄tificationis benedictio
in eā descēderit q̄ i alijs q̄ nō solū ip̄i⁹ sc̄tificaret ortū sz z vi
tā ei⁹ deiceps ab oī pctō custodiret imūne. Qd̄ nemini alte
ri in natis quidē v̄licz credid̄ eē dōatū. Decuit nimirū regi
nā v̄ginū singul. i priuilegio sc̄tītatis vitā absq3 oī pctō dus
ceñ: q̄ dū pcti mortisq3 perēptozē pareret: vite iusticieq3 mu
n⁹ oib⁹ obtineret. Sc̄tus igit̄ fuit ei⁹ ortus: qm̄ immensa ex
vtero p̄diēs sc̄titas sc̄tm̄ fecit illū. Quid adhuc addēdū his
putam⁹ honorib⁹. Ut honoret̄ inq̄t z cōcept⁹ q̄ honorādū
p̄uit p̄tū: qm̄ si ille n̄ p̄cessisset: n̄ iste esset q̄ honorat̄. Quid
si ali⁹ p̄pter eadē causā ēt vtriq3 parenti ei⁹ / festos honores
asserat deferēdos: Sz et de auis z p̄auis id ipsū possz p̄ simi
li causa q̄libz flagitare: / sic tēderet i ifinitū z festoz nō esset
numer⁹. Patrie ē nō exilij hec frēq̄ntia gaudioz: z numero
sitas festiuitatū / ciues decet nō exules. Sz p̄fert vt aūt sc̄i
tū supne reuelatiōis / quasi z q̄s n̄ q̄at scriptū eque p̄ducere i
quo v̄go videat̄ id ip̄m mādāt z de parētib⁹ suis iuxta man

Intra q̄si
vna colūp.

datū dñi dicētis honora patrē tuū z matrē tuā. Ipse mihi fa-
cile psuadeo scriptis talib⁹ nō moueri q̄b⁹ nec rō suppetere.
n̄z certa inueni fauere auctoritas. Nā qd̄ p̄nie hēat. vt qm̄
sc̄m̄ p̄cessit natalē ei⁹ cōcept⁹: p̄pterea reputet̄ z ip̄e sc̄t⁹:
null⁹ sapiēs ignorat. Nūqd̄ qm̄ p̄cessit eū fecit z sc̄m̄: Et si
p̄cessit vt esset: nō tñ vt sc̄t⁹ esset. Vñ z ei ipsi cōceptū sc̄i-
tas illa quā partui secururo trāsmittet̄: An nō poti⁹ q̄ p̄-
cessit absq̄z sc̄titate cōceptus oportuit nimirū sc̄tificari iā con-
ceptā: vt sc̄t⁹ seq̄ret̄ partus: An forte mutuat⁹ ē sanctitatē
a posteriore prior⁹: Potuit sane illa q̄ in iā cōceptā facta ē san-
ctificatio: ad ip̄z q̄ seq̄bat̄ trānsire natalē redire vero retrosuz
ad cōceptū q̄ iā absq̄z sc̄titate p̄cesserat: oīno nō potuit. Vñ
ergo hui⁹ cōceptōis sc̄titas: An dñ sc̄tificatione p̄uēta qua-
tin⁹ iā sc̄tā p̄cipere q̄c̄: Imodū iā i vtero existēs sc̄tificata
dicit̄ vt sc̄t⁹ seq̄ret̄ ort⁹: Sz nō valuit aīe sc̄tā esse q̄ esset.
Si qd̄ nō erat aī q̄ p̄cipere. An forte inter āplexus mari-
tales sc̄titas se ip̄i p̄ceptioni imiscuit. ut simul z sc̄tificata fue-
rit z p̄cepta: Sz n̄z hoc qd̄ admittit rō. Quō nāq̄z aut sc̄i-
tas absq̄z spū sc̄tō sc̄tificatē aut sc̄tō spiritui societas cū pctō
fuit: Aut certe pctm̄ quomō nō fuit. vbi libido n̄ defuit: Ni-
si forte q̄s dicat eā de spū sc̄tō z nō de viro fuisse p̄ceptā. Sz
id̄ hacten⁹ in auditū ē. Legō nāq̄z spūz sc̄m̄ in eā z nō cū ea
venisse dicēte āgelo. spūs sc̄t⁹ supueniet in te. Et si licet loq̄
qd̄ ecclia sentit. z verū ē qd̄ sentit: dico gloriosā v̄ginē de spū
sc̄tō cōcepisse nō aut z cōceptā fuisse. Dico v̄ginē peperisse:
nō aut a v̄gine partā fuisse. Alioquī vbi erit p̄rogatiua m̄ris
dñi qua singulariter credit̄ exultare z munere plus z integri-
tate carnis si tātūdē dederis z matri ip̄i: Nō ē hoc v̄ginem
honorare: sz ei⁹ honori detrahēre. Si igit̄ ante p̄ceptū sc̄tifi-
cari minime potuit qm̄ nō erat: sz n̄z in ip̄o quidē cōceptu p̄-
pter pctm̄ qd̄ inerat: restat vt p̄ p̄ceptū in vtero iā existēs / iā
ctificatiōez accepisse credat̄. q̄ excluso pctō sc̄tāz fecerit nati-
uitatē nō aut z cōceptionē. Quāobrē z si q̄busdā vel paucis
filioz hōimū datū sit cū sc̄titate nasci: n̄ tñ donatū ē cū sc̄tita-
te cōcipi. Ut vñ sane / sc̄tī seruare ē p̄rogatiua p̄cept⁹ q̄ om̄s

sc̄tificaret solusq̄z absq̄z pctō v̄iēs purgationē faceret pctō /
rū. Solus itaq̄z dñs ielus ē de spū sc̄tō p̄cept⁹: q̄ sol⁹ ē in ip̄o
p̄ceptu sc̄t⁹. Quo excepto de ceteris / vniuersos respicit ex
adā natos q̄ vñ hūiliter ac veraciter de semetip̄o p̄fiteat̄ di-
cēs. Ecce ei in iniqtatib⁹ p̄cept⁹ suz z in pctis p̄cepit me ma-
ter mea. Cum hec ita se hēant: q̄ nā iā erit rō festiue p̄ceptio-
nis: Quopacto in q̄ aut sc̄t⁹ asseret̄ cōcept⁹ q̄ de spū sc̄tō n̄
ē ne dicaz q̄ de pctō ē / aut festiu⁹ hēbit̄ qui minime sc̄t⁹ est:
Libēter v̄go gliosa hoc honore carebit q̄ vel pctm̄ honorari
vel falsa videt̄ induci sc̄titas. Alioquī nulla ei ratiōe placebit
p̄ritū ecclie p̄sūpta nouitas / mater temeritatī / soror super-
stitiōis / filia leuitatis. Nā si sic videbat̄: cōsulēda erat prius
apostolice sedis auctoritas: z n̄ ita p̄cipitāter atq̄z iconiultē
paucorū seq̄nda simplicitas ip̄eritorū. Et aī qd̄ ap̄ aliq̄s erro-
rē hūc p̄pererā sz dissimulabā parcēs duotiōi q̄ de simplici cor-
de z amore v̄ginis veniebat. Uez ap̄ sapiētes / z in famosa
nobilitq̄ ecclia: cui⁹ speāl̄r fili⁹ sū supstitiōe dephēsa: nescio
an sine gram̄ offēsa ēt oīuz dissimulare potuerim.

¶ Auctor operis ad detractores.

At si quis fortassis falso sciētie noīe gliabūd⁹. hec q̄ scrip-
sim⁹ ipugnare voluerit n̄ priuati in āgulis coraz mulierculis
aut pueris obloquat̄. neq̄z nos ap̄ ignobile vulg⁹: ignaras
q̄z hōimū mētes dilaceret. q̄ n̄z d̄ tā arduis q̄stioib⁹ iudicare
n̄z tātarū rez cognitionē v̄lo mō p̄seq̄ p̄nt. Sz p̄ponat excu-
dat. codicē nouū / ip̄zq̄z edat: z si tāta ei adst̄ facultas libellū
hūc ex p̄batissimis sc̄tōz dictis p̄fectū ip̄obare conet̄. Por-
ro iueniet me n̄ solū q̄ alioz minim⁹ suz sz q̄ plures auctori-
tate / doctrina / igēnio p̄stātiores paratissimos: q̄ sufficiētissi-
me errorē ei⁹ explodere atq̄z p̄futare z copiose ignorātie ei⁹
cōsulere poterūt vt cōceptiōis xp̄i redēptōis n̄ri z singula-
ris z excellētissima p̄rogatiua p̄petuo defēset̄ qui viuunt z res-
gnat per infinita secula seculorū. Amen.

¶ Impresuz ē hoc op⁹ z nimia cū diligētia castigatum
z emendatum anno dñi. 1502.

*El presente libro de donde se halla por el presente punto
en los libros de la Universidad de Salamanca de la Orden de San Jeronimo
para impugnar el misterio de la concepcion purissima de la
santa virgen Maria de la que se trata en el articulo de la
hallarse en el libro de la doctrina de la Universidad de Salamanca
que es la que se trata en el presente punto.*

Nota:

it vt oēs posterī ei⁹ ab eo seminaliter ppagādi: tali dono pri-
 uarētur ad quos nō debebat nec poterat nisi p ipm trāsire.
 Sicut si rex det feudū militi trāsiturus p ipm ad heredes: z
 miles ptra regē peccet tali peccato qd feudū mereat amitte-
 re: nō poterit postmodū feuduz ad eius posteros deuenire.
 Vñ iuste tūc puniūt posterī ppter culpā parētis ex carentia
 siue priuatiōe feudi sibi dbiti si pater nō peccasset: qd gratis
 patri collatū fuerat p ipm si nō peccasset ad filios trāsiturū
 Sic in pposito: primo parēti in sui prima institutiōe diuinit⁹
 collatū fuerat donū originalis iusticie inq̄tū erat principiu⁹
 hūane nature: q̄ tota in ipō erat: vt v3 ab eo per semnalē p-
 pagationē deriuaret in posteros. Hoc aut donū gratis acce-
 ptū: postmodū hō p liberū arbitriū peccās amisit eo tenore
 z ea cōditōe qua sibi datū fuerat. s. p se z p oī sua posteritate.
 Et ideo priuatio domi originalis iusticie dbita: totā ei⁹ poste-
 ritatē pseq̄t/ q̄ habet rōnē culpe ppter volūtātē primū parē-
 tis: q̄ cū potuisset talē iusticiā sine oī difficultate semp serua-
 re: eā spōre dseruit. Et qz btā hgo maria z oēs alij hoies exce-
 pro xpo fuerūt in adā vt ab ipō naturaliter z seminaliter p-
 pagādi: nō sicut potuit beate virginī z oīb⁹ alijs excepto xpo
 predictū originalis iusticie donū seruare: ita sponte delinquē
 do illis iusticiā originalē perdidit. Et ob hoc cuz priuatiōe
 originalis iusticie concipiūtur z debito ade astricti in vtero
 matris nasci dicūtur. Ex quib⁹ clare patet quid importet h
 qd dicimus beatā virginem fuisse conceptam in peccato ori-
 ginali: per qd nihil aliud intelligim⁹ nisi qd quādo aīa rōnal⁹
 ei infusa fuit caruit iusticia originali que sibi debebat: si adā
 non peccasset: sed quia sponte ipē deliquit. eam sibi z beate v-
 gini z oībus alijs ab ipō seminaliter ppagādis abstulit sicut
 sancti asseruere doctores.

Capitulū septimū in quo p nouez auctoritates pulchras
 ostēditur qd omnia p̄dicta sunt de mente anselmi. Ad dicitio.
 Et aduerte qd capitula in libris hui⁹ doctoris diuersimode
 signāt in libris d manu z de imp̄ssiōe: ego autem secutus suz
 imp̄ssos qz sunt cōmuniores.

Ec aut oīa que supra dicta sūt de mēte beati an-
 selmi in libro de conceptu virginali esse vident⁹.
 Unde ca. 2. sic formaliter dicit. Sicut si adā nō
 peccasset talē naturā qualem adeo acceperat p
 pagasset: ita z post peccatū talē naturā ad poste-
 ros trāsfrudit qualē p peccatū habuit. Et iō nascūtur infans
 tes cū debito satisfaciēdi p primo pctō qd adam semp caue-
 re potuit: z cū debito habēdi originalē iusticiā quā semp ser-
 uare valuit. Nec ille. Idem in eodez. ca. 10. Dedit enī deus
 primo parenti hanc gratiam z potestātē vt sicut quādo illuz
 condidit simul fecit rōnalem z iustum: ita etiā si nō peccaret
 filij quos natura operante generaret: simul cū rōnalem ha-
 berent animam iusti essent. Quare si adam nō peccasset oēs
 hoies qui ab ipō naturali ppagatione descenderēt: simul cū
 rōnalitate z iusticiam originalem acciperent. Sed quomaz
 adam subditus esse diuine voluntati noluit: gr̄am quaz de se
 ppagandis seruare poterat pdidit: atqz oēs qui ab ipō ope-
 rante natura quam acceperat ppagantur eius astricti debi-
 to nascūtur. Nec ille. Itē idem infra. Quomodo inquit fili-
 us virginis non subiaceat peccato aut debito ade non est dif-
 ficile intelligere. Siquidē adam factus est iust⁹ z liber a pec-
 cato z a debito z a pena peccati potens semper cum facilita-
 te seruare acceptam iusticiam. Sed quoniam hec bona que
 sine omni difficultate sibi semper seruare poterat non serua-
 uit ea sibi ipē abstulit z horum se cōtrarijs subiecit: factusqz
 est seruus peccati siue iniusticie z debiti quod reddere nequi-
 uit: z ideo omnibus qui ab ipō naturaliter propagandi erāt
 quibus z predicta bona seruare poterat iusticiam originalez
 amisit z mala predicta intulit. Ad illam autem personam
 (quāuis de se ppagatam) p̄dicta mala transmittere nō po-
 tuit: in cui⁹ generatiōe nec natura illi data est ppagādi nec
 ei⁹ volūtās q̄cquā opata fuit. Quāobrē pcludere possumus
 qz nulla ratio/ nulla veritas/ null⁹ intellect⁹ pmittit: ad hoiez
 ex sola virgine pceptū quāuis de massa peccatrice sit assupt⁹

Auctorita-
tes anselmi.

Idem.

Et infra

Idem ca. 12.

Nota

Et infra ca.
15. in fi.

b. iij

Idem

Et infra

Idem supra
ca. 20.

Et iterū ca.
23.

Et infra ca.
24.
Et infra.
Et supra ca.
22.
Idem

aliquid de peccato masse peccatricis debuisse accedere etiam si non esset deus. Item idē ca. 23. Quāvis inquit cōstet oēs hoīes in adā fuisse quādo peccavit: solus tñ fili⁹ virginis valde diversō modo ab alijs in illo fuit. Quēs quippe alijs in illo fuerūt vt per naturā propagandi: que potestati z voluntati eius subiecta erat de illo cōt. solus autē ille nec sic in eo fuit: vt p naturā q potestati z voluntati eius subiecta erat de illo fieret. Nam z si vsqz ad virginē matrē in parētibz z voluntas seminaverit z natura germinaverit vt ipsa naturali cursu ad suū eē ab adā pduceretur sicut oēs alijs: in illa tñ nec voluntas creature prole seminavit nec natura germinavit: s; spūs sanct⁹ z virtus altissimi de illa virum mirabiliter propagavit. Quis igitur de spiritu sancto ex virgine cōceptus est non incōgrue pro originali in iusticia quāz oēs filij ade habēt a sua origine iusticiā originalem habuisse ipse virginis filius dicendus est. Quis itaqz adam in tante gratie celsitudine positus: bona q sibi z alijs qui per naturā ab ipso propagandi erāt servāda acceperat spōte deseruit: idcirco filij perdidērūt qz pater cū p dicta bona servādo illis dare poterat ea nō servādo abstulit. Si enī adam nequissz ad eos quos naturaliter generatur⁹ erat iusticiā suā pducere nequaquā posset in eis suā iusticiā trāsmittere. In hoc enī sūt oēs naturaliter iusti: qz nullā habēt: quā oīs hō debet habere iusticiā. Propter B. n. apostol⁹ oēs filios ade: excepto vginis filio peccatores z filios ire in scriptis suis eē pñūtiat. Nec ille. Item idem in secūdo libro cur deus hō. Quis inquit tota humana natura erat in primis parentibz: tota in illis viciata est vt peccaret excepto illo solo hoīe: quē deus sine virili semine sicut scivit d vginē facere sic scivit eū a pctō ade discernere. Nec ille. Ex qb⁹ oib⁹ habet formā iste sillogismus. Quēs hoīes q naturali cursu ab adā sūt propagati habuerūt quādo aīa rōnalis fuit eis infusa carentiam iusticie originis debite quā illis adam perdidit: s; beata virgo z oēs alijs excepto christo naturali cursu ab adāz sunt propagati: ergo beata virgo z omnes alijs excepto xpō in infusione anime rationalis habuerunt carētiā iusticie origi-

nalis debite. Carentia autem originalis iusticie debite ē originale peccatū ergo zc. Unde anselmus in libro predicto de cōceptu vginali cap. 24. Dico inquit originale pctm in oib⁹ infātib⁹ naturaliter cōceptis: mox vt habent animā rationale esse equale sicut z peccatū ade quod ē cā vt nascant i illo ad oēs equaliter pertinet. Hoc autē pctm quod originale dico nihil aliud dico nisi in ipsis infātibz iusticie debite nuditate quā supra posui factā per inobedientiaz ade per quā oēs sunt natura filij ire. Nec ille. Et dat anselmus hoc pulchroz exēpluz infra cap. 28. Si inqt aliqs vir z vxor eius ad magnā quādā dignitatē z possessionē nullo suo merito s; sola grā imperatoris prouecti fuissent: z demū crimē graue inexcusabiliter cōmittāt: z pro eo iuste deiciūtur z in seruitutē rediguntur: qs dicit filios quos post dānationē generant eidem non debere subiacere seruituti: sed potius ad bona que parentes iuste perdidērūt gratis oportere restitui. Tales sunt primi parētes z filij eoz quos iuste pro culpa sua de beatitudine in miserā damnati in eodē generant exilio. De similibus itaqz simile debet esse iudiciū sed de istis tanto districtius quanto delictum eorum prouari potest esse inexcusabilis. Nec ille. Est etiā sciendū q peccatū originale non potest esse in infante ante q habeat animā rationale. Unde anselmus in predicto libro de cōcep. virgi. ca. 23. Puto nullatenus posse asseri originale peccatum esse in infante ante q habeat animā rationale sicut nec in adam fuisse iusticiā ante q esset hō rationalis. Nam si adam z eua generassent sine precedente peccato non tamen esset in semine iusticia nec esse posset pri⁹ q formaretur in viuentem hominē. Sicutur semen hominis nō est susceptibile iusticie prius q fiat homo: similiter n; originale peccatū suscipere poterit ante q sit in eo anima rationalis. Sicut enim iusticia non potest esse nisi in rationali natura: ita nō est vlla natura debitor iusticie nisi rationalis. Quāre cum in iusticia non possit esse nisi vbi esse debet iusticia: originale vero peccatū iniusticia ē. igitur non erit nisi in natura rationali. Nec ille. Item capitu. 7. Nam z sic ex vi-

Idem.

Et infra. c. 27

Anselmus

Idem.

ctiosa concupiscentia generetur infans non tamen magis est in semine culpa q̄ in sputo vel in sanguine: Nec ille. ¶ Ex quibus clarissime patet q̄ quando dicimus beatam virginē fuisse in originali peccatō conceptā nihil aliud intelligimus nisi q̄ iustitiam rationis sue caruit originali iusticia debita: quā adā peccando sibi et omnibus posteris suis ab eo naturaliter propagandis perdidit: quam certe si non peccasset: in ipsa infusione anime rationalis utiq̄ habuisset. Et quantuncunque corpus beate virginis fuisset ante infusionem anime dispositum et mundatum: quāquam in illo nulla culpa esset: sicut nec in sputo: quia tamen per semen libidinosē decisus fuit ab adā naturaliter propagatum: necessarium fuit ut anima tali corpori comūcta naturam que esset membrum adē constitueret et ob hoc carentiam originalis iusticie debite cōtraheret. Et hoc modo beatam virginē in sui conceptione seu animatione originale contraxisse peccatū sancti intellexerunt doctores. Per hoc autem nihil plus eius dignitati derogātes: quam si ex libidinoso semine illam fuisse conceptam dicerent.

¶ Capitulum octauum. In quo per auctoritates sanctorum ostenditur q̄ beata virgo fuit in originali peccato concepta.

Ad finiarū.

Increata igitur sapientia: que lucem habitat inaccessibilem ad erudiendū de mysteriis occultis fidelium mentes clarissimos in ecclesia sancta protulit diuinorum eloquiorum tractatores: qui beatissimā virginē sine originali iusticia fuisse conceptā: et ob hoc originale peccatū cōtraxisse predicauerunt: docuerunt et in scriptis in multis librorum suorum locis hoc nobis firmis tenendū reliquerūt ut singularis prerogatiua puritatis conceptionis saluatoris dñi nostri Iesu christi seruarietur: quē solū sine peccato conceptum / solū in conceptione sanctū / iustum et innocentē firma fide constantissime tenuerunt. ¶ Et quia dominus Petrus lombardus episcopus parisiensis doctor egregius maximus diuinorum eloquiorum perscrutator extitit: et veluti apis argumentosa omnium illustrium doctorum antiquorum sententias atq̄ flores: in vnum volumen com-

pendiose redegit: et ab hoc magister sententiarum est appellatus: idcirco eius testimonium primo loco adducere decreui: ut ipse nobis referat: q̄ de conceptione beate virginis sancti doctores secundum fidem catholicam tenendum posteros docuerunt. Dic igitur in 3. sententiarum. d. 3. q̄one. prima tale de christo et matre eius profert testimonium. Sane in qui credi oportet iuxta sanctorum attestations conuenientiam: ipsam carnem filij dei ante quam conciperetur: peccato fuisse obnoxiam in maria sicut reliqua virginis caro. Sed postmodum spiritus sancti operatione superueniente: ita mundatā fuisse ut ab omni peccati contagione immunis vniueretur dei verbo: pena tantum (non necessitate: sed voluntate assumptis) remanente. Adariam quoq̄ totam (spiritus sanctus in eam veniens) a peccato prorsus mundauit: et a fonte peccati liberauit: vel fomitem ipsum penitus euacuando: vel sic debilitando et extenuando ut ei postmodū peccandi occasio nullatenus extiterit. Quod autem ex tunc sacra virgo ab omni peccato immunis extiterit augustinus euidenter ostendit in libro de natura et gratia inueniens. Excepta sancta virgine maria: de qua propter honorem domini nullam prorsus cum de peccatis agitur: habere volo questionem. Unde eius scimus q̄ ei plus gratie sit collatum ad vincendum ex omni parte peccatum: que illum concipere et parere meruit: quem constat nullum habuisse peccatum. Et modicus infra. Quāuis inquit caro illa christi (cuius excellentia singularis verbis explicari non potest) antequam esset verbo unita obnoxia fuerit peccato in maria: et etiam in alijs a quibus propagatione traducta est: quia tamen sine vlla libidine concepta est ideo caro verbi non fuit in christo obligata peccato. Assumpsit enim non carnem peccati: sed similitudinem carnis peccati. Accepit enim verbum carnis peccatrici similem in pena et non in culpa. Etera enim hominum caro peccati caro est. Sola illius non est caro peccati: quia non cum mater concupiscentia sed gratia concepit. Licet ergo eadez sit caro christi que et nostra: non tamen ita facta est in utero si-

Et infra. Ca. 37

In magistro

Et infra.

Et infra.

cut nostra. Est enī sanctificata z nata in vtero sine peccato nec ipse in illa vnq̄ peccauit. In pena ergo est similis carni nostre: nō autem in qualitate peccati: quia pollutionem que ex concupiscentie motu est: omnino nō habuit: nec ex carnali delectatione concepta fuit: Nec ille.

Capitulū. 9. in quo ponuntur. 14. auctoritates Beati Augustini asserentes beatam virginē originale peccatū s̄uisse.

Augustinus

uia etiā Petrus Lombardus asserit secūdu attestatiōes sanctorū doctorū cōfiteri oportere beatissimā vginē aliquādo sub peccato fuisse: oportū duximus: doctorū sc̄dōz illustriū s̄nias clarissimas in mediū adducere: q̄ eam in originali pctō fuisse cōceptā cōtestati sunt: z solū christuz sine peccato fuisse conceptum asseruerunt. ¶ In primis namq̄ aureli⁹ Augustinus yponensis episcopus malle⁹ hereticorū qui floruit maxime tēporibus archadij z honorij z Inocentij primi et quieuit tēpore theodosij iunioris anno domini. cccc. xl. habens etatis annos. lxxvj. cum sedisset in episcopatu annis. xl. sic dicit super psalmum. xxx. iij. Adam mortuus est propter peccatū: maria ex adam mortua est propter peccatum. Caro autē domini ex maria mortua est propter delenda peccata: Nec ille. ¶ Itē idē i libro iponosticon contra primaz blasphemiam pellagij: christus (inquit apostolus) de pctō damnauit peccatum in carne: quia de humana videlicet carne peccatrice: carnē absq̄ culpa suscipiens: z hanc innoxiaz crucifigens: peccatum quod nos damnauerat per inobediētiā adē: pro nobis patiendo damnauit: Nec ille. ¶ Itē idē in libro. Quando cur z quomodo deus homo. c. 10. Sciebāt inquit sancti patres: q̄ post primi parentis lapsum nemo ex eius stirpe more naturali propagandus erat: qui se vel alios erigere valeret: nisi ille de sursum veniret qui virtute diuinitatis de carne peccatrice humanitatem sine peccato acciperet: cum qua homines peccato prostratos erigeret: Nec ille. ¶ Itē idē in eodem ca. 6. si forte alicui per hostium purū redemptionē hominum fieri potuisse videtur: cōuenit vt in-

Nota.

Idem.

Idem.

relligat q̄ de stirpe adē: nullus naturaliter progari poterat qui illius delicto: nō teneretur astrict⁹: z ideo quilibet tāto minus vniuersale cirographū delere posset: q̄to vniuersali vel propria culpa mime careret: hec ille. ¶ Itē idem in. ij. de bap. paru. Nō est inquit in filijs hominū nec fuit nec erit qui nullo vnq̄ pctō fuerit obstrictus: aut ad iustitiaz non ex peccato peruenerit: excepto vno mediatore per quē finitis peccatorū inimicitijs reconciliamur deo. Solus ergo ille etiam homo factus manens deus peccatum nullū vnq̄ habuit nec sumpsit carnem peccati quamuis de materna carne peccati. Quod enim inde suscepit illud profecto suscipiēdo mūdauit: hec ille. Unde hugo de s̄cto victore predictaz auctoritatem exponens in libro sententiarum suarum sic dicit. Caro christi prius fuit in maria originali obligata peccato sicut Augustin⁹ ait: sed operatiōe spiritus sancti anteq̄ a dei verbo assumeretur: fuit a peccato mūdada: hec ille. ¶ Itē Augustinus in libro quinto cōtra iulianū. Quid ē inquit q̄ magnus argumētatiōib⁹ laboras peruenire ad impietatis abruptū vt q̄a christi caro de maria nata est que ex adam sicut ceteri homines fuit propagata: propter hoc nihil distet caro christi a carne pcti: z credis sine vlla distinctiōe apostolum dixisse christum fuisse nulluz in similitudine carnis peccati. Immo potius instas vt nulla sit caro peccati. Sed dic mihi queso quid sit similitudo carnis peccati: si nulla ē caro peccati: Sz hanc apostolicā sententiam me non intellexisse dixisti: nec tamen eam exposuisti: vt te docente disceremus: quomodo aliqua res potest esse similis ei quod nullo modo ē: Quod si dementis est hoc dicere: z sine dubio caro christi non est caro peccati: sed similitudo carnis peccati: quid restat nisi vt intelligamus ea excepta: omnem reliquam carnem humanam esse carnem peccati. Et hinc apparet illam carnem cōcupiscētiā per quam christus concipi noluit: fecisse in humano genere propagationē peccati. Quia marie corpus quamuis ex tali concupiscētia venerit: non tamen eam traiecit in corpus quod nō inde concepit. Eterum corpus christi inde dictū

Idem

Nota.

Dugo

Augustinus

Nō ea excepta onem.

Caue excoi-
cationem.
Et infra.
No. Solā.

Parum ifra

Et infra.

Idem.

Idem.

Idem.

est venisse in similitudinē carnis peccati. quia omnis alia ho-
minum caro: est caro peccati. Quisquis hoc negat et carnem
Christi ita comparat carni ceterorum hominum nascentium
ut utramque asserat esse equalis puritatis detestandus he-
reticus inuenitur. Peccatum enim originale in omnes ho-
mines per concupiscentiam transit: in illam autem solam car-
nem transire non potuit quā non ex illa virgo concepit. Adā
enim occulta tabe carnalis concupiscentie: tabificauit in se om-
nes de sua stirpe venturos: carnem autem Christi non tabi-
ficauit: quia in eius conceptu concupiscentia non fuit. Caro
itaque Christi mortalitatem de mortalitate materni corpo-
ris traxit: contagiū autē originale peccati ab ipā nō accepit:
quod etiā coeuntis concupiscentiā nō inuenit. Natura enim ho-
minis Christi nature nostre similis fuit: sed in vicio: nostre dis-
similis exiit. Ipse enim sine vicio natus est homo: a quo vi-
cio immunis hominum inuenitur nemo. Nec ille. Nota quod
Augustinus per carnem peccati: intelligit hominem vel na-
turam hominis habentē peccatum a parte denominās totū.
Unde in primo de bap. paru. Similitudo inquit carnis pec-
cati est illa in qua fuit pena sine culpa: caro vero peccati est i
qua culpa fuit et pena. Nec ille. Item in eodē vna est inqt
caro peccati: in qua omnes ad damnationē nascuntur: et vna
est similitudo carnis peccati per quam omnes a damnatione
liberantur. Nec ille. Item idem super Johannē christus i-
quit passus est ut peccati caro redimeretur. Fugiamus ergo
omnes ad christum et sub peccato nos esse fateamur: ut eius sa-
guine redimamur. Nec ille. Ex quo patet quod Augustinus in
predicta auctoritate per carnem peccati intellexit naturam ha-
bentem in se peccatum. Unde idem in sermone. 16. de verbis
euangelij predictam auctoritatem exponens sic dicit. Adhuc
deus filium suum ut ait apostulus in similitudine carnis pec-
cati: quia. v3. caro erat: sed peccati caro non erat. Iste autem
pellagius negans originale peccatū in paruulos traduci: car-
nem infantium: carni Christi cogitur equare. Non ita est ca-
rissimi. Non enim pro magno cōmēdaretur in christo simili-

tudo carnis peccati: nisi ea excepta: omnis cetera hominū ca-
ro esset caro peccati. Quid est caro peccati nisi illa que mor-
tem habet et peccatum: Quid enim est similitudo carnis pec-
cati: nisi illa que mortem habet sine peccato: Si enim pecca-
tum haberet esset caro peccati: si autem mortem non habe-
ret non esset similitudo carnis peccati: Nec ille. Ex quibus
manifeste patet quod cum Augustinus in predicta auctoritate asse-
rat omnem carnem humanam excepta carne Christi esse car-
nem peccati (etiam nominando beatam virginem) per hoc
intelligit quod omnes homines preter Christum habuerunt aliquod
peccatū. Intelligit etiam quod quicumque asserit aliquem hominem fuisse
sempre sine omni peccato cogitur concedere illum fuisse equa-
lis puritatis cum Christo: quia puritas intēditur per recessum
a contrario. Unde si due carnes vel nature equaliter recedat
a peccato et nullus peccati admixtionē habeant sunt equalis
puritatis. Et cum Augustinus hoc dicat esse hereticum: cōse-
quens est: ut quicumque dicit beatam virginem nullum vnquam
habuisse peccatum sit hereticus appellandus. Item cum di-
cat oēs homines per concupiscentiā generatos habuisse ori-
ginale peccatū: et asserat beatam virginem per concupiscen-
tiam fuisse generatam consequens esse voluit quod beata virgo
fuerit in originali peccato concepta. Expositionem autē pre-
dicte auctoritatis diffuse posui in alio libello quem comiti pe-
tro de gambara intitulauit in ratione vndecima tertie vie.
Item Augustinus in decimo super genesim ad litteram.
Quid inquit incoinquinatus illo utero virginis cuius caro
et si de peccati propagatione venit: non tamen de peccati pro-
pagatione concepit: ut ne in ipsum quidem corpus Christi ea
lex seueret que in membris posita corporis: repugnat legi men-
tis: Nec ille. Item idem vbi supra. Proinde corpus Chri-
sti: quamuis ex carne femine assumptum sit: que de illa car-
nis peccati propagatione concepta fuerat: tamen quia nō sic
in ea conceptum fuit quomodo fuerat illa cōcepta: ideo ipsum
non fuit caro peccati sed similitudo carnis peccati. Nec ille.

Ea excepta
omnis.

Non est hoc
tenendum pp
excoicationē

Idem.

Ea. 22.

.i. io. sup. geni

f. io. sup gefi.

Nota vsqz
sicut.

Ex quo patet qd qd caro virginis de peccati propagatione venit: qd ipsa fuit caro peccati: idest habens peccatum / non actuale ergo originale. **I**tem vbi supra. **E**um inquit sit in semine z visibilis corpulentia z invisibilis ratio: vtrūqz currit ex adam vsqz in corp^o marie qz z ipsum eodē modo cōceptum est: sicut corpus alioz. xps aut visibilem carnis corpulentia de maria virgine assumpsit: ratio vero cōceptiōis non a semine virili sed longe aliter ac desuper aduenit. **V**ulnus aut preuaricationis ade per oēm carnem ab ipso seminali rōne propagatā transfundit. **H**ec ille. **E**x quo arguit sic. **P**eccatum ade transfunditur in oēm carnem ab ipso seminali rōne propagatam vt dicit secūda pars auctoritatis: sed beata virgo fuit caro ab adāz seminali rōne propagata: vt dicit prima pars auctoritatis aug. igitur in beata virgine fuit peccatum ade transfusum. **I**dem etiam doctor preclarissimus tenet in. lviij. locis sue doctrine solum xpm fuisse sine peccato z omnes homines excepto xpo aliqd habuisse peccatum: sicut annotauit in alio libello. **E**x quibus clare patet qd doctor iste pspiciuus tenuit beatā virginem originale cōtraxisse peccatū cum asserat illam propter peccatum mortuam fuisse: xpmqz dicat de carne z matre peccatrice humanā assumpsisse naturam: appellet etiam illam carnem peccati: eāqz ab adam seminaliter descendisse affirmet.

Capitulum decimū in quo ponūtur quindecim auctoritates beati ambrosij mediolanensis epi.

Ambrosius.

Ambrosius quoqz mediolanensis epus atqz inter alios ecclesiasticos scriptores doctor grauissimus: beatā virginem aliquādo fuisse sub peccato constanter affirmat. **I**nā in libro super beati immaculati sic dicit. **N**emo hominum sine peccato fuit nisi solus dñs iesus quem non cognoscentē peccatū sacrificium fecit pro nobis pater. **V**enit enī dñs iesus: z in carne que peccato in matre fuerat obnoxia militiaz virtutis exercuit: hec ille. **F**loruit temporibus valentiniani z valentis z theodosij imperatoz z damasi pape anno dñi. ccclxv. z que

uit sub archadio principe z sub inocētio papa. **I**tem idē sup eplam ad Ro. 8. sup illud misit zc. **A**dit mqt apus de^o filiū suū in similitudinē carnis peccati: qz cū eadē sit caro xpi secūdū substātiā sicut caro nra: nō tñ ita nata est i vtero sicut caro nostra. **E**st enim sanctificata z nata in vtero sine peccato: z etiam ipse in illa nunq̄ peccauit. **I**deo enī virginalis vterus electus est ad conceptum dominicū: vt in sanctitate differret caro dominica a carne nostra. **P**ropterea ergo similem dixit: quia de eadem substantia carnis venit: sed in eadē qualitate peccati concepta non fuit. **E**xpiata est caro domini a spiritu sancto in virgine: vt in tali corpe nasceretur quale fuit corpus ade ante peccatum. **H**ec ille. **I**tem idem super lucam: vt etiam recitat augustinus in primo contra iulianum. **S**olus inquit per omnia ex natis de femina sanctus in conceptiōe fuit dñs iesus: qui terrene contagia corruptele immaculati partus nouitate non sensit z celesti maiestate dpu lit. **H**ec ille. **I**tem idē super ysaiā vt allegatur a beato augustinus in primo 3 iuli. z in primo de nup. z concu. **O**mnis inquit homo mēdax z nemo sine peccato nisi vnus sol^o deus **S**eruatū est igitur vt ex viro z muliere per illā corpoz mixture / nemo cōceptus / expers sit delicti. qui aut expers est delicti: expers est z huiusmodi conceptionis. **H**ec ille. **I**tem idem in libro de archa noe vt allegatur ab augustinus in. 2. 3 iuli. **P**er vnū inquit dñm iesum / salus ventura natiōibus declaratur: qui solus potuit iustus in cōceptione esse: cū ois generatio hominū erraret: nisi natus ex virgine / generationis obnoxie vinculo minime teneretur. **H**ec ille. **I**tem idem in eodem. **S**olus xps in cōspectu dei iustus apparuit / de q non iam cū exceptione dictum est. non peccauit in labijs: sed peccatum nō fecit. **O**mnes enī sub peccato nascimur: cū ille qui pre ceteris iustus putabat dicat. **E**cce enī i iniquitatib^o cōcept^o sum zc. **H**ec ille. **I**tem in eodē sic ait augustinus. **B**eatissimus inquit Ambrosius solū xpm eo q natus sit ex virgine: a vinculis obnoxie generationis exceptit: ceteris oibus ex adam sub peccati obligatione nascentibus. **H**ec ille. **I**tem

Idem.

Ca. 2. sup illud: quia oē masculinū sctū dño vocabitur.

Nota Sol^o De nup. i fi.

Nota hanc pñiam. Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

ambrosius in libro contra nouatianos vt recitat augustinus in. 2. contra iuli. 7 in. 2. de gratia 7 peccato originali. Omnes inquit homines sub peccato nascimur: 7 ipse noster ortus in vicio est: dicente dauid. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum 7 in peccatis concepit me mater mea. Chusti autem caro damnauit peccatum / quod nascendo in se non sensit: quod moriendo in alijs crucifixit: vt in carne nostra esset iustificatio per gratiam: vbi erat ante collusio per culpam. Nec ille. Item idem in libro de sacramento regeneratiōis siue de pbia vt allegatur ab augustino in. 2. cō. iuli. Omnes inquit hoies ex concupiscētie voluptate cōcepti: prius subeūt cōtagium delictorū q̄ vitalis aeris huius aurā spirādo percipiāt. Nec ille Beata autē virgo fuit ex concupiscētia cōcepta igitur 7c. Item idem in apologia pphetie dauid: vt allegatur ab augustino i p^o con. iuli. Anteq̄ nascimur inquit maculamur cōtagio qz omnes in iniquitate concipimur: 7 in delictis generat vnum quemqz mater sua. Cōcipimur enī in peccatis parentū: 7 in delictis eorū nascimur. Nec ille. Item in eodez. Erram inquit dauid sicut ovis que perit: quia nemo sine peccato est. Negare hoc sacrilegium est. Solus enim deus sine peccato est. Confiteri hoc deo impunitatis remedium est. Nec ille. Additio. Item idem in eodē infra eodē ca. sup illud. Ecce enim in iniquitatibus cōceptus sum sic dicit. Uide tamē ne illi dicat qui anteq̄ nasceret ex virgine iam dudū erat 7 erat semp 7 opabat in vtero marie cōstitutus 7 ita scūs erat: vt sanctificaret pphetas suos: in quo solo 7 cōceptus virginalis 7 parus sine vilo fuit mortalis originis inquinamēto. Dignū enī fuit vt qui nō erat habitus corporee peccatū plapsiois: nullū sentiret generatiōis naturale cōtagiū. Merito ergo dauid flebiliter in se deplorauit ipa inqnamēta nature: q̄ prius incipet in hoie macula q̄ vita. Nec ille. Item idē in examine rō. Sanctus inq̄t est dñs iesus supra oēm creaturā scdm corporee susceptionez: qz solus sine peccato solus sine vanitate: ois autē hūana creatura vanitati subiecta est. Nec ille. Item idē sup lucā vt allegat a scō Thoma in. 3. sc. 7 in. 3. pte. Spūs in

Idem.

Ca. II.

Nota sacri/
legium.

Idem.

li. p. ca. 4.

Idem.

in. 3. sc. di. 3. q

pe. ar. 3. q̄stū

quit sanctus superueniens in virginem mentes ipsius ab omni viciozū sorde castificauit. Nec ille. Item idem in sermone purificationis. Talis inquit erat oium a primis ducta genitorib^o cā mortaliū: vt originali pctō trāseūte p posteros nullus penā dānatiōis euaderet: nisi verbū caro fieri dignaretur. Ut autē repararet oium vitā suscepit oium cāz. Et viz veteris cyrographi qd solus inter oēs nō debuit pro oib^o soluēdo euacuauit. Nec ille. Item tenet sup thobiā 7 in multis alijs locis vt dicit augustinus in p^o 3 iuli. Ex his pspicue patet qd sanctissimus iste doctor tenuit beatā virginē in originali pctō fuisse conceptā. Aliter enī non seruaretur prerogatiua saluatoris que dicit solū sine peccato fuisse: solū in cōceptiōe sanctum: solū iustū in cōspectu dei apparuisse: 7 solū a vinculis obnoxie generatiōis exceptum: 7 in carne (que i matre peccato fuerat obnoxia) militiā exercuisse virtutis. Capitulū vndecimū in quo ponūtur quinqz auctoritates beati hieronimi.

B

eat^o quoqz hieronim^o fūdamētū eloquētie fulgide ac perspicuū doctrine fulmē hāc saluatoris singularē proगतुā testat. Unde in expositiōe versus psalmi. Erue a framca de^o aiām meā sic dicit. Unica est aia xpī: q̄ sola sine pctō fuit. Nec ille. Item idē in epla ad theophilum de libero arbitrio. De xpo inquit scriptū est quasi propriū: 7 peccatū nō fecit. Si autē hoc 7 mihi vel alteri cōe est cū xpo: quid ille habebit ppriū? Nec ille. Additio. Item idem sup illud ad gala. 3. cōclufit oia sub peccato. Null^o iqt hō extitit sine pctō: s; cōclufit de^o oēs hoies sub peccato vt oib^o misereat excepto eo solo q̄ peccatū nō fecit. Nec ille. Item idē in. 2. lib. 3. pellagiū hereticū Iustos inq̄t hoies posse eē cōcedo: sine autē oi pctō neminē posse esse affirmo. Et enī absqz oi pctō eē: soli xpo cōpetit oisqz humana creatura peccato subiaceret 7 indiget dei miā. Nec ille. Item idem in epistola ad laurentium episcopum. Chri stus inquit torcular calcavit solus: quia ipse solus est qui peccatum non habuit: 7 per suam misericordiam peccatūz mūdi

cula. 2.
Idem:Nota sol^o si
debut.Hieronim^o:

Idem:

Idem.

Idem

c ij

Idem.

abstulit. Nec ille. **I**tem idem ad heliciū. Peccauim⁹ in q̄t oēs ⁊ nemo mūdus est a pctō nisi x̄ps qui peccatum nullū ha-
buit. Idē tenet in epla ad algasiā ⁊ sup cantica vt infra dicet
in quinta rōne. Floruit autē anno dñi. 365. t̄pibus Iouima-
ni ⁊ valētiniāni ⁊ theodosij imperatoꝝ ⁊ liberi ⁊ damasij pa-
pe. Quiēuit sub archadio habēs annos. 99.

Gregorius.

Capitulū. xi. in quo ponūtur. vi. auctoritates br̄i gregori
Anctus etiā gregorius papa q̄ duplici p̄bia flo-
ruit hāc saluatoris p̄rogatiuā singularē in pluri-
b⁹ locis sue sanctissime doctrine testat. Nā i. xi.
moralium circa finē sic dicit. Solus enī x̄ps i car-
ne sua mund⁹ a pctō extitit: qui huc per carnalē

Et sūt ei⁹ vl-
tima verba
Idem.

delectationē non venit. Nec ille. **I**tem idem in. 9. moralium
sup illud Job. 9. Nō est qui vtrūq; valeat arguere. Dei in-
quit filius p̄ incarnationē redēptor hūani generis factus: so-
lus iustus in hoībus apparuit ⁊ ad penā culpe solus sine cul-
pa peruenit. Nec ille. Floruit āno dñi. 589. tempore Adu-
ritij impatoris ⁊ quieuit anno. 2. fochē: cū. 14. annis sedisset

Idem.

Item idē in. 18. libro sup illud nō adequabit̄ ei thopazion
Job. 18. Nos quippe ⁊ si scī efficiamur nō tñ sancti nascimur:
q̄ nature corruptibil⁹ dicit de constringimur vt cū p̄pheta di-
camus. Ecce enī in iniquitatib⁹ cōceptus sū ⁊ in peccatis cōce-
pit me mater mea. Ille autē sol⁹ veraciter sanct⁹ est nat⁹: qui
vt ip̄am nature corruptibilis cōditionē vinceret: ex cōmixtio-
ne carnalis copule nō est cōcept⁹.

Idem.

Additio. Nūc at accipit
gregori⁹ nasci p̄ cōcipi: alias enī falsum esset cū d̄iere. ⁊ ioā.
bap. ⁊ br̄issima virgo sancti nati sint. **I**tem idē in. 14. libro
Nullus inquit hominū fuit qui corāz deo iustus appareret:
ideo dei filius pro hoībus seipsum hominem fecit ⁊ solus corā
deo iustus apparuit. **I**tem idem super ezechielē. Ome-
lia. 8. In solo inquit redemptore nostro sibi pater complacu-
it quia in eo solo culpam non inuenit. Nec ille. **I**tem in eo-
dem. Quid inquit lumborum nomine nisi propago mortali-
tatis exprimitur: De lumbis enim abrae virgo maria exist: i
cuius utero vngentus patris per spiritum sanctus ⁊ incarna-

Idem.

Idem.

ri est dignatus. Nec ille. Nota q̄ per ppagationē mortalita-
tis intelligit gregor⁹ originale peccatū. **U**nde in. 25. mora-
liū: ca. p⁹ sup illō Job. 34. Subito moriet ⁊c. sic dicit. Quia
de mortalitatē ppagine nascimur: radicis amaritudinē quasi
in virgulto retinemus. Nec ille. **E**t augustin⁹ sup Jo. x̄ps
inquit non est in iniquitate conceptus: q̄ non de mortalita-
tis ppagine venit. Nec ille. **E**t contra faustū. Caro in-
quit x̄pi non erat caro peccati: quia nō de traduce mortalita-
tis ex maria per masculū venit. Nec ille. **E**x quib⁹ patet
q̄ rō quare aliquis concipiatur in pctō originali est: q̄ venit
ex ppagine mortalitatis. Cum igitur secūdū gregoriū bea-
ta virgo ex ppagine mortalitatis venerit: ergo in peccato ori-
ginali concepta fuit. Ex quibus patet q̄ isti quatuor princi-
pales ecclesie doctores singularem prerogatiuam puritatis
cōceptionis saluatoris nostri in pluribus sue doctrine libris
testificantur. dicentes solū x̄pm in cōceptione sanctum ⁊ iu-
stum ⁊ innocentē ac sine peccato fuisse: que vera non essent:
si beata virgo sine pctō concepta fuisset.

Idem.

Augustinus

Idem.

Capitulū decimū tertium in quo ponūtur auctoritates no-
uem doctoꝝ illustriū qui precesserunt augustinum.

Ancti etiā antiqui doctores illustres hāc verita-
tē testificati sunt. Scūs. n. hyreneus lugdunen-
sis ep̄s qui nō lōge a t̄pibus ap̄toꝝ fuit in libro
cōtra hereses sic dicit. Pctō p̄thoplauit̄ aitr̄
ctū est morti totū genus hūanū: ⁊ plaga serpētis
oēs hoīes sūt vulnerati: s; p̄ crucē x̄pi qui solus sine pctō ve-
nit in similitudine carnis peccati ⁊ oīa traxit ad se ⁊ viuificauit
mortuos ⁊ ab antiqua plaga serpētis sanamur in carne pcti
Nec ille. Ut recitat augustin⁹ in. 1. 3. iuli. Floruit anno dñi.
clxxvij. t̄pibus antonij p̄modi. **I**tem cyprianus ep̄s cart̄ha-
ginensis in epla de paruulis baptizadis. Q̄s inquit paruul⁹
ab adā carnaliter ppagat⁹ cōtagiū mortis antiq̄ prima nati-
uitate d̄xit. Floruit anno dñi. 252. t̄pe valeriani ⁊ galiem.

Hyreneus

Ciprianus.

Item idē in. 3. li. ad cirinū vt allegat̄ a beato hyeronimo i. 1.
⁊. 3. li. 3. pellagiū sic dicere. **B**rus cyprianus ad cirinū scribēs

C u)

Sanct^o rethicius.

Scūs olimpius.

Sanct^o gregorius nissen^o

Scūs basilus.

Scūs crisostomus.

Idem.

neminem nisi solū xpm esse sine peccato dixit. Nec ille. ¶ Idē tenet sanctus rethicius vir illustris augustidunēsis ep̄s in li. cōtra nouatianos vt dicit augustin^o in p^o 7. 2. 3 iulia. dicens. Omnes homines excepto christo antiqui criminis tenentur obnoxij. Floruit anno. 317. sub constantino. ¶ Idem tenet sanctus olimpius hispanus episcopus vir illustris in quodā sermone vt recitat augustinus in. 1. 7. 2. 3 iuli. Vitium inquit transgressionis prothoplausti est a deo in germine sparsum vt oēs excepto xpo cū pctō nascamur. Floruit āno dñi. 342. temporibus constantij 7 constantis. ¶ Idem tenet sanctus gregorius episcopus nissenus germanus basilij in libro 3 no uatianos vt recitat augustinus in. 1. 7. 2. 3 iuli. Dei verbum inquit carnem assumēs nos a labe peccati quod ex gustu prime transgressionis contraximus purgauit atq; mundauit: quia sicut in adam omnia mortui sumus: ita 7 in christo omnes viuificamur. Ueneremur igitur natiuitatem christi per quam terrene natiuitatis vinculis liberamur 7 a prime natiuitatis macula purgamur: quia omnes in iniquitatibus concipimur 7 in peccatis genuerūt nos m̄res n̄re. Nec ille. Floruit anno dñi. cccxv. sub iuliano 7 iouiniano 7 valentiniano 7 libero 7 damaso papa: quieuit sub theodosio. ¶ Idē tenet sanct^o basil^o cesariēsis ep̄s sapiētia clarissimus in libro contra manicheos vt recitat augustin^o in. 1. 7. 2. 3 iuli. Nos inq̄t oēs egritudine peccati cōtraxim^o: qm̄ eua a ligno phibito ieiunare noluit: 7 ppter hoc medico indigem^o qui nō est opus sanis sed egrorantib^o. Floruit āno dñi. 364. Et quieuit circa principū theodosij āno dñi. 387. ¶ Idē tenet sanct^o ioānes crisostom^o ep̄s cōstantinopolitan^o in omelia ad olimpiā vt recitat augustin^o in. 1. cōtra iuli. Qm̄ inq̄t adā peccauit: illud graue pctm̄ oē gen^o hūanū ab ip̄o seminaliter ppagatū in cōe damnauit: propter qd̄ 7 eos qui imortales esse poterant: fecit esse mortales. Et subiūgit augustin^o. Unde ergo paruuli moriūtur si obnoxij peccato primi hominis non sūt? ¶ Item idem super matheū: Quāuis inquit xps nō esset peccator: naturam tamē hūanā 7 peccatrice suscepit. Nec ille.

¶ Item idem super ioannē admirāda inquit est certe xpi singularis excellentia qz nullus hominū veraciter dicere potuit quis ex vobis arguet me de peccato nisi solus ip̄e qui peccatum non fecit. Nec ille. Floruit anno domini. 376. factus episcopus. 397. sub archadio sub quo quieuit. ¶ Idem tenet sanctus illarius gallus pictauiensis episcopus accerrimus fidei contra hereticos propugnator in libro de trinitate vt recitat beatus augustinus in. 1. contra iuli. 7 ad claudium ca. 4. Omnis inquit caro (excepta illa que sine peccato venit in similitudinem carnis peccati) sub peccati origine 7 sub peccati lege nata est. Eius vox hec est. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum 7 in peccatis concepit me mater mea. Nec ille. ¶ Item idem super matheum. Pro omnibus (inquit) christus venit: sed nemo iustus erat quando venit: quia omnibus erat ad salutem misericordia necessaria. Nec ille. Floruit iste doctor. anno domini. 345. sub cōstantio tempore iulij 7 liberij pape: quieuit autē temporib^o valentiniani 7 valentis circa annū dñi. 380. ¶ Idem tenet Innocentius episcopus qui floruit anno domini. 397. tempore archadij: 7. 14. alij episcopi doctores litteratissimi qui damnauerunt pelligum vt recitat augustinus in. 1. contra iulia. ¶ Postquam igitur augustinus enumerauit 7 adduxit singula dicta predictorum sanctorum illustrium statim subiungit in. 1. 7. 2. contra iuli. Una est oīum catholicorum firma fides qui per vnū hominem peccatum intrasse in mundum in quo omnes peccauerunt vno corde credunt vno ore fatentur: 7 vestras nouitias presumptiones catholica antiquitate subuertūt. Propter quam catholicam veritatem sancti ac beatissimi in diuinorū eloquiorum pertractione clarissimi sacerdotes: hyrenus cyprianus rethicius olimpius hylarius ambrosius gregorius innocentijs ioannes basilus quibus velis nolis addo hieronimum presbyterum vt eos obmittam qui nondū dormierunt: aduersus vos proferunt de omnī hominū peccato originali obnoxia successione sententiā. Unde nemo excipitur nisi solus ille: quē sine lege peccati virgo cōcepit. Nec

Scūs illari^o

Idem:

Innocenti^o.

Nota nemo excipitur

ille. **E**cce quod doctores isti vita et doctrina excellentissimi singulari christi prerogativa prestantes: omnes homines excepto christo asserunt in originali peccato fuisse conceptos.

Capitulū dēcīmū quartū in quo ponūtur auctoritates tredecim doctorū illustrium.

Alerūt et alij doctores illustres vita et doctrina precipui ante prenotatos doctores. 4. qui et singulari christi prerogativam in suis scriptis prestanti iunt.

In primis sanctus eusebius emilienus episcopus doctor elegantis ingenij qui sub constantino principe floruit

in. 2. sermone natiuitatis domini qui sic incipit. **N**ostis carissimum sic dicit loquens ad beatam virginem. **A**ntiutor omnium rerum abstermitia: et sanguinem mundi vita fundendum de corpore tuo accepit: ac

de te assumpsit unde etiam pro te soluat. **A** pecti enim originalis nexu nullus immunis extitit: nec etiam ipsa genitrix redemptoris. **S**olus enim christus licet de debitrice nascatur legis veteris debito non tenetur.

Nec ille. **F**loruit anno domini. ccc. xlv. **A**thanasius etiam athanasius alexandrinus episcopus sanctitate et doctrina mirabilis super lucam prerogativam christi protestatus est sic dicens. **C**hristus enim singulariter sanctus erat et in hoc ab alijs sanctis in sanctitate dissimilis: quia sanctitatem simul cum natura suscepit.

Nec ille. **U**nde gregorius hoc dictum exponens in 2. moralium. **I**n cunctis inquit fidelibus spiritus sanctus venit: sed in solo christo singulariter mansit quia eius humanitatem nunquam deseruit.

Nec ille. **F**loruit anno domini. 340. sub constantio. **I**dem tenet origenes doctrina clarissimus cuius opera per beatum hieronymum translata: sunt ab ecclesia approbata super iohannem ubi sic dicit. **N**abet homo christus iesus in humano genere magnam fiduciam cum nullus hominum veraciter dicere possit. **Q**uis ex vobis arguet me de peccato: nisi dominus noster qui peccatum nullum habuit.

Idem tenet origenes super leuitico omelia. 7. quecumque inquit anima in carne nascitur: iniquitatis et peccati sordibus polluitur.

Nec ille. **I**tem idem in eodem. **A**thanasius inquit sacerdos iesus qui solus peccati non fecit et ad quem venit princeps huius mundi. et

non inuenit in eo quicquam. **N**ec ille. **I**tem idem modicum infra. **S**olus inquit dominus iesus merito consumatas habet manus: quia ipse solus peccatum non habuit.

Nec ille. **I**tem modicum infra. **O**mnis inquit qui ingreditur hunc mundum ex hoc ipso quod in vulua matris positus: materiam corporis ab origine patris seminis sumit: in patre et matre contaminatur dici potest: quia nemo mundus a sordibus: nec si vnus diei fuerit vita eius. **O**mnis ergo homo in patre et matre pollutus est.

Solus autem dominus noster iesus christus in hanc generationem mundus ingressus est: quia ipse solus peccatum neciuit. **N**ec ille. **I**tem idem modicum infra. **S**olus inquit dominus iesus quia nunquam peccauit nunquam exiit de sanctis. **N**ec ille. **I**tem super librum numeri omelia. v. et ponit in glosa ordinaria numeri. xj. **I**n ceteris inquit sanctis requieuit spiritus sanctus sicut non sicut in saluatore nostro in quo non solum quieuit: sed tanquam quid precipuum et singulare dicitur in eo semper mansisse quod de nullo alio dici potest. **D**e nullo enim alio dictum est quia peccatum non fecit. **Q**uia ergo solus ipse est qui peccatum non habuit: ideo in ipso solo mansit et permansit spiritus sanctus. **S**i autem ipse est de quo tanquam quid singulare et eximium hoc dicitur quia peccatum non fecit: constat reliquos omnes aliquando fuisse sub peccato. **T**empore autem peccati: in eis spiritum sanctum mansisse conuenienter dici non potest. **N**ec ille. **F**loruit hic doctor maxime temporibus aurelij alexandri anno domini. 214. **E**t quieuit tempore galli et volusiani anno domini. cc. liij. **I**dem tenet doctor illustris prudens et facundus iohannes casianus qui. **F**loruit anno domini. 417. sub archadio et honorio: in collatione ante penultimam que est abbatis theone sic dicens. **A**liud enim est esse sanctus quod de multis dici potest et aliud esse immaculatus et sine peccato quod vnus domini nostri iesu christi singulariter conuenit maiestati. **D**e quo etiam apostolus velut quid precipuum ac singulare pronuntiat dicens. qui peccatum non fecit. **S**atis quidem vilem atque indignam eius preconis laudem assignasset: si etiam nos ab omni peccato immunes esse possemus. **N**ec ille. **I**tem idem modicum infra. **N**ac in

Eusebius

Nota nec ipsa genitrix

Athanasius

Gregorius.

Origenes.

Idem.

Idem.

non inuenit in eo quicquam. **N**ec ille. **I**tem idem modicum infra.

Solus inquit dominus iesus merito consumatas habet manus: quia ipse solus peccatum non habuit. **N**ec ille. **I**tem modicum infra. **O**mnis inquit qui ingreditur hunc mundum ex hoc ipso quod in vulua matris positus: materiam corporis ab origine patris seminis sumit: in patre et matre contaminatur

dici potest: quia nemo mundus a sordibus: nec si vnus diei fuerit vita eius. **O**mnis ergo homo in patre et matre pollutus est.

Solus autem dominus noster iesus christus in hanc generationem mundus ingressus est: quia ipse solus peccatum neciuit.

Nec ille. **I**tem idem modicum infra. **S**olus inquit dominus iesus quia nunquam peccauit nunquam exiit de sanctis. **N**ec ille. **I**tem super librum numeri omelia. v. et ponit in glosa ordinaria numeri. xj.

In ceteris inquit sanctis requieuit spiritus sanctus sicut non sicut in saluatore nostro in quo non solum quieuit: sed tanquam quid precipuum et singulare dicitur in eo semper mansisse quod de nullo alio dici potest.

De nullo enim alio dictum est quia peccatum non fecit. **Q**uia ergo solus ipse est qui peccatum non habuit: ideo in ipso solo mansit et permansit spiritus sanctus.

Si autem ipse est de quo tanquam quid singulare et eximium hoc dicitur quia peccatum non fecit: constat reliquos omnes aliquando fuisse sub peccato.

Tempore autem peccati: in eis spiritum sanctum mansisse conuenienter dici non potest. **N**ec ille. **F**loruit hic doctor maxime temporibus aurelij alexandri anno domini. 214.

Et quieuit tempore galli et volusiani anno domini. cc. liij. **I**dem tenet doctor illustris prudens et facundus iohannes casianus qui. **F**loruit anno domini. 417. sub archadio et honorio: in collatione ante penultimam que est abbatis theone sic dicens.

Aliud enim est esse sanctus quod de multis dici potest et aliud esse immaculatus et sine peccato quod vnus domini nostri iesu christi singulariter conuenit maiestati.

De quo etiam apostolus velut quid precipuum ac singulare pronuntiat dicens. qui peccatum non fecit. **S**atis quidem vilem atque indignam eius preconis laudem assignasset: si etiam nos ab omni peccato immunes esse possemus.

Nec ille. **I**tem idem modicum infra. **N**ac in

Idem.
Idem.

Idem.
Idem.

Joannes casianus.

Idem.

Idem.
Ca. 11.

Infra. ca. 12

S theophilus

Mo. 7 bñdī/
ctue.
Nota.

Grecus:

Titus.

Seuerus:

quit sola ab omnib⁹ nobis christus exceptione distinguitur: qz nos absqz pctō eē nō possum⁹: illū autē cōstat fuisse sine peccato. Ille. n. solus speciosus forma p̄ filijs hoīuz p̄ditionem mortis hūane cū caris fragilitate suscipiēs: nullius vnq̄ est sordis maculat⁹ attractu. Id. il. ¶ Itē idē modicū ifra. Quō inq̄t illud accipiet: qd̄ eū apostol⁹ in similitudine carnis pcti uelisse cōmēmorat: si ēt nos nulla pcti labe pollutā habere possum⁹ carnē: Nā t̄ hoc de illo q̄ sol⁹ ē absqz pctō tāquā singulare memorat. Adit de⁹ filius suum in similitudine carnis peccati: quia uidelicet veram carnem suscipiens: non ipsum peccatum in ea sed similitudinem peccati suscepisse credēd⁹ ē In hoc igit̄ ille hō qui natus ē ex uirgine magna a cuuctis q̄ ex utriusqz sexus commixtione producuntur distantia segregatur: quia cū oēs nō similitudinē s̄z ueritatē pcti in carne gestemul: ille nō ueritatē s̄z similitudinē pcti in uere carnis assumptione suscepit. Id. il. ¶ Additio In fine hui⁹. ca. 12. sic concludit: Idē ergo rei q̄ illi tm̄ singularis ac ppria ē equitatez sibi blasfemie supbie crimine uindicabit q̄squis se esse sine peccato ausus fuerit p̄fiteri. Cōsequēs enī est ut similitudinez carnis pcti t̄ non ueritatē pcti habere se dicat. Nec ille.

¶ Idem tenet beatus theophilus alexandrin⁹ episcopus doctor illustris cuius opera sunt per ecclesiam t̄ cōcilia approbata: qui floruit anno dñi. ccclxxxv. sub ualentiniano t̄ theodosio super lucam. cap. 2. sic dicens. Adulte quidem fuerunt sancte mulieres sed nulla prolez genuit sine peccato ideo ut beata uirgo ab alijs discerneret dictum est: t̄ benedictus fructus uentris tui: quia ipsa sola filium benedictum idest sine peccato concepit. Nec ille. ¶ Itē tenet grecus episcopus doctor clarissimus super lucam. Solus inquit christus recte fructus benedictus dicitur: quia solus ipse sine peccato cōcipit. ¶ Idē tenet beat⁹ titus episcopus botrenus doctor illustris super lucā. Nullus inquit hō sine peccato inuētus est: nisi solus x̄ps qui sine pctō uenit. Nec ille. Floruit sub iouiniano t̄ ualentiniano anno domini. ccclxxvii.

¶ Idē tenet beatus seuerus doctor illustris super matheuz

Quē inquit genuit maria hic est qui saluos facit omnes electos suos a pctis eoz. ¶ Itē sup lucā br̄a inq̄t maria fuit eius dē nature cū secūdo adā q̄ sol⁹ sine pctō fuit t̄ pcti mūdi abstulit. Id. il. Floruit āno dñi. ccccxxxiiij. ¶ Idē t̄ scūs abraā syr⁹ ut reciat in uitis patz in legēda ei⁹ quā cōposuit beat⁹ effrē ¶ Dic i p̄cipio sue cōuersionis dū exoraret deuz sic dicit. Tu deus qui solus sine pctō es: ne despicias opus manuū tuarū. Nec ille. ¶ Itē idem cum cōuertisset multos paganos sic orauit. Tu solus sine peccato es deus qui solus cum sis sāctus habitas in sanctis. queso usque in finem conserua hunc populū quem ab ydolis reuocasti. Nec ille. ¶ Itē idem cum uellet neptē suā aprostribulo reuocare ad penitentia sic dixit Nemo sine pctō nisi solus de⁹. Id. il. Floruit anno dñi. 340. ¶ Idē tenet beatus theodorus episcopus doctor illustris super ioannez. Adā inq̄t cū oī eius successione iuste mortuus est qz peccauit: dñs autem iniuste mortuus est: quia peccatum non habuit. Sed quia iniuste mortem sustinuit: adā cū omni ei⁹ successiōe a peccato liberauit. Id. ille. Floruit sub cōstātio āno dñi. 347. ¶ Idē tenet. b. effrē syrus doctor illustris in sermone de passiōe dñi sic dicens. Saluator atqz redēptor noster qui solus sine peccato fuit: p̄ omnib⁹ nobis impie passus ē: t̄ pro n̄ris peccatis est crucifixus: qui solus sine peccato fuit. Id. il. ¶ Itē idē: Venite inquit omnes filij ecclesie meditemur christi passionem: q̄a precioso eius sanguine redempti sumus: qui solus sine peccato fuit t̄ pro nobis peccatorib⁹ traditus ē. Nec ille. ¶ Itē in eodē. Adoro inquit te christe pie t̄ immaculate qui solus sine peccato es. Nec ill. Floruit anno domini. 354.

¶ Idē tenet beat⁹ cirillus alexandrin⁹ ep̄ victa t̄ doctrina clarissimus super lucā. Pax inq̄t in t̄ra p̄ x̄p̄z scā ē: quia hostilē culpā de medio auferens: nos oēs patri recōciliauit. Et ideo bene uocātū ē nomē ei⁹ iesus. i. saluator: qz ad toti⁹ hūani generis salutē icarnat⁹ ē. ¶ Itē idē in eodē. Quando inq̄t uenit saluator: nullus erat uultus super terrā sicut docet apostolus dicēs. Nō enī ē distinctio: oēs enim peccauerūt t̄ egēt

S. abraam.

Idem.

Idem

Theodorus

Effrem

Idem

Idem

Cirillus

Idem.

Gregori^o na
zanzenus.

glia dei. i. xpo: q sol^o fuit sine pctō. Id. il. Floruit sub theodo
lio. ¶ Item beatus gregorius nazanzenus episcop^o sapien
tia et sanctitate illustris qui floruit anno domini. cccxlvi. So
lus inquit christus singulariter sanctus esse dicitur: quia in eo
solo desemetate culpe nihil inuenitur. Nec ille. Isti docto
res illustres qui fuerunt ante augustinum testificati sunt sin
gularem prerogatiuam conceptionis christi asserentes ipsum so
lum fuisse sine peccato et in conceptione sanctum.

¶ Capitulum. i. s. in quo ponuntur auctoritates septem do
ctorum clarissimorum.

Leo papa

His etiam doctores sci antiquorum patrum vestigia se
quentes singulari prerogatiua conceptionis nostri saluato
ris in libris suis prestatu sunt. Beat^o. n. leo papa do
ctor luculentissim^o i. ser. 7. de natiuitate dñi sic di
cit. Sine virili semine edit^o est xps ex vrgine quaz
si human^o coit^o sed spūs scūs āgelo testāte fecūdam. Et cū i
omnib^o matribus nō fiat sine peccati sordē conceptio hec so
la inde purgationē traxit vnde cōcepit. ¶ Additio. Quo. n.
p̄m̄sem̄is trāsfusio non peruenit pcti se illic origo nō miscu
it. Et infra. Assumpta est de m̄e dñi natura nō culpa. Nec
ille. ¶ Itē idē i sermōe. 4. natiuitatis. Trā inqt carnis hūa
ne q̄ in p̄mo fuerat preuaricatoze malec̄dita: in hoc solo vir
ginis partu fructū edidit benedictū et a vicio sue stirpis alie
nū. Id. il. ¶ Additio. Idē dicit in sermōe. 8. de nati. vbi sic di
cit. In totū igit hūanū ḡneris strage cōi: vnum soluz fuit re
mediū q̄ posset subuenire p̄stratis: si aliq̄s filiorū adā origi
nalis preuaricatiōis alienus atq̄ innocēs nasceretur qui ces
teris exēplo prodesset et merito. Sed q̄ hoc natalis ḡnatio nō
sinebat: nec poterat viciate radicis sine semine ppago eē: do
nun^o fact^o ē filius dauid et de p̄missi generis fructu proles
ē orta sine vicio. Id. il. ¶ Item in. 14. locis sue doctrine dicit
solū xp̄z fuisse sine pctō sicut adducā iferi^o in. 5. ratiōe. Flo
ruit āno dñi. ccccliii. ¶ Idē tenet beat^o fulgēti^o affricane
p̄uentic ep^o doctor facundia clarus in libro ad donatum de

Fulgentius

misterio mediatoris. Solus inqt mediator noster siē i cō
fuit et vt omnes fideles a peccato liberaret: mortē sustinuit.
Nec ille. ¶ Idē dicit in epistola ad theodorū senatorē quasi
de verbo ad verbū. Itē in epistola cōtra faultū deffensorem
pellagi. Floruit anno domini. 466. tempore zenonis impe
ratoris. ¶ Idē tenet beatus Prosper episcopus regiensis sā
ctitate et doctrina preclarus in. 7. li. de vita contemplatiua li
bro secundo. c. vigesimo primo. Quia inquit adam illud gra
ue peccatum commisit totum humanum genus damnauit.
Ille enim in omnibus posteris culpaz trāsmisit et penā: chris
tus autem solus sine peccato conceptus culpam nostraz sus
cipere nō potuit: sed de susceptione pene nostre culpā nostrā
aboleuit et penam. Ille enim mortuus est et peccato non suo
sed nostro. Unus quisq̄ autē nostrū non alieno sed suo mor
ritur peccato: Nec ille. Floruit anno domini. cccclvi. tempo
ribus leonis imperatoris et leonis pape.

Prosper.

¶ Idē tenet beatus remigius archiepiscop^o remensis et do
ctrina clarissimus qui eodē tempore floruit in gallia quo ful
gentius in africa videlicet anno domini. 467. hic super ps.
De^o de^o me^o respice i me sic dicit. Beata vrgo maria fuit ab
omni macula peccati mundata: ita vt ex ea conciperetur sine
peccato homo christus iesus. Sicut enim peccatum origina
le ad nos venit statim in ipsa cōceptione: ita et in principio cō
ceptionis diuinitas verbi est vnita homini illi p̄ qd̄ mundus
ab omni peccato / p̄ceptus est: Nec ille. Adultra enī alia pul
chra dicit in eodem loco. ¶ Idē tenet super ysaiam. c. 2. Et
sup̄ epl̄as pauli ad ro. 8. 2. 2. ad cor. 2. 2. et ad hebreos. 7. ¶ Idē
tenet beatus maximus episcop^o qui floruit anno. d. 415. vir
sanctitate et doctrina clarissimus in quodam sermone assun
ptionis beate virginis sic dicens. Beata virgo gloriosa fuit
in vtero matris sanctificata et ab omni contagione origina
lis culpe antequam nasceretur per spiritum sanctum munda
ta. Nec ille. ¶ Idē tenet in quodā sermone quadragesime
¶ Idē tenet sanctus seuerinus dictus boetius cōsularis vir
clarissim^o et omnium liberaliū artū eruditione cōspicu^o qui

Remigius

Maximas.

Boetius.

floruit anno domini. 494 sub symaco papa in libro de duab⁹
naturis et vna persona xpi in ea pre qua reprobatur heresiz euti/
ceti sic dices. Dicat eutices q^d hoie xps natura assumpserit:
vtz ne eo q^d deciderat p^ruaricatione pcti an alio. Si dixerit q^d
aduenerit indut⁹ eo qui per p^ruaricatione deciderat: dicat
quem preter maria. Na si noⁿ ex semine abrae atque dauid et
postremo marie caro illa qua natus est fuit assumpta: osten
dat ex cuius hominis sit carne deriuatus. Quoniam post pri
mum hominem caro omnis humana: ex humana carne dedu
citur. Quod si non eo homine christus iesus inductus est: qui
pro peccati pena sustinuit mortem: illud eueniet: ex nullius se
mine tale potuisse nasci qui fuerit sine originali pena pcti: ex
quo sequitur q^d ex nullo homine christi est assumpta caro: Nec
ille. Item idem in eodem circa finem sic dicit. Potest in
quit ab his qui corpus christi ex maria assumptum esse noⁿ cre
dunt alia questio inferri. Quia enim si ex homine assumptum
est corpus christi: homo vero omnis ex prima p^ruaricatione noⁿ
solu peccato et morte tenebatur verum etiam affectibus pec
catorum erat implicitus: eaq³ illi fuit pena peccati vt cu^m mor
te teneret obstrictus reus etia esset voluntate peccandi: cur
in christo neq³ peccatum fuit neque voluntas vlla peccandi:
Nabet enim animaduertendam dubitationem hec questio.
Si enim ex carne humana christi corpus assumptum est: dubi
tari potest que nam caro hec esse videatur que assumpta est.
Eu^m q^dpe saluauit ex quo carne assumpsit. Si quis vero dicat
illum talem hominem assumpsisse qualis adam fuit ante pec
catum: integram videtur humana assumpsisse natura. Sed
hoc non videtur fieri potuisse quia in adam potuit esse pecca
di voluntas: in christo autez voluntas nulla creditur fuisse pec
candi. Preterea si tale corpus assumpsit quale adā ante pec
catum habuit non debuit esse mortale: quoniam adam si non
peccasset mortem: nulla ratioe sensisset. Cum igitur christus
noⁿ peccauerit querendu^m est cur senserit mortem. Quod si ta
le statum suscepit hominis: qualis fuit stat⁹ ade post peccatum
vide^t xpo noⁿ defuisse necessitate vt delictis subijceretur. Rei

podendum est tres intelligi posse hominum status. Unus quidem
ante ade delictum in quo pctm noⁿ erat sed voluntas poterat ee
peccandi. Alter est status glorie in quo mutari potuisset si i dei
preceptis manere voluisset: in quo quidem nec peccatum esset
nec peccandi voluntas esse potuisset. Tertius est stat⁹ post ade
delictum: in quo mors necessario subsequuta est et peccatum et pec
candi voluntas. Huius autē de statu post ade peccatum: mor
tale corpus assumpsit sine peccato: vt morte a genere huma
no fugaret. De statu vero glorie hoc accepit vt in eo voluntas
nulla posset esse peccandi. De statuo vero medio hoc accepit
vt in eo pctm noⁿ esset et vt manducaret et biberet. Nec ille. Ex
quib⁹ patet q^d maria fuit ex his qui per p^ruaricatione ade
ceciderant: et q^d sine peccato originali nasci non poterant: et q^d
peccato et morte tenebatur obnoxia sicut ceteri oēs post ade
peccatum. Vide glosam que hec optime declarat. Idem te
net beatus cassiodorus senator et postea monachus scientia et
sanctitate preclarus sup ps. domine p^rasti me. Et vide inqt
si via iniquitatis in me est. Istud nullus alter pot^{est} d^e se dicere:
nisi ille qui et illud ait. Ecce enim venit princeps mundi hui⁹
et in me nihil inuenit. Solus eim christus absq³ peccato esse
dignoscitur qui etia tulisse peccata hominum coprobat. Nec ille.
Iste doctor floruit t^{em}pore boetii ano videlicet dñi. 520. t^{em}pore
bus iustini et iustiniani imperatorum et theodorici regis.

Capitulum decimum sextum in quo ponuntur auctori
tes quinque doctorum clarissimorum.

Neter hos etia extiterunt in ecclesia plurimi doc
tores catholici scitate pleni et eruditione precla
ri: q³ singularē prerogatiua puritatis conceptio
nis saluatoris prestares ip³ solu sine peccato fu
isse: et solu in su: conceptioe sc^rni fuisse affirmaue
runt. Beat⁹ beda venerabilis presbiter et monach⁹: q³ doctri
na et sanctitate claruit in anglia ano dñi. 698. in quadā omelia
super iohanne sic dicit. Et bene precursor vt cognouit christu
eum agnu vocauit: quia solu illuz pre ceteris mortalibus sin
gulariter innocentem ab omni peccato mundum cognouit.

Cassiodorus

Beda.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Theodorus.

Rabanus.

Circa i omelia octave epiphantie. *Ecce iquit agnus dei: qua si dicat ecce agnus innocens et ab omni peccato immunis ut pote qui de carne peccatrice nullam traxit maculam culpe: Hec ille.* **C**irca idem super lucam. i. capitulo. *Dei namque filius carnes atque aiaz nullo peccati pondere gravata suscepit: et tamquam sponsus de vetero virginali processit: idque dictum est ei. Quod ex te nascetur sanctum etc.* Ad distinctionem quippe nostre sanctitatis iesus singulariter sanctus nasciturus asseritur. *Illos inquit et sancti efficiuntur non tamen sancti concipimur: quia ipsa nature corruptibilis conditione cōstringimur ut cum propheta gemetes singuli dicamus. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum etc.* Ille ergo solus veraciter sanctus natus est qui ex cōiunctione carnalis copule conceptus non est: *Hec ille.* **C**irca idem in eodem exponens illud hic est filius meus in quo mihi cōplacui sic dicit. *Dis qui penitentem corrigit aliqua que fecit: eo ipso quo penitet: se sibi displicuisse indicat qui emendat quod fecit. Et quia omnipotens pater sicut intelligi ab omnibus poterat: humano modo locutus est de peccatoribus dicens penitet me fecisse hominem demonstrat quod sibi displicuit in peccatoribus quos creavit. In solo autem sibi unigenito domino nostro complacuit: quia hunc inter homines homines creasse non penituit in quo solo peccatum nullum invenit: Hec ille.* **C**irca idem in omelia super missus est et ponitur in glosa ordinaria. *Spiritus inquit sanctus superveniens in virginem mentem eius ab omni vitiorum fonte de castificavit et ab omni estu carnalis concupiscentie cor eius temperavit atque mundavit: Hec ille.* **C**irca idem tenet sanctus theodorus theutonicus qui floruit anno domini. 1103. in libro quem metricè composuit de historiis veteris et novi testamenti sic dicens loquendo de christo. *Uisit infirmos homines / homo iustus iniquos. Par habitum nobis humane conditionis: dispar iusticia qui solus erat sine culpa: Hec ille. Et in multis locis dicit eandem sententiam.* **C**irca idem tenet. *B. Rabanus abbas fuldenis qui doctrina et sanctitate floruit anno domini. 824. super matheum. Hic est inquit filius meus dilectus in quo mihi bene placuit. In primo homine mihi displicuit*

sed in hoc solo mihi complacuit: quia illum solus sine peccato reperit. **C**irca idem tenet beatus cesarius arelatensis episcopus in quodam sermone sic dicens. *Illud scire et intelligere debemus quod ante adventum saluatoris nostri diabolus regnabat in mundum et omnes populi peccatores et iusti exeuntes de corpore in infernum descendebant propter originale peccatum quod omnes de adam trahimus. Sed quia vidit deus quod totus mundus perierat misertus est generi humano et misit filium suum natum ex muliere factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret: et immaculato sanguine suo nos a peccato liberaret. Floruit anno domini. 224.* **C**irca idem tenet beatus Isidorus episcopus Hispalensis qui floruit in hispania in sanctitate et scientia ante prefatos doctores videlicet anno domini. 614. in. i. libro sententiarum suarum ca. 12. 7. 14. ubi sic dicit. **C**irca Ex primo enim homine est in omnes filios eius culpa propagata. Sicut enim ex prima prevaricatione per illum mors: ita et peccatum in omnes homines originaliter transit. *Et post pauca. Christus inquit in forma servi dominus est omnium hominum propter iue conceptionis excellentiam: quia et si suscepit carnem: non tamen ex carnis libidinosa contagione. Dum enim iacerem omnes sub reatu culpe: venit medicus et vulnus nostrum pariter fecit atque curavit. Hec ille.* **C**irca idem ubi supra. *Liberus inquit peccatum quod pena dignum est non assumpsit: sed penam peccati nostri in se suscepit: ut per indebitam penam suam: ablueret debitam culpam nostram. Et per hoc diabolus amitteret quos reos tenebat: dum unum occideret qui nihil in se peccati haberet. Nam si innoxius christus non occideret: homo per prevaricationem diabolo subditus non absolueret. Hec ille.* **C**irca idem in quodam sermone natiuitatis domini. *Quia inquit primiparus cecidit et in omnem posteritatem suam peccati radicem transfudit: id dei filius assumpsit humanam naturam sine peccato: suscipiens quod non erat: ut liberaret quod fecerat. Hec ille.*

Circa Capitulum decimum septimum in quo ponuntur auctoritates quinque doctorum sanctorum.

Cesari.

Isidor.

Idem.

Idem.

D

Anselmus

Nost hoc claruerunt alij doctores scia z scitate in
 signes qui beatam virginem in originali peccato fuisse
 conceptam prestanti sunt. Beat^{us} enim anselmus archi-
 episcopus cantuariensis qui floruit anno domini. 1067. in li-
 cur deus homo sic dicit libro. 2. ca. 16. Nam licet ipsa
 christi conceptio munda sit z absque carnalis delectationis peccato: vir-
 go tamen ipsa vniuersi assumptus est in iniquitatibus concepta est: z in peccatis con-
 cepit eam mater eius: z cum originali peccato nata est. **Ad**ditio.
Quia z ipsa in adam peccauit in quo omnes peccauerunt. Nec il-
 le. **I**tem in eodem: virgo inquit illa de qua homo ille super est: de il-
 lis est qui ante natiuitatem eius per eum mundati sunt a peccatis: z in ipsa
 eius mundicia illa assumptus est. Nec ille. **I**tem idem in suis me-
 ditationibus loquens ad deum. Aliam inquit gloriose virginis marie in
 macula culpe originalis creasti: sed aliquoties eas a primaria
 labe purgasti: z ancti. mundicie decorasti z in scitatis purita-
 te postea confirmasti. Nec ille. **I**dem anselmus in. 2. li. cur de
 homo. ca. 16. Quis inquit homines ex adam propagati peccauerunt excepto
 christo qui solus innocens fuit z nos omnes a peccato redemit. Nec ille.
Additio. **I**tem idem in eodem ca. 17. loquendo de morte christi
 sic ait. Quis si vere non fuisset mortuus non fuisset vera fides fu-
 ture mortis eius: per quam z illa virgo de qua natus est: z multi
 alij mundati sunt a peccato. Nec ille. **I**tem in eodem ca. 18. Pecca-
 tum inquit originale a primis parentibus in omnes homines propter christum
 transfunditur. **I**tem idem de conceptu virginali. ca. 3. Solus filius
 virginis sine peccato natus est in utero matris. **I**tem in eodem
 ca. 22. Nullus inquit ab adam naturaliter nasci potest sine peccato: ad
 quod sequitur damnatio: quia omnes filios ad excepto virginis filio pec-
 catores z filios ire apertus in suis scriptis pronuntiat. **I**tem in e-
 odem ca. 13. Licet inquit christus carne de massa peccatrice assumptus sit
 nihil tamen de peccato masse peccatricis accepit. Nec ille. z. c. 16. di-
 cit idem. **I**tem idem ca. 16. Quamuis inquit iohannes baptista z alij
 qui de sterilibus parentibus z in quibus pre senectute natura gene-
 rari iam erat emortua per miraculum sint concepti: quia tamen per natura-
 lem propagationem data ad se sunt seminaliter generati: nequaquam
 possunt aut debent christo in conceptionis miraculo assimilari ut ab ori-

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

ali. 23.

Ista auctori-
tas sumit ex
c. 13. 14. z. 15

Et infra

ginalis peccati vinculo absoluti possint ostendi. **I**tem idem ca. 18.
 decebat ut illius hominis conceptio de matre purissima fieret. Ne-
 pe decens erat ut ea puritate niteret qua maior sub deo neque
 intelligi. Qualiter autem virgo eadem per fidem ante christi conceptionem
 mundata sit dixi: ubi aliam rationem de eo de qua huiusmodi reddidi. Nec
 ille. **I**tem floruit tempore regis gullelmi in anglia a qua etiam per eccles-
 sia multas tribulationes passus est. **E**x quo patet quod illa epistola
 in qua narratur miracula de festo conceptionis non fuit istius anselmi cum
 fuerit diu post gullelmi regem scripta: maliciose huic docto-
 ri ascripta. Sicut etiam liber de exordio humane salutis non est
 eius licet ei false ascribatur.
Idem tenet beatus bernardus abbas moribus z sapientia clarissi-
 mus qui floruit anno. do. 1140. z obiit. 1154. in epistola ad lugdunenses
 ubi sic dicit. Si igitur beata virgo ante conceptum minime sanctificari po-
 tuit quoniam non erat: sed nec in ipso quod conceptu propter peccatum quod ierat
 restat ut post conceptum in utero iam existens sanctificationem accepisset
 credatur: quod excluso peccato sanctam fecerit natiuitatem: non autem concep-
 tionem. Quam obrem z si quibusdam vel paucis filiorum hominum datur sit
 cum scitate nasci: nulli tamen donatum est cum scitate concipi ut vni sa-
 ne sancti seruare et progatua conceptus: qui omnes sanctificaret: solus quia abs-
 que peccato veniens purgationem faceret peccatorum. Solus itaque dominus est
 de spiritu sancto conceptus qui solus est in conceptione sanctus: quo excepto de
 ceteris vniuersos ex adam natos peccati respicit quod vnus humiliter
 confitetur dicens. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum z c. Cum
 hec ita se habeant que non erit ratio festiue conceptionis. Quo pacto
 inquit aut sanctus asseretur conceptus qui de spiritu sancto non est (ne dicatur quod
 de peccato est) aut festus habebit qui minime sanctus est. Libenter ergo
 virgo regia hoc honore carebit quo vel peccati honorari vel fal-
 sa induci videtur scitas. Nec ille. **I**tem in sermone assumptionis be-
 atam inquit mariam omnimode constat ab originali peccato sola dei gratia
 priusquam nascere fuisse mundatam. Nec ille. **I**tem idem in alio ser-
 mone assumptionis. Beata inquit virgo hac singulari prerog-
 ativa in concipiendo refulget: quia filium non in iniquitate quemadmo-
 dum ceteri omnes: sed supereminente spiritu sancto sola de sanctificatione
 concepit. Nec ille. **I**tem idem in sermone iohannis baptiste qui

Idem.

Nota de epi-
stola falso i-
posita ansel-
mo.

Bernardus.

Idem.

Idem.

Idem.

d ij

Anfra.

incipit hodie dilectissimi illuxit dies sic dicit. Quicūq; d' mas
sa preuaricatrice mūdū ingredimur: peitē originalis pcti no
būcū trahim'. Sol' ille qui pctm nō fecit excipit: quē virgi
nalis alius ignorāte viro terris effudit. Nec ille. ¶ Etz in
eodē. Lū oēs hoies pter xpm in inqratib' concepti sint: ne
minē mortaliū infra materna viscera legimus sanctificatū p
ter ieremiā z ioānē baptistā: quāq; de singulari virgine nul
la sit ambiguitas: quin z ipa maternus circūsepta visceribus
sublimiori sanctificatiōis gratia mūdara sit: vt nō solū a pec
catis abluta z repleta spū sancto: sed z de spiritu sancto po
stea filiū cōcepisse credat. Uides ergo q̄ singulari prerogati
ua z remotiori privilegio speciosus forma pre filiis hoium in
cōceptiōe ab alijs discretus sit. Fili z enī in pctis z de peccat
tis cōcepti sūt: hic de spiritu sancto z in spū scō cōcipit. Nec
ille. ¶ Idē tenet scūs ser. rian' epus i omelia sup euangelia
dom. nuce post festū trinitatis sic dicens. Dēs homines ab
adam vsq; ad christū ppter pctm qd nascētes traxerint de
bitores fuerūt. Solus at christus sine peccato venit vt oēs
a peccati debito liberaret. Nec ille. ¶ Idem tenet beatus he
rardus ep̄s z martir in quodā sermone natiuitatis beate v
ginis sic dicens. O felix puella q̄ cōcepta in peccato purifica
tur ab omni peccato z postea filium concipit sine peccato.
¶ Idem tenet beatus hyldephōs' archiep̄s tolletan' qui
floruit āno domini. 640. in li. de virginitate beate marie vbi
vult probare quod beata virgo fuit anteq̄ nasceretur a pec
cato originali in quo fuit concepta mūdara. Sancta inquit
virgo nisi in vtero matris sanctificata fuisset: minime eius na
tiuitas colenda esset. Nunc aut quia auctoritate totius ec
clesie celebratur: constat illam. s. natiuitatem ab omni origi
nali pctō immunē eē. Nullis ergo postq̄ nata est beata virgo
delictis subiact: nec originale peccatū iā in vtero sanctifi
cata nascēdo cōtraxit. i. secum traxit. Nec ille. Licet aduer
sarij allegent eā pro se: que tñ est cōtra eos.
¶ Capitulū. 18. in quo ponuntur auctoritates. xi. summorū
pontificum.

Seuerian'

Herardus.

hyldephōs'.

Ulti etiā sūmi pōtiffices sapiētia z sanctitate cla
rissimi eandē prestāt veritatē. Beat' enī inocē
tius primus qui floruit t'pib' augustini z in cōci
lio numidie celebrato cōdemnauit pellagiū z ce
lestinū negātes originale peccatū i eplā sic dicit.
Dēs hoies ab adā carnaliter generati trahūt originale pec
catū a quo / nisi per xpi grāz purgēt atq; liberētur / dānatio
nē cōsequūt eternā. Non enī imago dei in paruulis tā graui
supplicio puniret vt vita priuarētur nisi a parētib' originale
peccatū traherēt. Nemo enī excipit nisi ille quē sine lege pec
cati virgo cōcepit. Nec ille. vt augustin' dicit in. 1. 2. 2. 3 iuli.
floruit anno dñi. 397. ¶ Itē idē tenet beūs zozim' papa qui
suceffit inocētio z dānauit etiam pellagiū in quadā eplā di
recta ad quōsdā cōciliū in affrica celebratū vbi sic habet vt re
citāt augustin' in eplā ad optatū de origine aie. Sumus in
quit xpi sanguine liberati. null' enī nisi qui pcti seruus est li
ber efficitur nec redēptus dici pōt: nisi qui vere p peccatum
fuit ante captiu'. Sicut scriptū est. Si filius vos liberauit
vere liberi eritis. p ipm enī renascimur spūaliter: p ipm cru
cifigimur mūdo / ipi' morte mortuis ab adā oib' nobis itro
ducte atq; trāsmisse vniuerse aie illud ppagine cōtractū cy
rographū rūpi: nec vllus oino natoz est qui anteq̄ per xpi
grām liberetur pctō nō teneatur obnoxius. Nec ille. Subiū
git statim augustin'. In his enī verbis aplice sedis tā anti
qua atq; fūdata certa z clara est catholica fides vt nephas
lit d' illa dubitare xpiano. Sola igitur xpi morte nō vni' aut
aliquarū sed vniuerse aie illud propagine ptractū mortis cy
rographū rūpendū est. Ad mediatoris tñ aiām nullū ex adāz
traxisse peccatū dubitare fas nō est. Floruit an. do. ccccxiij.
¶ Idē tenet bonifaci' primus in concilio mileuitano ei' au
toritate celebrato cui interfuit augustinus z quidā anselm'
ecclesie legat' vt habet de cōse. di. 4. c. placuit vbi sic dicitur.
Placuit oibus episcopis qui fuerūt i hac scā sinodo pstitue
re ea q̄ in p'senti p'cilio diffinita sūt. Primū est vt q̄cūq; dix
rit primū hoiem adā: ita mortale creatū vt siue peccaret siue

Sūmi pon
tiffices.
Innocētius
primus.

zozimus

Nota q̄ dicit
tur redēpt'.

Bonifacius

nō peccaret moreret: hoc est de corpore exiret: nō merito peccati s; necessitate nature anathema sit. Adortē enī dicimus penā fuisse peccati. Placuit etiaz vt q̄cūq; dicit paruulos nihil ab adā trahere originalis pcti: anathema sit. Qm̄ nō aliter intelligēdū est qd̄ ait ap̄lus. p̄ vnū hoīem peccatū itrauit in mūdū z p̄ pctm̄ mors z ita in oēs ptrāsit in quo oēs peccauerūt: nisi quēamodū ecclesia vbiq; diffusa semp̄ itellerit. Per hāc enī regulā fidei etiā paruuli qui nihil peccatoꝝ in semetipsis adhuc p̄mittere potuerūt: iō in remissionē pctōꝝ baptizantur: vt in eis regeneratōe mūdetur quod carnali generatione traxerunt. Quisquis enī ex cōcupiscētia generat: regenerari spūaliter habet opus: vt nō solū ad regnū dei perducatur sed vt etiam a peccati damnatione mūdetur ac liberetur. Nec ille. Floruit tpe theodosij iunioris. v. 3. 417.

Innocentius
2°.

¶ Idem tenet br̄s in r̄cēt^o papa secūdus q̄ fuit tpe beati bernardi in sermōe assūptiōis virginis sic dicēs. Eua siq̄dez fuit sine culpa p̄ducta: sed filios p̄duxit in culpa. virgo at̄ gloriosa fuit quidem in culpa p̄ducta: sed filiū sine culpa p̄duxit. Nec ille. Floruit anno do. 1134.

Innocētius
3°.

¶ Idem tenet beatus inoenti^o papa tertius q̄ fuit tpe beati dñici in sermōe purificatiōis beate virginis sic dicēs. Spiritus enim sanctus prius quidez in virgine venerat qm̄ i vtero matris aiā eius ab originali pctō mūdauit. Sed postea supuenit in eā: vt carnē eius a fomite peccati liberaret: quantum eēt sine ruga prosus z macula. Nec ille. Et nota q̄ iste fuit vita z sapiētia clarissimus. Cōposuit enī multas decretales z multa opa edidit. Floruit anno dñi. 1204.

Donon^o 3°.

¶ Idē tenet br̄s honon^o tertius qui cōfirmavit ordinē predicatoꝝ z postea minor in sermōe purificatiōis exponēs illud psalmi. scificauit tabernaculū suū zc. Hoc inquit tabernaculū. i. beatā virginē altissimus sanctificauit: qz eā in vtero matris ab originali pctō mūdauit. Nāc enī habuit br̄a vgo p̄rogatiuā qz nō solū fuit a pctō mundata s; etiā fuit postmodū in p̄ceptiōe filij a fomite pcti liberata. Ita qz postea peccare nō potuit. Et p̄pter hoc subiūgit. De^o in medio ei^o nō

cōmouebit. In sola enī br̄a virgine post cōceptionē filij hūit deus hospitū dētis: qz extūc nullū in ea pctm̄ inuenit nec fomitē peccati. In alijs vero scis inuenit hospitū cōmotiōis: qz i eis saltem inuenit fomitē peccati a quo in hac vita nō fuerūt totaliter liberati. Nec ille. ¶ Item idem in sermōe assūptiōnis. A macula iqt pcti originalis qd̄ aia cōtrahit i vniōe ad carnē seminaliter p̄pagatā qd̄a ex spūali p̄uilegio in vteris matrū fuerūt mūdati ate natiuitatē vt Jeremias z ioānes baptista z beata vgo licet de ip̄a nō habeat exp̄ssū. Nec ille. ¶ Idē dicit in sermōe ioānis baptiste z dñice d̄ passiōe. Floruit anno dñi. 1216.

Idem.

¶ Idem tenet clemēs quintus in cōcilio vienēsi vt habetur in clemē. de sūma tri. z fi. ca. c. fidei vbi dicit qz dei verbū pro oīum opanda salute in hūanitate assūpta: nō solū cruci affigi sed etiā mori voluit. Nec ille. Ergo pro salute beate virginis mori voluit. Et per consequens beata virgo habuit aliquod peccatum. Floruit. anno dñi. 1290.

Clemens 5°

¶ Idē tenet br̄s innocentius papa quint^o in. 3. sentē. di. 3. q. p. ar. p. sic dicens. Beata virgo fuit in vtero matris sanctificata nō ante aiātionē: qz tūc gratie capax nō erat. nec etiā i ip̄a animatione: qz tūc originale peccatū nō contraxisset: z sic non eguisset vniuersali xp̄i redemptiōe: quod non est dicēdū. Sed pie credendū est qz cito post animationē vel ip̄a die vlt̄ hora: non tamē ip̄o momēto a peccato fuerit p̄ gr̄am: mūdāta z sanctificata. Nec ille. ¶ Itē ad. 2. argumētū. Puritas iquit beate virginis fuit sub xp̄o deo. Si aut̄ peccatū originale nō cōtraxisset: fuisset equalis puritatis cū xp̄o. quod nō est dicēdū. Nec ille. ¶ Itē idem vbi supra. q. 2. ar. p. Eū inquit beata virgo sit media iter sanctū sanctoꝝ z oēs alios sanctos decuit vt haberet mediū gradū sanctificationis. Cum ergo xp̄us fuerit semp̄ liber ab omni peccato z reperiat̄ur aliq̄ sancti qui semp̄ fuerūt liberi a peccato mortali: nō aut̄ a pctō veniali z originali decuit vt virgo habuerit qdē originale pctm̄ s; nūq̄ pctm̄ actuale p̄miserit. Nec ille. Floruit ano. d. 1260.

Innocenti^o
5°.

Idem.

¶ Idem tenet beat^o clemēs papa. 6. vir eruditissim^o i sermo

Clemēs 6°.

o iij

ne erūt signa in solē zc. vbi sic dicit. Uideēt mihi q̄ de p̄ceptio
ne beate virginis nō dbeat fieri festū p̄m̄ auctoritate ber
nardi. q̄ in eplā ad lugdunē. grauit̄ rēphēdit eos q̄ hoc fe
stū celebrabāt. 2. q̄ festi celebratio nō est nisi in reuerētia sc̄i
tatis ei⁹ de quo celebrat. cōceptio aut̄ virginis nō fuit sc̄a q̄
fuit in originali pctō cōcepta vt patet p̄ multas auctoritates
sc̄oz: ideo nō est sub festiuitate celebrāda. Dico enī hoc vnū
verū esse z clarū q̄ beata virgo p̄traxit i sui p̄ceptiōe origina
le peccatū. Causa aut̄ rō est q̄ fuit ex libidine p̄ cōcubituz
viri z mulieris cōcepta. Et ideo pctm̄ originale i sui p̄ceptio
ne cōtraxit: q̄ nō habuit fili⁹ q̄ nō ex viriū semine s̄ multico
spiramine cōcept⁹ est. Et ideo nō habere pctm̄ ē soli⁹ xp̄i sin
gularē priuilegiū. Beata igitur virgo fuit sub pctō originali
per modicā morulā z statim postea fuit sanctificata. Nec ille
Floruit anno do. 1334. ¶ Idem tenet bonifacius. 3. in priu
legio visitationis beate virginis vbi sic dicit. Benignitas cō
ditoris humanā creaturam colapsam fore primi parētis lap
su considerans: vt eā a mortis nexibus liberaret voluit ver
bum suū carnem nostre mortalitatis assumere: vt tandē mor
tē nostrā moriēdo destrueret: z dānationis sn̄iaz simulz ma
culā q̄ per reatū primi hominis vniuersa generis hūani po
steritas incurrisse noscebatur clementi bonitate aboleret.
Quapropter de stirpe dauid elegit virginē in cuius vtero mi
stico spiramine verbū ip̄m carnē susciperet: locūq̄ ad sui cō
ceptionē elegit in nazareth: in quo sup̄sum⁹ n̄e redēptionis
exordia. Ibiq̄ primus dies nostre sanctificationis illuxit: qui
nobis de salute sp̄e intulit. Nec ille. Floruit anno dñi. 11383.
¶ Idē tenet dñs eugenius papa. 4. in cōcilio florentie cele
brato in quo sedatū est scisma q̄d annis octingentis durau
erat quo videlicet tres generales nationes ab ecclesia romana
p̄cise fuerāt plurib⁹ errorib⁹ iuolute v3 grecoz ariminoz: z
iacobinoz quib⁹ sigillatim per sacrū cōciliū data sūt certa de
creta que de necessitate salutis credere tenerēt. Inter decre
ta aut̄ q̄ iacobinus q̄ sub p̄farcha alexandrino degūt p̄ ip̄z pa
pā sacro approbāte p̄cilio tradita sūt: istō tale habet sub hac

Bonifacius
3.

Eugenius 4.

forma. Firmiter credit p̄fetur z docet sacrosācta romana
ecclesia neminē vnq̄ ex viro feminaq̄ cōceptū a diaboli do
minatu fuisse liberatū nisi per fidē mediatoris dei z hominū
iesu christi domini nostri qui sine peccato conceptus natus z
mortuus: humani generis peccata delēdo: solus sua morte p̄
strauit: z regni celestis introitum quod primus homo pecca
to pp̄rio cū oī sua successione perdidit referauit: Nec ille.
Floruit anno domini. 1424.

¶ Capitulū. 19. in quo ponūtur auctoritates doctorū. 22.
in iure peritissimoz qui asserunt beatam virginem in origi
nali peccato fuisse conceptam.

Non solū doctores sc̄i z sumi p̄ntificis tenuerūt
brāz v̄ginē i originali pctō fuisse p̄ceptā v̄z et z
canoniste doctores peritissimi eādē v̄tatē iur̄ p̄
testati. In primis do. Joānes theocomic⁹ antiqu
us glosator decreti sup. c. p̄nū. cādū de p̄se. di. 3.
sic dicit. De festo p̄ceptiōis brē v̄ginis nihil hic dicit q̄ cele
brādū nō ē q̄ i originali pctō p̄cepta ē sicut z ceteri sc̄i excepta
persona christi.

¶ Idē tenet bartholome⁹ bariensis super eodē capitulo sic
dicēs. Festū cōceptiōis beate virginis celebrādum non est
quia fuit in originali peccato concepta. Nec ille.

¶ Idē tenet do. hugo episcop⁹ ferrariē. sup. c. firmissime de
cōse. di. 4. sic dicēs. Due sunt natiuitates videlicet in vtero
z extra vterū. In vtero nasci ē aiām corpori infūdi. Et nasci
ex vtero ē in lucē p̄dire. Brā igitur maria z iohannes bap̄ti
sta z ieremias fuerūt cū originali peccato nati in vtero. Uñ
brē marie conceptio non debet celebrari q̄ in pctō concepta
est. Sed postmodū fuit sibi dimissum peccatum originale et
sanctificata fuit in vtero: vnde natiuitas eius celebrat. ¶ Id. il.

¶ Idē tenet dñs laureti⁹ antiqu⁹ glosator sup. c. p̄ bap̄tismū
de p̄se. di. 4. Natiuitas inq̄t brē v̄ginis in vtero nō celebrat
q̄ i pctō originali p̄cepta fuit: s̄ bene natiuitas eius ex vtero
colit. ¶ Id. il. Idē dicit sup. c. p̄nūciādū de p̄secratiōe di. tertia.

¶ Idē tenet do. bernardus papiēsis sup. c. p̄nūciādū sic di

Doctores ca
noniste.

Joānes theo
comicus.

Bartholo
meus.

Hugo.

Laurentius

Bernardus

- Raymūdus** **C**ōceptio bē virgīnis non est celebrāda qz in pctō origina
li concepta fuit sicut ceteri excepta vnica persona xpi.
- Hostiensis** **C**ōceptio tenet do. magister raymūdus copilator decretalū pe
nitentiarius dñi gregozij. 9. in. p. li. sue sūme. ti. de ferijs sic di
cens. Nō enī hic fit mētio de festo conceptōis beate virgini
quia nō debet celebrari: eo qz in peccato cōcepta fuit sicut ces
teri homines: excepta vnica persona christi: que non ex virili
semine sed mistico spiramine concepta est: Nec ille.
- Guillelmus** **C**ōceptio tenet dñs hostiēsis cardinalis in summa sua titulo de
pe. 7. re. §. quis debet confiteri ubi sic dicit. Sine peccato ori
ginali nullus conceptus est de semine viri 7 mulieris: quāuis
aliqui in vtero matris sanctificati legantur: vt ieremias ioā
nes baptista 7 gloriosa virgo maria. Nec ille.
- Joannes** **C**ōceptio tenet do. guillelmus durādī in. 2. patre speculi. ti. 8 fe
rijs sic dicēs. Dēs festiuitates virgīnis glīose sunt celebrāde
Nō dico de festo cōceptōis quod celebrāduz non est: qz cō
cepta fuit in pctō originali: licet in multis locis ex deuotione
celebretur nec talem deuotionem improbo. Nec ille.
- Speculator** **C**ōceptio tenet do. ioannes cōpilator summe canonice que in
cipit. Qui iuste iudicat super. c. firmissime sic dicens. Beata
virgo nata est in vtero matris cuz peccato originali: quod ta
men credimus ei postmodū fuisse dimissum vnde eius cōcep
tio non celebratur generaliter sed natiuitas. Nec ille.
- Blosator de
creti.** **C**ōceptio tenet auctor speculi quod dicitur sūma summarū ti. de
ferijs. q. 8. sic dicēs. Festū cōceptōis beate virgīnis nō est ce
lebrādū sicut i mltis regionib⁹ fit vt dicit glo. decreti. de pse
di. 3. c. p. Et hoc ideo qz in pctō cōcepta fuit. Nec ille. Et no
ta qz iste nō fuit guillelmus sed alius cuius nomen ignoratur
- loci iam reprobatu** **C**ōceptio tenet auctor operis solēmissimi super toto decreto qd
incipit ad decorē spōse: sic dicēs sup. c. pñtiādū. Festum cō
ceptōis nō est celebrādū quia fuit cōcepta in pctō originali.
Et super. c. firmissime. Btā inquit virgo 7 ioannes baptista
fuerunt cū peccato originali nati in vtero: vnde beate marie
cōceptio nō debet celebrari sed qz fuit in vtero sanctificata
eius natiuitas celebratur. Nec ille.

Cōceptio tenet dñs guido archidiaconus bononiēsis in rosario
suo sup. c. firmissime de pse. di. 4. Due inqt sunt natiuitates
vna videlicet in vtero qdo anima infūdī: alia ex vtero qdo
prodit in lucē. Beata autē virgo maria 7 ioannes baptista 7
ieremias fuerūt cū originali pctō nati in vtero. Et hoc vult
dicere littera in principio capituli cum dicit omnē hominē cū
peccato originali nasci: vnde cōceptio beate virgīnis marie
non debet celebrari. Sed natiuitas eius ex vtero bene colit
7 ioannis baptiste quia fuerunt sanctificati in vtero 7 eis di
missum originale peccatum. Nec ille.

Archidiacono
nus.

Cōceptio tenet dñs ioannes andree doctor bononiēsis clarissi
mus in secūda pte nouelle. ti. de ferijs sup. ca. cōquestus sic
dicēs. Quatuor sunt festiuitates virgīnis marie: v3 au nūtia
tio in vere: assūptio i estate: natiuitas i autūno: 7 purificatio
in hieme. Festū autē passīue cōceptōis ei⁹ hic nō icludī: lz i ml
tis locis celebret ex deuotione nō impbāda vt dicit in spe: eo.
ti. Tu tñ dicas cōceptionez illā q fuit ex humano semine non
esse venerādā. Et hoc ē tenēdū: quia fuit cōcepta in pctō ori
ginali: vt nō. de pse. di. 3. c. p. Post cōceptōez vero fuit imedia
te scificata 7 ob hoc colit ecclesia ei⁹ natiuitatē. Nec ille. Flo
ruit anno domini. 1298.

Ioannes an
dree.

Cōceptio tenet dñs ioannes de calderinis doctor bononiēsis su
per. ca. cōquestus extra de ferijs. Cōceptio inqt bē virgīnis
nō ē celebrāda qz fuit in originali peccato cōcepta sicut dicit
beatus bernardus ad lugdunēses / illos reprehēdēs quia pre
dictum festum celebrabant. Nec ille.

Calderinus

Cōceptio tenet dñs galuaneus doctor bononiēsis super. c. con
quest⁹ extra de ferijs. Festū inqt cōceptōis bē virgīnis nō est
celebrādū. Et hoc iō qz fuit in originali pctō cōcepta. Nec ille.

Galuaneus.

Cōceptio tenet dñs petrus de braco doctor solēmissim⁹ in repor
torio suo littera cōceptio. Festū inqt cōceptōis beate marie
nō debet celebrari vt nō. de pse. di. 3. c. p. Et di. 4. ca. per bap
tismū. Et ratio ē qz ipa fuit concepta in peccato originali vt
not. guido de conse. di. 4. cap. firmissime. Nec ille.

Petrus de
braco.

Cōceptio tenet dñs petrus mediolanensis in apparatu suo su
o

Mediolan.

per. c. firmissime de 9se. di. 4. Beate inquit marie cōceptio non debet celebrari quia fuit in originale peccato cōcepta licet postea fuerit sanctificata: Nec ille.

Guillelmus **¶** Idē tenet dñs guillelmus metensis episcopus in apparatu sup summā raimūdi. t. de ferijs. Festū inquit cōceptiōis nō debet celebrari quia fuit cōcepta in pctō originali. Quidā tñ dicūt q̄ festū istud cōceptiōis potius ē de sanctificatiōe eius i vtero q̄ de eius carnali conceptione. Nec ille.

Joannes. **¶** Idē tenet dominus ioānes theotonicus doctor p̄cipu⁹ ordinis p̄dicatoꝝ in summa cōfessoꝝ li. p. t. 12. Festum inquit conceptionis beate virginis non debet celebrari quia fuit cōcepta in peccato originali. Nec ille.

Disanus. **¶** Idē tenet eiusdē ordi⁹ dñs bartholomeus de pisis in summa sua. ca. de ferijs. Licet inquit ecclia romana tolleret p̄suetudinē aliquaz ecclesiarum festū cōceptiōis beate virginis celebratiū: nō tñ p̄pter hoc dat̄ itelligi q̄ in sua p̄ceptiōe fuerit sancta. Sed q̄ ignoratur quo t̄pe fuerit sanctificata: ideo celebratur in die conceptionis potius festū sanctificationis ei⁹ q̄ conceptionis. Nec ille.

Cardinalis. **¶** Idē tenet eiusdē ordinis dñs ioannes de turre cremata p̄spanus cardinalis sc̄ti sixti q̄ fuit a papa pio institut⁹ p̄rector totius fidei. Dic̄ i ope gl̄iosissimo qd̄ edidit sup decretum de cōse. di. 4. ca. firmissime sic dicit. **B**ea virgo maria fuit cōcepta i pctō originali tñ q̄ p̄ seialē ppagatiōez ab adā descēdit. tñ q̄ idiguit redēptiōe sc̄a p̄ xp̄z: tñ q̄. aug. euse. leo z. grego. papa: z. anselm⁹ z. bernard⁹ hoc expresse dicūt: tñ etiam q̄ q̄ plurimi z. fere oēs doctores excellentissimi taz in theologia q̄ in iure quos nos colegimus vsqz ad numez cētēnariū hoc tenēt. Quoz s̄nias z. loca ānotauimus in li. quē fecimus de veritate cōceptiōis in miorib⁹ cōstituti basilee dū ibi sac̄rū celebraretur cōciliū p̄ faciēda relatiōe p̄ pte affirmatiua nobis p̄ p̄es cōciliij cōmissa. Quā relatiōz licet nos obtulerim⁹ faciēda in publica p̄gregatiōe sicut de hoc habitū fuit publicū istrumētū eā tñ facere nō potuim⁹: q̄ q̄busdā scismaticis discordie patre diabolo pmouēte intētātib⁹ in eodē cōcilio plu

rima scandala: dñis presidētibus sc̄e memorie pape eugenij recedētibus: oportuit ēt z nos recedere: tñ superioruz meoz mādato: tñ ne presentia nostra videremur fauere cōcilijs impiorum. **¶** Et nota q̄ abbas syculus qui tunc erat ep̄⁹ panormitanus fuit principalis in hoc scismate z maxim⁹ perturbator pacis z vnitatis ecclesie: stipendiatus a rege aragonum: cui eugenius prohibuerat ne terras regni apulie inuaderet. Et quia fratres nostri illi cōcinabulo adherere noluerūt: hac d̄ causa concinabulū illud cū felice antipapa suo de terminauit beatā virginē non esse conceptam in peccato originali. Sed quia predicta cōgregatio q̄ ibi remāsit postquā presidētes domini pape eugenij recesserūt tāq̄ scismatica sacrilega z heretica fuit cū synodo sua cōdēnata z excommunicata p̄ eūdē dñm eugenū: ideo nihil p̄ eos factū habet aliquid auctoritatis: vtpote p̄ hoies adeo auersos z hostes ecclie sc̄e dei: z fabricatores mēdaciōz sicut dicit idē dñs ioannes de cōse. di. 3. c. e. Et ideo abbati nō est credēduz in hac parte quia fuit scismaticus z ecclesie sancte dei inimicus: qui pro mercede sue iniquitatis pileum ab infelice recepit.

¶ Idē tenet dñs laurentius calcaneus brixienis vtriusqz iuris doctor clarissimus in quodā libello quē de laudib⁹ beate virginis cōposuit sic dicens. Beata maria contraxit originale pctūz de facto nec ab eo fuit preseruata. Et hac s̄niaz tenent doctores sancti z omnes theologij z iuriste clarissimi. **¶** Capitulū. 20. in quo ponuntur auctoritates. 21. doctorum celeberrimozum theologozum antiquozum.

¶ Querūt et alij doctores atiq̄ q̄ quis canōizatū n̄ sint: fuerūt tñ vita sc̄issimi z eruditiōe clarissimi q̄ hac veritatē tēuerūt: z in scriptis reliq̄rūt **B**eat⁹ ei ioannes damascen⁹ p̄sbyter doctor illustis q̄ sapiētia z miraculis. floruit an. d. 640. i 3. li: s̄niaz suaz sic dicit. Sp̄s sc̄tus supuēit in vginē purgās ip̄az z potētia vbi d̄i susceptiā tribuēs simul z ḡnatiua. **¶** **¶** Uñ magister s̄niaz allegās p̄dictā auctoritatē statū subiūgit. Ex hys p̄ sp̄icuū fit qd̄ āte dixim⁹ totā vginē sp̄u sc̄to cō

Mō de abba te sicilie

Laurentius

Doctores theologij antiqui. Damascen⁹

In. 3. dist. 3.

Idem.

ceptione filij preueniente ab oī pcti labe fuisse castificatā. **Idem.** Ille. **Ally** dicūt q̄ floruit anno dñi. 474. **Idē** ioh̄ damasce- nus in sermone assūptiōis q̄ incipit iustoz memoria etc. sic di- cit **Idē** virgine mariā pater predestinauit: virtus sanctifica- tiua spūs sc̄ti obūbrauit: purgavit. z sc̄tificavit. Tu autē dei patris verbū corp⁹ z aīa sine pctō ex ea assūpsisti z toti hūa- no generi redēptionē cōferēs: fact⁹ mediator dei z hōiuz mi- micitiā dissoluisti: erroneū reuocasti: obcecatū illuminaisti: pe- ccatisqz opp̄ssuz p̄sortē tue gl̄ie reddidisti. **Idē** ille.

Sedulius

Idē tenet venerabilis sedul⁹ p̄sbiter doctor illustris qui floruit anno dñi .430. **Idē** in suo poemate euāgelioz d̄ br̄ā v̄gine loquēs sic dicit. **Ally** qm̄ nata prior viciata iacebat: sub ditōe necis xp̄o nascēte renata. **Idē** il. **Et** in eodē li. i multis locis dicit q̄ adā pctō suo totū genus infecit hūmanū ab ip̄o seminaliter ppagatū z q̄ solus xp̄s fuit sine peccato.

Andreas

Idē tenet beat⁹ andreas ep̄⁹ ierosolimitanus qui floruit āno. d. 678. in quodā sermone natiuitatis beate v̄ginis sic dicens **Dei** nāqz filius vt hūanā naturā ppici⁹ reformaret carnē assūpsit ex virgine eā purgās per spūm sc̄tūz a puluere peccati in quo prius cōculcabatur. **Idē** ille.

Petrus tri- politanus

Idē tenet beatus petr⁹ tripolitanus q̄ vt cassiodorus di- cit in. p̄. li. de institutiōe diuinaz scripturarū ex dictis opuscu- loz beati augustini epistolas pauli egregie glosavit: z floruit anno. d. 498. in multis locis idē tenuit. **Unde** super epistolā ad ro. ca. v. sic dicit. **Quadā** iusticia dei in potestate diaboli ē traditū genus hūanū pctō primi hōis in omnes vtriusqz se- xus cōmixtione nascētes originaliter trāscūte: z parentū pri- moz debito vniuersos posteros obligāte: sed qz occidit euz in quo solo nullū pctūz inuenit z qui solus a mortis debito li- ber fuit: iustū ē vt debitores quos tenebat liberi dimittant: z per pctōz remissionē de illius potestate eruant. **Idē** ille. **Et** sūt v̄ba augustini in. 13. de trinitate. **Idē** vbi supra adā etc. **Adāz** inqt post pctūz exul effectus stirpē quoqz suā quā peccādo in se tāquā in radice viciauerat: pena mortis z dā- nationis obstrinxit: vt quicqd̄ plus ex illo z simul dānata cou-

.c. 12. z 14.
Idem

inge/per carnalem concupiscentiam nascere: traheret origi- nale pctm̄. **Sz** quia preter hoc vinculū carnalis concupisce- tie natus ē xp̄s ex virgine: ideo nō est ipse in iniquitate cōcep- tus nec in delictis eū mat̄ eius in vtero aluit. **Solus** emz ille infans innocēs eē potuit qui de opere adā cōceptus nō fuit **Idē** ille. **Et** sunt verba augustini in enche z super ps. **Idē** vbi supra eodē. ca. **Idē** inqt vbi v̄ maxie fides xp̄iana consi- stit ē vt teneam⁹ q̄ per vnū hōiez pctūm intrauit in mūdū z ita in oēs pertrāsit in quo oēs peccauerūt. **Et** si q̄ alia testi- monia declarāt neminē nasci ex adā nisi vinculo delicti z dā- nationis obstructū neminemqz inde liberari nisi per xp̄z q̄ so- lus sine pctō venit: tā in cōcuisse tenere debemus vt sciamus eū quic hoc negauerit nullo mō ad xp̄i fidez pertinere. **Idē** il. **Et** sunt v̄ba augustini ad op̄ratū de origine anime. **Idē** vbi supra. c. 8. **Idē** inqt deus filiū suūz in similitudine carnis pcti z non in carne peccati cetera ergo omnū hōiuz caro: est caro peccati. **Solla** illius non est caro pcti quez m̄ nō cōcupicētia sz gr̄a cōcepit. **Et** sunt v̄ba augu. in li. 3. iul. **Idē** vbi supra. **Idē** inqt ciues illius ciuitatis syon q̄ inde peregrinatur captiui fuerunt z venundati sub peccato: nati de propagine ade qui impleuit terras captiuitatis syon **Sanguis** autē innocēs xp̄i datus ē pro nobis vt redimere- mur a captiuitate. **Quēcūqz** sanguinē diabolus fudit perse- quēdo iustos: iustoz quidē sanguinē fudit: tamen qz omnes erant de ppagine peccati venētes: non fuit sanguis ille inno- cēs. vnū autē solū sanguinē innocētes fudit: eius v̄z qui nō iustificatus sed iustus natus ē/quo fuso perdidit oēs quos tenebat/omnes emz p̄ q̄bus datus ē: innocēs ille sanguis: re- dempti sunt a captiuitate. **Idē** vbi supra super epistolā secunda ad corinthios ca. 5. **Omnes** inqt mortui sunt in peccatis ne- mine prolius excepto vel originalibus vel etiā voluntate ad- ditis z pro oibus mortuis vnus mortuus est viuus. i. nullum habens omnino peccatum. **Idē** ille.

Idē tenet dñs Buchardus ep̄⁹ guormatiensis in sum- ma sua li. 20. c. xi. sic dicens. **In** p̄uaricatiōe ade omnes hōmī-

ca. 31
Idem.
Nota regu- lam fidei.

Idem

Idem.

Idem

Buchardus

Alcuinus.

nes naturaliter innocētiā pdidisse: et neminē de pfūdo illius ruine posse cōsurgere nisi eū gratia miserantis redēptoris erē perit beate memorie innocentius papa in epistola ad carthaginense concilium aperte pronuntiat. Nec ille.

¶ Idē tenet doctor clarissim^o beatus alcuinus qui fuit magister carolinum q^o p^o inter reges frācorū imperavit romāis. Hic in glōso et pfundissimo libro sūiaz suaz .3. li. c. 18. sic dicit. Quāuis caro christi traducta sit ex carne virginis q^o per originale peccatū corrupta erat: non tamē christus habuit originale peccatū: quia eius concept^o non fuit celebratus carnali cōcupiscentia sed virtute spūs sc̄i. Non enim dicitur peccatū originale quomā a carne peccato corrupta: caro trahitur corrupta: sic enim christ^o habuisset originale peccatū s^z ideo dicitur aliquis originale peccatū trahere: quia eius pro pagatio libidinose fit. Nec ille Floruit anno domini. 774.

Idem.

¶ Itē idē in 4. c. 1. sic dicit. Licet caro quā christ^o traxit ex virgine obnoxia fuerit pctō in virgine et in ceteris in quibus per carnales cōcupiscentiā fuit traducta: nō tamē fuit decimatus christus in abraam sicut leui: quia alio modo fuit ibi caro leui in quo non fuit caro christi. Nā caro leui per carnalem cōcupiscentiā ab abraam descendit: sed caro xp̄i nō ea lege sed spiritus sancti operatione descendit. Nec ille. ¶ Itē in eodē ca. 8. Si iqt queratur: an caro christi fuerit obnoxia peccato potest concedi hoc sensu: idest caro q^o nūc est christi fuit obnoxia peccato ante q^o esset caro christi. Non autē in hoc sensu idest caro in christo fuit obnoxia peccato. q^o aīe q^o a dei filio assumeretur fuit mūdara: nec tantum caro quam assūp sit christus in ipsa christi conceptione fuit mūdara sed etiaz reliqua caro virginis in qua tunc omnino extrinsecus est fomes peccati: vt postea nō potuerit peccare. Nec ille. Et modicū infra. Factū est enī vt caro illa quā christus assūpsit: a pctō (sub quo ab origine sua erat) p^o graz mūdaret: et sic mūdara a dei filio libera a pctō assumeret. Nec il. ¶ Itē idē sup magnificat sic dicit in plona vrginis. Totis enī p̄cordijs exultō q^o video de me assumi: q^o credo p^o me debere offerri. Flor

Idem.

ruit anno dñi. 1115. Et obiit. 1140. et nulli fuit sui t̄pis secūd^o.
¶ Itē tenet dñs et beat^o petrus damianus ecclesie sancte cardinalis doctor deuotus et eloquētissim^o: q^o floruit āno dñi 1067. in sermōe natiuitatis beate virginis sic dicens. Peccauit primus homo diabolo suadente: et tota humani generis arbor venenata est i radice. Cecidit ifelix pater p gulā: et vniuersa ei^o p̄genes rea facta est p naturā. Fact^o ē itaq^o adā fermētū et vniuersā corrupit multitudinē filioz: q^o dū ille pestifero serpētis veneno viciaf: tota in illo hūani generis massa corrupit. Ne igit creatura quā ad suā imaginē condiderat tota periret: necesse erat vt talis sacerdos iueneret. q^o dū in alijs pctōz sordes ablueret: ip̄e in se abluēdū aliqd nō sentiret. Et dū alieni reat^o cōtagia tergeret: i semetip̄o lepre maculā nō haberet. S^z huiusmodi hō in hūano genere iueneri nō poterat: q^o vnusquisq^o cū p̄pheta hūc v̄siculū veraciter decatabat. Ecce enī in iniquitatib^o p̄cept^o sū et in pctis cōcepit me mater mea. Et sicut p apostolū dicit. Nēs peccauerūt et egēt gl̄ia dei. Cū q^o huiusmodi hō in hūano genere iueneri nō posset: ne in pctō suo periret hō: creator hōiuz de beatissima virgine carnē sumēs: sine pctō fact^o est homo sine peccato cōcept^o est in virginis vtero: et sine pctō cōuersatus est in mūdo. Porrebat aut vt sacerdos iam factus et nullū i se pctm̄ habens: rōnalē hostiā q^o sine pctō esset inueniret vt rōnalē creaturā iustificare posset. Quid ergo sacerdos noster faceret? Omnis quippe terrēna creatura si rōnal^o erat: peccati vir^o de primū parētis radice cōtraxerat: si irrōnalis: rōnalem iustificare nō poterat. Quid igit fecerit sacerdos noster diligenter cōsiderate. Quia enī in rebus creatis iueneri nō poterat p̄ciū redēptōis: redemptor noster semetip̄ obtulit p nobis hostiā patri i odorē suauitatis. Sicq^o ip̄e factus est sacerdos et sacrificium: ip̄e redēptor et p̄ciū. Nec ille. ¶ Itē tenet dñs ricardus de sancto victore in tractatu deuotissimo quē fecit sup illud isaie. Ecce virgo et pariet filium sic dicens. Tanta enī huius emanuelis conceptio valuit: vt concupiscentie fomitem totiusq^o corruptionis radicem: de

Damianus.

Ricardus

matre deleret. Puer itaqz iste qui factus est nobis emanuel: in ipso ingressu mortalis vite: butirū z mel comedit: qz ab ipa hora cōceptionis sue plenitudinē sanctitatis accepit. Sz constat pfecto: qz nisi beata virgo ad plenū purgata fuisset: fructum tam sublimē facere nō potuisset. Quod dixim⁹ dicamus apertius: nisi ab omni viciorum contagione purgata fuisset: dei filiū non generasset. Et hoc est qz fuit ppheta tuus qz atēqz puer sciat reprobare malū z eligere bonum: derelinquetur terra quam tu detestaris a facie duoz regum. Ac si apertius dicat. Ante quā emanuel cōcipiatur: terra cōditio nis nostre: in matre eius a gemina omnū peccatoz radice liberabitur. Illud enim remansit in virgine quod erat ad penam: illud recessit qz erat ad culpam. Uiciositas recessit: penalitas remansit. Quā mirū. quā stupendū. qz matrem suaz que per spiritum sanctum ab omni vicio ad plenum purgata fuit: fons ipse pietatis filius eius sub iugo captiuitatis nre laborare permisit. In ipa enī beata virgine ab omni vicioz ipugnatiōe (supuēte spū sancto): erra cōditōis nre plenā paces obtinuit: z ab oīum pctōz radice derelicta fuit. Emannel autē filius eius nihil vnquā in se habuit quod purgari oportuerit: qz ab hora conceptionis sue oēm sanctitatis plenitudinem accipiendo in omni bono confirmatus z psumat⁹ fuit. Nec ille. Et ī toto illo fere tractatu videlicet. 7. z. 8. z. 9. z. x. c. loquitur clare de hac materia. Floruit anno dñi. 1134.

¶ Additio. Idē tenet hugo de scō victore in scda pte dī sacramēto. c. 4. sic dicens. Catholice veritatis diffinitio. asserit filiū dei: qz pro peccatozib⁹ z de peccatozib⁹ nat⁹ est dī carne obnoxia peccato: carnē assumpsisse liberā a peccato: iō liberā qz liberatā: nō qz sub illo nūquā fuerit: sz qz sub illo eē aliquādo cessauit. Quādo enī assumpta est: tūc a fomite peccati mundata est. Nec ille. Idē tenet doctor eximius scia z religione clarus dñs haymo in. 2. li. super apoc. Christus īquit singulariter sanct⁹ dicitur: quia peccatū nō fecit. Quāuis enī multi alij sancti sint: comparatione tñ illi⁹ qz sine pctō est: oēs homines iniusti sunt. Licet enī sint sancti: tñ qz puri

Hugo de scō victore

Haymo.

Nota pur⁹ hō pctō care re nō p̄t.

homines sunt: peccato carere non possunt. Christus singulariter sanctus est: quia peccatum non habuit. nec vllum vnq̄ mendatum ab ore suo protulit. Nec ille. Idē idem in. 1. li. Quia inquit peccauit adam: filios genuit mortales z peccatores. christus autem veniens in carnem peccatum non habuit: dilexit nos z vt a peccatis nos mundaret: mortem sustinuit. Dilexit autem nos: pulcher fedos: pius impios. sine peccato peccatores: z lauit nos a peccatis nostris ī sanguine suo. Nec ille. Idē idem in eodem. Angelus inquit ille qui per sonaz christi gerebat: idcirco non filius hominis: sed similis filio hominis appellatur: qz z si carnē nostram accepit: non tamen peccatum habuit: sed apparuit in similitudine carnis peccati. Proprium enim hominis est nō carere peccato. Unde quia christus peccatum non habuit: ideo per prophetam dicitur. Ego sum vermis z non homo. Nec ille. Idē idē in libro. 2. Tota inquit ecclesia cātat. Sola tua victoria christe digna iudicatur: cuius in singulari passiōe de mortis p̄ncipe a maledicto legis sumus redempti. Unde sancti clamāt. Redemisti nos deo: qui captiui tenebamur diabolo. Idē tenet dñs zacharias grisopolitanus ep̄s qui de cōcordia euāgelistarum opus insigne edidit: z ex sententijs sanctorum doctorum subtiliter exposuit. Hic exponēs illud luce. 1. Spūs scūs superueniet in te sic dicit. Nos quippe z si scī efficimur nō tñ scī nascimur: dicēte ppheta in iniquitatib⁹ conceptus sum. Iesus vero solus veraciter sanctus natus est: qz ex commixtione carnalis copule conceptus nō est. Idē idē i eodē Quia inqt pater oīpotens humano mō locutus ait. penitet me fecisse hōiem: videt sibi displicuisse in peccatozib⁹. An solo autē christo sibi cōplacuit: qz eū hōiem creasse nō penituit in quo solo nullum peccatum inuenit. Nec ille.

Idē tenet dñs liconiensis ep̄s super ps. circa principium sic dicens. Plus inquit ceteris beata virgo resp̄ndit ī hac vita rectitudine: a qua post conceptionē iesu christi nec per veniale pctm declinavit. Postquā enī tenebras peccati originalis abiicit. sic arma lucis induta ē: vt nulla pte pcti veni

Idem.

Idem:

Nota

Idem.

zacharias.

Idem.

Liconiesi.

- alis nube sit obscurata. Christus enim nunquam retrocessit: quia peccatum nullum habuit. beata quoque virgo post conceptionem christi nec ipsa veniali peccato aliquando retrocessit: cum ceteri sancti (cum feruore caritatis remittendo: tum venialiter peccando) quandoque retrocedant. **Idem.** **¶** Item super boetio de duabus naturis et vna persona christi. Christus ex maria carnem assumpsit que ex prima primi parentis preuaricatione peccatrix fuit.
- Bilbertus.** **¶** Item tenet dominus gilbertus porrectanus pictauorum episcopus litterarum scientia eruditus: super boetio de duabus naturis et vna persona christi sic dicens. Nullus unquam per concupiscentiam gentis sine originali peccato esse potuit: quia vero christus ex virgine sine concupiscentia genitus est: ideo nec originali reatu nec patiendi necessitate tenebatur. **Idem.** **¶** Item in eodem. **¶** Item inquit christus ex maria sumptus est que (sicut ceteri omnes) ex primorum parentum preuaricatione peccato et morte subiacebat. **Idem.** **¶** Item tenet dominus mauritius parisiensis episcopus sanctitate et litterarum eruditione clarissimus. qui floruit anno domini. 1175. **¶** Item dicit prohibuit cum tota vniuersitate sua ne festum conceptionis beate virginis fieret parisiis. et hoc ideo quia fuit concepta in peccato originali sicut dicit guilhelmus altisiodorensis. 2. li. sue iume vel als in. 3. **¶** Item tenet dominus petrus lombardus episcopus parisiensis qui floruit. 1148. quem allegauit in principio.
- Idem.** **¶** Item tenet dominus petrus comestor doctor clarissimus et magister hystoriarum qui floruit anno domini. 1145. in quodam sermone beate virginis qui incipit primo tempore alleuiata fuit terra zabulon in quo sic dicit. Fuit enim beata virgo cum culpa et pena concepta: et ideo eius conceptio non est celebranda. Sed quia fuit in vtero sanctificata et ab originali peccato mundata: ideo eius natiuitas est celebranda. Superueniente autem in ea gratia spiritus sancti sic ab omni peccato fuit mundata: ut credamus fomitem peccati fuisse in illa penitus extinctum. Quia tamen in ea remansit pena culpe: propter hoc dicitur alleuiata et non exonerata. Tunc enim aliquid exoneratur cum ex toto peccato subtrahitur. sed alleuiatur cum vna pars subtrahitur et altera relinquatur. **Idem.**

- Idem.** **¶** Item tenet dominus sicardus episcopus cremonensis religionis et doctrina preclarus in summa sua de diuinis officiis quam appellauit mitra le li. 8. c. de natiuitate virginis sic dicens. Conceptionem beate virginis quidam aliquando celebrauerunt et forte adhuc celebrant ob reuolutionem quam dicunt fuisse cuidam abbati in naufragio factam: sed non est autentica: ideo talis festiuitas videtur prohibenda: quia fuit in originali peccato concepta. **Idem.**
- Idem.** **¶** Item tenet iohannes beletus doctor antiquus in summa sua de diuinis officiis rubrica de assumptione beate virginis sic dicens. Festum conceptionis beate virginis quidam aliquando celebrauerunt et forte adhuc celebrant. Sed non est autentica illa festiuitas imo videtur et est prohibenda. Et hoc ideo quia beata virgo fuit in originali peccato concepta sicut alij. **Idem.**
- Idem.** **¶** Item tenet dominus robertus mediolanensis episcopus doctor clarissimus in. 2. li. summe sue sic dicens. Beata virgo maria et iohannes baptista fuerunt in originali peccato concepti: sed postea fuerunt per gratiam sanctificati. **Idem.**
- Idem.** **¶** Item tenet dominus pictanus in summa sua sic dicens. **¶** Item dicitur ut ait gregorius. omnes homines ab adam per libidinosam propagationem deriuatos originale contraxisse peccatum. Filius autem virginis qui non per libidinosam propagationem fuit conceptus immunis ab originali peccato extitit. Spiritus autem sanctus superueniens in virginem eam a fomite peccati mundauit. **Idem.**
- Idem.** **¶** Item tenet dominus guillelmus sancte miniatensis ecclesie episcopus doctor in iure et in sacra doctrina peritissimus in rationali diuinorum officiorum in. 7. parte capitulo de purificatione beate virginis sic dicens. Quidam faciunt festum de conceptione beate virginis dicentes quod sicut celebratur de morte sanctorum non propter mortem sed quia recepti sunt in eternis nuptiis: sic et de conceptione virginis celebrari potest: non quia sit concepta quia in peccato concepta est: sed quia concepta est domini mater. **¶** Item dicitur hoc fuisse reuelatum cuidam abbati in naufragio constituto: quod tamen autenticum non est. Unde predictum festum non est approbandum: quia concepta fuit in peccato originali. **¶** Item tamen licet in peccato originali concepta fuerit: illud peccatum fuit ei di

Sicardus

Jo. beletus

Robertus

Pictanus

Rationale

Nota unde habuit ortum hec festiuitas

e iij

missum quando fuit in utero sanctificata: sicut ieremias et iohannes baptista: et ideo merito eius natiuitatis et iohannes baptiste ab ecclesia celebratur. Nec ille. Et nota quod quidam dicunt hunc fuisse auctorem speculi qui post compositionem illius operis iam senior effectus edidit hoc opus gloriosum.

Capitulum. 71. in quo ponunt auctoritates doctorum. 27. theologorum antiquorum et clarissimorum.

Doctores
theologi anti-

qui.

Alciodoro
reus.

Uel in secundo
ubi dicitur ut
christus fuit de
matris in libris

prepositus.

Guillelmus

Stephanus

Stephanus

Stephanus

Stephanus

Stephanus

Ulti etiam alii doctores antiqui in theologia famosi qui gloriosos in ecclesia libros ediderunt protestati sunt propter prerogatiua saluatoris beatam virginem in originali peccato fuisse conceptam. Dñs guillelmus alt. hodiernus episcopus in. 3. li. summe sue sic dicit. Quia beata virgo maria fuit in libris abrahe secundum rationem seminale et ab eo descendit per actum concupiscentie contraxit in sui conceptione peccatum originale. Et propter hoc mauritius episcopus parisiensis prohibuit ne festum conceptionis ipsius parisiensis celebraretur. Nec ille. Idem tenet dominus propositus doctor parisiensis antiquus in summa sua capitulo de sanctificatione virginis sic dicens. Beata virgo contraxit in sui conceptione originale peccatum a quo fuit in utero matris per sanctificationem mundata. Nec ille.

Idem tenet dominus guillelmus antiquus cancellarius parisiensis in summa sua sic dicens. Christus enim ab initio sue conceptionis assumpsit corruptibilitatem pene sine culpa. Beata autem virgo contraxit corruptibilitatem culpe et pene: sed post sanctificationis gratiam remansit in ea tantum corruptibilitas pene. Nec ille.

Idem tenet magister stephanus antiquus postillator doctor parisiensis super epistolam ad romanos et ad hebreos sic dicens. Unio anime ad corpus post peccatum a deo fieri si potuit sine peccato originali: nisi in solo christo. Per gratiam tamen sanctificationis fuit a beata virgine in utero matris culpa deleta et postea corruptio fomitis totaliter extirpata. Nec ille.

Idem tenet dominus armachanus episcopus hibernie in. 3. sen. di. 3. sic dicens. Beata virgo post animationem fuit a peccato originali per primam sanctificationem in utero matris mundata: sed in conceptione filii fuit fomes peccati ab ea totaliter extirpatus. Nec ille.

Idem tenet magister richardus radulphi de hibernia cancellarius

lari vniuersitatis oxoniensis in. 2. sen. q. 7. ar. 2. sic dicens. Beata virgo fuit concepta in peccato originali: et ab eo ante natiuitatem liberata ut tenent sancti. Nec hoc derogat eius dignitati: quia pariformiter derogaret eius dignitati quod fuerit concepta cum libidine parietum quod nullus dicit. Idem tenet magister garicus parisiensis super ecclesiasticam. 2. 7. sic dicens. Beata virgo et omnes alii excepto christo fuerunt in originali peccato concepti: id dicit unum ex multis elegi. i. christum. de mulieribus autem nullam quia nulla sine peccato fuit.

Idem tenet magister adrianus anglicus doctor parisiensis in. 3. se. di. 3. sic dicens. Si credendum est dictis sanctorum: tenendum est beatam virginem fuisse conceptam in peccato originali. Et nullus sanctorum inuentur dixisse contrarium. Nec ille.

Idem tenet magister odo gallicus doctor antiquus in sermone beate virginis sic dicens. Triplex natiuitas ab ecclesia celebratur videlicet. iohannis baptiste: beate virginis et saluatoris nostri. Conceptio autem beate virginis nec alteri sancti nisi soli saluatoris non celebratur: quoniam beata virgo in conceptione culpam et penam contraxit. Veritatem fuit in utero matris sanctificata: sed quoniam ignorat

Idem tenet magister gotifredus doctor parisiensis in quo libeto. 8. q. 8. sic dicens. Beata virgo non fuit sanctificata in eodem instanti in quo contraxit originale peccatum: nec in tempore immediate sequente illud instans. Sed ut communis opinio tenet habuit originale peccatum per aliquod tempus modicum. Et gratia superveniens in ultimo instanti illius temporis fuit sanctificata. Nec ille.

Idem tenet auctor libri qui dicitur elucidari scripture in. 1. lib. Peccatum inquit a deo omne genus humanum in mortem precipitavit: christus autem solus sine peccato mortem subiit: et omnibus predestinatis celum aperuit. Item modicum infra quantum inquit christus de massa peccatrice carne assumpsit: sine peccato tamen conceptus est: quia sine concupiscentia eum virgo concepit. Nec ille.

Idem tenet magister henricus de gadauo doctor parisiensis in. 15. quolibet. q. 13. sic dicens. Beata virgo maria loquendo de conceptione perfecta que dicitur natiuitas in utero contraxit in primo instanti quo fuit sic concepta originale peccatum: licet rationabiliter teneri potest quod non nisi per instanti in peccato originali steterit.

Baricus.

Adam.

Odo.

Gotifredus

Elucidari.

Henricus.

Joānes gallicus.

¶ Idē tenet magister ioānes gallicus doctor parisiensis in 3. li. sūme sue sic dicēs. Caro christi in beata virgine fuit obnoxia et obligata pctō: sed antequā viueretur verbo ab omni contagione peccati purgata fuit. Nec ille.

Jo. de polia.

¶ Idem tenet magister ioānes de polia doctor parisiensis in 3. quoli. q. 3. sic dicēs. Uidet mihi qd nō possit ab aliquo p opinōe teneri: s; potius p heresi reputari qd brā virgo nō cōtraxerit originale pctm. v; qd fuerit ab originali pctō pseruata: q; hoc est cōtra scām scripturā et cōtra dicta scōz doctorū augustini. anselmi. bernardi et aliorū. Qd si aliquis tate temeritatis eēt qui psumeret qd testimonia rātoz doctorū asserere beatā virginē nō fuisse originale pctm: certe qd talē rāq; qd hereticū si cū argumētis s; alit v; cū igne eēt pcedēdū. Nec ille.

Laue excōicationem

Iuste dimittit vba et venit ad vbera

ioannes d alba.

¶ Idem tenet magister ioānes de alba villa doctor parisiensis in sermōne purificationis beate virginis sic dicens. Beata vgo fuit ab originali pctō i vtero mris p scificationē mūdāta

ioānes de villa.

¶ Idē tenet magr ioānes de villa abbatis in sermōe assūptionis beate vginis: sic dicēs. Beata virgo post sui aīationem fuit per grām scificationis ab originali pctō mundata.

Paulus burgesi.

¶ Idē tenet magister paulus epus burgensis i dialogo suo quē appellauit scrutiniū scripturarum.

Allanus polidophorus Abel.

¶ Idē tenet dñs alanus in expositiōe symboli athanasii.

¶ Idē tenet dñs polidophorus in quarta pte sūme sue.

¶ Idē tenet dñs abel in distinctiōibus suis in ca. de brā maria et in caplo de sanctificatione.

Bilbertus.

¶ Idē tenet magister Bilbertus in postilla super puerbia salomonis ca. 25. hic fuit doctor parisiensis.

Petrus capuanus.

¶ Idē magister Petrus capuanus in summa de trinitate i materia de incarnatione verbi.

Ricardus

¶ Idem tenet dñs Ricardus anglicus epus cantuariensis i. 2. sen. di. 31. q. 1. et i. 3. di. 3. in expositiōe lre.

Michael

¶ Idem tenet magister michael de furno doctor parisiensis i sermōe annūtiatiōis et assūptionis beate virginis.

Dñicus

¶ Idem tenet dñs dñicus de dñicis epus brixienensis sup magnificat et in alijs tractatibus suis.

¶ Idē tenet dñs lotharius in primo libro de miseria conditionis humane.

Lotharius.

¶ Idem tenet dominus phisiologus in libro suo quem meretricie composuit de christo saluatore nostro.

Phisiologus.

¶ Capitulum. 22. in quo ponuntur auctoritates. 14. doctorū clarissimorum ordinis cisterciensis.

Ordo cisterciensis.

Dicit hos doctores presbiteros seculares adducendi sunt. doctores clarissimi diuersarum religionum qui hanc veritatem protestati sunt. Et primo incipiemus ab ordine cisterciensi qui vixit pitissimus floruit.

Anibaldus.

¶ In primis dñs anibaldus doctor parisiensis i. 3. sen. di. 3. sic dicit. Beata maria nō fuit scificata ante infusionē aīe: nec instāti infusionis quia tunc originale pctūz cōtraxit (aliter ei non fuisset redempta) sed pie creditur quod citissime post infusionē anime scificata fuerit

Joānes monachus.

¶ Idē tenet dñs ioānes monachus doctor parisiensis in 3. se. di. 3. sic dicens. Beata virgo fuit in originali peccato concepta sed per scificationē fuit ab eo anteq; nasceretur mūdāta.

Oddo.

¶ Idē tenet dñs oddo abbas in quadā omelia super euangelio stabat iuxta crucem sic dicens. Beata enim virgo ex qua peccato originali contracto fuit in vtero matris per sanctificationē mundata: ab omni deinceps pctō immunis remāsit: vt dicit augustinus doctor egregius. Floruit āno dñi. 923.

Joannes de ceruo.

¶ Idē tenet magister ioannes de ceruo in 3. sen. di. 3. sic dicens. Beata virgo fuit in originali peccato cōcepta: et ab eodez anteq; nasceretur per scificationem mūdāta. Nec ille.

Nicolaus.

¶ Idē tenet magister nicolaus gallicus in postilla super lucā ca. 1. sic dicens. Spūs scītūs superuenēs in virginez eam a fomite peccati liberauit quam prius in vtero matris ab originali peccato mundauerat. Nec ille.

Guido.

¶ Idē tenet magr guido de arbona in sermone natiuitatis brē vginis sic dicēs. Licet brā vgo fuerit in originali pctō cōcepta fuit tñ ab eodez in vtero matris āte natiuitatē purgata

Nicolaus d achora.

¶ Idē tenet magr nicolaus de achora in sermone natiuitatis brē virginis sic dicens. Beata virgo licet originale pecca

Petrus de parma. tum habuerit nunquā tamē actualiter peccauit **Decille.**
¶ Idē tenet magister petr^o de parma in sermone natiuitatis beate virginis z in sermone de passione dñi

Marinus **¶** Idē tenet magister marin^o in sermone natiuitatis btē virginis. **Dēs** inquit mulieres dñi concipiūt nō sine peccato cōcipiunt: sola autē btā virgo filiū sine pctō cōcepit. **Decille.**

Radulphus **¶** Idē tenet dñs radulph^o eiusdē ordīs in li. de vita xp̄i sic dicēs. **Btā** vgo fuit in originali pctō cōcepta a q̄ singulari quodā p̄uilegio fuit in vtero matris purgata. **Unde** dicit. aug. q̄ ante conceptionē filij sc̄ificata fuit z a pctō mundata.

Soccus: **¶** Idē tenet. d. soccus eiusdē ordinis in sermone natiuitatis btē virginis sic dicēs. **Btā** vgo vt sūpmā puritatē cōsequēter fuit depurata: primo in vtero post aiatiōz a pctō originali. 2. i cōceptiōe filij dī a fōite pcti. 3. in asūptiōe a miseria t̄porali.

Jacobus. **¶** Idē tenet dñs iacob^o anglic^o eiusdē ordīs sup cātica sic dicēs. **Btā** vgo fuit in vtero matris a macula peccati originalis per sc̄ificatiōē mundata: z ideo fuit pulchra vt lūa in ei^o natiuitate. **Fuit** autē in cōceptione filij a fomite peccati liberata: ideo fuit electa vt sol in eius anūtiatiōē.

Ioannes. **¶** Idē tenet dñs ioannes eiusdē ordinis in l. bro de laudibus btē vir. sic dicēs. **Btā** vir. fuit ab originali pctō in vtero matris purgata vt tota mūda nasceretur. **Precepit** eī tunc pater spiritui sc̄to illud prouerbioz. 25. (Liber rubiginē) vide licet originalis pcti (de argento) idēst de virgine iā cōcepta (z egredietur) ex vtero (vas purissimum). 1. ipsa virgo

Odo. **¶** Idē tenet. d. odo de castro rodulphi ep̄s toscanus in. 5. sermōe natiuitatis dñi sic dicēs. **Btā** vgo fuit āte sui natiuitatē a pctō originali p̄ gr̄az i vtero matris mūdatavt ex ea cōcipē de^o z hō sine pctō. **Idē** dicit in sermōe. 3. dñice aduent^o

Ordo predicatorum. **¶** Capitulū. 23. in quo ponuntur dicta. 72. doctorum clarissimorum sacri ordinis predicatorumz

S. thomas. **¶** Flowerūt etiā q̄ plēs in theologia doctores clarissimi de or̄ie p̄dicatoz q̄ eadē vitatē sūt p̄testati. **¶** In primis sc̄us

thomas d̄ aqno lumē toti^o ecclie: c^o doctrina ē p̄ vrbānū p̄am z innocentiū z vniuersitatē parisiensē approbata in. 3. sen. di. 3. ar. 1. sic dicit: **Virgo** beata fuit in originali peccato concepta propter quod scribit beatus bernardus conceptionem ipsius non esse celebrandam. **Et** ar. 2. **Beata** virgo per primam in sanctificationem vt cōmuniter ab omnibus tenetur ab originali fuit mūdata pctō fomite essentialiter remanēte sed ligato: q̄ post per secūdā sc̄ificatiōē fuit totaliter sublatus. **Decille.** **Idē** dicit in solutiōib^o argumētōz

¶ Itē in. 3. pre. q. 27. ar. 2. **Sc̄ificatiō** inqt btē virginis nō potest intelligi āte aiatiōem: nec in istā aiatiōis sed post aiatiōē. **Aliter** eī nō icurrisset maculā pcti originalis z p̄sequēs nō indignisset redēptiōē z saluationē facta p̄ xp̄z q̄ ē inconueniēs. **Decille.** **Et** in responsiōe ad. 4. sic dicit. **Btā** virgo maria qz fuit cōcepta ex cōmixtiōe parentum originale pctm contraxit. **Decille** ibi z ar. 3. z. 5. **¶** Item in cōpēdio theologie. **Opportuit** inqt qd̄ beata virgo cū pctō originali cōcipere qz ex vtriusqz sexus cōmixtiōe cōcepta fuit. **Similiter** qz si sine pctō fuisse cōcepta: nō indigeret p̄ xp̄m redēptiōē qd̄ derogat dignitati ei^o. **Ab** eo tñ quodā sp̄tiali modo purgata fuit z ab oī pctō actuali fuit semper imūns. **Decille.**

¶ Itē in quo. 6. q. 4. ar. 1. **Beata** inquit virgo fuit concepta cū pctō originali qz fuit in adā secūdū rationē seminalē z gñāta fuit ex cōmixtiōe sexū sicut ceteri. **Et** includit in vniuersitate de qua dicit aplūs in q̄ oēs peccauerūt: a qua vniuersitate solus xp̄s excipit: qui in adā nō fuit secūdū seminalē rationē **¶** Idē super saluationē āgelica. **Btā** inqt virgo fuit i pctō originali cōcepta sed non nata qz ab eo fuit in vtero matris mundata. **Christus** autem in hoc excessit beatam virginem q̄ fuit sine peccato conceptus. **Decille.** **Floruit** anno. domini. 1244. sub innocētiō. 4. et moritur. 1266. sub gregōrio decimo.

¶ Idē tenet sc̄tus vincentius valentinus in sermōe de cōceptiōe virginis sic dicens. **Beata** virgo maria fuit in originali

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

S. Vincentius

S. catherina
senensis

pectō cōcepta s; eadē die 7 hora statī post animationē fuit p/
sanctificationē a pctō ptracto mīdata. Et ideo festū hoc de
bet referri ad sc̄tificationē 7 nō ad pceptōez. **Dec ille.** **Idēz**
dicit in sermone sancte anne 7 natiuitatis beate virginis.

Idē tenet sc̄tā catherina de senisq̄ (vt narrat beatus anto
nius archieps in. 1. par. summe titulo de peccato originali)
dixit in quodaz suo libello sibi fuisse reucllatum beata virgi
nem in originali peccato fuisse cōceptā: sed postea ab eodem
fuisse mundatā. **Dec ille.**

Additio. **Dec** sunt autē dētē sc̄tē catherine formalia v
ba. **Que** ante q̄ ponāt norandū est: q̄ totū ille liber sūt ora
tiones quas ip̄a fecit in raptu a corporeis sensib^r alienata: et
cum ip̄a ad suū sponsum loqueret̄ sic in extrā a multis nota
rijs sunt dētē ofones conscripte. **Dicit** ergo in ofone. 16. que
incipit deitas eterna dissolue vinculū corporis mei post medi
um. **Datū** ē igitur nobis verbū eternū per manū marie: 7 d
substantia materie induit naturā absq; pcti originalis macu
la: 7 hoc q; nō hoīs sed spūs sancti opatione facta est illa cō
ceptio. **Qd** quidē nō fuit sic in maria: q̄a nō processit ex ma
ssa ade operatione spūs sc̄tī: sed hoīs. **Et** quia tota illa massa
erat putrida nō poterat nisi in putridā naturā aīa illa infun
di: nec purgari poterat nisi per gr̄az spūs sc̄tī. **Quis** quidez
gr̄e nō est subiectū susceptibile corpus: sed spūs ratiōalis aut
intellectualis. 7 ideo non potuit maria a macula illa purga
ri nisi postq̄ aīa infusa est corpori. quod quidē sic factū ē pp̄
ter reuerētiā thesauri diuini qui ī illo vale debebat reponi.
Nam sicut fornax consumit gutam aque in modico t̄pore sic
fecit spiritus sc̄tūs de macula peccati originalis. **Nam** post
conceptionē eius statiz fuit ab illo peccato mundata 7 gr̄a
magna dotata. **Et** subiūxit. **Quis** sc̄s dñe q; ista est veritas.
Dec ad litteram.

Albert^o ma
gnus.

Idem tenet beatus 7 dominus albertus magnus episco
pus ratisponensis i. 3. sententiarum. di. 3. sic dicens. **Dicim^o**
beatā virginē contraxisse originale peccatum nec fuisse sc̄tifi
catā ante conceptionem nec in conceptione sed post concep

tionē. **Dicere** autē oppositū est heresis condemnata a beato
bernardo 7 ab omnibus magistris parisijs. **Dec** ille. **Floruit**
anno domini. 1232. sub celestino quarto.

Idē tenet dñs hugo de sc̄tō theodorico cardinalis tituli s̄a
cte sabine in postilla sua super ecclesiastē. 7. c. sic dicens. **Bea**
ta virgo maria contraxit in sua conceptione originale pecca
tum: propter quod eius conceptio non celebratur. **Si** qui ta
men celebrant: dicunt habere respectum ad sanctificationez
subsecutam ipsaz conceptionem quia in vtero matris a pctō
sanctificata fuit. **Dec** ille.

Idē tenet dñs anibaldus romāus cardinalis in. 3. sen. di.
. 3. sic dicens. **Beata** virgo maria fuit concepta in peccato ori
ginali ideo non fuit sanctificata ante infusionem anime nec ī
stanti infusionis sed post infusionem. **Dec** ille.

Idē tenet dñs petrus de tarātia qui fuit postea papa in
nocentius quintus sicut dictum fuit supra.

Idē tenet dñs robertus anglicus cardinalis hostiensis in
. 2. sen. di. 31. q. prima. ar. 1. 7 in. 3. sen. di. 3. in expositione litte
re sic dicens. **Beata** virgo fuit in originali peccato concep
ta sicut ceteri qui ex coitu concipiūtur: sed fuit postea in vte
ro matris sanctificata. **Dec** ille.

Idē tenet gualterus anglicus cardinalis tituli sancte sabi
ne in secūda parte summe sue in tractatu de pctō originali sic
dicens. **Bea** vgo fuit in originali peccato pcepta: s; post ani
mationē citissime fuit p sc̄tificationē mundata. **Dec** ille.

Idē tenet dñs 7 beatus ioannes dominici de florentia car
dinalis sancti s̄xti super magnificat sic dicens. **Dicere** beatā
virginem nō fuisse conceptā in pctō originali est omnes an
tiquos doctores negare: 7 per maxime augustinum qui ex
presse dicit beatam virginem fuisse in peccato originali con
ceptā in. x. super genesim ad litteram. **Item** idēz in tracta
tu de conceptione qui incipit refecande sunt putride carnes
vbi sic dicit. **Beata** virgo fuit cōcepta in peccato originali vt
dicunt sancti 7 omnes doctores. **Dicere** autē oppositū est
hereticū. **Quia** ē sequi heresim damnatā pellagij: tuz q;

Laue exco/
municatiōez

Dugo cardē

Ambaldus
cardinalis

Petrus de
tarātia.
Robertus
cardinalis.

Gualterus.
cardinalis.

Johannes
dñici car.

La. 22. 7 73.
7. 76.

Obserua ex
coicationem

est fidei veritati tradicere. tū qz est sacram scripturam de
pauare: tū qz est ab auctoritate ecclesie z conciliozum se di
uidere: tū quia est negare eam per passionē ch̄isti: fuisse re
dēptā: tū qz ē dicere eā esse equalis puritatis cū xp̄o: tū qā
est dicere eam non fuisse mortuam. **Dec ille.**

Joannes de
turre crema
ta cardinalis
Petri de pa
lude p̄iarch

**Idē tenet dñs iohannes de turre cremata cardinalis sanc
ti sexti quem supra inter canonistas allegauit.**

**Idē tenet dñs petrus de palude patriarcha ierosolimanus
in. 3. sen. di. 3. Beata inquit virgo non fuit sanctificata ante
cōceptionē nec in ip̄a cōceptione quādo fuit sibi infusa ani
ma quia tunc contraxit originale peccatū sed post infusionē
anime z ante natiuitatem. **Dec ille.****

Durandus
ep̄.

**Idē tenet dñs durandus de sctō porciano ep̄o meldensis
in. 3. senten. di. 3. sic dicens. Quamuis beata virgo potuerit a
pctō p̄seuerari nō tamē fuit decēs vt a pctō p̄seruaretur: qz
singularis cōceptio ch̄isti debuit hoc singulari p̄uilegio do
tari vt ip̄a sola esset sine peccato: quod no habuisset si beata v̄
go pctūz nō cōtraxisset. **Confirmat hoc per illud ioh̄nis ter
tio qd natū ē ex carne caro est: z qd natū est ex spū spūs est.****

**Qd aut de facto non fuerit p̄seruata patet per apostolūz
ad ro. 5. q̄ dicit oēs in adā peccasse: z neminez excipit nisi xp̄z
Similiter augustinus anielmus z bernardus exp̄esse dicūt
illam fuisse conceptam in pctō originali. **Dec ille.****

Jacobus ar
chiep̄

**Idē tenet dñs iacobus de voragine archiep̄o ianuenis in
primo sermone assumptionis beate virginis sic dicēs. Ch̄ist⁹
fuit sine originali pctō cōcept⁹ z natus: ceteri scti cū originali
pctō cōcipiunt z nascunt. Virgo aut maria mediū tenuit qā
fuit cū originali pctō p̄cepta z sine originali pctō nata: **Dec ille.**
**Idem dicit in. 2. z tertio sermone de natiuitate beate marie
virginis z in suo mariali.****

**Aditio. **Idem etiā melius z clari⁹ dicit sermone. 4.
assumptionis. z sermone p̄o de purificatione. z adhuc melius
inferius quadragesimalibus sabbo ante dñicā terciā sup euā
gelio de filio prodigo quod incipit. fili tu semper mecum es.
Et in isto sermone declarat id quod in contrarium iste. doc
tor videtur dicere in sermōe p̄o de anuntiatione super aue ma****

ria vbi dicit. Ipsa fuit sine ve origi. peccati. **Et hoc idem di
cit in sermone feriali iam dicto z in eodem se exponit clarissi
me vt patebit volenti videre. Cui⁹ verba non hic ponam qz
coissimi sunt eius sermones. Et hoc diligēter nō qz propter
illud verbum allegatur p̄ parte contraria.**

**Idē tenet dñs iacobus de lausana ep̄o lausanensi: z doctor
parisiens. super ecclesiastē ca. 7. sic dicens. Inter oēs viros
inquit scriptura vnum solum inueniri omio mundum ab oī
pctō scilicet ch̄istum. Set inter mulieres nullā: qz beata vir
go fuit infecta originali peccato. **Dec ille. Idem dicit in ter.
sententiarum z in sermone puificationis.****

Jacob⁹ ep̄o

**Idē tenet dñs iohannes lincimber ep̄o ratifponens. in ser
mone natiuitatis beate virginis sic dicens. Natiuitas beate
virginis non habuit admixtionem tenebre peccati originalis
qz fuit ab ip̄o per gr̄am s̄ctificationis mundata. **Dec ille.****

Joānes ep̄o

**Idē tenet dñs iohannes ep̄o bosinensis i. 3. sententiarū. di. 3.
sic dicens. Beata virgo fuit i originali peccato concepta: sed
ab eo antequam nasceretur fuit mundata. **Dec ille.****

Joānes ep̄o

**Idē t̄z dñs āgel⁹ de bononia ep̄o florentin⁹ i. 3. se. di. 3. sic
dicēs. Brā v̄go nō solū in primo ist̄ati sue cōceptōis fuit sub
originali pctō: sed etiā secūdū aliquod t̄pus licet illud fuerit
breuissimū vt plures scti testātur. Cū ei xp̄s sit caput ecclesie
oībus hoībus cōuenit redimi per ip̄m. Si autē beata virgo
non habuisset originale peccatum: non fuisset redempta per
ch̄istum quod est erroneum. **Dec ille.****

Angel⁹ ep̄o

**Idē tenet dominus martinus polonus ep̄o z dñi iohannis
. 22. penitentiarius in sermone natiuitatis beate virginis sic
dicēs. Brā virgo fuit ab originali pctō anteq̄ nasceretur
in vtero matris per sc̄ificationem mundata. **Dec ille.****

Martinus
ep̄o

**Idē tenet magister moneta in. 3. li. sūme sue sic dicēs. So
lus ei ch̄istus in quantum hō semper fuit ab oī peccato im
munus. Et ideo per gr̄am v̄ionis fuit semper filius etiam
adoptiuus dei. Alij vero sancti ideo dicuntur filij dei gratia
adoptionis: quia cuz prius essent non filij dei sed omnes filij
ire: facti sunt per gratiam filij dei. **Dec ille.****

Mōeta

Idē tenet beatus paganus de pergamo doctor clarissim⁹

Beat⁹ paga
nus.

In sermone natiuitatis beate virginis sic dicens. Beata & go significatur per aurozā quantū ad dignitatē natiuitatis iob 3. expectet lucē z nō videat nec ortū surgētis aurore. Originale enim peccatum (lucem). i. christū non vidit nec in pceptu nec in ortu (Aurore vero). i. beate virginis z si cōceptuz viderit nō tamē vidit eius ortū: quia licet beata virgo in originali peccato concepta fuerit: non tamen est cuz peccato nata. Nec ille.

Vincentius ep̄.

Idē tenet dñs vincentius historialis doctor parisiensis et ep̄ in quodā tractatu glorioso de laudibus brē virginis i titulo de sanctificatione sic dicēs. Beata virgo post sui animationem fuit sanctificata z a peccato originali mundata vt purissima nasceretur. Nec ille.

Thomas patriarcha.

Item tenet dñs thomas de lenchino patriarcha ierosolimitanus in sermone assumptionis beate virginis sic dicens. Beata virgo postq̄ fuit in utero matris a peccato originali mūdāta semper ab omni actuali peccato illibata permansit.

Guillelmus ep̄us.

Idē tenet dñs guillelmus paraldi doctor parisi. ep̄us lugdunēsis in sermone purificationis z natiuitatis brē virginis sic dicēs. Beata virgo fuit antequam nasceretur a pctō originali ad huc in ventre matris existens purgata. Nec ille.

Merueu. m̄ ordinis.

Idē tenet dñs herueus doctor parisiensis clarissimus z generalis maḡ ordinis p̄dicatoz in suo quoli. 4. q. vltima sic dicēs. Idē tenet vt beata virgo in originali pctō conciperetur. Tū qz ad honorez xp̄i pertinet vt tota natura humana que descendit seminaliter ab adam indiguerit redemptione scā per ip̄z: tū quia ad dignitatez christi pertinet q̄ ipse solus sit mortuus liber z non debitor mortis. De facto etiā cōtraxit originale peccatuz. Tum quia seminaliter descendit ab adā per concubitum parentum: tū quia hoc consonat sacre scripture z dictis sanctorū. Nec ille.

Jacob ep̄

Idē tenet dñs iacobus de perusio ep̄ perusinus in sermone annūtiationis sic dicens. Sp̄s sanctus veniens in mariaz in utero matris sue nō soluz eam mundauit a peccato originali quantum ad maculā: sed eaz etiā in bono quodammodo

confirmavit ligando fomitem peccati. Nec ille. Dicit etiam idem in sermone natiuitatis beate virginis.

Idē tenet magister bōbologim^o bonofi. doctor parisiensis qui fuit tpe sci thome. in. 3. sen. di. 3. q. 1. ar. 2. sic dicens. Beata virgo nō fuit sanctificata ante aiationē. nec in instāti aiationis: sed post aiationē. Quia si nō cōtraxisset originale peccatū non indigisset vniuersali satisfactōe z redemptōe xp̄i: quod est contra apostolum dicentem: q̄ omnes indigēt gloria xp̄i. Non enim decuit honorem soli christo debitum: ali cui pure creature cōicare. Esse autem sine omni peccato est honor soli christo debitus. Nec ille.

Magister bōbologim^o

Idē tenet magister ioan. de bublia bonofi. doctor parisiensis in quoli. 14. q. 1. ar. 4. sic dicens. Beata virgo z oēs alij p̄ter xp̄m concepti sunt in peccato originali: qz omnes p̄ter ip̄m per virtutem seminale ex concubitu viri z mulieris sūt generati. Et hoc expresse dicit augustinus in io. super genesim ad lram. Nec ille. Idem in quolib. 19. q. 1. ar. 2. sic dicit. Beata virgo contraxit originale peccatum quia natura humana in ip̄a fuit traducta per virtutem seminalem a parentibus decisam: z hoc expresse dicit gregorius z augustinus z anselmus. Nec ille.

Maḡ io. de bublia:

Idē tenet magister romanus in. 3. sen. di. 3. sic dicēs. Beata vir. per primam sanctificationē fuit in utero matris a peccato originali mundata. in secunda vero sanctificatione fuit a fomite peccati liberata. Nec ille.

Maḡ romanus.

Idem tenet magister leonardus statij de florentia generalis totius ordinis in sermone annūtiationis sic dicens. Beata virgo maria post instans sue conceptionis: q̄ cito fieri potuit fuit a macula originali pcti mūdāta z postea a fomite peccati totaliter liberata. Nec ille.

Leonardus magister or.

Idem tenet magister ioannes de neapoli doctor parisiensis in quoli. 1. q. 12. sic dicens. Beata virgo fuit concepta in peccato originali. Tum quia descendit seminaliter ab adam Tum quia scriptura neminē excipit nisi iesum christum. Tū quia augustinus gregorius leo papa anselmus z bernardus

Maḡ io. de neapoli.

Robert^o olcoth.

hoc expresse ad litteram dicunt. Nec ille. ¶ Idē tenet magister robertus olcoth anglicus doctor parisiensis sup lib. sapientie. c. 14. lectōe. 161. sic dicens. Beata virgo sic sanctificata fuit in vtero matris q̄ emūdata fuit a peccato originali: z in ea fomes fuit sic ligatus q̄ nūquam eam in aliquod actuale pctm̄ impēgit. In secūda vero sanctificatiōe quando cōcepit filium dei fuit fomes peccati totaliter sublatus z in bonū cōfirmata vt de cetero nō posset peccare. Nec ille

¶ Additio. ¶ Aduerte tñ q̄ iste doctor in isto passu ē ab imp̄ssōib^o falsificatus z inter hoc q̄ dicit de p̄ma sc̄ificatiōe z sc̄da est addita huic doctori quasi vna colūna: vnā cōt̄nens distinctionē exp̄sse cōtradictem: his que īmediate antecederent z subsequēter dicunt. vidi autē sex antiquissimos libros calamo exaratos nihil penitus de illa additione cōt̄nentes. Et perspicuum est q̄ sic vniformiter reperiet in oībus.

Mag^o durandell^o

¶ Idē tenet magister ouradellus doctor parisiensis i. 3. sen. di. 3. sic dicens. Beata virgo habuit peccatum originale. Cum q̄ fuit redempta. redemptio autē presupponit obligationē culpe sicut sanatio presupponit infirmitatem. Et etiā quia aug. dicit q̄ de facto fuit culpe obligata. Nec ille.

Anton^o archiep^o.

¶ Idem tenet dñs antonius archiep^o florentinus in .i. pte sūme titulo de pctō originali sic dicens. Si volumus attendere ad dicta sacre scripture z scōz doctorū manifeste patet beatā vginē in originali pctō fuisse cōceptā. Et sic eius cōceptio nō est celebrāda nisi in ordine ad sc̄ificatiōē subsequēta. Idē dicit i. 3. pte i titulo de statu cōprehēsoz: z in .4. pte i ti. de dono pietatis z i. 1. pte cronice ti. c. 14. Et titulo. 5. ca. 1.

Ulricus

¶ Idem tenet dñs Ulricus argentin^o magnus theologus z canonista in quinto libro sūme ca. 5. z. 7.

Mag^o thomasinus

¶ Idē tenet mag^o thomasinus doctor parisiensis in tertio sniarum distinctione tertia.

Mag^o hugo.

¶ Idē tenet mag^o hugo de argentina doctor parisiensis in suo cōpēdio theologie.

Mag^o nicolaus.

¶ Idem tenet magister Nicolaus traueth doctor parisiensis in quolibeto tertio questione quarta.

¶ Idem tenet magister Bernardus de claro monte doctor parisiensis in quolibeto decimo quinto. q. decima tertia.

Mag^o bernardus.

¶ Idē tenet mag^o thomas anglic^o in postilla super psalterium psalmo decimo septimo.

Mag^o thomas.

¶ Idem tenet magister Joānes sterlingatij doctor parisiensis in tertio sniarum distinctione tertia.

Mag^o ioānes.

¶ Idem tenet magister Thomas de suetonia doctor parisiensis in compendio theologie libro quarto caplo tertio.

Mag^o thomas.

¶ Idem tenet brūs Albertus de buria doctor parisiensis. in suma sua libro tertio tractatu quarto caplo sexto.

Albertus de buria.

¶ Idē t̄z mag^o nicola^o gorrā doctor parisiensis sup lucā. ca. 1.

nicola^o gorrā.

¶ Idē tenet magister Guillelmus dealcono doctor parisiensis sup ecclesiastē caplo septimo.

Mag^o guillelmus.

¶ Idē tenet magister petr^o de polonia i postilla sup lucā. c. 1

mag^o petr^o.

¶ Idē tenet mag^o Joānes parisiensis in tertio sen. di. 3.

Mag^o Jo.

¶ Idem tenet magister Joānes balbus ianuenis in suo catholicon in littera virtus. Et in noie maria.

Catholicon.

¶ Idē tenet magister Jacobus de beneuēto in sermone natiuitatis beate virginis.

Mag^o iacobus.

¶ Idem tenet magister Aldebrandin^o de tuscanella in sermone vigilie natiuitatis dñi z in dñica infra octauas z in sermone natiuitatis beate virginis.

Mag^o aldebrandinus.

¶ Idem tenet magister Constantinus de monte budello in sermone natiuitatis beate virginis.

Mag^o constantinus.

¶ Idē tenet magister Guillelmus de roma doctor parisiensis in sermone natiuitatis dñi.

Mag^o guil.

¶ Idē tenet mag^o bartolome^o bononia i postilla sup lucā

Mag^o bar.

¶ Idē tenet mag^o ioānes de verdiaco i postilla sup cārica.

Mag^o Jo.

¶ Idem tenet magister Jo. de fancforte super Job caplo. 14. z in sermōe de sanctificatione beate virginis.

¶ Idem tenet magister petrus calo clugiensis in suo legēda rio caplo de sanctificatione z cōceptione beate virginis.

Mag^o petrus.

¶ Idem tenet magister Guido gallicus doctor parisiensis i sermone annūtiationis beate virginis.

Mag^o guido.

¶ Idē tenet mag^o Nicola^o de esculo i sermōe natiuitatis dñi

Mag^o nicolaus.

Magr bo/
nifacius.
Antonius.

¶ Idem tenet magister bonifacius de cremona in sermone purificationis annuntiationis et natiuitatis beate virginis.
¶ Idem tenet dominus antonius de azaro parmensis in sermone de passione domini.

Magr Be
minianus.
Magr Pe
trus.
magr petrus
Leonardus

¶ Idem tenet magister iohannes de sancto geminiano in sermone annuntiationis et natiuitatis beate virginis.

¶ Idem tenet magister Petrus galdini in sermone circumcilionis domini et in sermone assumptionis.

¶ Idem tenet magr petr^{us} ieremie sicculus in m^{ultis} sermōib^{us}

¶ Idem tenet magister Leonardus de vtino in sermone natiuitatis beate marie virginis.

Jo. de gal:
Antonius d
bononia
Petr^{us} d sca.
Jo. de mōte

¶ Idem tenet magr ioā. de gallicis in sermōe. 1. et 2. aduersus.

¶ Idem tenet magr āton^{us} d bononia in sermōe natiuitatis dñi.

¶ Idem tenet magister petrus de la scala veronensis in sermone natiuitatis et in multis sermombus.

¶ Idem tenet magister iohannes de monte nigro in tractatu glorioso quem fecit de conceptione.

Jacob^{us} egi:

¶ Idem tenet magister iacob^{us} egidij d barchinona magister sacri palatii in tractatu quē d cōceptōe beate marie pposuit

Jo. britij

¶ Idem tenet magister iohannes britij in tractatu quem cōpōluit de conceptione beate marie virginis.

Raynerius:
Raphael

¶ Idem tenet magister raynerius de pisus et in 2. pte sūme sue
¶ Idem tenet magister Raphael de pomasio ianuenis in tractatu de conceptione.

Dominic^{us}.

¶ Idem tenet doctissimus pater frater dominicus de cathaloma in tractatu de conceptione beate marie virginis.

¶ Isti sunt. 72. testes clarissimi de ordine p^{re}dicatoz p^{re}figurati p. 72. discipulos dñi qui hāc veritatē in scriptis reliq^{er}ūt v^{el} q^{uod} beata virgo maria fuit concepta in peccato originali

¶ Capitulū. 24. in quo ponuntur dicta. 32. doctorū sacri ordinis minorum.

Ordo mino
rum.

¶ Alcer etiam ordo minorum multos insignes et clarissimos doctores ptulit q^{ui} firmiter asseruerūt: beatā virginē mariā in originali pctō fuisse conceptam. In primis idem tenet sanctus anto

nus de padua in quodā sermone natiuitatis beate virginis sic dicens. Beata virgo fuit in vtero matris a pctō per grāz sanctificata et sine peccato nata. Nec ille.

¶ Idem tenet dñs et beatus bonauētura cardinalis doctor singularissimus in. 3. sen. di. 3. q. 1. ar. 2. sic dicens. Si beata v^{ir}go nō fuisset concepta in pctō originali: tūc caruisset merito mortis: et sic vel inuiste mortua fuisset vel dispensatiue p salute humani generis. Primum facit ad cōtumeliā dei. Secundū derogat xpo. Item si peccatū non habuisset: tunc si autē christi passionē mortua fuisset regnū celoz fuisset consecuta: hoc autē est incōueniēs igitur. Item si pctm nō habuisset: xpi morte redempta nō fuisset: quod est impium et nephariū dicere Et ideo est dicendū q^{uod} beata virgo fuit concepta in pctō originali et q^{uod} ei^{us} sanctificatio subsequuta est originalis peccati cōtractionem. Hic autem dicendi modus est cōmuniō. rōnabilior et securior. Cōmuniō inquit: quia fere omnes id tenent cum id appareat ex multiplici eius penalitate et morte: quaz nō est dicere eam passam fuisse inuiste. nec ppter alioz redēptionē: sed ppter peccati contractionē. Iracionabilior etiaz est: q^{uod} esse nature precedit esse gratie vel tēpore vel natura. Et ppterea dicit aug. q^{uod} prius est nasci q^{uam} renasci: sicut prius est esse quā bene esse. Igitur prius est aiaz v^{ir}gini carni q^{uam} gratiam ei infundi. Si ergo caro illa infecta fuit / ex sui infectione nata erat inficere animā que ei v^{ir}uebatur culpa originali: et ita necesse est ponere q^{uod} ante fuerit in ea originalis peccati infectio: q^{uod} gratie infusio vel sanctificatio. Securiō etiaz est: q^{uod} magis cōsonat fidei pietati et scōz auctoritati. Scōz auctoritati magis pcorat: p eo q^{uod} sancti cōiter cū de hac materia loquūt solū xpm excipiūt ab illa generalitate qua dicit oēs in adā peccauerūt. Null^{us} autē inuenit dixisse de his quos vidim^{us} et audim^{us} aurib^{us} n^{ost}ris: beatā v^{ir}ginē fuisse ab originali pctō immunē in sui cōceptōe. Pietati fidei etiā magis pcorat p eo q^{uod} et si mater habēda sit in reuerentia: et magna erga eā sit habēda deuotio. multo tñ maior est habēda ad filiū. ex quo est ei omnis honor et gloria. Et ideo q^{uod} hoc spectat ad ex

Bonauētu
ra.

cellentē dignitatē xpi q̄ ip̄e solus est oīum saluator: 7 redem-
ptor: 7 q̄ oībus aperuit ianuā paradisi: 7 q̄ ip̄e p̄ oībus mor-
tuus est: nullatenus ab hac generalitate virgo maria est ex-
cludēda. nedum matris excellētia ampliā: filij gloria immua-
tur: 7 sic mater puocet̄ que vult magis filiū suū extolli 2 ho-
norari q̄ se ip̄az: vtpote creatorē q̄ creaturā. Huius ergo po-
sitioni adherētes p̄pter honorē dñi n̄ri iesu xpi qui in nullo
p̄iudicat honori matris: cū filius incōparabiliter matrē an-
tecellat: teneamus secūdu q̄ cōis opinio tenet: virginis san-
ctificationē fuisse post originalis pcti d̄ctionē. Un̄ rōnes hoc
pbātes cōcedende sunt q̄ verū p̄cludūt. Hec ille. Idem dicit
ar. 1. Floruit an. do. 1259.

Scūs ber-
nardinus

¶ Additio. ¶ Idem tenet sanct⁹ bernardin⁹ de senis eius-
dē ordinis quāuis modernus fuerit 7 ip̄az virginis concepti-
onē celebrare viderit: 7 cōtrouersias super hac materia fue-
rit expert⁹. Dicit enī in 3. ope suoꝝ sermonū qd̄ incipit ignis
a facie ei⁹ exarsit. in tractatu d̄ b̄rissima v̄gine sermōe. 4. qui
incipit sicut sol oriēs mūdo ī articulo primo formaliter ista v̄-
ba. ¶ Dimissis aut̄ scolasticis bellis circa v̄ginalē cōceptuz:
triplicē sc̄ificationē ad p̄ns discuciam⁹. Prima est generalis
Sc̄da sp̄alis. Tertia d̄r maternal. Prima ē sc̄ificatio generalis
7 hec quidem est illa qua sanctificatur hoīes per eccl. s̄asti-
ca sacramenta: quod fit maxime per baptismū. Et talis san-
ctificatio duo bona in hoīe operatur. Primo remouet culpam.
Sec̄do aut̄ confert gratiā. Tertiu⁹ vero nō remouet sed
remanet. s. peccati fomes 7 pronitas ad peccandū: q̄ 7 vema-
liter 7 mortaliter talis sc̄ificatus peccare potest. Secunda
est sanctificatio sp̄alis: 7 talis per gratiam sancti spiritus cō-
donatur. Ponit autem hec sanctitas in statu iusticie consu-
mate 7 operat̄ in ea tria. Primo remouet culpam. Sec̄do
confert gratiā. Tertio remouet pronitatem ne possit homo
faciliter mortaliter inquinari. Cum igitur. omnes in iniqui-
tatib⁹ cōcipiāt: neminē vnq̄ mortaliū itra mat̄na viscera sc̄i-
ficatū legim⁹: p̄ter quā ieremiā 7 ioānē baptistā. Quāquā
de b̄rā virgine nullā sit ambiguitas sicut dicit̄ infra. Lōge tñ

maior ē ioānis sc̄ificatio sc̄ificatōe ieremie. Et. i. ¶ Pōit nāq̄
ibi originale qd̄ā pl̄rū 7 sūt verba bernardi in sermōe d̄ sc̄o
ioāne baptista. Et post v̄ba illa subinfert. Tertia fuit sc̄ifi-
catio maternal. Et ista remouet culpā originalē p̄fert gr̄az
7 remouet pronitātē ad peccandū tā mortaliter quā venialiter.
Et hec fuit in virgine matre. ¶ Itē idē in eodē sermōe arti-
culo. 3. c. 2. dicit. Secūdu⁹ vero huius virginis ardor: impe-
cabilitas nuncupatur. Licet enim vt ex p̄cedentibus patet
beata virgo in sua conceptione per gratiam adeptā fuerit tā
tam fomitis restrictionem q̄ non posset in aliquod peccatū
adduci: remansit tamen fomes in ea sc̄dm eētiam: sed san-
ctificatio hec secunda in conceptione filij dei superaddidit in
ea omnimodā fomitis extinctionem 7 eradicationē 7 in bo-
no confirmationē: ita vt que prius poterat non peccare iam
peccare non posset. In prima igitur sanctificatione virginis
tanta gratia perfectionis ei collata est: quod in eius sensuali-
tatem in tantum gratia redūderet vt fomitem a deo repri-
meret vt nullum aliquando effectum vel incitamentum ha-
beret. In secunda vero sanctificatione in qua spiritus san-
ctus non solum descendit in mentem: sed etiam in ipsam car-
nem 7 de carne operatus est mirabiliter carnem christi/ eaz
sine macula fabricando: reliquit ipsius carnem imaculatā ex-
tirpando ex ea fomitem 7 omnem concupiscentiā ita q̄ pec-
care nō posset. Et hoc sentit bernardus 7 damascenus. 7 ma-
gister sententiarū. Idem in sententia dicit in eodem sermo-
ne articulo primo ca. 4. vbi loquitur de tranquillitate men-
tis ipsius virginis 7 de impeccabilitate ipsi⁹ vbi finaliter cō-
cludit dicens. Propter hoc dici solet. q̄ in beata virgine post
primā sanctificationē remansit fomes sc̄dz substantiā s̄z liga-
t⁹. Hec ille ī forma. ¶ Et aduerte q̄ cū iste scūs iā hui⁹ qd̄m̄
altercatōes 7 cōtrouersias viderit: 7 ecclia h̄c festiuitatē ce-
lebratē v̄l celebrare p̄mittētē cognouerit: 7 nihilomin⁹ b̄rissi-
mā v̄ginē ī originali pctō p̄ceptā insinuet (cū ī oīb⁹ seq̄t̄ docti-
nā sc̄i thōe q̄ et allegat ī eodē sermōe. ar. 1. c. 4. ad fi) n̄ modi-
ce s̄z effrenate irridēdi sūt qui in fauorem suū dicunt q̄ si sc̄i

Idem.

Et infra

Idem.

vinerent modo et viderent ecclesiam celebrantem et indulgentias concedere et ipsi dicta sua retractarent. Illud quoque mirabile est quod cum ad roborandam hanc opinionem multi libri falsificati sint quorum exemplaria tam antiqua quam nova. tam arte scriptorea quam impressione apud nos erant. ex quibus ipsorum falsitas et gravissimum scelus deprehendi poterat: hunc tam sanctum et tam modernum doctorem cuius opera rarissima erant: non permitti sunt falsificare nec ipsius veram doctrinam occultare: ut nemo esset de sanctis qui in hac materia scripserat qui sicut sanctos alios in vita: ita et eos non imitaretur in doctrina. Non enim fieri poterat ut omnium illorum doctrinam impugnareret: qui singulorum vitam et morem imitari sumope studebat. Obiit autem sanctus iste doctor. a. d. 1444. et fuit canonizatus. a. 1450. In die penthecostes.

Alexander de
ales.

¶ Idem tenet alexander de ales doctor clarissimus et irrefragabilis in 3. parte summe circa materiam de sanctificatione virginis ar. 1. sic dicens. Quia enim omnis homo qui carnali generatione generatur de necessitate contrahit in sui conceptione originale peccatum. necesse fuit ut beata virgo a parentibus generata carnaliter: originale peccatum in sui conceptione contraheret. Nec ille. ¶ Item in ar. 2. Beata inquit virgo in primo instanti sue conceptionis sanctificari non potuit. Primo quod bernardus dicit quod in ipso conceptu sanctificari non potuit propter peccatum quod merat: restat ergo ut post conceptionem sanctificationem accepisse credatur: que excluso peccato sanctam fecit: natiuitatem non autem conceptionem. Secundo quod dicit idem bernardus quod quantum paucis datum sit cum scitate nasci: nulli tamen nisi soli christo datum est cum scitate concipi. ergo virgo non fuit sancta in conceptione. Tertio quod dicit bernardus quod quod solus christus fuit de spiritu sancto conceptus non solus ipse fuit in conceptione sanctus: quo excepto necesse est ut omnes confiteantur illud quod david humiliter confitetur dicens. Ecce enim iniquitatem conceptus sum. Et per consequens oportet dicere quod beata virgo fuit in peccato concepta. Quarto quod si beata virgo non fuisset in peccato concepta non habuisset reatum peccati. Sed si non habuisset reatum peccati non indignuisset redemptionem factam per christum: quod redemptio talis est solum propter peccatum: quod non est secundum fidem catholicam tenendum

Quinto quod augustinus et leo papa dicunt quod sicut christus pro omnibus liberandis venit: ita neminem a reatu peccati liberum reperit: et per consequens sequitur quod beata virgo peccatum in sui conceptione habuerit: et ideo dicendum est quod beata virgo in sui conceptione sanctificari non potuit: quod tunc peccatum originale contraxit. Nec ille.

¶ Idem in eodem libro questione sequenti. ar. 1. sic dicit. Beata virgo per primam sanctificationem fuit mundata ab omni culpa: per secundam vero sanctificationem fuit mundata a sordibus vicioz id est ab illis difficultatibus quas habebat ad tendendum in bonum quod peccatum consequuntur. Nec ille. ¶ Item idem in sequenti articulo. Beata virgo per primam sanctificationem fuit totaliter a culpa originali mundata: sed fomes peccati remansit ligatus: sed per secundam sanctificationem fomes fuit totaliter ablatum. ¶ Idem in sequenti articulo. Duo inquit erant que prohibebant visionem dei videlicet culpa originalis et reatus nature a peccato causatus.

¶ Per primam sanctificationem fuit remotum peccatum originale et reatus personalis: remanet adhuc reatus nature: et ideo si ante christi passionem mortua fuisset: non euolasset in celum sed decendisset ad locum sanctorum patrum propter reatum nature. Nec ille. Idem dicit in 3. sen. in multis articulis et super psalmum. Deus noster refugium et in mariali suo. Floruit anno domini. 1249.

¶ Idem tenet richardus de media villa doctor parisiensis eiusdem ordinis in 3. sen. di. 3. sic dicens. Beata beate virginis ex sua visione ad carnem peccatum originale contraxit sicut dicit augustinus in decimo super genesim. et anselmus in libro cur deus homo. Idem ille. Idem dicit in 4. sen. di. 43.

¶ Idem tenet guillelmus ocham doctor parisiensis eiusdem ordinis in 7. sen. di. 30. ar. 1. ad sextum sic dicens. Concedo quod beata virgo maria fuit concepta in peccato originali sicut satis patet per auctoritates augustinum et anselmum allatas. Verisimile tamen est quod modico tempore et quasi per instantem fuerit in peccato et postea sanctificata. ¶ Idem tenet dominus reginaldus archiepiscopus rothomagensis doctor parisiensis ordinis minorum in 3. sen. di. 3. sic dicens. Si cut impuritas derogaret virginum si non fuisset in utero matris sanctificata: ita si virgo maria sine originali peccato concepta fuisset de-

Idem.

Idem.

Idem.

Richardus de
media villa.

Ocham.

Reginaldus
archiepiscopus

christo. cuius privilegium est ut solus ipse sit sine peccato conceptus. Et ideo non est hic honor virgini attribuendus quia in veritate non est honor nec decentia. **¶** Dec ille.

Alvarus ep̄s

¶ Idem tenet dominus alvarus hispanus ep̄s siluensis ordinis minorum doctor clarissimus in iure et theologia in libro suo quem inscripsit de platu ecclesie sic dicens. De matre christi beatissima tenent sancti et maxime augustinus et bernardus: quod nunquam peccavit actualiter: tamen in originali peccato concepta fuit sicut ceteri homines qui ex coniunctione seminum concepti sunt: quod ab illa sententia david: ecce in iniquitatibus conceptus sum nullus excipitur nisi christus qui non de semine humano sed de spiritu sancto conceptus est. Ad hoc facit quod habetur de consuetudine. di. 4. c. firmissime et in glo. super ca. 1. de consuetudine. di. 3. Et in glo. super. c. 11. et super ca. per baptismum de consuetudine. di. 4. Et facit optime. 27. q. 2. omne. Et hanc sententiam tenent omnes antiqui theologi videlicet alexander thomas bonaventura et ricardus Licet quidam non theologi a sensu communi ecclesie recedentes contrarium teneant in deuoti reuera domine nostre: cuius deuoti per hoc apparere nituntur. Quorum uona opinio et fantastica sit penitus a fidelibus cancelata. **¶** Dec ille.

Non deuoti.

¶ Idem tenet dominus iohannes ricardi ep̄s draconensis ordinis minorum in compendio sue theologie li. 4. sic dicens. Prima sanctificatio virginis marie fuit in utero matris que habuit tres effectus videlicet culpe originalis iam contracte expiationem: et gratie infusionem et fomitis tantam restrictionem ut non posset in aliquod peccatum actuale deici. Et propter hoc celebratur festum natiuitatis eius non autem conceptionis: nisi ratione sanctificationis in aliquibus partibus. **¶** Dec ille.

Iohannes ricardi.

¶ Idem tenet dominus beltrandus de turre cardinalis ordinis minorum in sermone natiuitatis beate virginitatis sic dicens triplex fuit conceptio virginis. Prima fuit in seminum coniunctione. Et hec nec culpam nec gratiam habuit. Secunda fuit in ipsius anime in corpore organizato infusione: et hec fuit cum originali culpe contritione. Tertia fuit in infusione gratie per ipsius sanctificationem et per originalis emundationem. Prima et secunda conceptio non debent celebrari. Tertia vero quia sancta fuit celebrari potest. **¶** Dec ille.

Beltrandus cardinalis

¶ Idem tenet magister egidius zamorensis hispanus ordinis minorum in summa. ua. ca. de maria: sic dicens. Beata virgo maria fuit

Magister egidius zamorensis:

in originali peccato concepta sed postea fuit ab eodem per gratiam sanctificationis ante natiuitatem mundata. Et hec est sententia sanctorum et doctorum communior atque securior. **¶** Dec ille.

¶ Additio. **¶** Et non quod istud testimonium est positum. hic in summa uerba autem eius formalia sunt hec. Ad maria igitur licet ab eterno non fuerit preordinata in fine dei et a patriarchis preuisa et prophetis predicata quod tamen per carnalem propagationem a carnalibus parentibus descendit: non illam dico saluo meliori iudicio conceptam cum peccato originali. Et per ea diffuse hoc probat formaliter capiendo uerba bona uetus super allegata. videlicet utre modus est communior. Securius et rationalior etc. Sed aduerte quod ubi ego legi uel in quod contractu scriptum minorum in quo ut credo sunt huius doctoris originalia est abstrusus. li. cum et est super scriptum sine ut luce clarius cuiusque est obliuissimum uisum habenti patet. Quod et si non uideretur oculis patet tamen esse uerum: quod in omnibus sequentibus probat cum bonaventura ut dixi hanc esse securiorem doctrinam. itaque si posuissis sine ut nunc modo iacet: magis uideatur arguere suam conclusionem quam eam probare. Immo oppositum conclusionis probaret. quod nec amens faceret. Item patet quod precedentia non consonant sequentibus sibi sine esset scribendum. quod illa dictio aduersatiua tamen: aduersat quodammodo excellentiis precedentibus. uel quod esset ab eterno preordinata in fine dei a patriarchis preuisa a prophetis predicata. et tunc sequitur ad aduersatiua quod tamen a carnalibus etc. aduersat ei quodammodo esse ab eterno preordinata in fine dei et a carnalibus parentibus generata. etc. non autem aduersat sibi nunc esse ab eterno in fine dei preuisa et esse sine culpa conceptam. **¶** Rursus quod consequentia habet quod a carnalibus parentibus per propagationem carnalem descendit ergo eam dico sine culpa conceptam. nullus logicus ignorat. **¶** Oppositum. n. positum stat cum antecedente quod prima mala. Stat. n. si in uitate est carnalis generata quod cum culpa originali: imo istud positum includit in isto ante quod ignoras ille. credit satis sufficiens probare suam opinionem. si remouens li. cum poneret sine culpa non aduertens imo non aduertere uales precedentia nisi quod sequantur. **¶** Idem tenet magister iohannes de rupella ordinis minorum in sermone natiuitatis virginis sic dicens. Beata maria in sui conceptio habuit amaritudinem originalis corruptionis sed adhuc in utero matris eius existens dulcorata est per gratiam sanctificationis ut nasceretur in dulcedine sanctitatis. **¶** Dec ille.

¶ Idem tenet dominus beltrandus de turre cardinalis ordinis minorum in sermone natiuitatis beate virginitatis sic dicens triplex fuit conceptio virginis. Prima fuit in seminum coniunctione. Et hec nec culpam nec gratiam habuit. Secunda fuit in ipsius anime in corpore organizato infusione: et hec fuit cum originali culpe contritione. Tertia fuit in infusione gratie per ipsius sanctificationem et per originalis emundationem. Prima et secunda conceptio non debent celebrari. Tertia vero quia sancta fuit celebrari potest. **¶** Dec ille.

Magister iohannes de rupella:

Andr̄ rober/
centio.

¶ Idē tenet magister robertus contio doctor parisiē. ordinis minorū in. 3. len. di. 3. q. 9. sic dicens. *Beata virgo secundum mentē scōz doctorū contraxit in sui cōceptione originale peccatū s; postea fuit per scificationem ab eodē mundata. Nec ille.*

Lucas.

¶ Idē tenet beatus lucas ordinis minorū qui padue sepult⁹ claruit multis miraculis in sermōe de baptismo xp̄i z in sermone de natiuitate virginis sic dicens. *Quia beatā vgo fuit in utero matris per scificationē ab originali peccato mundata ideo natiuitas ipsius fuit tota gratiola z per consequens solemiter est celebranda. Nec ille.*

Jacobus de
casa.

¶ Idē tenet magister iacobus de casa ordinis minorū in suo libello de conceptu virginali sic dicens *Beata virgo fuit i originali peccato concepta: sed postea copiosius ceteris fuit in utero sanctificata. Nec ille.*

Corrardus.

¶ Idē tenet magister corrardus de saxoniam in libro denotissimo super saluatione angelica sic dicens. *xp̄i ei nō fuit in peccato cōceptus nec natus. beata autē virgo fuit quidem in peccato originali cōcepta: sed sine peccato nata: quod est cōtra illos q̄ eā nō solū sine peccato natam sed etiā sine peccato conceptā fuisse asserunt: cuius contrarium dicit bernardus. Nec ille.*

Bartholo/
meus.

¶ Idē tenet magister bartholomeus de pisces eiusdē ordinis minorū in sermone. facta sunt encena sic dicens. *Beata virgo maria fuit in utero matris scificata: per quā fuit peccatū ab ea remotum z fomes ligatus z data fuit ei facultas euitādū tā peccatum veniale quā mortale vt dicit alexander. Nec ille.*

Thomas de
ales.

¶ Idē tenet magister thomas de ales doctor parisiē. ordinis minorū in libro de vita beatē virginis. c. 12. sic dicens. *Beata vir. maria in peccato originali cōcepta fuit vt dicit augustinus in. x. super genesis: s; ante natiuitatē per sanctificationem mundata fuit. vt dicit anselmus z bernardus. Nec ille.*

Ubertinus.

¶ Idē tenet magister ubertinus de casali ordinis minorū in p̄ma p̄teli. quē appellauit arborē crucifigi sic dicē. *z in autentica nō inueniat hystoria non tamen dubitat ecclesia virginē mariā post animationem in utero matris a peccato fuisse scificatam: z ante fuisse sc̄am q̄ natā vt dicit bernardus*

¶ Additio. ¶ Sequitur imediate. In hac autē scificatione datū fuit sibi tantū gr̄e mun⁹ ad vincēduz ex oī parte peccatū vt nulluz nec mortale nec veniale peccatū in perpetuu commiserit. Sed solū omnū virtutū gr̄a ex tūc plenissime abūdauit. Scificata autē fuit per sp̄m sanctuz in m̄ris utero q̄ cito decuit z potuit fieri. z quātum decuit honori filij Luz ip̄a virgo electā genitrix ei vniatur sicut membrum principalissimum capiti: z sicut redēpta suo redemptori. Unde oportet firmiter tenere q̄ quicquid honoris decuit fieri m̄ri factū est sibi in hac sanctificatione in dispositione ad sc̄az scificationē Ita tñ q̄ nihil attribuat v̄gini sub titulo honoris falsi q̄ deroget gratie capitis christi iesu. z propter quod excludatur a beneficio redēptionis. Et infra eodem. ca. Nec est illa benedicta archa noe de lignis leuigatis z imputribilibus fabricata ab illo vero noe iesu: qui solus inuentus est iustus atq; perfectus in generatione humana. Et infra. loquens de m̄rimonio virginis z q̄ debuit christus nasci d̄ virgine: tertio inquit fuit cōueniens dignitati humanitatis christi in quā solum peccatum habere non debuit: per quam peccatum mundi tollere venit. Quod fieri non posset si non ex in corruptione nasceretur. Propter q̄ et congruum fuit q̄ sicut resurrectio gloriosa non fuit in humana carne: donec caro fuit glorificata. sic etiā de humana carne non fuit fomes peccati nec concupiscentia era dicata donec christus venit in carne. et iō solum in secunda sanctificatione per superuencionem spiritū sancti creditur virgo mundata vt eiusdem mundicie z similitudinis licet impari gradu fuerit caro christi z virginis in ip̄ius verbi dei conceptu.

¶ Idem tenet magister nicholaus de lyra doctor parisiensis ordinis minorū super lucham exponēs illud. Spiritū sc̄us superueniet in te sic dicens. *Bene dixit superueniet in te. qz pri⁹ venerat i ip̄az ad huc in utero matris existētē eam a peccato originali purgādo vt comunitur dicitur: sed in cōceptōe filij dei superuenit spiritus sanctus idest iterum venit ad cōterendum ei gratie plenitudinem. Nec ille.*

Nicholaus
de lyra.

¶ Additio. **¶** Idē clarius et expressi⁹ ponit. i. ad the. 4. ubi postquā posuit vna opinionē de his q̄ repiendi sūt viui cū xps venerit i iudiciū dicit. **S**z ista expoio primo dicit i hoc qd dicit aliquos sine morte trāferendos ad immortalitatem. **D**ēs ei ab adā descendentes preter xpm incurrerūt pctūz originale. in cui⁹ pena est data mors etc. **E**cce clarū testimoniū **S**z aduerte qd iste doctor in isto passu ē corruptus: in libris d̄ ipressione omnib⁹ preter primā ipressiōē sicut patet in tuenti oēs libros manu inscriptos. de quib⁹ ego iam vidi octo libros sic vniformiter habētes. **I**mpressores autē addiderunt temerarie et false. preter xps et m̄em eius: quod bene nota. **¶** Idē tenet magister iacob⁹ pictaviēsis ordinis minorū in sermōe anūtiatiōis sic dicens. **S**ine dubio beata maria vir. ve culpe originalis habuit: sed postea statim per gratiaz purgata fuit. **N**ec ille. **E**t in sermone natiuitatis eius. **L**icet inquit maria inter spinae vicioz fuerit concepta fuit tamen a peccati macula in vtero matris depurata. **N**ec ille. **¶** Idē videtur tenere iohannes scotus doctor subtilis apellatus in tertio sen di. 3 q. 1. ubi querit vtrum beata virgo fuerit concepta in pctō originali: et deductis argumētis pro vtraqz parte tadē in corpore q̄stionis sic dicit. **A**d q̄stionē dicēdū qd de⁹ potuit facere vt brā vgo nūq̄ fuerit i pctō originali: potuit et fecisse ut ipa tñ i vno istāri fuisset i pctō / potuit et facere qd p̄ tps aliqd esset i pctō et i vltimo istāri illi t̄poris purgaret. **E**t declarata suo modo possibilitate istoz triū subiūgit. **Q**d autē horū triū que ostensa sunt esse possibilis / sit factū circa mariā / deus uouit. **S**i aut auctoritati scripture nō repugnat: videtur probabile: quod excelētius est attribuere marie. **N**ec ille. **C**um igit primū horum repugnet scripture et auctoritatibus sanctorū igitur primū non est virgini attribuendū secundū scotum sed secundū vel tertū. **¶** Idē tenet frater iacob⁹ deuotissim⁹ ordinis mioz vtriūqz iur. doctor q̄ i vna lauda ad brāz vgiēz vlgariter dicit. **P**u che femina pu che femina sancta maria beata **P**u che femina dico: ognuni nasce inimico **P**er la scriptura speco: nati ei sancta che nata

Jacobus.

Scotus:

Jacobus.

Stando nel ventre chiusa: poi lanima te fu infusa
Potentia virtuosa si cha sanctificata:
La diuina vnctione si te sanctificone:
Dogni contagione romagnisti illibata:
Lo original peccato che adam ha seminato
Dognum cum quello et nato
Eu nei da quel mandata. **N**ec ille.
¶ Idē et magister iohānes genesi⁹ de parma i suo rosario. c. 5. **B**enefius.
¶ Idē tenet iohānes de erphodia eiusdē ordinis minorū in su ma sua. ca. de conceptione et ca. de peccato originali. **J**oannes.
¶ Idē tenet magister nicholaus de hauque villa in sermone assumptionis beate marie virginis et natiuitatis. **N**icholaus.
¶ Idē tenet magister franciscus de ast eiusdē ordinis minorū in sermone tertie dominice post trinitatē. **F**ranciscus de ast.
¶ Idē tenet magister buidus ordinis minorū in sermone ce ne domini que fuit in die annuntiationis illo anno. **B**uidus.
¶ Idē tenet magister geraldus de odonis in libro d̄ figuris in capitulo de stella. **G**eraldus
¶ Idē tenet magi ioh. gallicus eiusdē ordinis minorum in sermone natiuitatis et annuntiationis beate virginis. **J**oannes
¶ Idē tenet magister lādulph⁹ ordinis minorū in postilla super euangelia totius anni super illud luce primo exurgēs maria et super illud mathei primo. inuenta est in vtero habens. **L**ādulphus
¶ Idē tenet magi philippus de mōte callerio ordinis mioz in postilla super euangelia totius anni super illud luce primo **P**hilippus.
¶ Que gratia plena. **E**t spūs sctūs superueniet in te. **A**rnaldus
¶ Idē tenet magister arnaldus ep̄s salernitanus in li. distinctionum suarum et in. ca. de archa. **A**rnaldus
¶ Capitulū .23. in quo ponuntur dicta. xv. doctorum in theologia peritissimorum sacri ordinis heremitarum. **O**rdo heremitarum.
¶ Est atur et hac vitatē clarissimi doctores sacri ordinis heremitarū sci aug. **E**gidius romanus.
¶ In primis ofis egidi⁹ d̄ roma ep̄s bireceñ. in. 6. quoli. sic dices. **B**tā **E**gidius romanus.
¶ vgo maria fuit p̄cepta i pctō originali. **¶** **¶** aug. in li. de bap. parun. qd solus xps peccatum originale nō cōtraxit qz nō ex carnali libidine nec ex amplexu ma.

ritali eius caro cōcepta fuit. Unde concludit q̄ solus xp̄s fu
it sine pctō z q̄ nulluz eius mēbrū fuit sine pctō. Dicit ergo
beatā virginē non fuisse conceptā in peccato originali: est cō
tradidit sacre scripture z dictis sanctorū. z est dicere q̄ non
fuerit cōcepta ex libidine nec ex cōcubitu parentū: quia oēs
sic cōcepti contrahunt originale peccatū. Est etiaz dicere q̄
ip̄a nō fuerit mēbrū christi: cum aug. asserat nullū mēbrū
christi fuisse sine peccato. Et ideo dicendum est q̄ beata vir
go fuit concepta in peccato originali z q̄ in eo stetit per ali
quod tempus breue z quasi imperceptibile z postea fuit per
gratiam sanctificata. Lōmendemus itaqz beatam virginē
sed nō sic q̄ negemus ipsam esse mēbrū xp̄i. Nō enim dero
gat dignitati eius q̄ fuerit ī peccato originali cōcepta ymmo
ad magnum z singulare excellētie eius priuilegiū pertinet q̄
ipsa sola fuit que prolē sine peccato cōcepit. Qd̄ si z ipsa sine
pctō concepta fuisset: hoc priuilegiū non sibi soli conueniret
sed z beate anime matri eius. Nec ille.

Ad dignita
tē v̄ginis pri
ncep̄ta
cū cōcepta
origi.

Gregori⁹ de
arimino.

Nō istas vn
deciz pbacio
nes.

¶ Adē tenet gregorius de arimino eiusdē ordinis doctor sub
tilissimus i. 3. setē di. 3. q. 2: sic dicens. Quia magis consonū ē
sacre scripture z dictis sc̄torū: dico beatā virginē fuisse cōceptā
in pctō originali. Primo qz sacra scriptura vbiqz de hac
materia loquitur sine oī exceptōe oēs naturali modo ex adā
descēdētes sub pctō originali cōcipi asserit. Ex quo seq̄tur q̄
aliquē excipere / secūdum oēs expositores scripture: sit sacre
scripture d̄dicere. Secūdo qz aug. dicit in libro de p̄fectiōe
iusticie q̄ oib⁹ hoib⁹ excepto xp̄o fuit necessaria remissio pec
catoz: z qui dicit oppositum ē prius scripture ubi apostolus
ait oēs in adā peccasse. Tertio quia dicit ambrosius super lu
cā q̄ solus xp̄s inter natos de femina fuit in cōceptiōe sc̄tus
Quarto qz dicit ambrosius super isaia q̄ ideo solus xp̄s fu
it sine pctō cōceptus: qz ex carnali cōmixtiōe nō fuit genera
t⁹. Nemo autē q̄ ex tali cōmixtiōe cōceptus ē expers fuit de
licti. Quinto qz dicit aug. in p̄ de nup. z cōcup. q̄ oēs hoies q̄
ex cōcubitu generātur trahūt originale peccatū z q̄ sol⁹ xp̄s
q̄ nō ex cōcubitu cōceptus ē: nō fuit caro pci. Sexto qz aug.

in quinto cōtra iuli. dicit q̄ sola xp̄i caro fuit sine peccato:
omnes autem alij preter ipsum habuerunt peccatū. Et quis
quis hec negat detestādus heretic⁹ inuenitur. Septimo qz
aug. expresse in. x. super genesim ad lram dicit beatā virginē
habuisse peccatū. Octavo qz aug. de fide ad petrum in duo
b⁹ locis dicit: q̄ oēs hoies qui p cōcubitu vel ex cōmixtiōe vi
ri z mulieris generātur cōtrahūt in sui cōceptione originale
pctm̄. Nono qz aug. in sexto d̄ iuli. ex v̄bis apli. 2. ad corinth.
5. pbat diffuse q̄ oēs p quib⁹ mortu⁹ est xp̄s habuerūt aliqui
in se ip̄is pctm̄: s̄ mortu⁹ est p beatā virginē: qz p oibus mortu
us est ergo habuit aliqui pctm̄. Decimo qz oēs qui redempti
sūt per xp̄m habuerūt aliqui pctm̄. Undecimo qz anselm⁹ di
cit ī libro cur deus homo: q̄ beata virgo in pctō originali cō
cepta est. Duodecimo qz magī sniarum dicit: q̄ sc̄dm snias
sc̄oz oportet credere beatā virginē fuisse a pctō mundatam
Nec ille.

¶ Adē tenet d̄sis bernardus clucri eiusdē ordinis doc. pa
riensis z ep̄us darcucēsis in. 6. quoli. q. penultima sic dices.
Beata virgo maria cōtraxit in sui cōceptione originale pec
catū. Sed ab eodē fuit post infusionē aie ante natiuitatez p
sāctificationē mūdara. Nec ille.

Bernardus

¶ Adē tenet magister ioannes cluoth de saxonā in. 3. sen.
di. 3. sic dices. Beata virgo sc̄dm auctoritates sc̄oz: fuit con
cepta in pctō originali: vnde dicit aug. super ps. Qd̄ maria
ex adam nata: mortua est ppter pctm̄. Creditur tamē q̄ ab
eodē ante natiuitatē ex vtero fuerit mūdara.

Magī ioan
nes de saxo
nia.

¶ Adē tenet magister ioānes stringarij eiusdē ordinis he
remitarū in. 3. sen. di. 3. sic dicens. Beata virgo non fuit san
ctificata ante infusionē aie: nec instanti infusiōis: qz tūc pec
catū originale fuit: sed fuit post aie infusionē ante natiuitatē
sc̄ificata per quā originale pctm̄ fuit ablatū z fomes peccati
ligatus. Nec ille.

Magī ioā
nes stringa
rij.

¶ Adē tenet magister ioānes theutonicus eiusdē ordinis
in sermōe natiuitatis beate virginis q̄ incipit. lauda z letare
fili a sp̄o: sic dices. Tenēdū est qd̄ beata virgo fuit in originali

Magī ioā
nes theutoni
cus.

Mag^r ior/
danis.

Aug^o de an
chona.

Agolinus
Berald^o
Mag^r Jo.

Mag^r hen
ricus.
Albertus d
padua.
Jacob^o.
Facinus.
Henricus de
huri.

Ordo car/
melitaz.
Guido.

peccato cōcepta z quod sub huiusmodi culpa stetit per aliq^d
tēpus licet credibile sit quod illud fuerit breue z quasi imp/
ceptibile. ¶ Idē tenet eiusdē ordinis magister iordanis theu
tonicus in. 2. sermōe de cōceptiōe virginis sic dicēs. Beata v
go p breuissimū tēpus scdm cōem opūionē doctoz fuit sub
peccato originali ideo intentio celebratiū festum conceptio
nis nō debet referri ad conceptionem seminis: qz illa fuit fe
da nec ad conceptionē hoīs quādo aīa eius fuit corpi infu
sa: qz tūc originale pctm cōtraxit secūdū sanctos doctozes: s3
debet referri ad cōceptionē grē q̄ fuit sibi ifusa post aiatiōez
¶ Idē tenet eiusdē ordinis magister aug. d ancona in postil
la lup lucā/ vbi probat per multas ratiōes q̄ beata virgo fu
it concepta in pctō originali.

¶ Idem etiā dicit sup epl̄as pauli in multis locis.

¶ Idē tenet mag^r vgoim^o de vrbe veteri in. 2. sen. di. 30. q. 3

¶ Idem tenet magister gerald^o de stemis doctor clarissimus
eiusdem ordinis in quocūq̄ quolibeto.

¶ Idem tenet magister ioānes gallicus eiusde3 ordinis i ser
mone annūtiationis.

¶ Idem tenet magister henricus de vrimaria eiusdem ordi
nis in sermone natiuitatis beate virginis.

¶ Idem tenet mag^r albert^o de padua in sermōe tertie ferie
poit dñicam de passione.

¶ Idem tenet iacobus de viterbio in quolibetis.

¶ Idem tenet magister facinus de ast. in. 3. sen. di. 3.

¶ Idem tenet magister henric^o de huri eiusdem ordinis he
renitariū i sermōe natiuitatis vir. Adulti etiā doctozes cla
rissimi eiusdē ordinis hanc nostraz veritatē testāt quos cau
sa breuitatis omitto.

¶ Capitulū. 26. in quo ponūtur dicta duoz doctoz clarissi
moz ordinis carmelitarum.

Nestat vt adducant testimonia clarissimoz do/
ctoz ordinis carmelitaz. In primis dñs guido
ep̄s maioricensis/ z postea ep̄s aluanēsis in. 3. q̄
ii. q. 13. sic dicit. Sequēdo rōnesz auctoritates

scōz doctoz z canonū: salua puritate virginis teneo q̄ bea
ta virgo fuit cōcepta in pctō originali. Et si aliter dicerē: ti
merē ne me aug. tāq̄ hereticū dicitādū diceret. ¶ Idē tenet
eiusdē ordinis carmelitaz clarissimus doctor mag^r paul^o de
perusio in. 3. sen. di. 3. sic dicēs. Btā vgo fuit in originali pctō
cōcepta. Tū primo qz fuit a pctō purgata z mūdāta vt dicit
ma gr sniaz. Scdo qz fuit p coitū viri z mulieris ex p̄cupiscē
tia generata: ex qua ples de necessitate p̄hit originale pctm
vt dicit aug. in li. de fide ad petrū. Tertio qz sol^o xps fuit i sui
cōceptiōe immunis ab originali pctō vt dicit bernard^o aug. z
hieronim^o. Quarto qz btā vgo traxit ab adā penā z meritū
pene sicut oēs alij excepto xpo vt dicit aug. sup ps. Quito qz
dicere beatā virginē sine pctō fuisse pceptā: ē ei^o honori dtra
here. vt dicit bernard^o. Sexto qz si āte xpi passionē mortua
fuisset: nō euolasset ad celū: ergo hēbat reatū alicui^o pcti z p
p̄ns habuit aliq^d pctm. Septimo qz mortua fuit z habuit d
bitū z necessitatē moriēdi: q̄ sūt pena pcti. Octauo qz oēs ho
mines excepto xpo peccauerūt. vel in se ipsis vel in adā: vt di
cit aug. de natura z grā. Nono qz dicit aug. in li. de nup. z cō
cu. z contra iulianū: qz si xps ex cōcubitu marie z iosepy gene
ratus fuisset habuisset originale peccatum. Sed beata vir
go fuit per cōcubitum concepta igitur zc. Decimo quia bea
ta virgo fuit redempta per passionē xpi: talis autē redēptio
p̄supponit pctm igitur zc. Undecimo qz beata virgo quādo
xps venit in mundū habuit reatum peccati. vt dicit leo papa
igitur zc. Duodecimo qz beata virgo in iniquitatibus cōcep
ta est z in peccatis cōcepit eā mater ei^o vt dicit anselmus.
¶ Cōceptio tñ virginis pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō
in ordine ad p̄ctionē originalis peccati z sic nō est celebrāda.
Et hoc mō intelligit bernard^o z glo. decreti. de pse di. 3. c. 1.
Alio mō pōt cōsiderari in ordine ad futurā sanctificationē
z xpi incarnationē: z sic pōt celebrari. Sicut medicina i quā
tū amara est odibilis z vituperabilis: sed in quātū est indu
ctua sanūtatē est diligilis z laudabilis. Et ecclesia nō vt lapi
dea sed vt cōsecrata z deo dicata veneratur. prelarus vt pec

Paulus de
perusio.

Distinctō

cator est vituperandus sed ut habens iurisdictionem et sup ca
thedram moysi sedens est honorandus. Nec ille.

Patet igitur gloriose princeps veritas prime conclusionis qua
ex dictis atqz sententijs ducentoz sexaginta doctoz illustrium
pbanda primo loco pmiseram. Ex auctoritatibus quippe ia
allegatis quas fere oēs in pprio fonte vidi pspicui est docto
res scōs et approbatos / pōtīfices sūmos / canonicas pitissi
mos / theologos / sc̄ares clarissimos / eruditissimos mona
chos: ac postremo omnū quattuor ordinū mendicantiū do
ctozes principales et excellētissimos: tenuisse atqz ipredicasse
beatā vginē in originali pctō fuisse cōceptā sed anteq̄ ex vte
ro nascere p sc̄ificatiōis gr̄am gl̄iose atqz excellētissime citū
sime fuisse mundatā.

Auctoritates sacre scripture cum glosis suis.

Auctorita
tes et gl̄iose.
Paulus

Augustinus

Ad ro. 5.

Ad ro. 5.

2. corin. 5.

Gala. 3.

Notest etiā idē elici ex multis auctoritatibus sa
cre scripture. **I**n primis apl̄s paulus ad Ro. 3. sic dicit. Nō enī est distinctio. oēs enī peccave
runt et egēt gloria dei iustificati gratis p gratiaz
ipsius per redemptionē que est in xp̄o iesu. Au
gustin⁹ in iponosticō Apl̄us dicēdo omnes. neminez excepit
sz totū declaravit gen⁹ hūanū. peccaverūt enī oēs cū ex vno
peccatore oēs nascūt pctōres. **I**tem ad Ro. 5. Per vnū ho
minē pctm̄ intravit in mūdū et p pctm̄ mors et ita in oēs hoies
mors ptrāsiit in q̄ oēs peccaverūt. Aug. de nā et gr̄a. Et an
tiquos et recentiores et nos et posteriores n̄ros sn̄ia ista cōple
ctitur. **I**tem ad Ro. 5. Sicut p vni⁹ hoīs delictū in oēs ho
mines in p̄demnationē: ita p vni⁹ iusticiā in oēs hoies in iu
stificationē. Aug. in encheridiō. Per hoc satis indicat nemi
nē ex adā natum nisi vinculo damnatiōis detentuz. Nec ille
Item secūde ad corinth. 5. Caritas xp̄i vrget nos existimā
tes hoc qm̄ si vnus p oibus mortuus est: ergo omnes mortui
sunt et pro omnibus mortuus est christus. Aug. contra iulia
num. Omnes enim in peccato spiritualiter mortui sunt pro
quibus mortuus est xp̄s. p solis enim peccatoribus xp̄s mor
tuus est. **I**tem ad gal. 3. **C**lōclūit scriptura oīa sub pctō vt

pmissio ex fide iesu xp̄i dare credētibz. Jeronimus. Null⁹
homo extitit sine pctō: sz clōclūit deus oēs hoies sub pctō: vt
oibus misereat / excepto eo solo qui pctm̄ nō fecit. **I**tem 1. **I**tem 2. **I**tem 3. **I**tem 4. **I**tem 5. **I**tem 6. **I**tem 7. **I**tem 8. **I**tem 9. **I**tem 10. **I**tem 11. **I**tem 12. **I**tem 13. **I**tem 14. **I**tem 15. **I**tem 16. **I**tem 17. **I**tem 18. **I**tem 19. **I**tem 20. **I**tem 21. **I**tem 22. **I**tem 23. **I**tem 24. **I**tem 25. **I**tem 26. **I**tem 27. **I**tem 28. **I**tem 29. **I**tem 30. **I**tem 31. **I**tem 32. **I**tem 33. **I**tem 34. **I**tem 35. **I**tem 36. **I**tem 37. **I**tem 38. **I**tem 39. **I**tem 40. **I**tem 41. **I**tem 42. **I**tem 43. **I**tem 44. **I**tem 45. **I**tem 46. **I**tem 47. **I**tem 48. **I**tem 49. **I**tem 50. **I**tem 51. **I**tem 52. **I**tem 53. **I**tem 54. **I**tem 55. **I**tem 56. **I**tem 57. **I**tem 58. **I**tem 59. **I**tem 60. **I**tem 61. **I**tem 62. **I**tem 63. **I**tem 64. **I**tem 65. **I**tem 66. **I**tem 67. **I**tem 68. **I**tem 69. **I**tem 70. **I**tem 71. **I**tem 72. **I**tem 73. **I**tem 74. **I**tem 75. **I**tem 76. **I**tem 77. **I**tem 78. **I**tem 79. **I**tem 80. **I**tem 81. **I**tem 82. **I**tem 83. **I**tem 84. **I**tem 85. **I**tem 86. **I**tem 87. **I**tem 88. **I**tem 89. **I**tem 90. **I**tem 91. **I**tem 92. **I**tem 93. **I**tem 94. **I**tem 95. **I**tem 96. **I**tem 97. **I**tem 98. **I**tem 99. **I**tem 100. **I**tem 101. **I**tem 102. **I**tem 103. **I**tem 104. **I**tem 105. **I**tem 106. **I**tem 107. **I**tem 108. **I**tem 109. **I**tem 110. **I**tem 111. **I**tem 112. **I**tem 113. **I**tem 114. **I**tem 115. **I**tem 116. **I**tem 117. **I**tem 118. **I**tem 119. **I**tem 120. **I**tem 121. **I**tem 122. **I**tem 123. **I**tem 124. **I**tem 125. **I**tem 126. **I**tem 127. **I**tem 128. **I**tem 129. **I**tem 130. **I**tem 131. **I**tem 132. **I**tem 133. **I**tem 134. **I**tem 135. **I**tem 136. **I**tem 137. **I**tem 138. **I**tem 139. **I**tem 140. **I**tem 141. **I**tem 142. **I**tem 143. **I**tem 144. **I**tem 145. **I**tem 146. **I**tem 147. **I**tem 148. **I**tem 149. **I**tem 150. **I**tem 151. **I**tem 152. **I**tem 153. **I**tem 154. **I**tem 155. **I**tem 156. **I**tem 157. **I**tem 158. **I**tem 159. **I**tem 160. **I**tem 161. **I**tem 162. **I**tem 163. **I**tem 164. **I**tem 165. **I**tem 166. **I**tem 167. **I**tem 168. **I**tem 169. **I**tem 170. **I**tem 171. **I**tem 172. **I**tem 173. **I**tem 174. **I**tem 175. **I**tem 176. **I**tem 177. **I**tem 178. **I**tem 179. **I**tem 180. **I**tem 181. **I**tem 182. **I**tem 183. **I**tem 184. **I**tem 185. **I**tem 186. **I**tem 187. **I**tem 188. **I**tem 189. **I**tem 190. **I**tem 191. **I**tem 192. **I**tem 193. **I**tem 194. **I**tem 195. **I**tem 196. **I**tem 197. **I**tem 198. **I**tem 199. **I**tem 200. **I**tem 201. **I**tem 202. **I**tem 203. **I**tem 204. **I**tem 205. **I**tem 206. **I**tem 207. **I**tem 208. **I**tem 209. **I**tem 210. **I**tem 211. **I**tem 212. **I**tem 213. **I**tem 214. **I**tem 215. **I**tem 216. **I**tem 217. **I**tem 218. **I**tem 219. **I**tem 220. **I**tem 221. **I**tem 222. **I**tem 223. **I**tem 224. **I**tem 225. **I**tem 226. **I**tem 227. **I**tem 228. **I**tem 229. **I**tem 230. **I**tem 231. **I**tem 232. **I**tem 233. **I**tem 234. **I**tem 235. **I**tem 236. **I**tem 237. **I**tem 238. **I**tem 239. **I**tem 240. **I**tem 241. **I**tem 242. **I**tem 243. **I**tem 244. **I**tem 245. **I**tem 246. **I**tem 247. **I**tem 248. **I**tem 249. **I**tem 250. **I**tem 251. **I**tem 252. **I**tem 253. **I**tem 254. **I**tem 255. **I**tem 256. **I**tem 257. **I**tem 258. **I**tem 259. **I**tem 260. **I**tem 261. **I**tem 262. **I**tem 263. **I**tem 264. **I**tem 265. **I**tem 266. **I**tem 267. **I**tem 268. **I**tem 269. **I**tem 270. **I**tem 271. **I**tem 272. **I**tem 273. **I**tem 274. **I**tem 275. **I**tem 276. **I**tem 277. **I**tem 278. **I**tem 279. **I**tem 280. **I**tem 281. **I**tem 282. **I**tem 283. **I**tem 284. **I**tem 285. **I**tem 286. **I**tem 287. **I**tem 288. **I**tem 289. **I**tem 290. **I**tem 291. **I**tem 292. **I**tem 293. **I**tem 294. **I**tem 295. **I**tem 296. **I**tem 297. **I**tem 298. **I**tem 299. **I**tem 300. **I**tem 301. **I**tem 302. **I**tem 303. **I**tem 304. **I**tem 305. **I**tem 306. **I**tem 307. **I**tem 308. **I**tem 309. **I**tem 310. **I**tem 311. **I**tem 312. **I**tem 313. **I**tem 314. **I**tem 315. **I**tem 316. **I**tem 317. **I**tem 318. **I**tem 319. **I**tem 320. **I**tem 321. **I**tem 322. **I**tem 323. **I**tem 324. **I**tem 325. **I**tem 326. **I**tem 327. **I**tem 328. **I**tem 329. **I**tem 330. **I**tem 331. **I**tem 332. **I**tem 333. **I**tem 334. **I**tem 335. **I**tem 336. **I**tem 337. **I**tem 338. **I**tem 339. **I**tem 340. **I**tem 341. **I**tem 342. **I**tem 343. **I**tem 344. **I**tem 345. **I**tem 346. **I**tem 347. **I**tem 348. **I**tem 349. **I**tem 350. **I**tem 351. **I**tem 352. **I**tem 353. **I**tem 354. **I**tem 355. **I**tem 356. **I**tem 357. **I**tem 358. **I**tem 359. **I**tem 360. **I**tem 361. **I**tem 362. **I**tem 363. **I**tem 364. **I**tem 365. **I**tem 366. **I**tem 367. **I**tem 368. **I**tem 369. **I**tem 370. **I**tem 371. **I**tem 372. **I**tem 373. **I**tem 374. **I**tem 375. **I**tem 376. **I**tem 377. **I**tem 378. **I**tem 379. **I**tem 380. **I**tem 381. **I**tem 382. **I**tem 383. **I**tem 384. **I**tem 385. **I**tem 386. **I**tem 387. **I**tem 388. **I**tem 389. **I**tem 390. **I**tem 391. **I**tem 392. **I**tem 393. **I**tem 394. **I**tem 395. **I**tem 396. **I**tem 397. **I**tem 398. **I**tem 399. **I**tem 400. **I**tem 401. **I**tem 402. **I**tem 403. **I**tem 404. **I**tem 405. **I**tem 406. **I**tem 407. **I**tem 408. **I**tem 409. **I**tem 410. **I**tem 411. **I**tem 412. **I**tem 413. **I**tem 414. **I**tem 415. **I**tem 416. **I**tem 417. **I**tem 418. **I**tem 419. **I**tem 420. **I**tem 421. **I**tem 422. **I**tem 423. **I**tem 424. **I**tem 425. **I**tem 426. **I**tem 427. **I**tem 428. **I**tem 429. **I**tem 430. **I**tem 431. **I**tem 432. **I**tem 433. **I**tem 434. **I**tem 435. **I**tem 436. **I**tem 437. **I**tem 438. **I**tem 439. **I**tem 440. **I**tem 441. **I**tem 442. **I**tem 443. **I**tem 444. **I**tem 445. **I**tem 446. **I**tem 447. **I**tem 448. **I**tem 449. **I**tem 450. **I**tem 451. **I**tem 452. **I**tem 453. **I**tem 454. **I**tem 455. **I**tem 456. **I**tem 457. **I**tem 458. **I**tem 459. **I**tem 460. **I**tem 461. **I**tem 462. **I**tem 463. **I**tem 464. **I**tem 465. **I**tem 466. **I**tem 467. **I**tem 468. **I**tem 469. **I**tem 470. **I**tem 471. **I**tem 472. **I**tem 473. **I**tem 474. **I**tem 475. **I**tem 476. **I**tem 477. **I**tem 478. **I**tem 479. **I**tem 480. **I**tem 481. **I**tem 482. **I**tem 483. **I**tem 484. **I**tem 485. **I**tem 486. **I**tem 487. **I**tem 488. **I**tem 489. **I**tem 490. **I**tem 491. **I**tem 492. **I**tem 493. **I**tem 494. **I**tem 495. **I**tem 496. **I**tem 497. **I**tem 498. **I**tem 499. **I**tem 500. **I**tem 501. **I**tem 502. **I**tem 503. **I**tem 504. **I**tem 505. **I**tem 506. **I**tem 507. **I**tem 508. **I**tem 509. **I**tem 510. **I**tem 511. **I**tem 512. **I**tem 513. **I**tem 514. **I**tem 515. **I**tem 516. **I**tem 517. **I**tem 518. **I**tem 519. **I**tem 520. **I**tem 521. **I**tem 522. **I**tem 523. **I**tem 524. **I**tem 525. **I**tem 526. **I**tem 527. **I**tem 528. **I**tem 529. **I**tem 530. **I**tem 531. **I**tem 532. **I**tem 533. **I**tem 534. **I**tem 535. **I**tem 536. **I**tem 537. **I**tem 538. **I**tem 539. **I**tem 540. **I**tem 541. **I**tem 542. **I**tem 543. **I**tem 544. **I**tem 545. **I**tem 546. **I**tem 547. **I**tem 548. **I**tem 549. **I**tem 550. **I**tem 551. **I**tem 552. **I**tem 553. **I**tem 554. **I**tem 555. **I**tem 556. **I**tem 557. **I**tem 558. **I**tem 559. **I**tem 560. **I**tem 561. **I**tem 562. **I**tem 563. **I**tem 564. **I**tem 565. **I**tem 566. **I**tem 567. **I**tem 568. **I**tem 569. **I**tem 570. **I**tem 571. **I**tem 572. **I**tem 573. **I**tem 574. **I**tem 575. **I**tem 576. **I**tem 577. **I**tem 578. **I**tem 579. **I**tem 580. **I**tem 581. **I**tem 582. **I**tem 583. **I**tem 584. **I**tem 585. **I**tem 586. **I**tem 587. **I**tem 588. **I**tem 589. **I**tem 590. **I**tem 591. **I**tem 592. **I**tem 593. **I**tem 594. **I**tem 595. **I**tem 596. **I**tem 597. **I**tem 598. **I**tem 599. **I**tem 600. **I**tem 601. **I**tem 602. **I**tem 603. **I**tem 604. **I**tem 605. **I**tem 606. **I**tem 607. **I**tem 608. **I**tem 609. **I**tem 610. **I**tem 611. **I**tem 612. **I**tem 613. **I**tem 614. **I**tem 615. **I**tem 616. **I**tem 617. **I**tem 618. **I**tem 619. **I**tem 620. **I**tem 621. **I**tem 622. **I**tem 623. **I**tem 624. **I**tem 625. **I**tem 626. **I**tem 627. **I**tem 628. **I**tem 629. **I**tem 630. **I**tem 631. **I**tem 632. **I**tem 633. **I**tem 634. **I**tem 635. **I**tem 636. **I**tem 637. **I**tem 638. **I**tem 639. **I**tem 640. **I**tem 641. **I**tem 642. **I**tem 643. **I**tem 644. **I**tem 645. **I**tem 646. **I**tem 647. **I**tem 648. **I**tem 649. **I**tem 650. **I**tem 651. **I**tem 652. **I**tem 653. **I**tem 654. **I**tem 655. **I**tem 656. **I**tem 657. **I**tem 658. **I**tem 659. **I**tem 660. **I**tem 661. **I**tem 662. **I**tem 663. **I**tem 664. **I**tem 665. **I**tem 666. **I**tem 667. **I**tem 668. **I**tem 669. **I**tem 670. **I**tem 671. **I**tem 672. **I**tem 673. **I**tem 674. **I**tem 675. **I**tem 676. **I**tem 677. **I**tem 678. **I**tem 679. **I**tem 680. **I**tem 681. **I**tem 682. **I**tem 683. **I**tem 684. **I**tem 685. **I**tem 686. **I**tem 687. **I**tem 688. **I**tem 689. **I**tem 690. **I**tem 691. **I**tem 692. **I**tem 693. **I**tem 694. **I**tem 695. **I**tem 696. **I**tem 697. **I**tem 698. **I**tem 699. **I**tem 700. **I**tem 701. **I**tem 702. **I**tem 703. **I**tem 704. **I**tem 705. **I**tem 706. **I**tem 707. **I**tem 708. **I**tem 709. **I**tem 710. **I**tem 711. **I**tem 712. **I**tem 713. **I**tem 714. **I**tem 715. **I**tem 716. **I**tem 717. **I**tem 718. **I**tem 719. **I**tem 720. **I**tem 721. **I**tem 722. **I**tem 723. **I**tem 724. **I**tem 725. **I**tem 726. **I**tem 727. **I**tem 728. **I**tem 729. **I**tem 730. **I**tem 731. **I**tem 732. **I**tem 733. **I**tem 734. **I**tem 735. **I**tem 736. **I**tem 737. **I**tem 738. **I**tem 739. **I**tem 740. **I**tem 741. **I**tem 742. **I**tem 743. **I**tem 744. **I**tem 745. **I**tem 746. **I**tem 747. **I**tem 748. **I**tem 749. **I**tem 750. **I**tem 751. **I**tem 752. **I**tem 753. **I**tem 754. **I**tem 755. **I**tem 756. **I**tem 757. **I**tem 758. **I**tem 759. **I**tem 760. **I**tem 761. **I**tem 762. **I**tem 763. **I**tem 764. **I**tem 765. **I**tem 766. **I**tem 767. **I**tem 768. **I**tem 769. **I**tem 770. **I**tem 771. **I**tem 772. **I**tem 773. **I**tem 774. **I**tem 775. **I**tem 776. **I**tem 777. **I**tem 778. **I**tem 779. **I**tem 780. **I**tem 781. **I**tem 782. **I**tem 783. **I**tem 784. **I**tem 785. **I**tem 786. **I**tem 787. **I**tem 788. **I**tem 789. **I**tem 790. **I**tem 791. **I**tem 792. **I**tem 793. **I**tem 794. **I**tem 795. **I**tem 796. **I**tem 797. **I**tem 798. **I**tem 799. **I**tem 800. **I**tem 801. **I**tem 802. **I**tem 803. **I**tem 804. **I**tem 805. **I**tem 806. **I**tem 807. **I**tem 808. **I**tem 809. **I**tem 810. **I**tem 811. **I**tem 812. **I**tem 813. **I**tem 814. **I**tem 815. **I**tem 816. **I**tem 817. **I**tem 818. **I**tem 819. **I**tem 820. **I**tem 821. **I**tem 822. **I**tem 823. **I**tem 824. **I**tem 825. **I**tem 826. **I**tem 827. **I**tem 828. **I**tem 829. **I**tem 830. **I**tem 831. **I**tem 832. **I**tem 833. **I**tem 834. **I**tem 835. **I**tem 836. **I**tem 837. **I**tem 838. **I**tem 839. **I**tem 840. **I**tem 841. **I**tem 842. **I**tem 843. **I**tem 844. **I**tem 845. **I**tem 846. **I**tem 847. **I**tem 848. **I**tem 849. **I**tem 850. **I**tem 851. **I**tem 852. **I**tem 853. **I**tem 854. **I**tem 855. **I**tem 856. **I**tem 857. **I**tem 858. **I**tem 859. **I**tem 860. **I**tem 861. **I**tem 862. **I**tem 863. **I**tem 864. **I**tem 865. **I**tem 866. **I**tem 867. **I**tem 868. **I**tem 869. **I**tem 870. **I**tem 871. **I**tem 872. **I**tem 873. **I**tem 874. **I**tem 875. **I**tem 876. **I**tem 877. **I**tem 878. **I**tem 879. **I**tem 880. **I**tem 881. **I**tem 882. **I**tem 883. **I**tem 884. **I**tem 885. **I**tem 886. **I**tem 887. **I**tem 888. **I**tem 889. **I**tem 890. **I**tem 891. **I**tem 892. **I**tem 893. **I**tem 894. **I**tem 895. **I**tem 896. **I**tem 897. **I**tem 898. **I**tem 899. **I**tem 900. **I**tem 901. **I**tem 902. **I**tem 903. **I**tem 904. **I**tem 905. **I**tem 906. **I**tem 907. **I**tem 908. **I**tem 909. **I**tem 910. **I**tem 911. **I**tem 912. **I**tem 913. **I**tem 914. **I**tem 915. **I**tem 916. **I**tem 917. **I**tem 918. **I**tem 919. **I**tem 920. **I**tem 921. **I**tem 922. **I**tem 923. **I**tem 924. **I**tem 925. **I**tem 926. **I**tem 927. **I**tem 928

fecit mihi magna dicit gl. ordinaria. Magna: quia in me carne assumpsit et me a peccatis mundavit et dona spiritus sancti mihi contulit. **C**apitulum. 27. 1. quod ponit prima ratio supra ex parte redemptionis: quod probatur quod beata virgo fuit concepta in originali peccato et continet. 85 auctoritates: et. r. rationes partiales.

Dicit igitur tot illustrium doctorum clarissimas testimonios gloriose princeps: superest ut rationes efficacissimas in medium adducamus: quod beatissima virginem in originali peccato fuisse conceptam secundum fidei veritatem clare apteque demonstrant. **P**rima ergo ratio talis est.

Deus homines qui per christum redempti sunt habuerunt in se ipsis aliquid peccatum: siue fuerunt sub aliquo reatu vel servitute peccati. Sed beata virgo gloriosa fuit per christum redempta: ergo beata virgo fuit aliquando sub peccato. Consequentia patet et minor probatur. Primo quia apostolus dicit prime ad thimoth. 2. Unus est mediator dei et hominum christus iesus qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus. Tunc quia ecclesia cantat. Iesu redemptor omnium. Tunc quia ipsa virgo in cantico appellatur eius saluatorum dicens. Et exultavit spiritus meus in deo salutari meo. Et beatus augustinus in sermone assumptionis. Nec inquit virgo mirabiliter inextimabili modo suum et omnium peperit redemptorem. Et beatus leo papa in sermone natiuitatis. Beata inquit virgo maria unum emanuel gignere meruit quod eam et totum genus humanum redimere venit. Nec ille. Et beatus bernardus in sermone aduersus. Beata inquit virgo maria non de ardore libidinis christum concepit nec originali peccato sicut alie matres faciunt ipsum deturpauit: sed intacta et incorrupta immunem ab omni peccato omnium et suum edidit redemptorem. Et sanctus thomas in in. 12. et in. 3. parte dicit: quod dicere beatam virginem vel aliquem alium hominem non fuisse christi passionem redemptum: non est secundum fidem catholicam. sed est heresis pelagiana. Et alexander in. 3. parte summe dicit. quod secundum fidem catholicam non est dicendum quod beata virgo maria non fuerit christi sanguine redempta. Et dominus bonauentura dicit in. 3. sen. di. 3. quod dicere beatam virginem non fuisse christi morte redemptam est impium et nepharium. Et augustinus in. 3. contra iulium. Quisquis inquit christum non omnium hominum redemptorem et liberatorem asserit: pelagianus et celestianus existit. Ergo qui

Applus

Aug^o.

Leo

Bernardus

Thomas

Alexander

Bonauentura.

Aug^o.

dicit christum non esse redemptorem beate virginis pellegianus existit. Item augustinus et ponitur in glo. 1. ad thimoth. 2. Christus inquit dedit semetipsum redemptionem pro omnibus hominibus neminem excipiendo. Nec ille. Maior vero probatur: quia ad eph. 1. dicit apostolus de christo. quod in illo habemus redemptionem per sanguinem eius in remissionem peccatorum: Ubi dicit glo. ambrosii. In christo quippe habemus redemptionem: quia sub peccato venundati: a captiuitate diaboli sumus liberati per sanguinem eius qui nostre redemptionis est precium in remissionem peccatorum. Nec ille. Item glo. ambrosii ad gal. 4. Misit inquit deus filium suum factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret. id est a perditione et a peccato liberaret. Item augustinus super ps. 33. Christus inquit dicit redemisse animas seruum suorum: quia per ipsum facta est remissio peccatorum. Nec ille. Item augustinus de perfectione iusticie. Si inquit potuisset homo sine peccato esse non mitteret deus filium suum sine peccato ut reduceret homines a peccatis. Sicut ergo non est opus sanis medicus sed male habentibus: ita non est opus liberis redemptor sed seruis. Nec ille. Item idem in. 13. de trinitate. Habemus inquit redemptionem in christo propter remissionem peccatorum: in qua tanquam precium. sanguis eius datus est: ut a nexibus quibus captiui tenebamur saluaremur. Item beatus gregorius in. 13. moralium ca. 21. Dei inquit filius ut nos de captiuitate redimeret: inter nos in carnatus apparuit: et sua nos passione a perpetua morte liberauit. Item idem in. 18. ca. 32. Nullus inquit angelorum redemptor humani generis mittendus fuit: sed per semetipsum dei sapientia venit et totum humanum genus a culpa redemit. Item magister in. 3. sen. di. 19. et omnes fere doctores in eodem loco scribentes dicunt redemptionem factam per christum presupponere in redemptis seruitutem peccati et reatum pene. Unde dicunt quod christus in tantum nos redemit in quantum de parte diaboli nos eripuit: et a reatu peccati. et pene cui omnes obligati eramus nos liberauit. Item remigius super ps. 139. sic dicit. Tanta copiosa quippe dominici sanguinis redemptio existit. ut totius mundi peccata redimeret: et veluti quidam diluuium salutari:

Idem:

Eph. 1.

Ambro:

Gal. 4:

Aug^o.

Idem.

Idem.

Greg^o.

Idem.

Mag^o sniarum.

Remig^o

Solutio.

Replica

Ephe. 1:

Augustinus

Idem:

Idem.

orbē terrarū a suis sordib⁹ expiaret: Et ipse inquit redimet
 isrl' ex oibus iniquitatibus eius / idest mortis sue precio / fi-
 deles de pcti morte suscitabit: et de diaboli redimet potesta-
 te. Ex quib⁹ patet qd omnes redempti p xpm fuerunt aliqui
 in se ipis sub pctō. ¶ Sed ad hanc rōnem dicūt qd duplex est
 redemptio vna subleuatua et hec p̄supponit pctm̄. et alia pre-
 seruatua et talis nō p̄supponit peccatum: sed bene potētiā
 ad peccatū. Beata autē virgo est redempta. 2. modo non autē
 1. modo. ¶ Sed contra istam fugam probabo primo qd bea-
 ta vgo est redēpta redēptōe subleuatua. Scdo qd oēs qui re-
 dempti sunt per xpm fuerūt aliquādo sub peccato: et per p̄s
 sunt redēpti redemptione subleuatua: et tunc stabit primuz
 argumētū. ¶ Quātū ad primū arguitur sic. Dēs hoīes qui
 fuerunt membra illius corporis cuius xps est caput: redēpti
 sunt redēptione subleuatua que p̄supponit captiuitatē pec-
 cati: sed beata virgo fuit et est mēbrū illius corporis cui⁹ xps
 est caput: ergo beata virgo fuit redēpta p xpm redēptōe sub-
 leuatua. Consequētia patet cum minori. Tum qd dicit apo-
 stolus ad ephe. 1. qd deus dedit xps caput super omnē ecclīaz
 que est corpus illius. Ubi dicunt doctores qd tota ecclesia est
 vnum corpus mysticū cui⁹ xps est caput: et omnes fideles sūt
 mēbra. sed beata virgo fuit fidelis igitur fuit mēbrū xpi. Tū
 etiā qd aug. dicit i li. de predestinatione scōz. Omnes qui ab
 eterno sunt predestinati mēbra sunt illius corporis cuius xps
 est caput: sed beata virgo fuit ab eterno predestinata igitur
 et. Tum etiā qd dicit aug. sup io. qd cum deus diligit omnes
 creaturas rationales: plus tamen diligit illas que sūt mēbra
 vngenti sui. Nec ille. Tū ergo beatā virginē maxime dile-
 xit igitur fuit mēbrū vngenti sui. ¶ Maior vero pbat p
 aug. in primo de hap. paruu. sic dicentē. Sūt enī multa sacra-
 rū scripturarū efficacissima testimonia: que sufficiēter decla-
 rant: dñm iesum nō aliā ob cām in carne venisse: ac forma ser-
 ui accepta factū obediētē vsqz ad mortē: nisi vt hac di spēsati-
 one gr̄e sue / oēs qb⁹ (tāquā mēbris i suo corpe pstituti) ipse
 ē caput: ad capescēdū regnū celoz viuificaret: liberaret / re-

dimeret ac illuminaret: qui prius fuisset i pctōrū morte in lā-
 goribus / in captiuitate / in tenebris cōstituti: et sic fieret me-
 diator dei et hoīnū: per quez post inimicitias impietatis nre / il-
 lus gr̄e pace finitas / recōciliaremur deo in eternā vitam ab
 eterna morte erepti. Itē in eodē. Sana inqt fides et sana do-
 ctrina neminē eoz qui tāq̄ mēbra xpo in corporati sunt / pu-
 tauit exceptū a gr̄a remissionis peccatoz: Nec ille. Qui autē
 nō sunt excepti a gratia remissionis pctōz redēpti sūt redēp-
 tione subleuatua et nō perseuatua. ¶ Preterea omnes hoī-
 nes q̄ predestinati sūt ad vitā eternā. sūt per mortē xpi redē-
 pti redēptione q̄ p̄supponit pctūz: sed brā virgo fuit predesti-
 nata ad vitā eternā igitur. et Consequētia p̄z cū minori. Ma-
 ior autē ē aug. et hētur in glo. ad ephe. ubi sic dicit. Dēs homi-
 nes qui predestinati sūt ad vitā eternā per mortē xpi redēp-
 ti sunt a pctō qd inimicitias inter hoīnes et angelos fecerat.
 ¶ Preterea oēs fideles p̄cio mortis xpi sūt de morte pcti su-
 citati et de potestate diaboli redēpti vt dicit beatus remigi⁹
 sup ps. 139. s3 beata virgo fuit fidelis igitur ¶ Preterea. oēs il-
 li p quib⁹ xps mortu⁹ ē redēpti sūt redēptione subleuatua
 q̄ p̄supponit pctūz. sed p brā virgine xps mortuus est igitur
 Consequētia patet cū maiori qd xps. non ē mortuus nisi pro
 pctōrib⁹ vt dicit aug. i. 6. cōtra iulianū. Maior vero pba-
 tur p beatū rēgiūz. super epistolā. 2. ad corinth. v. sic dicētes
 Dēs ei hoīes qui xpi aduētū precesserunt et secuti sunt: spūa
 liter mortui sunt: qd null⁹ extra pctūz ade fuit nisi xps q̄ v̄it
 sine pctō et mortuus ē p omnib⁹ p̄destinatis ad vitā. vt prof-
 per et iohannes crisostomus et alij doctores dicūt. Nec ille. Itē
 aug. super ps 70. Filius inquit dei ppter peccatores ex virgi-
 ne maria factus ē caro. Maria ei virgo ex illo primo capti-
 uo venit et caro dñi de massa captiuitatis assumpta ē. Susce-
 pit ei ex te virgo maria dei filius qd offerret pro te. Nec ille.
 ¶ Itē idē in sermone de amore dei et seculi. Hui⁹ ei ad hoc
 sanguinē accepit vt p oibus redimēdis illū effunderet dedit
 ei p omnib⁹ sanguinem: vt illos a secunda morte redimeret.
 Nec ille. ¶ Preterea preseruās in quātuz preseruās prece-

Idem.

2 replica

Augustinus

3 replica
Remigius.
4 replica

Augustinus
Remigius.

Augustinus

Idem:

5 replica

.6.replica.

.7.replica

Hebr. 9.
Mabr. 10.Aug^o

Idem.

Inocentius

Ecclesia.

Numeri. 25.

dit preseruatū in quātū p̄seruatū: sed x̄ps in quātū redēptor nō p̄cessit v̄ginē ergo nō p̄seruauit eā. Et ōsequētia p̄z cū ma iori q̄z cā natural̄ ē p̄rior suo effectu. Admōz vero p̄bat. q̄a dicūt oēs doctōr̄s q̄ esse redēptorē imēdiatē ē p̄prium x̄pi in quātū ē hō vt inferi^o dicef. ¶ Preterea oēs illi qui per me ritū alicui^o redimūtur redēpti sunt redēptiōe q̄ sequit̄ meri tuz illius: s̄z oēs q̄ redēpti sunt p̄ x̄pm redēpti sunt per meri tū ipsius x̄pi: ergo omnes qui redempti sunt per x̄pm redēpti sunt redēptiōe q̄ secuta est meritū x̄pi: sed cōceptio br̄e vir ginis nō est secuta meritū x̄pi q̄z x̄ps non meruit nisi secūduz humanā naturam igitur zc. ¶ Preterea oēs illi q̄ si ante x̄pi passionē mortui fuissent non intrassent paradysum redempti sunt per x̄p̄z redēptiōe subleuatiua que p̄supponit peccatū: s̄z si br̄a virgo ante x̄pi passionē mortua fuisset non intra sset paradysuz q̄z vt d̄f ad heb. 9. x̄ps per p̄prium sanguinē in troiuit semel in sc̄tā eterna redēptiōe inuicuta: z ad heb. 1. dicitur q̄ habemus introitū sc̄tōz per sanguinē x̄pi q̄ inuicia uit nob̄ viā nouaz: z aug. in. 3. libro sui manualis. ca. 20. Sā guis inquit x̄pi reserauit nobis ianuā vite eterne. Ante enīz passionē x̄pi oēs sanctorū anime in inferno tenebantur: post vero passionē eius ascēdunt in gloria: q̄a cyrographū illud a d̄no per passionē suā iā deletuz est z nos liberati sumus de seruilī cōditione. ¶ Ille. Itēz idē in sermone de passione d̄ni Christus inquit ad infernū descēdens / oēs iustos qui p̄pter origiale pctūz astricti tenebātur absoluit: z regni celestis aditū oibus reseruauit. Et inocentius. 3. vt habetur extra d̄ bap paruu. ¶ Regnū iquit celoz vsqz ad mortē x̄pi fuit oibus ob seratū: cuius ianuā sanguis x̄pi fidelibus suis misericorditer aperuit. Et hoc ē q̄d cantat ecclesia: O salutaris hostia per quam fracta sunt tartara. redempta plebs captiuata reddit ad vite premia. Consurgit x̄ps tumulo: victor redit de baratro tyrānū trudens vinculo: z reserans paradysuz. Et hoc si gnificatū fuit numeri. 35. vbi dicit q̄ homicida remanebit in ciuitate refugij: donec sacerdos magnus qui oleo sc̄tō vnct^o est moriat̄ quo mortuo poterit in domū suam redire. ¶ Ille.

Admōz vero p̄bat q̄ vt dicit sc̄tus thomas in. 3. pte q̄ 9. ar. 5. phibebāt hoīes ab ingressu regni celestis solū propter peccatū. q̄ vt dicit ysaie 35. via illa sc̄tā vocat̄ z non transibit p̄ eā polutus. Et d̄ns b̄oauētura in. 3. sen. di. 20. q. 3. ad vltimū ar. dicit q̄ si x̄ps fuisset pura ci eatura: tūc monēs cū gr̄a itro isset celum: q̄z celū nūq̄ fuerat sibi clausum. ex quo no habuit pcti originalis reatū: alij vero qui reatum peccati hēbāt post mortē non fuisset in celū introducti: z sic remāsisset ianua eis clausa. ¶ Il. Si ergo beata virgo fuisset ab oī pctō preserua ta: si ante x̄pi passionē fuisset mortua: regnū celeste introis set. Et hoc est q̄d dicit gregorius in. 13. moraliz. Quia inqt ante aduētum x̄pi oīs homo q̄uis munde probateqz vite fu erit post mortēz ad inferni claustra propter originalis culpe reatū descendebat: dubium nō ē: q̄ ad paradisi requiez hō re dire non potuisset: nisi veniret ille qui sue passionis misterio nobis paradisi iter aperiret. ¶ Nec ille. Itēz idē libro. 4. Pri^o inquit q̄ redēptor noster morte sua humani generis penā sol ueret: oēs etiam iustos post egressuz carnis inferni claustra tenebāt eosqz ab ingressu regni celestis reatus originalis cul pe phibebat. Unde z redemptor noster pro nostre culpe de bito occūbēs inferna penetrauit z suos qui ei inheserāt ad ce lestia regna deduxit. ¶ Nec ille. Itēz aug. z habet in glo. ad ro. 3. Totalis inqt clausura ianue regni celestis est origiale peccatū q̄d oēs ab adā seminaliter p̄pagati p̄hant: ¶ Il. Itēz aug. in li. de natura z gr̄a. Si q̄s inquit in aliqua gente repe riat̄ sine pctō etiam si sibi lacuerit fides sanguinis iesu x̄pi: de premio hoc ē de vita eterna debet esse securus. Non enim iniustus ē deus qui iustos fraudet mercede sua. Sed q̄z na tura humana non reperitur sine pctō ideo redemi ab ira dei iustissima si p̄ōr: nisi per fidē z sac̄z sanguinis iesu x̄pi: Oēs ei peccauerūt vel in adā vel in se ip̄is z egent gr̄a dei. ¶ Ille: Ex quibus patet q̄ oibus illis qui preseruat̄ sunt ab oī pctō nūq̄ fuit clausa ianua paradysuz per consequens si ante x̄pi passionē mortui fuissent regnum celozum introissent.

¶ Preterea oīs qui preseruat̄ ab aliquo malo vel pctō oīz q̄

Thomas

ysaie. 35.

B̄oauētura

Nota.

Breg^o.

Super illud

iob. 14. quis

nī t̄duat vt i

inferno zc.

Idem.

Aug^o.

Idem.

Nota

.8.replica

Anselmus

9 replica

10. replica.

.s. q̄ oēs qui
sunt redēpti
fuerunt ali/
q̄hosub pctō
Augustinus

30zinus

pri^o in aliquo instāri sit sine illo malo v^l pctō z p aliquā actio
nē p̄seruātis p̄seruet̄ ab illo malo q̄ posset h̄re p^o illud istās
Sed brā virgo āte instās sue aiātōis nō erat: z sic nō potuit
p̄seruari qz p tūc iu fetu nō plus potuit esse peccatū v^l grā
q̄ in spūto vt dicit anselmus. In instāri v^o aiātōis de neces/
sitate habuit pctūz originale l^o nō habuit. Si habuit illud. nō
fuit ab eo p̄seruata. Si tūc nō habuit: cū impossibile esset il
lud āplus h̄re de cetero: sequit̄ q̄ non fuerit ab illo p̄serua
ta / quia nullus dicitur p̄seruari ab eo quod impossibile ē ha
bere. Consequētia patet cum minori. Maior etiam patet
quia p̄seruatio importat quandā antecessionē respectu ef/
fectus p̄seruatiōis: vnde oportet in quolibet p̄seruato
prius intelligere esse vt possit actū p̄seruātis suscipere: q̄ ef
fectū p̄seruatiōis habere. Aliter ei possem^o dicere q̄ x̄ps fu
it redēpt^o redēptiōe p̄seruatiua: qz nisi p̄ceptus fuisset d̄ spū
sc̄to originale pctūz p̄xisse. vt dicit aug^o igit̄ zc. ¶ Preterea q̄
cūqz ē p̄seruat^o ab oī pctō: fuit in p̄ceptione z semp̄ sc̄tus z
iustus. s. brā vgo nō fuit in sui p̄ceptōe sc̄tā n̄z iusta vt dicūt
sc̄ti z inferi^o dice^o igit̄ zc. ¶ Preterea oēs qui fuerunt ab oī
pctō p̄seruati fuerūt etiā ab oī pena z reatu pene p̄seruati
vt p̄z de sc̄tis angelis: s. brā virgo non fuit p̄seruata ab oī
pena nec ab omni reatu pene: igit̄ non fuit a pctō p̄seruata
¶ Quātū ad secūdū: ē sciēdū q̄ pelagianū negabāt origina/
le pctūz in paruulos traduci: z iulian^o dicebat pueros xp̄ia/
noz nō cōtrahere originale pctūz. p̄cedebāt tñ illos per xp̄z
fuisse redēptos. in quantū p̄ferebat eis grā merito passionis
xp̄i p̄seruās eos a pctō. Contra quos aug. arguit ostēdēs q̄
redēptō facta p xp̄z quocūqz modo accipiat: p̄supponit capti
uitatē i eo q̄ redimit̄. Vñ in epistola ad optatū de origie anie
adducēs v̄ba beati zozimi pape q̄ cōdēnauit pelagiū sic di/
cit. Nullus ē nisi q̄ pcti seru^o ē liber efficit: n̄z redēptus dici
pōt nisi q̄ v̄f p pctūz fuit āte captiu^o. Sicut scriptū ē. Si fi
li⁹ voi liberauerit v̄f liberi erit. Per ip̄z ei renascimur spū
aliter per ipsum crucifigimur mundo ipsius morte mortuis
ab adam omnib^o nobis introducte atqz transmissē / vn̄uer
se anime illud p̄pagatiōe cōtractū cyrographū rumpit / quo

quibz om̄io natoz ante q̄ p xp̄i grā redimatur tenet ob/
nox^o ¶ Itē aug. sup ioh. sermōe. 4. 1. Fugiam^o inqt̄ oēs ad
xp̄m z sub pctō venūdatos nos esse fateamur vt eius sāgui/
ne redimamur. Nam nos oēs serui z egeni eram^o: s. ab hac
seruitute ille nos liberauit: q̄ solus illā seruitutez nō habuit.
Ille inq̄ ab hac seruitute nos liberauit: q̄ sol^o in hac carne si
ne pctō venit. Oēs ei alij traxerūt ab adā q̄ soluat p xp̄z. O
miserabilis pcti seruitus / a qua solus ille liberare nos potuit
q̄ solus venit sine pctō z factus ē sacrificiū p pctō. Itē idē p^o
de bap. paruu. Nō inqt̄ alio modo posset intelligi redēptio
nisi in redēptis fieret pctōz remissio. Id. il. Idē in eodē. Quis
audeat dicere nec esse xp̄m infantū saluatozē nec redēptozē:
Unde ei eos saluos faciet: si nulla in eis ē originalis egritudo
pcti. Vñ eos redimet: si nō sūt p originē venūdati sub pctō:
Negat certe infātes redimi. q̄ eos sub pctō esse nolūt fateri.
Nā vñ redimunt̄ si nulla pcti seruitute astricti tenent̄: Id. il.
Itē idē in. 3. iulii. Natura inqt̄ hūana in tātas collapsa mi
serias liberatozē saluatozē mūdatozē redēptozē xp̄m habet
necessariū / nō iulianū nō celestinū nō pelagium laudatozē.
Eterū rogo te quō pōt intelligi ista redēptio nisi a malo re
dimēte illo q̄ redimit̄ israel ex oibus iniquitatib^o ei^o. Vbi
ei redēptio sonat: intelligit̄ z precii. Et quid ē hoc nisi p̄cio/
sus sanguis agni imaculati. iesu xp̄i. De hoc aut̄ precio quā
sit fusu qd̄ interrogam^o aliū. ¶ Redēptoz ip̄e r̄fideat: dicat ip̄e
mercator. Idic ē sanguis me^o qui p oibus ellectis effūdet̄ in
remissionē pctōz. Itē aug. super ps. 70. Propter inqt̄ primū
hominem in q̄ omnes moriuntur captiui facti sumus. Prop
ter secūdū redēpti sumus. Nā z ip̄a redemptio clamat capti
uitatē nostrā. Vñ eniz redēpti sum^o si nō āte captiui fuim^o:
Quis eni redimit̄ nisi a captiuitate: Precessit q̄ppe m̄qtas
vñ in adam captiui in primordio sum^o: s. caritas xp̄i secu/
ta ē per quā ab oī cōtagione z captiuitate sumus liberati: et
a demonis potestate erepti. Ex quib^o patet q̄ aug. disputās
cōtra illos hereticos qui negabāt pueros cōtrahere origina
le pctūz z illos per xp̄m nō fuisse a pctō subleuatos: assinit ar

Augustinus

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

gumentum ex redēptionis noīe. dicens q̄ omnes qui redēpti sunt per xpm fuerūt aliquādo sub p̄cō a quo sunt per ipsum subleuati. Unde si preseruati possent dici per xpm redempti: argumētū aug. nihil concluderet precipue cōtra iulianū: qui dicebat ysaac et iohannē bap. et pueros christianoz fuisse a p̄cō preseruatos. Et ideo bene dicit aug. in sermone. 2. de verbis apostoli. Ex prima ei trāsgressione primi hoīnis: vniuersū genus humanū captiuatū sub obligatiōe p̄ci victor diabol⁹ possidebat. Si ei sub captiuitate nō teneremur: nā redēptore nō indigeremus. Venit enī ad captiuos redimendos nihil in se captiuitatis hoc ē iniquitatis habēs: s; in carne mortali p̄ciū nre iniquitatis portās. Itē idē i expositiōe epistolae ad gal. An geli inqt̄ qui nō lapsi sunt a p̄spectu dei meditatoze op⁹ non hnt̄ n; redēptore per quē recōciliēnt̄ deo. Id. il. Itē idē in encyridiō. Cū inquit fact⁹ erat adā hō rectus nec meditatoze nec redēptore op⁹ erat. Cū vero totū genus hūanū p̄cā se perauerūt a deo per vnū meditatozē qui solus sine p̄cō nat⁹ ē et mortuus recōciliari nos oportebat deo. Item aug. et ponitur in. 3. sen. di. 18. Adierunt inqt̄ nobis xps per mortis ac passionis tollerātiā aditū paradisi et redēptionem a p̄cō et a pena et diablo. Redēptionē ei a p̄cō et filioz glorie adoptio nez per ei⁹ mortē adepti sumus. Id. il. Ex quibus patet q̄ redēptio facta per xpm presupponit p̄cū et meritū et passionem xpi. Item aug. in li. de trinitate et ponitur in. 3. sen. di. 19. Adorte quippe sua vno verissimo sacrificio culpas nostras vnde nos dyabolus ad luēda supplicia nos detinebat xps extinxit. Et ideo in sanguine eius qui soluit q̄ nō rapuit redēpti sum⁹ a p̄cō et p̄ hoc a diabolo. Fuso ei sanguine sine culpa: oīuz culpāz cyrographa deleta sūt q̄bus qui i eū credūt debitozes dyabolo ante tenebātur. Itē mī sen. vbi supra. Causaz inqt̄ et modū nre redēptiōis aug. insinuās ait. Nihil inuenit diabol⁹ in xpo q̄ nō hēns mortis causā de p̄cō mortē ex obedientia gustauit p̄ quā nos a diaboli seruitute redemit. Et modicū. i. Ideo inquit dei fili⁹ hoīez passibilē sūpsit in q̄t mortē gustauit p̄ quā celuz nob̄ apuit et a seruitute dyaboli idest a

Idem.

Idem.
Idem.

Idem.

Idem.

Ad̄ sūiaz.

Idem.

p̄cō et a pena redemit. Itē aug. 2. pōit̄ i glo. ad hebr. 2. Adorte inqt̄ xpi ad sanādū nraz miserā p̄uenētissima ac valde necessaria fuit. Aliter ei nisi xps moreret: hō nō redimiret̄ et si redēptus periret. Id. il. Itē aug. in sermone. 3. d̄ v̄bis apostoli. Propter inquit captiuitatē quappter p̄cūz totū mūdū dyabol⁹ possidebat dei filius redēptor aduenit et i p̄ciū nostrū sanguinē suū fudens vincula nostre captiuitatis deleuit. Id. il. Itē idē super ps. 146. Adit̄ inqt̄ d̄us ad captiuitatez nraz filiū suūz redēptore qui secū p̄ciūz captiuoz detulit et tuo nos sanguine a captiuitate redemit. Id. il. Itē idē et hēt̄ur i glo. ad hebr. 2. Christus inqt̄ p̄ mortē suā nos redemit et a seruitute diaboli sub qua p̄pter origiale p̄cūz captiui tenebamur eripuit. Id. il. Itē idē vbi supra et pōit̄ ē i. 3. sen. di. 19. Redēptor quippe n̄ ad hoc sāguinē suū inocētē fudit vt p̄cā nra deleret. Vñ ergo dyabol⁹ nos tenebat: deletū est sāguine redēptoris. Nō ei nos tenebat nisi vinculis p̄cōz nostrorū venit ille et aligauit fortē p̄ mortē suā nos a p̄cis redimens et adoptionē filioz largiēs. Id. il. Item idē vbi supra. Christus inqt̄ per mortē suā liberauit obnoxios seruituti. Vobone mercator gr̄as tibi agimus q̄ redemisti nos sanguine tuo fecisti ei nos et redemisti nos. Redimere quis potest seruu suū: creare aut̄ nō potest. Christus aut̄ creauit seruos suos vt essēt: et eos redemit p̄ mortē ne semp̄ captiui essēt. Ex q̄b; p̄ q̄ null⁹ ante mortē xpi fuit per eū redēpt⁹: et q̄ oēs q̄ sūt p̄ xpm redēpti fuerūt aliquādo sub p̄cō. Et ex hoc patet falluz eē qd̄ dicūt quidam br̄az v̄ginē p̄ mortē xpi p̄miāz vel p̄miā fuisse redēptā. Quia q̄ sicut filius dei p̄miit̄ patri ex ponere sanguinem pro redēptione beate virgins: ita etiā p̄miit̄ pro redēptione omnium fidelū et tamē illi nō dicuntur fuisse a peccato preseruati nec ante mortē christi redempti. Cū ē q̄ dicit aug. q̄ illi solū sunt redempti quibus christus per passionem meruit: sed clarū est q̄ ante incarnationem xps non meruit igit̄ etc. Cū etiā q̄ dicit q̄ si xps non fuisset mortuus nullus homo esset redēptus. Item beatus ambrosius super epistola ad hebr. 9. Cū inqt̄ erat peccatum nostrū. vt aliter

Augustinus.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Cōtra oīoē huius festiuitatis:

Ambrosius:

Remigius

redimi nō possemus nisi dei filius p nobis moreretur debito
ribus mortis. Id. il. 7 hētur in. 3. di. 18. Item beatus remigi
us super epistolā ad hebr. 9. Christus inquit p ppriū sangui
nē introiuit semel in sc̄tā eterna redēptione inuenta. Eius ei
sanguine oēs homines redempti sūt a seruitute: qua propter
peccatū primi parentis captiui tenebamur. Tantū emz erat
pctūz nostz vt aliter redimi non possemus z saluari: nisi vni
genitus dei filius p nobis moreret. Adorte ei sua factus est
nobis redēptor vt per suā mortē indebitā illā q nobis dbeba
tur auferret. Itē idē vbi supra. Nemo eni sine sāguine xp̄i
effusione redimit: qui p nobis effusus est in remissionē pcō
rū. Idē il. Itē idē vbi supra. xp̄s inquit tantū semel mori vo
luit: qz vna eius morte omnū hominū redēptio facta ē: vna
enī oblatione omnes nos redemit. Ex quibus patet q redē
ptio omnū hominū est facta vna sola morte z oblatioe xp̄i.
Et per eōsequēs vno tātuz modo facta ē. Itē beatus grego
rius volens ostendere q redēptio facta per xp̄m presupponit
captiuitatē pcti sic dicit in. 4. moralū. Quo enī nunc homo
redēptus ascēdit: illuc profecro si nō peccasset sine redēptōe
pertigeret. Cōsideret ergo vir sc̄tū qz si nō peccasset ad celū
nō redēpt⁹ ascēderet. Id. il. Itē in. 18. li. Sūt inqt nō nulli q
se sanos z absqz pctō semp fuisse exultāt: z tamē redēptos se
esse gloriātur. Quoz profecro assertio sibi met ipsis contra
ria inuenitur: quia dū z innocētes se asserunt z redemptos:
ex hoc in se ipsis nomen redēptionis euacuant. Omnis nāqz
qui redimitur ab aliqua captiuitate liberatur. Unde ergo q
libet istoꝝ est redēptus si prius nō fuit sub culpa capti⁹? Li
quet ergo q multū desipiscat quisquis hoc sapit. Item in. 18
li. c. 15. Incarnacionis inqt misterū electi āgeli mirati sunt q
tamē eodē misterio redēpti non sunt. Itē idē li. 17. ca. vlti
mo. Ecce inquit vt vnus a pctō redimeret mori dominus in
hunc mundum venit z defectuz nostre carnis in suo corpore
penasqz tollerant. Itē in eodē Dei inquit filius per icarna
cionem redēptor humani generis fact⁹ iustus in hoimib⁹ so
lus apparuit z ad penā culpe solus sine pcō peruēit. Itē bea

Idem.

Idem.

Gregorius.

4. super illud
iob. 3. nū. doz
mēs silerem
cū regib⁹ z p
sulib⁹ terre.
sup illud iob
28. nescit hō
pccūz eius.

Idem.
Nota.

Idem:

Idem.
Idem.

tus bernardus in epistola quam scribit ad innocentium papam
contra quendam hereticum. Omnes inquit doctores nostri
post apostolos in hoc conuenerunt: q hac necessitate dei fili
us incarnatus est. vt homo qui aliter redimi non poterat: p
mortem innocentis iure a diaboli iugo liberaret. Nō potest
quis cū redēptis gr̄as agere q capti⁹ nō fuit. nō enī qrit re
dimit qui se captiū nō cognoscit. Siue ergo reconciliatio si
ue redēptio liberatio est de vinculis diaboli a quo captiui te
nebamur. Et in sermōe. 22. sup cātica dicit q dei fili⁹ ante in
carnationē: hoimū redēptor. nō erat: s3 p incarnationē fact⁹
est hoimū redēptor: in q̄tū p sanguinē suū hoies soluit a vin
culis z a captiuitate eripuit. ¶ Itē isidor⁹ exponēs significa
tū redēptiois sic dicit. Qui redimit id pprie redimit q suum
fuit z suū esse desijt. Nec ille. Ex quo arguit sic. Quicūqz de
sijt esse dei habuit aliqd pctm: qz null⁹ alienat a deo nisi p pec
catū: s3 oēs qui redēpti sūt p xp̄m desierāt esse dei: ergo oēs
redēpti p xp̄m hūerūt aliqd pctm. ¶ Itē papias. Redime
re pprie ē id qd suū fuerat sibi restituere. Et brito. Redime
re est rē q sua erat iterū emere vel recuperare. Nec ille. Qui
buscūqz ergo cōuenit redimi eis cōuenit recuperari z restitui.
Sed hec nō cōueniūt nisi his qui sūt alienati a redēptore er
go zc. ¶ Itē br̄s ambro. z habet in glo. ad ro. 3. sup illud iu
stificati gratis p redemptionē q est in xp̄o iesu. Recte inquit
xp̄s dicitur nos redemisse. Ipsi⁹ enim ante fueram⁹ p natu
rā: sed ab eo alienati eram⁹ p culpā. Nec ille. Ex quo argui
tur sic. Quicūqz fuerūt alienati a dō habuerūt aliqd pctm:
s3 oēs redēpti p xp̄m fuerūt alienati a deo igitur zc. Itē dñs
albert⁹ z alexāder de ales z bonauētura in. 3. sen. di. 19. sic di
cūt. Redimere est rem q sua fuerat z sua esse desijt: iure belli
vel iusto p̄cio recuperare. Et qz xp̄s bellādo hostē humani ge
neris superauit z precium p satisfacione offense exposuit: re
cte gen⁹ hūanū redemisse dicit. Et hoc idē dicit sc̄s thomas.
¶ Ex quib⁹ generaliter possumus sic arguere. Quibuscūqz
cōpetit nomē redēptionis: oportet q ppetat significatū ei⁹:
s3 ei⁹ significatū in sua maxima cōitate includit alienationē:

Bernard⁹.

Idem:

Isidor⁹.

Papias
Brito

Ambrosius:

Albert⁹
Alexāder
Bonauētū
ra.

Thomas

h

Remigi^o

Aug.

Idem:

Idem:

Idem:

Tho.

Isidor^o.
Aug.

ergo oibus quib^o cōpetit redēptio facta p xpm / cōpetit alie
natio: q̄ nō ē in si p pctm̄ igit̄ zc. Sicut enī resuscitatio p̄sup
ponit mortē: z ppter b̄ resuscitari nō pōt qui mortu^o non fue
rit: ita redēptio p̄supponit captiuitatē: z ppter b̄ redimi nō
pōt q̄ seru^o vel captiu^o nō fuerit. Uñ remigi^o sup eplaz. 1. ad
corinth. ca. 6. Ille inqt̄ qui redimī: captiu^o prius tenebat̄: z
seruus est illi^o a quo redimī. sic genus hūanū captiuū tene
bat̄ a diabolo: s̄z sanguine xpi redēptū est a captiuitate z fa
ctus est seru^o illi^o. Nec ille. ¶ Preterea oēs q̄ recōciliati sūt
deo p xpm: habuerūt aliqd̄ pctm̄ ppter qd̄ habebāt aliquaz
inimicitā cū deo: sed oēs q̄ redēpti sūt p xpm: sūt etiā p ipm̄
recōciliati igitur zc. Cōsequētia patet cū minori. Maior ve
ro pbatur. naz aug. vt habet̄ in glo. ad gal. 3. Christus inqt̄
oēs fideles patri recōciliauit. dum sanati sunt ab impietate
Nec ille. Et ponitur etiā in. 3. sen. di. 19. Cum ergo beata
virgo fuerit de numero fidelū ergo zc. ¶ Item idem z ha
betur in. 3. di. 19. Recōciliati inquit sum^o deo per mortē xpi
qui offēdicula z pctā abstulit ppter que in imici eius eram^o
sicut iusticie inimica sūt pctā. Nec ille. Item aug. vbi supra.
Christus enī nos trinitati recōciliauit p mortē: p quā etiā
nos redemit a seruitute diaboli. Itē vbi supra. Christ^o inqt̄
p̄ciū n̄e recōciliationis in ara crucis obtulit deo p oib^o quā
tū ad sufficiētā: sed pro electis tantū z predestinatis quātū
ad efficientiam. Nec ille. Itē aug. sup io. in sermōe. 41. Per
xpm enī reconciliamur deo. Nemo aut̄ recōciliat̄ nisi ex ini
micicijs. inimicos aut̄ nos dei: nō natura s̄z pctā fecerūt. Itē
sanct^o doc. z alij in. 3. di. 19. dicunt. q̄ christus in tantum nos
dicitur reconciliasse deo: in quantū per passionē suā remouit
pctm̄ z satisfecit p offensa per quā homines erant inimici di
Itē ysidorus. Alii pprie sunt recōciliati: qui ex inimicis ami
ci sunt effecti. Itē aug. i. 2. de bap. paruu. Christus inqt̄ nos
reconciliauit deo per remissionē peccatoz. hanc aut̄ sue recō
ciliationis medelam eis hoibus exhibuit: quos p certissimaz
p̄scientiā z futuram beneficiētā secum regnatos in vitā
p̄destinauit eternā. Sed beatā virginē in vitaz p̄destinauit

eternam igitur zc. Itē bernardus in eplā ad innocentiu pa
pā. 2. Fidelis inqt̄ sermo z oī acceptioe dign^o. quomā cū ad
huc peccatores essem^o: recōciliati sum^o deo p mortē filij eius
Ubi enī recōciliatio est: ibi etiā pctōz remissio. Nā si (dicen
te scriptura) peccata n̄a separāt inter nos z deū: nō est recō
ciliatio nisi fiat pctōz remissio. Nec ille. ¶ Preterea oēs illi
hoies quoz xps fuit mediator: habuerūt aliqd̄ pctm̄ per qd̄
fuerunt separati a deo: sed oīum illoz hominū quoz xps fu
it redemptor: eoz etiā fuit mediator: ergo oēs illi homines
quoz christus fuit redemptor: habuerūt aliqd̄ peccatū. Cō
sequētia patet cū minori. qz vnus est mediator qui dedit se
metipm̄ redemptionez p omnibus: Maior vero probatur.
Naz aug. in. 1. de bap. paruu. Uniuersa inquit tenet ecclesia
oēm hoīem separari a deo qui per mediatorem xpm reconci
liatur deo: nec separari quēquā nisi peccatis intercidētibus
posse. nō ergo recōciliari hoies deo p̄nt nisi pctōz remissioe
p vnā victimā verissimi sacerdotis. Nec ille. Itē idem in li.
de consensu euangelistaruz. Christus inquit dicit̄ mediator
dei z hoīum: in quātū nos deo reconciliauit per remissionez
peccatoz. Itē aug. in. 10. confessionū z in. 9. de ciuitate dei. z
habet̄ in. 3. sen. di. 19. z in glo. 1. ad thimo. 2. Uer^o inqt̄ media
tor xps. secūdū hoīs naturā inter mortales peccatores: z in
ter immortalē iustū apparuit: mortalis cū hoibus: iustus cum
deo. Itē enī ad nos veniens prius in se humana assortiauit di
uinis p vtriusqz nature cōiūctionez in vna p̄sona: deinde oēs
fideles p mortē recōciliauit deo p remissionē peccatoz. Nec
ille. ¶ Itē idē in eplā ad gal. Inter infirmos pctōres z deū fa
ct^o est mediator homo christus iesus nō iniqu^o sed infirmus.
Nec ille. Itē sup ioan. sermone. 41. Non enim recōciliamur
deo nisi sublato pctō qd̄ inter nos z deum separat. Est enim
mediū separās z est mediū recōciliās / mediū separās ē pec
catum: mediator recōciliās est dominus iesus. qui vt tolle
retur medium separans: qd̄ est peccatū: venit ad nos z fact^o
est sacrificium pro pctō. Nec ille. Item beatus amb. z habet̄

Bernard^o :

2. replica

Aug^o :

Idem.

Idem.

Idem.

Idem:

Thomas

In glo. 1. ad thi. 2. Unus inquit est mediator christus iesus: q̄ p̄ oibus hoibus factus est homo ad componendū pacem inter immortalem iustum et mortales peccatores. Nec ille. Unde omnes doctores in. 3. sen. dicunt q̄ esse mediatorē conuenit christo secundū humanā naturam et non secundum diuinam: et ideo ante incarnationem non erat mediator et p̄ cōsequens beata virgo non fuit per mediatorem christum preseruata a peccato in sui cōceptōe. quia tūc christus non erat mediator. Ex quibus patet q̄ omnes redempti per christum vna generali redemptione sunt redempti que captiuitatem peccati presupponit. Unde sc̄us thomas in. 4. sen. di. 43. ar. 1. ad. 3. Erroneū est inq̄t dicere q̄ aliquis hō p̄ter christū sine peccato originali concipiatur: q̄ talis non indigeret redemptione q̄ est facta p̄ christū et sic christus nō esset oīum hominū redēptor. Nec potest dici q̄ talis sine pctō conceptus: x̄pi redēptōe indignetur: q̄ p̄stitū fuit ei vt sine pctō cōciperetur. Hoc inq̄a non valet: q̄ illa gr̄a esset facta non sibi sed parētib⁹ vt v3. in eis viciū nature sanaret. quo manēte p̄lem sine originali pctō generare nō potuissent. vel fuisset talis gratia facta nature que sanata est in parētib⁹ et nō p̄sone cōcepte. Oportet aut̄ ponere q̄ oīs homo personaliter et nō solū rōne nature x̄pi redēptōe indigeat: alioquin non eēt x̄ps oīum hoīum redēptor. Liberari enī a malo vel a debito absolui non potest nisi qui debitū incurrit. Et ideo non possent oēs homines in seip̄s personaliter fructū dominice redemptionis percipere: nisi oēs debitores et malo subiecti nascerentur. Unde dimissio debitorū non pōt intelligi in aliquo si sine debito vel immunis a malo cōcipiatur. Sed oportet q̄ sit cum debito conceptus siue natus: et postea p̄ x̄pi gratiā liberatus. Et p̄pter hoc non potest sine errore poni q̄ aliq̄s sine peccato concipiatur. Nec ille. ¶ Nota p̄ declaratiōe p̄cedentiū: q̄ x̄ps dicitur omnes fideles redemisse a seruitute et captiuitate diaboli: q̄ p̄ mortē suam liberati sumus a pctō v̄l a reatu qui fundatur in peccato: p̄pter quod diabol⁹ in nos p̄tatem habet. Unde magister sen. 3. di. 19. An eo inquit q̄ p̄

x̄pi mortē sumus a peccatis absoluti a diabolo sumus libera-
ti: qui nos in vinculis peccatorū ligatos tenebat: et sic post
hāc vitā nihil inuenit in nobis qd̄ puniat. Nec ille. ¶ Nota
2. vt dicit san. doctor in. 3. sen. di. 19. et 3. p. q. 49. q̄ x̄ps p̄ pas-
sionem suā omnes homines liberauit a morte eterna. Om-
nes quidē: sufficiēter. electos autē et predestinatos: efficiēter
Pena enim per quā punatur visio essentie diuine que voca-
tur vita eterna dicit̄ mors eterna. Homo autem post dupli-
citer vitā eternā amittere: vno modo per peccatū nature. s. i.
originale cuius pena est carentia visionis diuine que dicit̄ vi-
ta eterna. Alio modo per peccatū personale. v3. mortale: cuius
pena tam sensus quāz damni est eterna: et vtraq̄z pena di-
citur mors eterna. Homines ergo aut fuerunt ante x̄pi pas-
sionem. aut tempore passionis: aut post passionem. Des ho-
mines qui mortui sunt ante x̄pi passionē: penā siue mortem
eternā que ex peccato originali consequitur incurrerāt secū-
dū experientia: nō aut̄ oēs incurrerāt penā que p̄sequit̄ pec-
catū mortale. Nā si mortui erāt cū gratia et nō haberēt rea-
tū peccati p̄sonalis: ibāt ad limbū sanctorū patrū. Et talis pe-
na dicebat̄ eterna: in quātū omnibus illis qui sic puniebātur
deficiebat virtus ad se liberandū. Unde in eternū durasset ni-
si liberator aduenisset. Quia tñ in illis erat gratia que est dis-
positio ad recipiendū actū siue effectū liberatis: ideo licet ta-
lis pena de se esset eterna: terminari poterat si liberator affu-
isset. Si vero mortui erāt sine gratia ante vsum liberi arbi-
trij: ibāt ad limbum puerorū vbi experiebātur penam dāni.
Que dicitur eterna duplici rōne. Primo quia illis qui ad ta-
lē penā deputātur: deficit virtus ad se liberandū. Secdo q̄ i
eis nulla est dispositio vt effectū liberatis possint suscipere:
quia nec gratiaz habent nec eam possunt habere cum sint in
termino. Si vero post vsum liberi arbitrij mortui sunt sine
gratia ibant ad infernū vbi puniebātur. pena eterna sensus
et damni que dicitur eterna propter illas duas causas superi-
us assignatas. Si vero mortui sūt in gr̄a post vsum liberi ar-
bitrij: et haberent reatū peccati personalis: ibāt ad purgato-
rē

q̄ ij

Augustinus

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Per mēbrū quod circūciditur: virgo maria descēdit. que do-
 minū sine virilis carnalis admixtione concepit. Nec ille. Idē
 dicit omelia. 8. sicut supra fuit allegatū ca. 12. Adaiō vero p
 bat per aug. in. 1. de nup. 7 cōcu. Ex hac iquit carnis cōcupis-
 centia quecūqz nascitur proles: originali est obligata pctō. ni
 si in illo renascatur quē sine ista cōcupiscentia virgo pcepit.
 Propterea qm̄ in carne nasci est dignatus: sol⁹ sine pctō est
 natus. ¶ Item idē in. 2. de nup. 7 concu. Dicimus enī oēs q
 de cōmixtione maris 7 femine nascuntur trahere originale pec-
 catū: eosqz d̄ parētib⁹ qualibuscūqz nascantur nō negam⁹ ad
 huc sub diabolo esse nisi renascant in xp̄o: qui sol⁹ de eadē vtri-
 usqz sexus cōmixtione cōcept⁹ nō fuit. Nec ille. ¶ Itē i eodez
 Dico inquit hoies ideo expertes nō esse delicti: qz de illa cō-
 mixtione seminū sunt nati: q̄ sine pudēda libidine nō pōt etiaz
 id qd̄ honestū est opari. Dixit br̄s ambro. ep̄us ideo xp̄s ex-
 pertē eē delicti: qz cōcept⁹ ei⁹ / sexus vtriusqz / cōmixtionis ē
 expertis. Nullū aut̄ hoium dixit esse expertē delicti: qui d̄ illa cō-
 mixtione cōceptus est / qui aut̄ expertis est delicti: expertis est
 7 huiuscemodi cōceptiōis. ¶ Itē idē in. 4. d̄ iuli. Ego inquit
 beati ambrosij xp̄s tibi opposui suam. qua dicit xp̄m nō
 aliter expertē potuisse esse delicti nisi expertis fuisset illius cō-
 ceptionis: quā cōmixtio viri 7 mulieris operatur. ¶ Itē idē
 in. 5. cōtra iuli. Peccatū inquit p̄thoplasti in oēs hoies per
 concupiscentiā transit. i illā aut̄ solam carnez transire nō po-
 tuit: quā nō per cōcupiscentiā virgo cōcepit. Nec ille. ¶ Item
 in. 6. cōtra iuli. paterni enī delicti cyrographo nascuntur ob-
 noxi oēs carnaliter de carne nati: ei⁹ solo sanguine ab hoc d̄-
 bito liberādi: q̄ in carne qdē 7 de carne nō carnaliter s̄ spūa-
 liter est natus. Natus est enī de spū. ne i illo esset pctm̄: natus
 est aut̄ ex virgine vt esset in eo similitudo carnis pcti. ¶ Itē
 idē in. 2. li. sui manualis. Quia inquit homo sine pctō eē non
 poterat si ex seminū cōmixtione descēderet: idcirco dei fili⁹ vt
 inq̄natos a pctō mūdaret sine cōmixtione seminuz factus est
 homo. assumēs ex virgine naturā 7 nō culpā. Eadem verba
 ponit greg. in. 17. moraliū ca. 16. Et anselm⁹ in li. de cōceptu

virginali. Item aug. in li. de fide ad petrū. Dum sibi inuicēz
 vir mulierqz miscentur vt filios generēt nō ē sine libidine pa-
 retū cōcubit⁹: 7 ob hoc filioz ex eoz carne nascētū nō pōt eē
 sine pctō cōcept⁹ vbi pctūz i paruos si ppago s̄ libido trās-
 mittit. Itē in eodē 7 hētur de cōse. di. 4. ca. Firmissime tene
 7 nullaten⁹ dubites oēs hoine q̄ p cōcubitū viri 7 mulieris cō-
 cipit: cū pctō originali nasci impietati subditū mortiqz subiectū
 7 ob hoc natura nasci filioz ire de qua dicit ap̄tus. Eram⁹ et
 nos natura filioz sicut 7 ceteri. Id. il. Et fuit hec auctoritas
 cōfirmata i scilio mulleuitano. Itē in p̄ de nup. 7 cōcu. Om-
 ne nuptiaz bonū impletū ē iuxp̄i parētib⁹. Solus ibi nup-
 tialis cōcubit⁹ nō fuit: qz in carne pcti fieri nō poterat sine il-
 la carnis cōcupiscentia q̄ accidit ex pctō sine qua cōcipi volu-
 it: qui futurus erat sine pctō: vt hic etiā doceret oēm carnē q̄
 ex cōcubitu nascit carnē esse pcti: quando quidez sola illa q̄ si
 inde nata ē non fuit caro pcti. Id. il. Item in. 2. de bap. paruu.
 Sicut generatiōe carnis originale peccatū trahunt oēs qui
 ab adā carnaliter generant: ita 7 generatio spiritus p vnum
 iesum ad iustificationem vite ducit oēs qui in eo regenerant.
 Quo circa sicut hō qui si vixit mori nō pōt. 7 qui mortuus si
 fuit resurgere non potest: ita qui natus non fuit renasci non
 potest. Ex quo cōficiū neminē in suo parēte renasci potuisse
 nō natū.oportet aut̄ pri⁹ nasci 7 postmodū renasci. Id. il.
 Itē i. 13. de tri. Christ⁹ pcept⁹ ē ex v̄gie sine carnali cōcupiscē-
 tia: p quā seminantē 7 cōcipiunt ceteri oēs qui cōtrahūt origi-
 nale pctūz. Itē ciprian⁹ i epistola de paruu. bap. Dis inquit
 paruulus carnaliter nat⁹: cōtagiū mortis prima natiuitate cō-
 traxit. Id. il. ¶ Additio. ¶ Idē dicit leo papa in sermo-
 ne. 8. de nati. vbi sic dicit. Intoti⁹ igitur hūani generis strage
 cōi. vnū solū fuit remediuz: qd̄ posset subuenire prostratis. si
 aliquis filioz adā originalis preuaricatiōis alien⁹ atqz imo-
 cēs nasceret: q̄ ceteris exēplo pdesset 7 merito. S̄ qz hoc na-
 turalis gñatio non sinebat: nec poterat viciate radicali sine se-
 mine ppago esse. dñs factus est filius dauid: 2 de promissi ge-
 neris fructu proles est orta sine vicio 7c. Nec ille.

Idem.

Idem.

Idem. 27. q 2. om̄ie nup-
ciaruz.

Idem.

Idem.

Ciprianus

Sed ad istarationē z ad alias auctoritates expresse dicen-
tes brāz v̄ginez in originali peccō fuisse cōceptā patres n̄ri mi-
nores sic respōdēt. Cōceptio pōt cap. quattuor modis. Uno
modo p seminis susceptiōe. secūdo modo p seminū cōmixtiō-
ne. Tertio mō p corporis formatōe. 4. modo p ip̄i corporis
iā formati z organizati aiatiōe. Dicūt ḡ q̄ accipiēdo cōcep-
tionē p̄. 7. 3. mō brā v̄go fuit concepta in originali peccō z sic
intelligunt auctoritates scōz. Si vero accipiat cōceptio. 4.
mō sic brā virgo si fuit in peccō cōcepta **S**z ḡ hāc fugā ar-
guūt p̄ sic. Sola creatura rōal pōt esse subiectū culpe z ḡe:
lz ante cōceptiōez. 4. mō sūptam ples illis tribus modis cō-
cepta nō ē creatura rōnalis qz non hēt aiā intellectiūā: er-
go āte cōceptiōez. 4. mō sumptā nō pōt hēre peccatū vt ēt di-
cūt oēs doctores z spāliter anselmus vt in principio dictū est
Preterea anteq̄ infūd. ē aiā rōalis non ē concept⁹ hō: s; ē
bno. Uti si quis interficeret fetū ante infusiōē aiē ratiōna-
lis nō esset homicida vt ait aug. z habet. 32. q. 2. ca. Ad ve-
ro nō formatū. Et idez dicūt doctores in. 4. d. 31. sed āte cō-
ceptionē. 4. mō / nō est infusa aiā ratiōnalis: igitur ante tales
conceptionē nō est conceptus homo. Cū ergo sancti docto-
res dicant oēs hoīes z beatāz virginē ex concupiscētia gene-
ratos / fuisse conceptos in originali peccō: oportet q̄ intelligāt
de cōceptiōe. 4. mō q̄ dicitur prima natiuitas hoīs. Preterea
scī doctores dicūt brām virginem z oēs homines excepto x̄po
fuisse in originali peccato conceptos: vt cōtradiciāt pellagio
z iuliano. Sed illi heretici dicebāt q̄ pueri si strahunt ori-
ginale peccatū in cōceptiōe. 4. modo / ergo sancti doc. itelligūt
brā virginē z oēs homines excepto x̄po contraxisse originale
peccatū in cōceptiōe. 4. modo. Preterea sancti doctores di-
cūt solā aiāz x̄pi fuisse sine peccato: et animā beate vir. z ali-
orum habuisse peccatū: sed ante cōceptionē 4. modo non fu-
it anima beate virginis / ergo nō intelligunt q̄ ante cōceptio-
nem. 4. modo: sed in ipsa conceptionē. 4. modo sumpta brā
virgo contraxit originale peccatū. Preterea ab̄. sup episto-
lam ad ro. 8. sic dicit. Caro x̄pi non ita nata est in vtero sicut

1. replica

2. replica

3. replica

4. replica

nostra / qz fuit in vtero sine peccō nata. ideo enim virginalis
vterus electus est ad conceptū dominicū: vt differret in scīta-
te caro domini a carne nostra. Nec ille. Ex quo patet q̄ cum
conceptio x̄pi differat in sanctitate a conceptione nostra q̄a
fuit sine peccato. sequitur q̄ conceptio omnium aliorum. 4.
modo sumpta: fuerit cum originali peccato

Capitulo. 29. in quo ponitur. 3. ratio sumpta ex parte pe-
nalitatis.

Qertia ratio est talis. Dēs hoīes preter christum
qui post ade p̄cūz mortui sūt habuerūt aliqd̄ p̄cūz
sed brā virgo ē hō non x̄ps q̄ mortua est post ade
peccatūz igit. 7c. Consequētia patet cū minori p̄ oēs
doctores z per ecclīaz q̄ facit festū assūptionis in
cuius oratiōe cātat q̄ dei genitrix mortem subiit tempora-
lem. Adāio: v̄o pbat qz fuit determinatū in scilio milleui-
tano q̄ mors ē pena p̄ci 2 q̄ dicit oppositū ē heretic⁹ vt hētur
de pse. di. 4. ubi dicit. Placuit q̄ si q̄s dixerit mortē si eē pe-
nā p̄ci anathema sit. Itē aug. in li. yponosticō. Adors ei pp̄-
ter p̄cūz introiuit in orbē terraz. Quibus quippe hominibus
tan iustis q̄ iniustis p̄pter peccatū ade quod prima natiuita-
te trāxerūt mors tēporalis ista debetur. Nos enīz p̄cō mori-
mur victi: x̄ps aut̄ innocēs mori voluit vt moriendo mortēz
nostrā captiaret. Itē in eodē. Dic ergo querenti mihi si
peccatum paruulus nullum carnaliter natus atraxit: cur tā
breui dierum sorte mortis astrigitur? Non enim me fingen-
te. sed apostolo predicante dictum: est propter peccatū mori
z stipendia peccati mors. Sed secundum errorem vestrum
iniquus est deus. vt mori paruulum patiatur non habentes
peccatum per quod possit vita priuari. Nec ille. Hanc ratio-
nem idem confirmat super ps. 34. sic dicens. Adam mortu-
us est propter peccatum. maria ex adam mortua est propter
peccatum. Caro autem domini ex maria mortua est prop-
ter delenda peccata: Nec ille. Item in. 6. contra iulianum.
Nos inquit negantes originale peccatum in pueros traduci:
profecto cogimini dicere deum esse inuālidum vel inu-

Concilium.

Augustinus

Idem

Idem.

Nota maria
Idem.

Idem.

Idem.
Nota.

Idem.

Idem.

Nota.
de morte

Idem.

Gregorius.

stū: sub cui⁹ potestate imago ei⁹ in paruulis tantis ma'is affligitur. Itē in. 2. de hap. parul'. Nostiz inquit corp⁹: mortuū est propter pctūz: solū autē xpī corpus mortuū est sine pcō: vt fuso sanguine sine culpa: omnū culpaz cirographa delerētuz
Itē in eodem. Teneamus inquit indeclinabile fidei cōfessio nem: solus vnus est qui sine pctō natus est in similitudine carnis pcti: solus sine pcō mortuus est propter nostra peccata.
Id. il. Idē in eodem. Nulla inquit pena alicui debetur nisi ppter peccatū: excepto illo qui in flagella parat⁹ est absqz peccato. Id. ille. Itē idē in li. de perfectione iustitie. Qui negat inquit in omnez hoinez pctūz introisse: negare vtiqz debet in illos mortem pertransisse. Adors eniz intrare non potuit nisi intrāte peccato: quia vero in omnes homines mors pertrā sit: necesse est in omnes pertransisse peccatum. Et quia originale peccatum cum quo paruulus nascitur / oculis carnis videre non possumus: omnes autē ex adam carnaliter natos ēt si iam in xpo renati sunt: videmus mortis legibus astringi: per hoc qd videmus id qd non videmus cogimur confiteri. Facilius enim fieri potuit: vt trāseunte peccato pena minime sequeretur: q̄ vt nullo comitāte pcō / partem sumat pene. q̄ nihil habuit culpe. Itē idē ad sabinū comitē. Christus inquit mortuus est pro peccō: nō suos sed alieno: ceteri vero omnes. non alieno sed suo moriuntur peccato. Id. ille. Itē greg in. 9. li. moralium. Christus inquit inter hoines solus iustus apparuit et ad penam culpe solus sine culpa peruenit. Id. ille. Ex quibus patet q̄ ille qui est sine culpa non debet affligi pena vt etiam habet. ca. 7. de cōstitutionibus: qz cessante causa debet cessare effectus ex illa causa proueniēs. Cū ergo mors sit pena peccati non debet infligi nisi pro peccato. vel suo sicut in nobis. vel alieno sicut in christo qui satisfecit pro peccatis nostris.

Cap. 30. in q̄ ponitur. 4. ratio sumpta ex pte mortis christi

 Quarta ratio quaz puto efficacissimā ē talis. Omnes homines pro quibus xp̄s est mortuus. habuerunt de facto aliquod pctūm: s3 pro beata virgine xp̄s est mortu⁹. ergo beata virgo de facto habuit

aliquod peccatū: sed non habuit actuale ergo originale. Eō sequentia patet cum minori. Cū quia apostulus. 2. ad corinth 5. dicit. q̄ christus pro omnibus mortuus ē. Tum quia hugo de sancto victore super magnificat loquens in persona virginis sic dicit. Uideo namqz de me assumi quod credo pro me debere offerri. Cū etiā qz aug. in sermone assumptionis loquens ad virginem sic dicit. Lacta maria creatorem tuum: prebe labenti mamillam: vt ipse pro te prebeat percutienti se maxillam. Tum etiam quia dominus bonauentura in prima parte stimuli amoris cap. 4. sic dicit. Beata virgo sciebat q̄ filius eius patiebatur pro se sicut pro alijs redimēdis. Ad aior vero probatur per aug. in. 6. contra iuli. negātem pueros christianoz cōtrahere originale peccatum ubi sic dicit. Cor⁹ iste apostolice epistole locus: si te ab hac tua prauitate nō corrigit: nimis obduruisti. Comendat enī deus suaz caritatē in nobis qz cum adhuc inimici essemus: xp̄s pro nobis mortuus est. Hoc tu dictū paruulis exceptis vis putari. Ubi sic abste querā. Si nō sunt paruuli inter pctōres habendi: quo modo pro eis mortuus ē christus qui pro pctōribus est mortuus: It̄ respondebis non pro solis peccatorib⁹ xp̄m esse mortuum: quāuis 2 pro pctōribus sit mortuus. Sed nusq̄ legis in diuinis autoribus mortuuz esse xp̄m. etiam pro eis qui nullum habuerunt pctūz. Sed attende q̄ validis testimonijs vigeas. Tu dicis etiam pro pctōribus xp̄m esse mortuum: ego vero dico non nisi pro pctōrib⁹ mortuū. Ita vt respōdere cogaris: si nullo peccato paruuli obstricti sunt: nō esse xp̄z pro paruulis mortuū. Dicit enim apo⁹ ad corinth. quoniam vnus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt. et pro omnibus mortuus ē xp̄s. Nullo modo hic negare permittis non nisi pro hys qui mortui sunt: mortuum fuisse iesū. Quos ergo hoc loco intelligis mortuos: nunquid eos qui d corpore exierunt: Quis ita desipiat vt hoc sapiat: Eo modo itaqz intelligimus mortuos oēs pro quibus mortuus ē xp̄s quomodo alibi dicit. Et vos cuz essetis mortui in delictis uiuificati estis cum illo. Sic per hoc q̄ dicit vnus quidē pro oī

.2. co 5.
Dugo.Aug⁹.

Bōauētura

Aug⁹.
In p̄cipio.

bus mortu^o ē ergo oēs mortui sūt: ostēdit fieri si potuissent mo-
rere et xps n̄ p mortuis idest p pctōib^o. Ex hoc ei pbabit oēs
mortuos esse qz p oib^o mortu^o ē vn^o. Eōsequēs ḡ esse volu-
it vt oēs intelligant mortui: si pro oibus mortuus ē. Quia er-
go nō in corpore / restat vt in pctō mortuos esse omnes pro q̄
bns mortu^o est xps: nemo neget. nemo dubitet. nisi qui se ne-
gat aut dubitat eē xpianū. Quapropter si nullū trahūt pctūz
paruuli. non sunt mortui. Si nō sunt mortui: non est mortu-
us pro eis xps: qui non ē mortuus nisi p mortuis. Tu vero iā
in primo libro s̄ me clamans dixisti: xpm etiam p paruulis
mortuū: ergo nullo modo negare pmiteris paruulus trahē-
re originale pctūz. Redi ergo mecū ad illud quod ad roma-
nos ceperaz dicere. Eōmēdat inquit deus caritatē suā in no-
bis quoniā cū adhuc in m̄nici essem^o: xps p nobis mortuus ē
Et infra. Originale inquit pctūz quod in parente regenera-
to dimittitur: transit in prole z manet in ea quousqz z ip̄a re-
generetur. Eū ei dictuz sit vn^o pro omnibus mortuus est er-
go omnes mortui sunt: q̄ corde / quo ore / qua fronte / paruu-
los mortuos negatis. pro quibus christum mortuum non ne-
gatis: Si enim pro eis mortuus est: ergo z ipsi cum oibus
peccato mortui sunt. Verba hec sunt apostolica: s̄ arma sūt
n̄ra: quibus si repugnare nolis intelligis q̄ sine dubitatōe cre-
dendum est: nulli xpi mortez esse necessariam nisi ei qui in pe-
ccato mortuus est. Nec ille. Et infra. Per vnum inquit ho-
minem peccatuz intrasse in mundum z ita in omnes homines
pertransisse in quo oēs peccauerunt non existimemus fas no-
bis esse aliter accipere nisi vt omnes mortuos esse credamus
pro quibus mortuus est christus. Ad oēs enim etates perti-
nere non dubitamus quod apostolus ait. Beneficium dei.
qui eruit nos de potestate tenebrarū z transtulit in regnū fi-
lij caritatis sue. Explica inquit quomodo peccatū persone il-
li possit ascribi que nec voluit pecare nec potuit: Sed si vos
sententiā rectā in vestrum tortum sensuz torquere noletis. au-
diretis apostolum hoc breuiter explicantem: qui cū dicit vnū
fuisse in quo omnes peccauerunt: in illo vno omnes mortu-

Nota.

Et infra.

Nota.

Nota.

Adodicū .i.

p̄ infra

Infra.

os esse dixit vt vnus alius pro omnibus moreretur. Vnus ei
pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt pro qui-
bus mortuus est christus. Mega igitur christum pro paruu-
lus mortuum: vt eos excipias de numero mortuorum hoc est
de contagio peccatorum. Et infra. Propter hoc vinculū qd̄
connectitur ex primo adā nec solui potest nisi in secundo adā
propter hoc in q̄ vinculum mortis mortui reperiuntur infan-
tes: non ista morte notissima que a corpore animaz separāt:
sed ea morte qua tenebantur omnes pro quibus mortuus ē
christus. Scimus enim ait apo^o (quod a nobis sepissime re-
petendū est) quoniā si vnus pro omnib^o mortu^o ē ergo oēs
mortui sunt z pro omnibus mortuus est xps. Quod aperti-
us ita dicitur. Illi sunt a mortis vinculo liberati: pro quibus
mortu^o est inter mortuos liber. Vt multo apertius. Illi sūt
liberati a peccato pro quibus mortuus est ille qui nunquam
fuit in peccato. Nec sunt stabilimenta fidei christiane. Qui
ea subuertere nititur: stantibus illis ille subuertetur. Nec il-
le. Ex hac deductione aug. que est efficacissima int̄ omnes ra-
tiones quas facit contra iulianum quam in toto illo. 6. li. p̄
sequitur clarissime concluditur: q̄ beata virgo fuit in origina-
li peccato concepta: aliter enim argumentum aug. nihil con-
cluderet. Assumit enim has propositiones xps mortu^o est
solum pro peccatoribus. Et omnes p quibus mortu^o est xps
habuerūt aliqd̄ pctūz. Has autem propositiones dicit adeo
esse veras: vt nullus possit illas negare vel d̄ illis dubitare ni-
si ille q̄ negat vel dubitat se esse xpianū. Deinde subiūgit. Si
paruuli nō habuerūt aliqd̄ pctūz xps nō ē p eis mortu^o: eo q̄
morti xpi si ē necessaria nisi his q̄ habuerūt aliqd̄ pctūz. Et q̄
q̄ excipit aliquē a cōtagio pctōz negat p illo xps fuisse mortu-
uz: z q̄ illi p q̄b^o mortu^o ē xps s̄ a pcti victo liberati. Et has
ppositiones dicit esse stabilimēta fidei christiane. Cum ergo
p btā virgine xps sit mortuus: de necessitate sequitur q̄ ori-
ginale pctūz habuerit. ¶ Itē aug. in. 20. de ci. dei. ca. 6. Mēnt
inquit z anime mortem suam in impietate atqz pctis de qua
morte ait ap̄lus. Si vn^o pro oibus mortu^o est ergo omnes

.16. col' plice
maio.

Infra

Supra q̄i. i
principio.

Idem

Idem

Idem

mortui sunt. Omnes itaq; mortui sunt in peccatis nemine proxijs excepto: siue originalibus siue etiam voluntate additis: et pro omnibus mortuus est vnus nullū habens omnino pctūz: vt qui per remissionem pctōz viuunt iaz no sibi viuāt sed ei qui pro omnibus mortuus est. Nec ille. ¶ Item idē in .2. de nup. et concu. Quomodo inquit paruuli / rei non sunt: pro quibus mortuus est christus. Nābent ergo paruuli pctā originalia si pro illis tradit⁹ ē christus. Nābēt cur eos saluos faciat: qui venit in hunc mundum pctōres saluos facere. Nābent quod in eis remittat: qui sanguinē se fudisse testatur in remissionem peccatoz. ¶ Item in .3. iuli. Quia inquit pro paruulis christus mortuus est: ideo ad ipsos sanguis ille pertinet qui in remissionem fusus est peccatoz: a quo illos alie nos facitis: dū eos originale pctūz trahere negatis. Nec ille. Ex quibus patet qd sanguis xp̄i non est effusus nisi pro his q̄ habuerunt peccatum.

Idem

¶ Capitulum .31. in quo ponitur ratio sumpta ex prerogatiua christi.

Quinta ratio est talis. Solus xp̄s fuit in sui conceptione sanctus. et solus xp̄s et sola anima eius fuit sine peccato. Et soli xp̄o non fuit opus renasci et omnes homines excepto xp̄o habuerunt aliquod pctūz: ergo beata virgo que fuit hō non xp̄s non fuit in sui conceptione sancta nec fuit sine pctō et ei fuit opus renasci et per p̄sis habuit originale peccatuz. Antecedens p̄batur primo quantum ad primaz partem. Nam aug. in li. q̄ dicitur speculum. cap. 12. sic dicit. Raro nanq; christi sanctificatione diuine gr̄e per donum spiritus sancti ita formata est et in vnitae filij dei absq; vlla peccati originalis sorde assumpta: vt ex ip̄a cōceptione sanctificata nullum posset deinceps recipere pctūz. Nāz ceteri homines ad hoc sanctificantur vt peccatis careant que prius habebant. Solus autem homo ille dñicus ad hoc sanctificatus est vt pctūz in se nullum reciperet. Nec ille. Item greg. in 18. mor. ca. 39. Nullus sanctorū quātūlibet virtutibus plen⁹ existat potest ullo modo equari

.i. per astitis. Aug⁹.

Breg⁹.

ei de quo ad distinctionem nostre sanctitatis dictū est qd ex te nascetur sanctum. Nos quippe et si sancti efficiamur nō tamen sancti nascimur id est concipimur: quia nature corruptibilis conditione constringimur vt cum propheta dicamus. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis cōcepit me mater mea. Nec ille. ¶ Ille ergo sol⁹ veraciter sanctus est natus: qui ex cōmixtione carnalis copule non est cōceptus. Non ergo adequabitur ei topazion de ethiopia. Ac si patenter dicat. Alij sancti qz ex peccati nigredine ad gr̄am veniūt: equari deo homini in puritate nō p̄sit. Itē ambro. super lucā. Solus inquit per omnia ex natis de femina sanct⁹ est dñs iesus. qui terrene cōtagia corruptele imaculati parit⁹ nouitate non sensit. Idem dicit ad ro. 8. Itē bernard⁹ ad lugdunenses. Quāuis inquit paucis filioz hoīum datum sit cū sanctitate nasci: nulli tamen donatum est cum sanctitate cōcipi: vt vni sane seruariet sancti prerogatiua concept⁹ q̄ oēs sanctificaret solusq; absq; pctō veniens purgationē faceret peccatoz. Solus itaq; dñs iesus est de spū sancto conceptus: qui solus est in conceptione scūs. Quo excepto: ceteros oēs respicit qd vnus ait. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis etc. Et in sermone assūptiōis beatae inquit maria hac singulari prerogatiua in concipiēdo gaudet quia nō in originali peccato filium quemadmodū ceteri omnes sed supuemente spiritu sancto sola de sanctificatione cōcepit. Idem idem dicit leo papa / theophil⁹ et ricardus de sancto victore vt supra allegatū est. Idem dicūt / alexāder de ales / Bonauētura / Ricardus / Albert⁹ et scūs Thomas et alij antiq; theologi i. 1. sē. di. 16. et i. 3. vbi ponūt qd xp̄s secūdū humanitatē aliter sanctificat⁹ est quā alij hoīes: qz ip̄e de nō sancto negatiue factus est scūs. alij vero de nō sancto priuate facti sūt scī. Ex q̄bus patet veritas prime partis antecedētis. Videlicet qd solus xp̄s fuit in cōceptione sanct⁹. Ex qua sequūtur formaliter iste due p̄positiōes. Quis homo qui fuit in cōceptiōe scūs est xp̄s: qz ab exclusiua ad vniuersalē affirmatiua de terminis transpositis. est bona p̄sia. et ista nihil

Ambro:

Bernard⁹:

Nota.

Idem.

Leo
Theophilus
Ricard⁹.
Alexāder
Bonauētura.
Ricard⁹.
Albert⁹
Thomas

Solutio

Replica

2. replica

Sol. replice
Replica

2. replica

2. Sol. prin.

Replica.

Sol.

hō nō xp̄s fuit in cōceptiōe sc̄ūs . Sed beata virgo nō ē xp̄s
 s̄z est hō nō xp̄s: ḡ nō fuit in p̄ceptiōe sc̄ā. Ex quo seq̄t q̄ ha-
 buerit in p̄ceptiōe pct̄m: q̄ post pct̄m ade inter sc̄itatē z pec-
 catū nō dat mediū i hoib⁹ p̄ceptis . S̄z ad h̄ac rōnē dicūt q̄
 maior est vera de eo q̄ est sc̄ūs p̄ naturā: nō aut̄ de eo q̄ ē sc̄ūs
 p̄ gr̄az. sol⁹. n. xp̄s fuit sc̄ūs p̄ naturā z sic itelligūt sc̄i. B̄tā at̄
 v̄go fuit sc̄ā p̄ gr̄am. S̄z ḡ. Ille q̄ ē sc̄ificat⁹ p̄ gr̄am creat̄a i
 aia sua nō est sc̄ūs p̄ naturā s̄z p̄ gr̄am: s̄z xp̄s sc̄dm h̄ūanita-
 tē fuit sc̄ificat⁹ p̄ gr̄az creat̄a in aia ei⁹ vt dicit aug. z alij doc.
 in. 3. sen. di. 3 ḡ nō fuit sc̄ūs p̄ nām s̄z p̄ gr̄am. ¶ Preterea sc̄i
 tal p̄ naturā nulli creature cōuenit s̄z soli dō: s̄z h̄ūant̄as xp̄i
 z aia ei⁹ sc̄dm quā cōpetit sibi sc̄ificatio est creatura igit̄ zc.
 ¶ S̄z dicūt q̄ gr̄a sc̄dm quā aia xp̄i fuit sc̄ificata p̄uenit aie
 eius naturaliter z iō. fuit sc̄ā p̄ naturā. S̄z cōtra. ¶ Natura
 le dicitur dupliciter. vno mō q̄ causat̄ a principijs nature si-
 cut naturale ē igni ferri sursum. Alio mō dicit̄ naturale q̄ est
 a principio natiuitatis simul cū natura sicut oēs hoies exce-
 pto xp̄o sunt natura filij ire vt ait apl⁹. Gratia aut̄ nō cau-
 satur a principijs nature h̄ūane: s̄z solū a natura diuina: vt di-
 cūt doctores i. 3. se. di. 3. ḡ gr̄a nō est naturalis aie vel h̄ūani-
 tati xp̄i primo mō. ¶ Preterea q̄d est sup̄naturale alicui si ē
 sibi naturale: sed gratia est donum sup̄naturale creature:
 ergo gratia non est naturalis alicui creature. Si vero dicat̄
 naturale. 2⁹ mō: sic gr̄a fuit naturalis hoī xp̄o: q̄ fuit in eo a
 principio cōceptionis z nūquā eū deseruit. z hoc mō ḡcunq̄z
 a principio sue p̄ceptōis ē sc̄ūs p̄ gr̄az ē sc̄ūs nālter. Si ḡ br̄a
 virgo fuisset sancta per gr̄am in sui cōceptione: tūc fuisset sc̄ā
 naturaliter z per p̄ns hoc nō cōueniret soli xp̄o. ¶ Alij dicūt
 q̄ solus xp̄s fuit sc̄ūs de iure z facto. beata aut̄ virgo de fa-
 cto: s̄z nō de iure. S̄z ḡ. ¶ Quicūq̄z h̄z gr̄azin primo inst̄ati
 sue cōceptōis est sc̄ūs de iure z de facto. q̄ iustum est vt qui
 habet gr̄am sit p̄ tūc sc̄ūs: z etiā de facto est sc̄ūs: q̄ gr̄a cau-
 sat sc̄itatē. sed vt dicit̄ br̄a virgo h̄uit gr̄am in primo inst̄anti
 sue cōceptōis: ḡ tūc fuit sancta de iure z de facto. Et si di-
 catur q̄ maior intelligitur de eo qui h̄z gr̄az de iure. xp̄s aut̄

h̄uit gr̄am de iure: nō aut̄ bt̄a virgo. S̄z ḡ. Nā habere gr̄az
 de iure pōt̄ intelligi dupliciter. Uno mō sc̄dm q̄ ius importat
 retributionē p̄ meritis: z hoc mō nulla creatura habet gr̄am
 de iure: sed ex sola dei misericordia. Alio mō sc̄dm q̄ ius siue
 iusticia importat cōdecentiā diuine bonitatis: z hoc mō oēs
 qui h̄nt gr̄am habent eā de iure: q̄ habent illā a deo qui non
 agit nisi illud q̄d cōdecet suam bonitatē. Ex quibus patet q̄
 si solus xp̄s fuit in sui cōceptiōe sc̄ūs: de necessitate seq̄tur q̄
 beata virgo nō fuerit in sui cōceptiōe sancta. ¶ Q̄d vero so-
 lus xp̄s z sola aia eius fuerit sine pct̄o que est. 2. ps̄ añ: is pa-
 ter. Nā aug. in. 1. de bap. paruu. Sol⁹ inquit xp̄s sine peccat̄o
 natus est quem sine virili complexu virgo concepit. Item
 super Jo. Christ⁹ inqt̄ solus fuit sine peccato / sol⁹ sine macu-
 la / nō cui⁹ macule absterse sint: sed cui⁹ macula nulla fuit. Et
 2. de nup. z p̄cu. Dēs inquit sub pct̄o nascimur z per vnum q̄
 solus sine peccato fuit liberamur. Et i enche. Lū humanuz
 gen⁹ pct̄ā longe separassent a deo: p̄ vnū mediatorē q̄ sol⁹ si-
 ne pct̄o eēt oportuit nos recōciliari deo. Et super Jo. Sol⁹
 xp̄s de pct̄o nos liberare potuit qui solus sine pct̄o venit. Et
 sup̄ ps̄. Sol⁹ esse innocēs infans potuit qui de adā ex libidi-
 ne natus non fuit. Et sup̄ ps̄. 140. Christ⁹ vere agn⁹ imacu-
 lat⁹ dicit̄: q̄ i eo solo pct̄m nullū inuētū fuit. Idē tenet i. 44.
 alijs locis sicut allegaui in alio libello quez intitulaui comiti
 Petro de gambara cui buriensi in. 13. ratione. 2. vie. Item
 ambro. in li. de archa noe. Sol⁹ xp̄s potuit esse iustus z sine
 pct̄o cū ois generatio hoīum oberraret nisi nat⁹ ex v̄gine ge-
 nerationis obnoxie minime teneretur. Et sup̄ beati immacula-
 ti. Sol⁹ xp̄s est in quo pct̄m nullū fuit: Idē tenet in ser̄ alijs
 locis sicut supra dictū est. Itē ieronim⁹ sup̄ cantica. Sol⁹ do-
 min⁹ iesus pct̄m nullū habuit q̄ z sol⁹ inter mortuos liber fu-
 it. Itē gregorius in. xi. moralū. Sol⁹ xp̄s in carne sua mun-
 dus a peccato extitit qui per carnalem delectationē huc nō
 venit. Et li. 9. Solus xp̄s inter oēs iustus apparuit z ad pe-
 nā solus sine culpa puenit. Itē leo papa ad flavianū. Capti-
 uitas n̄ra aliter solui nō poterat nisi cāz nostrā ille susciperet.

Replica

Sc̄da ps̄ añ.

Aug⁹:
Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Idem.

Ambo.

Idem.

Jeronimus.

Breg.

Idem.

Leo papa.

Idem.

Idem.

Idem.

Origenes
Cassianus.
Hieron.
Augustinus.

Solutio

1. replica

2. replica

replica

qui verus homo esset et solus peccati contagium non haberet ideo dei filius sumpsit ex matre naturam non culpam. Et infra. Fides catholica in eo solo acquirit salutem in quo solo se homo inuenit innocentem. Et in sermone. s. natiuitatis. Solus christus inter homines innocens est natus qui solus sine concupiscentia est conceptus. Et in. g. de passioe. In solo inquit christo natura hominis fuit sine culpa. Et in sermone 12. Solus inquit filius beate virginis natus est absque delicto non extraneus ab hominum genere sed alienus ab omnium crimine. Et idem tenet in. 12. alijs locis sicut notauimus in alio libro. Idem tenent origenes iohannes cassianus et alij doctores sicut supra allegatum est. Quod autem sola anima christi fuerit sine peccato patet per ieronimum super ps. sic dicentem Unica est anima christi que sola sine peccato fuit. Et aug. ad opus de origine anime. Omnis anima excepta mediatoris aliquo peccato infecta fuit. Ex isto autem antecedente sequitur quod omnis qui fuit semper sine peccato sit christus et quod nihil homo non christus fuit semper sine peccato: sed beata virgo est homo non christus. ergo non fuit semper sine peccato. Sed ad hoc dicunt quod solus christus et sola anima christi fuit sine peccato per naturam anima vero virginis fuit semper sine peccato per gratiam: Sed contra. Omnis qui fuit semper sine peccato per gratiam fuit semper et in conceptione sanctus. Sed beata virgo non fuit in conceptione sancta. ut probatum est: ergo non fuit semper sine peccato per gratiam. ¶ Preterea omnis qui fuit semper sine peccato per gratiam si indiget redemptione nec reconciliatione ut supra probatum est: sed beata virgo indiget redemptione igitur etc. ¶ Preterea. omnis natura intellectualis cui puenit esse semper sine peccato per naturam: habet voluntatem suam naturaliter confirmatam in bonum: sed anima christi non habet voluntatem suam naturaliter confirmatam in bonum: ergo anima christi non conuenit esse semper sine peccato per naturam. Consequenter patet cum maiori. Ad idem vero probatur. Quia nulla creatura habet naturaliter voluntatem suam confirmatam in bonum: sed anima christi est creatura: ergo non habet voluntatem suam naturaliter confirmatam in bonum. Consequenter patet cum minori. Ad idem vero probatur: quia illud quod est proprius superioris nature non potest conuenire naturaliter inferiori nature nisi transmutetur in superiorem naturam: sicut calor ignis non potest conuenire naturali aqua:

sed habere voluntatem naturaliter confirmatam in bonum est proprium diuine nature que est omnino immutabilis ut probatur sancto doctorum d. vi. q. 24. ar. 7. igitur etc. ¶ Preterea omne illud cui puenit esse semper sine peccato per naturam. si in suis puris naturalibus accipiatur seculo ab eo omni dono gratuito et supernaturali non poterit peccare nec sibi peccatum conuenire: sed anima christi si in suis puris naturalibus acciperet et per impossibile gratia unionis et habitualis ab ea seperaretur posset peccare: ergo anime christi non puenit semper esse sine peccato per naturam sed per gratiam. Consequenter patet cum maiori. Ad idem vero probatur. Nam ut dicit sanctus doctor in. 1. pte. q. 63. ar. 1. quelibet creatura rationalis si in sola natura consideretur potest peccare et cuiuscumque conuenit ut peccare non posset hoc habet ex dono gratie et non ex conditione nature: sed anima christi est creatura rationalis: ergo si in solis naturalibus accipiatur poterit peccare. Hoc ergo quod est non posse peccare non conuenit sibi ex conditione nature: sed ex dono gratie unionis et gratie habitualis. ¶ Preterea. Omnis natura intellectualis que in puris naturalibus accepta non potest peccare habet voluntatem suam naturaliter confirmatam in bonum. sed anima christi non habet voluntatem suam naturaliter confirmatam in bonum igitur etc. ¶ Preterea. Omnis voluntas que non est regula sui actus: sed superior gubernat potest secundum conditionem nature sue peccare si in puris naturalibus consideretur ut dicit sanctus doctor. ubi supra et in. 3. contra gentes. ca. 109. et de malo. q. 16. ar. 2: sed sola voluntas diuina est regula sui actus: quia non ad superiorem finem ordinatur. Omnis autem voluntas creature si debeat esse recta oportet quod reguletur a voluntate diuina igitur sola voluntas diuina per naturam peccare non potest. quilibet autem voluntas creature peccare potest si in puris naturalibus accipiat. Et ideo bene dicit damascenus. quod omnis creatura vertibilis est aut secundum substantiam aut secundum electionem si sola nature conditio consideretur. Et ieronimus in tractatu de filio prodigo dicit. Solus deus est in quem peccatum cadere non potest. cetera vero cum sint liberi arbitrii in utraque parte flexi possunt videlicet sola conditio nature considerata ut exponitur in. 2. sen. di. 7. Si vero dicatur quod anima christi fuit sem-

4. replica

5. replica.

6. replica.

Damascenus

Hieronimus

Alia. Sol.

per sine peccato per naturam / quia simul cum natura accepit hoc quod est carere peccato et hoc inseparabiliter adhaerit naturae suae: tunc haec ratio non euacuabit argumentum. Quia si beata virgo per gratiam fuit semper sine peccato: poterimus dicere: quod fuit sine peccato per naturam: quia simul cum natura inseparabiliter accepit hoc quod est carere peccato: et sic falsum erit quod sola anima christi fuit sine peccato. Dicendum est ergo quod causa quare anima christi non habuit peccatum in principio sui esse est: quia unita fuit corpori non ab adhaerentia seminaliter propagato. Causa autem quare postea non peccauit nec potuit peccare fuit ex gratia unionis et gratia habituali confirmata voluntate eius in bonum. Propter has duas causas dicunt sancti ipsi fuisse semper sine peccato. Et quia ista duo soli anime christi conueniunt: ideo ipsa sola fuit semper sine peccato. **¶** Quod autem soli christo non opus fuit renasci que fuit. 3. pars auctoris patet. Nam augustinus in libro de presentia ad dardanum. Nobis inquit opus fuit nasci et renasci. soli autem christo opus fuit propter nos tantummodo nasci. Nos enim a peccato ad iusticiam renascendo transimus ille autem a nullo peccato ad iusticiam transitum fecit. Ille ergo singulariter est natus cui non opus fuit renasci: nec ex peccato in quo nunquam fuit transitum fecit nec in peccato conceptus fuit. Et encheridius. Solus inquit christus potuit ita nasci ut ei opus non esset renasci. Ex quibus arguitur sic. Quis homo cui non fuit opus renasci est christus: sed beata virgo fuit homo non christus ergo beate virginis fuit opus renasci et per consequens habuit peccatum. Quod vero omnes homines excepto christo habuerint aliquid peccatum patet. Nam augustinus in 20. de ciuitate dei. Quis inquit homines mortui sunt in peccato nemine propter excepto et pro omnibus mortuus est vnus nullum habens omnino peccatum. Et in 2. de baptismo paruo. Ex quo inquit per vnum hominum peccatum intrant in mundum nullus extitit homo de quo in hac vita positum veraciter dici possit quod nullum habuerit omnino peccatum excepto vno mediatore qui nos deo per remissionem reconciliauit peccatorum. Et in 5. contra iulium. Peccatum inquit per theoplausti in omnes homines per concupiscentiam transit in illum solum transire non potuit: quem non ex illa virgo concepit. Et in libro de natura et gratia. Nemo inquit inuenit qui dicitur sit sine peccato nisi vnus solus

3. p. auct.
Aug.

Aug.

Idem.

Idem.

Idem.

qui venit in similitudine carnis peccati et non fuit caro peccati. Et gre g. in. 12. mor. Nemo inquit sine peccato fuit nisi christus qui si ex peccato venit. Idem dicunt alii doctores. Et hieronimus ad algasia. Nullus inquit homo sine peccato fuit: excepto eo solo qui peccatum non fecit nec dolere inuenit est in ore eius. **¶** Ex predictis habemus istas duas propositiones. Prima. Quis homo excepto christo habuit aliquid peccatum. Que sic exponitur. Christus non habuit peccatum siue per naturam accipias siue per gratiam siue naturaliter siue formaliter. Et omnis homo non christus habuit aliquid peccatum siue per naturam accipias siue quocumque alio modo igitur etc. Sed beata virgo fuit homo non christus ergo habuit aliquid peccatum. Secunda propositio est talis. Nullus homo excepto christo fuit semper sine peccato. Que sic exponitur. Christus fuit semper sine peccato de facto. et nullus homo non christus fuit semper sine peccato de facto igitur etc. Sed beata virgo est homo non christus ergo non fuit semper sine peccato de facto. **¶** Si tu dicas quod christus non habuit peccatum per naturam et omnes alii habuerunt peccatum per naturam habetur propositum. Quia qui habuerunt peccatum per naturam habuerunt peccatum de facto. Nam a parte in modo ad totum in modo: et a coniunctis ad diuisa est bona consequentia quando determinatio non est diuina nec distrahetur sicut est in proposito: sed beata virgo habuit peccatum per naturam ergo habuit peccatum de facto. **¶** Preterea habere peccatum per naturam potest intelligi dupliciter. Uno modo quia peccatum consequitur principia naturalia. Alio modo quia simul habetur cum natura: quocumque modo accipiatur: illud quod conuenit alicui per naturam inest ei in principio sui esse de facto: sed beata virgo et omnes alii homines excepto christo habuerunt aliquid peccatum per naturam ergo de facto habuerunt aliquid peccatum in principio sui esse. Et confirmatur ista ratio quia est regula coronata in iure quod exceptio facta in vno casu firmat regulam in omnibus alijs non exceptis. Ad hoc allegatur textus in l. quesitum. §. idem respondit. ff. de fundo instructo. et ibi glo. hoc colligit ubi allegat alios textus concordantes. Hoc etiam notat glo. in. §. ut autem in autentico de non alienatione collatione. 2. exponendo illum textum dum dicit exceptionem esse auxilio legis. Idem notat glo. i. l.

Breg.
Hieron.

Nota.

Nota.

in his. ff. de legibus. Est etiam regula in iure q̄ illud quod d̄ vno cū dictione exclusiua negatur de oībus alijs conceditur. Et quod de vno cuz dictione exclusiua affirmat̄ de oīb̄ alijs negatur. Unde dicit textus in. l. his solis. c. de reuoca. donati q̄ privilegium concessum matribus solis non extenditur ad heredes: secus si concederetur matribus simpliciter et non diceretur matribus solis: et similiter quod dicitur de solo filio nō extenditur ad matrem vt habetur in. l. nō ambigitur d̄ legibus. ff. de cōdi. indebi. Cum igitur sancti dicant. solū xp̄m non hūisse originale pct̄m et oēs alios (eo excepto) habuisse aliquod peccatum: sequitur de necessitate q̄ habuit br̄a virgo de facto originale peccatū. Et hoc ideo quia p̄cepta fuit ex seminali p̄cupiscētia et libidine ex qua si xp̄s fuisset p̄cept̄ p̄traxisset et ip̄e originale peccatum vt dicit Aug. amb. et anselmus et sanctus thomas.

Capitū. 32. in quo ponitur sexta ratio sumpta ex parte remissionis peccati.

Extra ratio est talis. D̄s illi quibus necessaria fuit remissio pct̄z habuerūt aliqd̄ peccatuz de facto: q̄ non soluitur nisi ille qui est ligat̄ et peccatū nō remittit̄ nisi ei in quo formaliter existit. sed beate virgini fuit necessaria remissio pct̄z ergo beata virgo habuit aliqd̄ pct̄m de facto. Cōsequētia patet cū maior. Adior̄ v̄o p̄bat̄. Nā anselm̄ i secūdo cur deus hō. sic dicit. Virgo illa de qua hō xp̄us assūpt̄ est: de illis est qui ante natiuitatē eī mūdātū sūt a pct̄is et in ip̄a eius mūdātia de illa assūpt̄ est. Et infra. Virgo maria a peccato p̄ xp̄m mundata est. Et in meditatiōibus dicit q̄ deus animā virginis a primaria labe purgavit. Et bernardus in sermone assumptionis sic dicit. Minimode p̄stat br̄am virginem sola dei gr̄a a peccato fuisse mundatam. Itēz aug. in lib. de p̄fectiōe iusticie. Quisquis inquit aliquē hoīez cē putat cui necessaria nō fuerit remissio pct̄z: excepto vno mediatore x̄ri us est sacre scripture. Et in epistola ad marcellum de bap. paruu. Quisq̄s inquit dixerit cuiq̄z hominū (excepto vno

Aug.
Ambro.
Anselm̄.
Thomas

Anselm̄

Bernardus

Aug.

Idem.

sancto sc̄tōz) nō fuisse in hac vita necessariā remissionē peccatorū multuz errat. nec potest omnino placere celesti medico qui nō est op̄ sanis sed egrotantibus. Et in p̄ de bap. paruu Sana inquit fides: et sana inquit doctrina neminem vnq̄ eorum qui ch̄risto tanq̄ membra incorporati sunt putauit exceptum a gratia remissionis peccatorū. Et in. 2. de bap. paruu Omnis inquit homo qui ex cōcupiscētia nascit̄ renasci indiget vt a peccato sanetur. Et in epistola ad ieronimum de origine anime. Certus sum et firmiter teneo nullam in humano genere esse animam cui nō fuerit necessarius ad remissionē pct̄i xp̄s iesus. Et in eadē epistola. Tenem̄ inquit de hac re sententiā tuam cōtinentem catholicę fidei veritatē quia certi sumus oī aīe humane necessariā fuisse liberatōem ex obligatione pct̄i per iesum ch̄ristum crucifixū. Et in sermone natiuitatis. Dei inquit filius in mundum venit et culpam genitricis abstulit. Nec ille. Idem tenet ambrosius beda eusebius alcuinus et alij doctores. Ex quibus sequitur q̄ virginis fuit necessaria remissio peccatorum.

Idem.

Idem

Idem

Idem.

Nota. genitricis. Ambrosī et alij.

Capitulū. 33. i quo ponitur. 2. conclusio et declaratur quid sit pietas.

Secūda cōclusio ē ista. Dicere beatā virginē nō fuisse cōceptā in originali pct̄o nō est piū. Ad cuius euidētia ē sciēdū q̄ per pietatē intelligitur di cultus quā greci eusebiā siue religionē vocant vt dicit aug. in 10. de ci. dei. Unde pietas ē qua honorē et reuerentiā exhibemus deo. sanguine iunctis. patrie q̄z beniuolis. in quantū sunt nobis essendi et gubernationis principiū. Sūma ergo pietas et sūma religio consistit in hoc q̄ honorē et obsequiū exhibemus deo et rebus diuinis principali t̄ demū parētib̄ et sanguine iunctis. patrie q̄z beniuolis. dū modo honor illoz culti diuino nō cōtrahitur. Et ideo omne dictū vel factū quod derogat honori diuino vel veritati sacre scripture et doctrine sc̄tōz doctoz ab ecclesia approbatorū: est impiū et nō piū. Et summe pietatis genus ē asserere et defendere oppositū eius qd̄ derogat honori diuino et verita

Secūda cōclusio Aug.

ti sacre scripture. His itaqz p̄suppositis probatur precedens conclusio sex rationibus.

Capitulum. 34. in quo p̄ditur prima ratio sumpta ex parte contradictionis scripture.

Nota totuz
ca. p̄ materia
d̄ redemptōe

Decreta.

Aug^o.

Prima ratio ē talis. Omne dictū qd̄ cōtradicit sacre scripturē ē ipiū. s̄ opinio q̄ dicit br̄az vir. nō fuisse cōceptā in pctō originali s̄ dicit sacre scripture igit̄ talis opinio nō ē pia s̄ ipia. Cōsequētia p̄z cuz maiori ex p̄supposito. 7 p̄ illud qd̄ h̄r̄ di. 9. c. ego solus 7. c. si ad scripturas 7. 24. q. 3. c. heresis 7. 25. q. 1. c. si q̄dam 7. c. de. Et aug. de tri. l. 4. c. 7. Cōtra scripturā catholicus n̄ sentit. Et. 1. de doc. xp̄ia. Titubāt fides si scripture vacillat auctoritas. Et in speculo. Nouū inqt̄ 7 uet̄ testamētū cū oī hūilitate suscipim^o. Si os aut̄ scripturarū sent^o si solū fugim^o s̄ ēt anathematizam^o. 7 oēs doctrinā q̄ sacre nō p̄sentit scripture veluti alienā a fidei veritate dānam^o. Adior̄ vero p̄bat̄. Nā sacra scriptura sine oī exceptōe dicit oēs hoīes ex adā seminali p̄pagatos p̄traxisse origiale pctūz vt p̄z ad ro. 3. 7. 5. 7 ad gal. 3. Dicit ēt xp̄z mortuū p̄ oīb^o. 7 oēs hoīes mortuos spūalr̄ p̄ q̄b^o mortu^o ē xp̄s vt patet. 2. ad cor. 5. Et ad thimo. 2. dicit qd̄ xp̄s dedit semetip̄z redēptionē p̄ oīb^o. Et ad colofenses p̄ dicitur qd̄ redēptio facta per xp̄m ip̄ortat remissio nē pctōz. Sed cōstat qd̄ predicta opinio cōtradicit illis p̄positionib^o v̄uuerfalib^o. Quia si virgo maria nō sit cōcepta in pctō: ergo nō oēs hoīes cōtraxerūt peccatum nec oēs mortui sunt spiritualiter p̄ quibus mortuus est christus: vel xp̄s non ē mortu^o p̄ oīb^o: nec est redēptor omnium. cuius op̄positum dicit scriptura. Unde aug. in libro yponosticon s̄ primam blasphemiam pelagii sic dicit. Omnes homines vulneratos esse peccato prothoplasti vas electiōis p̄bat cum dicit nō est distinctio oēs ei peccauerunt 7 egent gloria dei. Dicendo oēs neminē excepit. sed totum declarauit genus hūanū. Peccauerūt em̄z oēs: cum ex vno pctōre omnes nascant̄ peccatores: 7 egent xp̄o qui nō est opus sanis sed egrotantibus. Et in. 6. cōtra iulianum. Omnes inqt̄ peccauerunt nemine proliis excepto 7 idigēt christo qui sine pctō vēit. Uos

Aug^o.

Idem.
Notanem̄
excepto.

aut̄ dū aliquē excipitis resistitis fundatissime fidei vbi ap̄t̄ ait per vnū hominē peccatū intrauit in mūdū 7 p̄ pctūz mors 7 ita in oēs pertransiit in quo omnes peccauerūt. Nūqd̄ hec falsa sunt? Quis audeat hoc dicere nisi diuinorum eloquiorū apertissimus inimicus. Et in eodem 7 etiam in. 10. super gē. Per vni^o inobedientiaz inqt̄ apostolus pctōres cōstituti sūt multi eosqz multos (nō q̄busdā exceptis) sed omnes pctōres intelligi volēs superi^o ait per vnū hoīem pctūz intrauit i mūdū 7 per pctūz mors 7 ita in oēs p̄trāst̄ in quo oēs peccauerūt. Itē idē in li. de p̄fec. iusticie. Quisquis inqt̄ aliquē hoīez esse putat vel fuisse (excepto vno mediatore dei 7 hoīnū) cui necessaria nō fuerit remissio pctōz cōtradicit scripture vbi apo^o ait. per vnū hominē pctūz intrauit in mūdū 7 per peccatū mors 7 ita in oēs pertransiit in quo oēs peccauerūt. Et necesse est vt in pia cōtētionē asserat esse posse homines qui sine xp̄o saluante atqz liberātē salui liberiqz sint a peccatis: Et de natura et gr̄a. Omnes inquit peccauerūt vel in adāz vel in se ip̄is. quia sine pctō non sunt vel qd̄ originaliter traxerūt vel qd̄ malis moribus addiderunt Et antiquos 7 recentiores 7 nos 7 posteriores nostros sententia ista complectitur quia per vnū hominem peccatum intrauit in mundum 7 ita in omnes pertransiit in quo omnes peccauerunt. Et sic patet qd̄ dicere beatam virginem non contraxisse origiale peccatū est contradicere sacre scripture igitur opinio illa non est pia sed impia.

Capitulum. 35. in quo ponitur ratio sumpta ex parte contradictionis sanctorum doctorum.

Secunda ratio est talis. Omne dictum qd̄ cōtradicit auctoritatibus sc̄tōrū doctorū ab ecclia approbatorum est impiū 7 non pium: sed positō q̄ dicit br̄am virginē nō contraxisse origiale pctūz s̄ dicit auctoritatib^o sc̄tōz 7c. ergo ē ipia 7 nō pia. Cōsequētia p̄z cū maiori p̄ illud quod habet. 24. q. 3. ubi dicitur. Quid at̄ iniq^o ē q̄ iniq^o sapet̄ 7 sc̄tis doctorib^o n̄ aq̄scescēt. Et 24. q. 3. c. trāst̄erūt 7. 25. q. 1. c. prima sal^o ē recte fidei regulā

Idem
Sim fi.
Nō si excep:

Idem

Idem

Nota de auctoritate sanctorum.

Decre.

Luce
Adat.Petrus
Bernardus

Cōciliū.

custodire et a constitutis patrum nullatenus declinare. Et c. contra statuta et xi. q. 3. c. quicumque. Et luce. x. de scriptis dicit. Qui vos spiritus me spiritus et qui vos audit me audit. Et mathei. x. Non estis vos estis qui loquimini sed spiritus patris veri qui loquitur in vobis. Et i. petri. i. spiritu sancto inspirati loquuti sunt sancti dei homines. Et bernardus. Nunquid patribus doctores aut deuotiores sumus? Periculose presumimus quicquid in talibus eorum prudentia preterit. Admonet vero probat nam aug. ab hie. gre. leo. euse. hila. ioh. cri. ath. basi. cipr. et alij quod plures quorum vita et doctrina est per ecclesiam approbata ut habetur di. 15. c. scripta ro. ecclesia dicit beatam virginem habuisse originale peccatum et omnes homines excepto christo habuisse aliquod peccatum ut supra allatum est. Ergo eorum sententia debet firmiter teneri et oppositum detestari. Unde in determinatione sancti concilii constantino politani sic habet. Sequimur per omnia sanctos patres et ecclesie doctores athanasium. basilium. hila. gre. theologum. gre. nisenum. abr. aug. theophilum. io. cirillum. leonem. et suscipimus omnia que de ipsa fide et condemnatione hereticorum exposuerunt. Et nota quod ea que de fide determinata sunt per doctores quorum doctrina est per concilia approbata ita tenemur credere sicut et concilia de quibus in cap. scripta octo concilia di. 16. papa proficitur ea usque ad unum apicem immutata debere seruari. Sanctus etiam thomas cuius doctrina est approbata ut infra dicitur expresse cum predictis tenet b. v. habuisse originale peccatum. ergo opinio predictis doctoribus contradicens non est pia.

Cap. 36. in quo ponitur ratio sumpta ex parte predictionis fidei.

Tertia ratio est talis. Illa positio que contradicit alicuique fidei omnium catholicorum non est pia sed impii. sed positio que dicit beatam virginem non contraxisse originale peccatum contradicit antique fidei omnium catholicorum ergo non est pia sed impii. Consequentia patet cum maiori per illud quod habetur in simbolo athanasii hec est fides catholica etc. Et. 24. q. 1. c. A recta. Et. 25. q. 1. c. prima sal. Admonet vero probat per aug. i. 2. contra iulianum. Omnes inquit homines illorum primorum parentum peccatum nascuntur obnoxii. Idem qui negat christiane fidei fundamenta subvertere conatur. Una est enim

Decreta.
Aug.

omnium catholicorum firma fides: qui per unum hominem peccatum intrasse in mundum et ita in omnes pertransisse: vno corde credunt: vno ore fatentur et veras nouitias presumptioes catholica antiquitate subuertunt. Propter quam catholicam veritatem sancti ac beatissimi diuinorum eloquorum clarissimi sacerdotes. hyreneus. cyprianus. reticius. olimpius. hylari. abrosius. greg. theologus. inocentius. iohannes. basilius quibus velis nolis addo hieronymum presbiterum ut ceteros omittam qui nondum dormierunt aduersus vos profertur de omnibus hominum peccatum originali obnoxia successione sententiam: Unde nemmo excipitur nisi solus ille quem homo sine lege peccati concepit. Idem. Et in. 6. contra iulianum. Omnes in adam peccauerunt: vos autem dum non omnes sed multos per adam condemnatos vultis intelligi: horrenda perueritate christiane religioni estis infecti. Ex quo patet quod excipientes beatam virginem ab illa generalitate contradicunt fidei antique omnium catholicorum.

Capitulum. 37. in quo ponitur ratio sumpta ex parte erroris et heresis et superstitionis.

Clara ratio est talis. Illud quod doctores sancti et famosi dicunt esse erroneum superstitiosum et hereticum non est pius sed impius. sed quod beatam virginem vel alius preter christum non habuerit aliquod peccatum sancti et doctores famosi dicunt esse erroneum etc. ergo dicere beatam virginem non habuisse originale peccatum non est pius. Consequentia patet cum maiori per illud quod habetur extra de constitutionibus. ca. ne imitaris ubi dicitur. quod temerarium est a sententiis patrum deuiare. Et ino. ibi dicit. Dictis sanctorum patrum stare licet. et qui dicit quod ipsi dicunt: non potest de temeritate reprehendi. Et hieronymus super ecclesiasticum. Admonet inquit sequere vestigia et ab eorum auctoritate ne discrepes: alioquin tibi occurrunt multa que te ad errorem pertrahent. Et idem habet di. 37. c. relatium et di. 84. c. 1. Admonet vero probat. Nam sanctus thomas. de malo. q. 4. ar. 6. sic dicit. Erroneum est dicere quod aliquis seminaliter ab adam deriuatur absque originali peccato. Sic enim esset aliquis homo qui non indigeret redemptione facta per christum. Idem in. 4. sen. di. 43. q. 1. ar. 4. ad. 3. Erroneum inquit est dicere quod aliquis homo preter christum

Idem.
In fi.Oserua ex
coicationem
in isto caploDecre.
Inno.

Tho.

Idem.

sine originali pctō cōcipiā: qz talis nō indigeret redemptiōe
 facta per xpm. z sic xps nō esset oīum hoīuz redēptor. z ideo
 nō pōt sine errore poni qd aliq̄s p̄cipiā sine pctō. Et. p. scde
 q. 81. ar. 1. sic dicit. Scd̄z fidez catholicā est tenenduz qd pec
 catum p̄mi hoīs in oēs homines ab ipso seminaliter p̄pa
 gatō originaliter trāsīt. Et ar. 2. vbi supra. Secūdū inquit fi
 dē catholicā est firmiter tenēdū qd oēs hoīs p̄ter solū xpm
 ex adā deriuati peccatū originale contrahunt. alioquin non
 indigerent redēptiōe facta per xpm. Id. ille. Item bernar
 dus. Libēter inquit virgo hoc honore carebit quo vel pecca
 tū honorari. vel falsa videtur induci sanctitas. Nulla enī ra
 tione ei placebit contra ritū ecclesie: p̄sumpta nouitas / ma
 ter temeritatis / filia superstitionis / soror leuitatis: Nec ille
 ¶ Itē augustinus in. 5. 3 iuli. sic dicit. Ceterū corpus cristi i
 de dictū est venisse in similitudinez carnis peccati: quia om
 nis alia hominum caro est caro peccati. Quisquis hoc ne
 gat z carnem christi ita comparat etiaz carni ceterozū homi
 num nascentium. vt vtramque asserat esse equalis puritatis
 detestandus hereticus inuenitur. Et in li. de fide ad petrum
 postq̄ posuit illa. 40. capitula inter que est illud firmissime
 tene zc. in fine libri sic dicit. Nec igitur. 40. capitula ad regu
 lā vere fidei pertinentia: fideliter crede. fortiter tene. patien
 terqz defende. z si quē cōtraria hys dogmatizare cognoue
 ris: tamq̄ pestē fuge. z tamq̄ hereticū abiice. Ita ei ista q̄ po
 sum: fidei catholice p̄gruūt: vt si quis si solū oīb^o s̄z etiā sin
 gulis voluerit p̄dicere. in eo qd̄ singulis repugnat / z hys cō
 traria docere si dubitat: hereticus z fidei xp̄ane inimic^o atqz
 ex hoc oīb^o catholicis anathematizād^o appareat. Et alber
 tus magn^o in. 3. d. 3. Dicere iquit br̄z vir. nō fuisse cōceptā
 in pctō originali ē heresis p̄denata a beato bernardo z ab oī
 b^o magistris parisiis. Et alexāder de ales. Si inqt̄ br̄a vir
 go nō cōtraxisset originale pctūz nō indignisset xp̄i redēptiō
 ne. qd̄ nō ē secūdū fidē tenēdū. Et bonauētura in. 3. Si in
 qt̄ br̄a vgo nō habuisset aliqd̄ pctūz: nō fuisset xp̄i morte re
 dēpta. qd̄ ē impiū z nephariū. Et guido carmelita z iohannes

prima scde

Idem.

Bernardus

Aug^o.
q̄ in. fi.

Idem.

Nota aug^o.

Albertus

Alexander.

Bonauētura

Guido.

de poliaco dicūt esse hereticū tenere br̄z virginē nō habuis
 se originale peccatum.

¶ Capitulum. 38. in quo ponitur ratio sumpta ex determina
 tione ecclesie.

Quinta ratio ē talis. Illa positio q̄ cōtradicit deter
 miatiōi ecclesie / si ē pia s̄z ipia: s̄z positio q̄ dicit bea
 tā vir. si p̄traxisse orig. pctūz p̄tradicit determina
 tiōi ecclesie: q̄ nō ē pia s̄z ipia. Et sequētia p̄z cū ma
 iori p̄ illud qd̄ hētur. 24. q. 1. c. quoties z ca. hec ē
 fides z. c. a recta. Ad d̄ior vero p̄bat. Inā i cōcilio numidie ce
 lebrato auctoritate innocēti pape. z in cōcilio milletū au
 ctonitate b̄ti 303imi celebrato: determinatū fuit hāc eē regu
 lā fidei sine oī exceptiōe: qd̄ oēs hoīs ab adā seialiter p̄paga
 ti i pctō origiali sūt p̄cepti. Et fuit ibid̄ creatū capitulū firmi
 ssime tene zc. z capitulū placuit vt hētur de pse. di. 4. ubi dicit̄
 Placuit vt q̄cūqz paruulos dicit ex adā nihil trahere origia
 lis pcti anathema sit. z ideo hētur in. c. q̄sq̄. Vñ si q̄s diceret
 ioāne baptistā v̄l apostolos nō habuisse origiale pctūm esset
 hereticus qz p̄diceret illis cōcilijs q̄ neminē a pctō excipiūt n̄
 xp̄z. Ita z q̄ dicūt br̄z virginē nō habuisse origiale pctūz: p̄tra
 dicūt illis p̄cilijs. Itē aug. ad optatū de origine aie sic ait. Te
 aut̄ carissime frater admoneo / ne heresiz nouā minus caut^o
 incurras: q̄ antiq̄ssime fidei stabilita molitur fundamēta cō
 uellere. Cuius auctores vel acerrimi suasores cū celesti^o z pel
 lagi^o extitisset: p̄cilioz ep̄aliū vigilātia / in adiutorio saluato
 ris q̄ suā tuēt ecclesiā a duob^o venerabilib^o antistib^o aposto
 lice sedis (papa. v3. innocēti z 303imo) toto terraz orbe dā
 nati sunt. qz paruuloz aīas nihil ex adā origialis peccati tra
 here conantur asserere. Inā in epistola b̄ti 303imi sic legitur.
 Nullus enim nisi qui peccati seruus ē. liber efficit: nec redēp
 tus dici pōt nisi q̄ vere per pctūz fuit aīe capti^o. Sicut scri
 ptū ē. Si vos filius liberauerit vere liberi eritis. Per ipm̄ ei
 renascimur sp̄ualiter / ip̄ius morte mortuus ab adā oībus no
 bis / introducte atqz trāsmissē vnuerse anime. illud propaga
 tione cōtractū cyrographū rumpitur: in quo nullus ē oīuo

Concilia.

Aug^o.

natorum qui antequam per christi gratiam liberetur. non teneatur obnoxius. In his enim verbis apostolice sedis: tam antiqua atque fundata certa et clara est catholica fides: ut neque sit dubitatio christiano. Sola igitur christi morte. non unius aut aliquarum sed uniuersarum animarum propagatione contractum mortis circographum quod omnes tenent obstrictum rumpendum est. Memine igitur nasci ex adam nisi vinculo delicti et damnationis obstrictum neminemque inde liberari nisi renascendo per christum: tamen inconcusse tenere debemus. ut sciamus qui hoc negauerit: nullo modo ad christi fidem pertinere. Ad mediatoris tamen animam nullum ex adam traxisse peccatum. dubitare fas non est: quia eius caro venit ex virgine et non ex libidine concepta est. Nec ille. Similiter eugenius. 7. in concilio florentino determinauit quod omnes homines excepto christo contraxerunt originale peccatum. Et decem alij summi pontifices idem tenuerunt sicut supra allegatum fuit. Ad euidenciam huius rationis est sciendum quod quattuor modis aliquid potest dici determinatum ab ecclesia. Primo quia illud habetur in sacra scriptura que in omnibus suis punctis et clausulis tenenda ut habetur di. 9. ca. ego solus. Et ca. quis nesciat. Secundo si illud habetur ex communi doctrina sanctorum approbatorum. precipue concurrentibus ad id doctoribus posterioribus scolasticis pro maiori et saniori parte. Tertio si illud sit positum in corpore iuris confirmantibus glosatoribus et concurrente maiori et saniori parte summorum et postillatorum iuris canonici. Quarto si illud appareat ex aliquo particulari decreto summi pontificis. et precipue illud approbante aliquo generali concilio. Nec autem propositio omnes homines preter christum habuerunt aliquod peccatum. et omnes homines ab adam seminaliter propagati contraxerunt originale peccatum est omnibus predictis modis determinata. ut habetur ad rom. 3. 5. et ad gal. 3. 7. 2. ad cor. 5. et prime ad thimo. 2. Est etiam. 7. modo est determinata quia doctores ab ecclesia approbati hoc dicunt et quidam eorum expresse asserunt beatam virginem habuisse originale peccatum. Et triginta sancti hoc confirmant cum. 150. magnis theologis. Est etiam determinata. 3. modo: quia ponitur

Eug. 4.
4

Quadrupliciter aliquid potest dici determinatum ab ecclesia.

Est enim prope definita.

tur in decretis. de pse. di. 4. c. firmissime. 7. c. placuit. 7. c. quis. Et ad B. occurrit. 27. clarissimi postillatores iuris canonici qui expresserunt beatam virginem habuisse originale peccatum ut supra allegatum est. Est etiam determinata. 4. modo per innocentium in concilio numidie celebrato: et per zozimum in concilio cartaginensi. et per bonifatium in concilio milletano. et per eugenium in concilio florentino. alijs etiam summis pontificibus antiquis hoc confirmantibus. Ergo positio que dicit oppositum non est pia: quia contradicit spiritui sancto qui est auctor sacre scripture.

Capitulum. 39. in quo ponitur ratio sumpta ex parte carentie veritatis.

Extra ratio est talis. Nulla positio que caret veritate et derogat dignitati christi est pia: sed predicta positio est huiusmodi: ergo non est pia. Consequenter per cum maiori per aug. et habetur in glo. ad cor. 15. Per horredum est fallum aliquid de deo dicere etiam si ad dignitatem eius videatur pertinere: quia non minori sed maiori fortassis scelere laudat in deo falsitas: quam vituperetur veritas. Et Job. 13. Non indiget deus nostro mendatio ut pro ipso loquamur dolos. Et dauid. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Et bernardus. Virgo regia falso non eget honore. Ad nos vero probatur. Quia illud quod contradicit sacre scripture et doctoribus sanctis et determinationi ecclesie: caret veritate. Quod enim ab omnibus et maxime famosis dicitur: fidem habet quod ita sit ut dicit in libro de som. et vigi. et in. 7. ethi. Sed predicta positio est huiusmodi: ergo etc. Quod autem predicta positio deroget dignitati christi patet. Nam ad dignitatem christi pertinet quod nullus sit ei equalis in sanctitate ut sit sanctus sanctorum: et quod nullus sit ei equalis in puritate et quod ipse solus fuerit sine omni peccato. Unde dicit aug. de fide ad petrum. Licet caro christi et omnium hominum unius eiusdemque nature sit. hec tamen quam dei verbum ex virgine sumere dignatus est: sine peccato concepta est. Et hec est carnis illius dignitas singularis. Et similiter ad dignitatem christi pertinet quod ipse fuerit redemptor omnium et quod sit mortuus pro omnibus. Sed si beata virgo non habuisset originale

Ecclia.

Aug.:

Job. 13.
David
Bernardus

Aug.

Tertia conclusio.

Bonaventura.
Sol.

Replica

Sol.
Replica

Bernardus.
et alij

per hanc predictam christo non conveniret ut de se patet igitur etc.

Capitulum 40. in quo ponitur 5. conclusio cuius suscipiuntur.

Tertia conclusio fuit ista. Opinio que dicit beatam virginem fuisse conceptam in originali peccato: est maxime pia. Nec conclusio licet posset probari sex rationibus sicut procedens tamen causa brevitatis duo media adducam. Et primo sic. Illa opinio que est facta data in auctoritatibus sacre scripture, et canonis et sanctorum doctorum, et in determinationibus conciliorum: et summorum pontificum, quam omnes doctores famosi in theologia et in iure canonico approbant: est maxime pia, sed nostra opinio est huiusmodi ut patet ex rationibus precedentibus, igitur est maxime pia. Secundo sic. Illa opinio que pertinet ad honorem et singularem dignitatem christi est maxime pia: sed nostra opinio est huiusmodi ut in precedenti ratione probatum est: ergo est maxime pia. Et ideo bene dicit bonaventura quod hec opinio est securior: quia magis congruit fidei pietati.

Ad istas rationes dicunt quidam quod predicta propositiones vel similes intelliguntur de lege communi: et non se extendunt ad personas privilegiatas. Beata autem virgo fuit per speciale privilegium a lege communi excepta. Sed contra hanc fugam arguitur sic. Nulli seipsum vel alium a lege communi exemptum asserenti: credendum est nec credi debet: nisi privilegium ostendat et de ipso fidei faciat ut habet de ceterisima. c. 3. morum. 7. 25. q. 2. c. omnes. Et alleganti privilegium non creditur ei nisi illud ostendat ut notatur extra de privilegiis. c. porro. Et li. 6. e. ti. c. cum persone. Et extra de fide instrum. c. accepimus. Sed isti non possunt ostendere aliquod privilegium bullatum in quo excipiatur beata virgo a regula universali fidei decreta de conse. di. 4. c. firmissime et c. placuit. ergo continetur sub illa regula. Et si dicatur quod imo ostenditur privilegium quia fuit revelatum cuidam abbati: Ad hoc dicitur quod illa revelatio non est autentica nec bullata ut dicit beatus Bernardus et sycardus episcopus. et iohannes beletus. et guillelmus in suo rationa. et bonaventura que fuerunt doctores vitae et doctrina preclari. Sicut persone que talis revelatio dicitur fuisse facta sunt persone suspecte, carnalibus vitijs dedit: nihil in se spiritualitatis ostenden-

tes. Secundo quia predictae revelationes repugnant sacre scripture et dictis sanctorum que spiritu sancto inspirati a que sunt vere revelationes dixerunt beatam virginem fuisse conceptam in peccato originali. Tertio quia minus erat dubitandum de christo an esset in peccato conceptus quam de matre eius sed hoc non obstante sacra scriptura. et sancti doctores. faciunt mentionem de privilegio christi et exceptione eius ab illa lege et regula ubi que ponit ad ro. 3. et 5. assignantes causas quare ipse excipitur quia vix non fuit conceptus per concubitum. nec ex concupiscentia: Ergo si beata virgo fuisset ab illa regula universali excepta: scriptura vel sancti doctores de eius privilegio et exceptione mentionem fecissent. sed sancti negant illud privilegium et dicunt expresse eam contineri sub illa universali regula fidei. omnes peccaverunt: ergo beata virgo non fuit excepta. Quarto quia beatus attonius archiepiscopus florentinus dicit quod sancte catherine de senis fuit a deo revelatum quod beata virgo fuerat in originali peccato concepta.

Additio. **Q**uod vero expresse christus de quo minus erat dubitandum sit ab illa universali regula exceptus patet. tum per spiritum sanctum in sacra scriptura. tum per determinationem ecclesie in concilio. tum ex sanctorum doctorum auctoritatibus: qui spiritu sancto informate hoc expresse de christo solo dixerunt. Spiritus namque sanctus in scriptura in multis locis veteris et novi testamenti hoc de christo expresse: ex quibus pauca in medium offeram. Et primo ps. 20. qui ad lram est de christo dicit. **D**ne puenisti cum in benedictionibus dulcedinis ubi glosa. or. ait. Benedictiones dicit immunitatem peccati: quia christus donatus est in conceptione. Item ps. 21. **D**e ventre matris mee deus meus. Glosa. quia nec conceptio sine deo facta est. Non enim in peccato conceptus sum ut alius homo: sed de spiritu sancto conceptus sum et natus. Item in eodem ps. **E**rue de manu canis unicum meam. Glosa. Unica fuit anima christi: que sola a peccato est immunis. Item ps. Non est qui faciat bonum non est usque ad unum. glosa. interlinealis que ponitur ad ro. 3. Ubi eandem auctoritatem. apostolus allegat: dicit. Non est qui faciat bonum preter christum: non est usque ad unum. i. nec unus nisi christus. Item luc. 1. quod ex te nascetur scriptum etc. Et quod bene intelligat de natiuitate in utero: declarat per id quod math. 1. dicit. Quod enim in ea natum est de spiritu sancto

Supra. c. 22

est. Itaqz euangeliste exp̄sse excipiūt x̄pm. Itē ip̄e ap̄lus qui
posuit regulā vniuersalez ad ro. 3. 7. 5. ip̄e exp̄sse x̄pm excepit
ad ro. 8. dicens. eūmissum in similitudinē carnis pcti: vbi gl.
ordi. dicit. Nō in carnē peccatricē: qz nō cum mater / cōcupis-
centia: sed gr̄a concepit. Non peccatrix: ergo fuit: qz nec libi-
dinis concupiscentia cōcepta: nec peccati causaz in se habuit
nec in ea ip̄e peccauit. In pena ergo similis est nostre: nō in q̄-
litate peccati. Itē ip̄e ap̄lus ad hebre. 7. dicit. Nō habemus
pōtēficem qui nō sciat cōpati infirmitatibus nr̄is. tēptatū āt
p oīa p similitudine absqz pctō. i. p omnia nobis similis nisi i
peccato. Ecce claram exceptionē. Itē habetur ex multis sa-
cre scripture locis iuxta sanctorū doctozū expositiones. de qui-
bus lacius dictū est supra. c. 26. ¶ Est etiam hoc p determi-
nationē ecclesie v̄tis diffinitū. Et primo in simbolo dicendo
Qui cōceptus est de spiritu scō zc. Itē 2. determinauit hoc
diffiniēdo in scilio vniuersaliter ip̄m x̄pm nullum peccatū ha-
buisse. p quo oblatione redemptiōis indignissz: z anathema-
tizauit dicentes cōtrarium. Unde in cōcilio ephesino. primo
habetur sic. Qui dicit x̄pm p se obtulisse semetip̄m oblatio-
nem / z nō p nobis solum. (nō enī p seip̄o eget oblatiōe qui
peccatū oīno nesciuit) anathema sit. Nec ibi: qd̄ mltuz notā-
dum est in ista materia. Cōfirmatur hoc p illud qd̄ ap̄ls ad
hebre. 7. dicit loquēs de x̄pi sacerdotio. Qui nō habet neces-
sitatē quēadmodū sacerdotes p suis delictis hostias offer-
re. glo. interli. Sed hoc fecit. s. offerre nō p suis sed p populi
delictis. Sancti quoqz doctores hoc exp̄sse d̄ x̄po solo dicūt.
Unde sup illud luc. 1. Idic est filius me⁹ zc. Dicunt remigi⁹
z greg. In solo christo deo cōplacuit: quia in ip̄o solo pecca-
tum nō inuenit z in multis alijs locis vt in toto isto libro di-
ctum est. Cum ergo spiritus sanctus in scriptura sacra / vni-
uersalis ecclesia in concilijs / sancti quoqz doctores in scri-
ptis suis de christo expressam faciant exceptionē ab illa vni-
uersali regula: sub qua minus videbatur qz x̄ps cōtineret: mul-
to fortius de beatissima virgine fecissent: qd̄ nō solū nō fece-
rūt: s̄z oppositū i scriptis suis reliq̄rūt z p̄dicauerūt. vt patet

de augustino. anselmo. bernardo z multis alijs qui oppositū
dicunt ip̄am virginem noiando.

¶ Cap̄lm. 41. in quo ponūtur tria correlaria cum suis pro-
bationibus.

Primū correlariū fuit istud. Nō est licitū crede-
re v̄l tenere beatā virginē fuisse cōceptā sine pec-
cato originali. Istud correlariū pbatur vnica rō-
ne cōtinēte oīa media q̄b⁹ fuit pbata. 2. conclusio.
Nā illud dictū qd̄ dicit auctoritati sacre scri-
pture z scōz doctoz: z antiq̄ fidei: z determinationi eccle-
ie: z repugnat dignitati z veritati x̄pi: nō est licitū credere: s̄z po-
sicio q̄ dicit beatā virginē nō fuisse cōceptā in originali pctō est
huiusmodi vt supra pbatū est: ergo nō ē licitū tenere vel cre-
dere ip̄am nō habuisse originale peccatum.

Primū cor-
relarium.

¶ Scd̄m correlariū fuit istud. Nō est licitū p̄dicare beatā
virginē nō hūisse originale pctm. Probat. Nā illud qd̄ repu-
gnat auctoritatibus scripture: z scōz z antique fidei oīuz ca-
tholicoz z dignitati x̄pi nō est licitū alicui p̄dicare: sed p̄di-
cta positio est huiusmodi vt supra pbatū est: ergo p̄dictam po-
sitionē non est licitum alicui p̄dicare.

2. correlariū

¶ Tertū correlariū fuit istud. Nō est licitū audire p̄dicā-
tes beatā virginē nō habuisse originale pctm. Probat. Nā
nulli licitū est audire doctrinā corruptiua fidei: z d̄dicētē au-
toritatib⁹ sacre scripture z scōz doctoz: z derogātes honori
z singulari p̄rogatiue saluatoris nr̄i iesu x̄pi: sed p̄dicta posi-
tio est h̄mōi: ergo nō est licitū audire p̄dicātes talē positio-
nē. Scd̄o nulli est licitū dare alteri occasionē peccandi imo
quātū p̄t debet primū a pctō retrahere: s̄z qui audiūt p̄di-
cātes beatā virginē fuisse cōceptā sine pctō originali dant eis
occasionē peccādi: qz dāt eis occasionē dicēdi mēdaciū z pra-
ue exponēdi sacras scripturas: z falsa miracula cōfingere a
quib⁹ malis retraherētur si nō haberēt auditores ergo nō ē
licitū tales p̄dicātes audire.

3. correlariū.

¶ Ut nos illustrissime princeps qui veritatis lumē h̄sperim⁹
relicto populari errore aplectimur veritatē quā nobis apli

et alij doctores sanctissimi in suis codicibus tradiderunt. Ego quod dem (ut verbis utar augustini contra iulianum) teneo quod pres illi clarissimi christiane fidei fundatores tenuerunt. credo quod ipsi crediderunt doctores quod ipsi docuerunt. predicatio quod ipsi predicauerunt: et sine ulla hesitatione affirmo omnes homines excepto christo aliquod habuisse peccatum et beatissimam virginem post incarnationem: et originalis peccati participationem citissime per copiosum munus gratie fuisse mundatam: ut soli christo sancti seruetur prerogativa conceptus qui omnes sanctificaret solusque absque peccato veniens purificationem faceret peccatorum.

Explicit prima pars huius tractatus.

Incipit secunda pars in qua ponuntur rationes contrarie opinionis.

In multa mihi dixisse video illustrissime princeps quibus clare intelligere potuisti quid de conceptione beate virginis sancti asseruerit doctores. Adduxi enim ducentorum sexaginta clarissimorum doctorum apertissima testimonia. qui nemine discrepante nobis tradiderunt non esse secundum fidem catholicam tenendum beatam virginem in sui conceptione ab originali peccato fuisse immunem. Sed quia ut ait philosophus in 3. methaphisicorum cognitio veritatis omnes dubietates soluit: idcirco oportunitate satis esse videtur ut in hac parte rationes quibus opinio contraria fulciri videtur adducam. quibus solutis veritas iam declarata magis elucescat et contra errorum periculum expellatur.

Prima ratio opinionis contrarie.

Prima ratio fuit talis. Sanctus thomas in 1. 2. sententiarum dist. 44. articulo 3. sic dicit. Beata virgo fuit immunis a peccato originali et a peccato actuali: ergo etc. Ad id fuit dictum quod hoc vocabulum immunis significat liberum ab onere. Quilibet enim homo ab adam seminaliter generatus trahit in sui conceptione duo onera sive duo pondera. videlicet maculam culpe: et fomitem peccati beata virgo traxit in sui conceptione ista duo pondera peccati originali. sed per primam sanctificationem citissime post incarnationem factam: fuit a macula culpe mundata: remanente adhuc in ea fomite peccati secundum essentiam: ligato tamen. Et ideo sanctus thomas in 3. parte. q. 27

ar. 2. dicit quod beata virgo fuit immunis a peccato originali in suo ortu quando videlicet ex utero nata fuit: non autem in sui conceptione. Tempore vero quo fuit preparata ut esset mater dei: tunc superueniente spiritu sancto in eam: fomes peccati qui est etiam pondus et onus peccati originalis: continens virtualiter omnia peccata actualia fuit ab ea totaliter extirpatus: ut non posset de cetero peccare: gratia confirmante illam in bonum et tollente omnem inclinationem ad malum quod nemini alteri exstiti in via creditur fuisse concessum. Et tunc remansit beata virgo omnino sine macula et ruga ut dicit innocentius tertius et alij doctores. Ideo ex tunc potuit dici omnino immunis a peccato originali et ab omni peccato actuali: quia fuit totaliter libera ab onere peccati. Et de tali tempore loquitur sanctus doctor in loco preallegato. Non enim dicit quod fuit immunis a peccato originali in sui conceptione: sed post sanctificationem: et maxime quando fuit preparata: ut esset mater dei: quia in eo articulo agit de nobilitate et puritate quam habuit virgo postquam fuit mater dei. Peccato autem actuali proprie dicitur aliquis immunis quando non habet illud et pro tunc est aptus natus illud habere. Unde asinus non potest proprie dici immunis a peccato quia non est aptus habere illud. Similiter beata virgo tempore sue passive conceptionis non potuit proprie dici immunis a peccato actuali: quia pro tunc non erat apta nata habere illud. Post usum vero liberi arbitrii fuit proprie immunis ab omni peccato: sed non omnino immunis quia adhuc remanserat in ea tyrannus videlicet fomes peccati: virtualiter continens omnia peccata actualia. Sed in conceptione filii per secundam sanctificationem fuit totaliter extirpatus. et tunc et deinceps fuit proprie omnino immunis a peccato originali et ab omni peccato actuali: quia fuit totaliter ab onere peccati liberata. Sed tunc arguens obiecit dicens: quod ille qui est immunis a peccato originali nunquam habuit illud. Ad quod respondi hoc esse falsum: quia omnes baptizati et omnes existentes in gratia sunt immunes a peccato originali ut tenent doctores catholici

l. iij

Innocentius

Nota.

Replica

Pbs.

ci: et illud expressse dicit. S. d. 2. 31. 1. 2. ad. p. et tñ hūerūt illud. Ad
B. n. q̄ aliq̄s possit dici immunus ab aliq̄ pctō: sufficit q̄ n̄ habe
at illud p̄ eo tpe quo dicit immunus / quāuis prius habuerit il
lud sicut habetur extra de purgatiōe cano. c. fi. Beata autē
virgo licet in sui cōceptiōe habuerit originale pctm̄: tñ post
aiationē fuit p̄ primā sc̄ificatiōē a macula pcti mūdara / re
manēte adhuc fomite / q̄ postea p̄ sc̄daz sc̄ificatiōē ī p̄cepti
one filij fuit totaliter sublat̄. vñ aug. in sermōe nati. vir. sic
dicit. Si enī adhuc in brā virgine aliq̄d vel pcti originalis v̄
actualis sub perat: totū spū sc̄o in eā lupuēte mūdātū est
et ideo tūc fuit oīno immunus ab omni peccato.

Ecūdo fuit adducta auctoritas aug. in li. de q̄n
q̄z heresib⁹ sub hac forma. Si potuit inq̄nari ma
ter mea cū eā facerē: potui inq̄nari cū ex ea nas
cerer: ergo etc. Ad B resp̄odi q̄ auctoritas illa
mendose allegabat̄: q̄ aliter iacet / sicut ego vi
di in trib⁹ codicib⁹ vetustissimis de q̄nq̄z heresib⁹ qui sic inci
pit. Debitor sum fateor. Et in sermone assumptionis qui sic i
cipit. Sancta atq̄z gloriosa: quē vidi b̄rie i duob⁹ libris an
tiquissimis vbi sic dicit aug. Dicūt manichei dominū iesū nō
potuisse per feīam nasci. Nō enī dignum est inquit vt tan
ta maiestas p̄ sordes et squalores feie trāsire credat̄. S̄z di
cit tibi manichee / deus creator oīuz filius hoīs. Quid s̄e q̄d
te permouet in natiuitate mea. Nō sum libidinis conceptus
cupiditate / ego matrē de qua nascerer feci. ego viaz meo iti
neri preparavi atq̄z mundavi. Nec quā despicias manichee:
mater est mea. sed manu fabricata est mea. Si potui inq̄na
ri cū eā facerem: potui inq̄nari cū ex ea nascerer. Sicut trā
situ meo illius nō est corrupta virginitas / ita mea ibi nō est
maculata maiestas. Si solis radi⁹ cloacharū sordes siccare
nouit et eis inq̄nari nō valet: q̄to magis radi⁹ ille celestis / in
q̄ nihil inq̄namēti icurrit: q̄cūq̄z radiauerit mundare p̄t. ip̄e
aut̄ pollui nō p̄t: Sicut ḡ ille. nat⁹ ē solus inter mortuos li
berlic illius ex qua nat⁹ est pudor / solus est integer. Ex quo
patet q̄ predicta ex auctoritate bene allegata sequit̄ q̄ vir /

Aug⁹.

Aug⁹.

go maria habuerit aliquod peccatū quia alias non fuisset mū
data nec sol⁹ x̄ps fuisset inter mortuos liber. Si enī auctori
tas illa ita iaceret sicut dicebat arguens. tunc illa conditio
nalis esset impossibilis et heretica. q̄ antecedēs secūdū oēs ē
possibile et p̄ns ē impossibile et hereticū. Similiter si ex illa cō
ditionali arguam⁹ a positione antecedētis ad positionē cō
sequētis. vel ad destructiōē cōsequētis ad destructiōē ante
cedētis semp̄ sequitur conclusio heretica: ideo talis cōditiōnalis ē
heretica. et per p̄ns non est augustini. Et ideo grauissime pec
cant allegantes talem auctoritatē q̄ tāto doctoz heresiz im
ponunt.

Additio. **E**go q̄q̄z vidi istā auctoritatē. sic i prima
p̄ona positā. in duob⁹ libris de q̄nq̄z heresib⁹ satis ātiquis
et legūt illā fr̄es carthusienses in festo purificatiōis beatissi
me virgi. lecti. 8. Itē fr̄es de brō iherōimo. legūt eā in sabbis
de brā v̄gine. in sermone q̄ incipit inter multas et est tertius a
sermone castissimum etc.

Ratio tertia.

Tertio fuit adducta auctas aug. in li. de natura et
gr̄a sic dicētis. Excepta v̄gine maria de qua p̄pter
honorē dñi cū de pctis agit nullā p̄sus volo habe
re q̄stionē. Et fuit cōfirmata hec ratio q̄ aug. in
principio libri tractat de pctō originali / ergo in p̄
dicta auctoritate loq̄tur de originali pctō. Sc̄do q̄ dicit q̄ si
oēs sc̄ti et sc̄tē possēt ip̄i i terrogari an pctm̄ h̄erēt respōderēt
si dixerim⁹ q̄ peccatū n̄ habem⁹ etc: clarum est q̄ si loquere
tur de peccato actuali: dicta propositio esset falsa. quia pueri
innocētes nō habuerūt peccatū actuale. ergo loquitur de pe
ccato originali. **A**d hoc fuit responsum q̄ aug. in predicta
auctoritate loquitur de peccato actuali: **A**d cui⁹ euidētiāz
est sciendū q̄ pellagius contra quem aug. composuit illum
librum habuit. 4. precipuos errores. **P**rimus est q̄ pueri n̄
cōtrahunt originale pctm̄. Sc̄d⁹ ē q̄ multi hoies reperti sūt
q̄ nūq̄ actualr̄ peccauerūt. Terti⁹ ē q̄ siue adā peccass̄z siue
n̄: mortu⁹ fuiss̄z. Quart⁹ ē q̄ libido ē quoddā naturale bo
/

Aug⁹.

Quattuor
precipui erro
res pellagi

nū nō proueniens ex peccato. Aug. at in principio libri ipbat
 primū errorē dicēs q̄ oēs excepto x̄po contraxerūt originale
 pctm̄. In sc̄da pre libri impbat secūdū errorē ostēdēs q̄ oēs
 homines puri excepta beata uirgine peccauerunt actualiter
 post vltimū liberi arbitrij. Et adducit argumētū pellagij hoc
 mō. Demū pellagius p̄memorat eos qui nō mō nō peccasse
 vez etiā iuste vitisse referunt Abel. enoc. melchisedech abra
 am. isaac. iacob. ioseph. iesu nauē. finees. samuel. nathā. heliā
 eliseum. micheam. daniel. ananiam. azariam. misael. exechiel.
 mardocheum. simeon. ioseph. ioannem bap. Ad iungit etiam
 feminas Delboram. annam samuelis. iudith. hester. annam
 filiā samuelis. elisabeth. z ēt ipsam saluatoris matrē / quā di
 cit etiam sine peccato confiteri necesse esse pietati. Nec ille.
 Ecce q̄ pellagius qui dicebat omnes homines esse sine origi
 nali pctō: ab actuali peccato excipiebat illos. 30. enumeratos
 Ad hāc obiectiōē august. respondens statim post verba p̄
 dicta sub infert Excepta hac uirgine maria de qua p̄pter ho
 nozem dñi cū de peccatis agitur nullam p̄sus volo hēre que
 stionē. Inde enim scimus plus gratie ei collatū fuisse ad vin
 cendū oī ex parte peccatorū que illum concipere z parere me
 ruit quē constat nullum hūisse peccatū. Mac ergo uirgine ex
 cepta si oēs illos sanctos z sc̄tās quos enumerauit pellagius
 congregare possemus dum adhuc uiderent z interrogare an
 peccatum haberent: quid eos respōsuros fuisse putamus: an
 quod pellagius ait. an quod ioannes dicit si dixerimus quo
 niā peccatū nō habemus ip̄i nos seducimus zc. De inde sub
 iungit. Nec dicens pellagius nō attendit in vno homine tur
 bā z multitudinem esse leuū peccatorū que non debuit vel
 non potuit scriptura manifestare. Non enim commemoran
 dus fuit si abel quamuis merito iustus appellatus / paulo ali
 q̄si immoderatus risit vel animi remissione iocatus ē. vel vi
 derit aliquid ad cōcupiscendū. vel aliquādo immoderati
 poma diserpuit vel plusculo cibo crudelior fuit. Nec ille.
 ¶ Patet ergo ex causis dicendi z ex textu auctoritatis. q̄ lo
 quitur de peccato actuali. ¶ Dicit enim q̄ ei gratie plus col

latum est ad vincendum pctm̄. Victoria enim est de peccatis
 actualibus cū quibus pugnamus z nō de peccato originali.

Similiter dicit quod inde sibi plus gratie collatum ē ad vin
 cendum pctm̄ qz concipere meruit christū: ergo de illa loqui
 tur p̄ eo tēpore quo fuit mater dñi. Tertio si dicit q̄ nō hūent
 brā uir. pctm̄: s; dicit q̄ dū de peccatis actualib⁹ agit: nullaz
 vult de ea habere questionē. d. Illud de pueris: dictū fuit q̄
 aug. nō loquit de oibus sc̄tis sed solū de illis quos pellagius
 enumerauit. Et de illis qui interrogati possent respondere.
 cui⁹ modi nō sūt pueri innocentes. sed solū illi qui habēt vsū
 liberi arbitrij / quoz nullus fuit sine actuali pctō nisi brā uir
 go. Quarto p̄ idē ex processu littere quia exemplificando d
 Abel quē pellagius primo loco nominauerat specificat solū
 peccata actualia leuia. Et hoc modo predictam auctoritatez
 exponit magister in. 3. sententiarum. z albertus. alexander. z
 .s. doctor. z bonauentura. ¶ Ratio quarta.

¶ Quarto fuit adducta auctoritas anselmi in li. de cō
 cep. uirginali sic dicētis. Decebat ut illi⁹ hoīs cō
 ceptio: d̄ matre purissima fieret: q̄ illa puritate ni
 teret qua maior sub deo neq̄t intelligi. Ad hoc fu
 it respōsū. 1. q̄ anselm⁹ loquitur de puritate quaz
 hūit uirgo si in sui p̄ceptōe. s; i p̄ceptōe filij dei. p̄ q̄ tēpore per
 fectissimū gradū puritatis adeptā ē qz nō solū ab oī pctō si
 cut p̄ primā sc̄tificatōez s; etiā a fomite pcti depurata fuit. q̄
 puritas fuit maior quacūqz alia q̄ sub x̄po deo possit intelli
 gi. vñ dicit. Decebat de m̄re purissima zc. Sc̄do dicit q̄ ansel
 mus dicit puritatē v̄ginis eē sub puritate hoīs dei: qz v̄z x̄ps
 n̄z origiale n̄z actuale pctm̄ n̄z fomitē pcti vnq̄ hūit. oēs ali
 j excepta v̄gie hūerūt illa tria p̄ vsuz liberi arbitrij. Brā autē
 v̄go fuit ifra x̄pm qz hūit originale pctm̄ a quo fuit citissime
 mūdāta remanēte fomite. Fuit supra alios / qz nūq̄ actualr
 peccauit z a fomite pcti in p̄ceptōe filij totalr mūdāta fuit.
 3. fuit dictū q̄ anselm⁹ p̄ v̄ba p̄dicta statī subiūgit. Qualē
 at eadē v̄go mūdāta sit dixi vbi aliā rationē de hoc ip̄o de q̄
 hic agitur reddidi. Un̄ remittit se ad libz cur de⁹ hō vbi di

Doctores.

Anselmus

.2. solutio.

.3. solutio.

Prover.

2d.

Lat.

rit q̄ brā virgo fuit a pctō mūdāta vt supra dictū ē. c. 17. S3
 p̄ hāc rñsionē q̄ ē sc̄ti thome z bōauētura z alioꝝ doctoꝝ ob/
 iecit arguēs dicēs q̄ ille q̄ hūit alī maculā pcti nō pōt dici pu/
 rissim⁹ qz purissimo repugnat oīs macla. Ad h̄ negauī assūp/
 tū z dixi q̄ ad hoc q̄ aliqd̄ dicat purissimū sufficeret q̄ p̄ tūc
 nil inq̄namēti in se hēat ēt si prius iqnātū fuissz. Uñ puerbio
 rū. 25. d̄f aufer rubiginē de argēto z egrediet vas purissimuz
 Quā auctoritatē exponūt doc. de brā vir. que postq̄ munda
 ta fuit a rubigine peccati remansit purissima. Et dauid post
 quā dixit. Ecce enī in inq̄tatib⁹ cōcept⁹ sum subiūxit. Asper
 ges me dñe isopo z mūdabor lauabis me z sup̄ nīnē de alba/
 bor. Et de apostolis dicitur candidiores niue nitidiores lacte
 qui tamē fuerunt ante peccatis etiam actualibus sordidi.

¶ Ratio quinta.

Quinto fuit adducta auctās cāticoꝝ. 4. tota pul/
 chra es amīcarnea z macula nō est in te. ergo v̄go
 nō hūit pctm̄. Ad hoc dictū fuit q̄ p̄dicta auctori/
 tas quātū ad sensū litteralē ex q̄ solo pōt sumi effi/
 cac̄ argumētū vt dicit dio⁹. intelligit̄ de ecclia secū/
 dum qd̄ cōprehēdit nouū z vetus testamētuz. Non p̄ oī tem/
 pore sed tēpore Josue quo interfectis oībus qui peccauerāt
 in pctō phēgor remāsit ecclesia pro illo tēpore sine notabili pe/
 ccato vt p̄ tunc posset dici totam esse sine macula. Et hoc mō
 expōit nicolaus de lira. Quātū autē ad sensū spūalem p̄t ada/
 ptari ad brām vir. in qua nūquā fuit macula que virginitati
 opponat̄ sed semper virgo imaculata fuit z in qua nunq̄ fu/
 it macula pcti actualis. Si vero intelligat̄ de macula pcti ori/
 ginalis: tūc verificat̄ postq̄ fuit sc̄tificata. z veri⁹ postq̄ fuit
 m̄i dei. z ad huc veri⁹ p̄ eo tēpore quo fuit assūpta: vñ cātant̄
 p̄dicta verba in festo assūptionis. Tūc enim aīa v̄ginis fuit
 sine oī macla z sine oī ruga vt dicit bernard⁹. Et hec fuerūt
 argumēta magistri bap. carmel' d̄ ferraria. ¶ Sexta ratio.
 Sexto fuit argutū sic. Cū plenitudine gr̄e si stat aliq̄s d̄
 fect⁹. S3 beata virgo fuit plena gratia: ergo zc. Ad
 hoc dictū fuit q̄ brā virgo nō hūit plenitudinem gratie

tempore sue passue conceptōis sed tēpore quo erat p̄ceptura
 filium dei quando angelus eā salutauit z tunc pctūz nō erat ī
 ea. Sc̄do dicitur ē q̄ multiplex est plenitudo gratie. vna ē ple/
 nitudo sufficiētie qualis fuit plenitudo stephani z helisabeth
 de qb⁹ dicitur q̄ erant pleni gratia z spū sc̄to. Et talis pleni/
 tudo potest esse in his qui prius habuerūt pctūm originale z
 mortale z compatitur secū fomitē z pctūz veniale. Alia ē ple/
 nitudo habūdantie q̄ fuit in iohanne bap. de quo dictum ē re/
 plebitur spiritu sc̄to ex vtero matris sue. Et in apostolis de q̄
 bus dictum est repleti sunt spiritu sc̄to. Et talis plenitudo p̄
 supponit peccatū originale: z compatitur secū pctūz veniale.
 Alia est plenitudo singularis prerogatiue qualis fuit in bea/
 ta virgine. Et talis plenitudo p̄supponit pctūz originale z li/
 gat fomitem totali z tandē ipsum oīo extirpat nec cōpatit̄ se/
 cū actuale pctūz. Alia ē plenitudo v̄lis effluentie z singularis
 excellētie qualis fuit plenitudo xp̄i de quo dicitur q̄ fuit ple/
 nus gratia z q̄ de plenitudine eius oēs accepimus. Et talis
 plenitudo nec p̄supponit aliquod pctūz nec compatitur se/
 cum fomitem nec quodcumqz peccatum. Hanc distinctionē
 ponit doc. sc̄tus z bonauentura in. 3. sen. Si ergo maior pro/
 positio intelligat̄ de plenitudine primo z. 2. modo sic est falsa
 Si de plenitudine. 3. modo sic verū est q̄ nō cōpatitur secuz
 peccatū postq̄ inest sed p̄supponit peccatū originale quod
 excluditur per ip̄az. Si vero intelligatur de plenitudine. 4.
 modo sic est vera maior sed minor est falsa. Nullaz ergo ple/
 nitudinē habuit tēpore sue cōceptōis.

¶ Ratio. 7.

Septima rō fuit talis. Illa q̄ fuit electa ab eterno
 pulchra vt luna: nō habuit aliquā maculā sed brā
 vir. fuit electa ab eterno pulchra vt luna / electa
 vt sol. vt dicit̄ cāt. 6. ergo zc. Ad hāc rationē / fu/
 it negata maior. qz apli fuerūt electi ab eterno vt
 essent sc̄ti z imaculati vt dicit̄ ad ephē. p. Similiter z oēs pre/
 destinati z tñ habuerūt originale pctūm. Ita z brā v̄go fuit
 electa ab eterno vt esset mater dei. nō tēpore sue cōceptionis
 sed. 14. anno etatis sue: z ideo tempore conceptionis passue

Lat. 6.

.2. solutio.

habuit maculā: t̄pore vero conceptiōis actiue fuit sine macula z ruga. Dicitur secūdo. q̄ auctoritas illa quātū ad sensum litteralē intelligitur de ecclia tempore dauid vt dicit nicola^o de lira: spūaliter aut̄ intelligitur de br̄a virgine post sc̄rificatiōē / q̄ in sua natiuitate fuit pulchra vt luna in qua cum luce gratie remansit fomes peccati. sed in conceptione filij. fuit electa vt sol: qz plenitudo lucis fugauit omnem impuritatez totaliter fomitem peccati extirpando.

¶ Ratio. 8.

Mathei. 11

Et t̄na ratio fuit talis. Nam mathei. xi. dicit q̄ inf̄natos mulierū non surrexit maior ioanne bap. sed nō surrexit nisi q̄ cecidit. Null^o ergo qui cecidit p̄ pctūz fuit maior ioāne bap. sed br̄a virgo fuit maior ioāne bap. ergo non cecidit per pctūm.

¶ Ad hoc respondi q̄ lucas suppleuit quod matheus omisit dicēs. q̄ inter p̄phetas non surrexit maior ioanne bap. Beata aut̄em virgo non includitur inter p̄phetas. Et cuz omnes aduersarij hac responsione audita. vociferando clamarent. no ua glosa noua glo. aperui codicē biblie z tradidi tue excellentie z alijs doctorib^o astantib^o. q̄ luce. 7. legerūt iter natos mulierum non surrexit ioanne bap. propheta maior. Quod audientes aduersarij cum rubore nō modico obmutuerūt. Dixi. 2. q̄ quātum ad officiū publicū z ad statū z ad opinionēz ad austeritatē vite: nullus surrexit maior ioanne bap. p̄ hoc tamē non negatur quī aliquis fuerit sibi equalis vt dicit hieronim^o. Nam quātū ad officiū baptizandi z p̄phetandi z ad statū virginitatis nullus ioanni p̄fert: Similiter quātum ad opinionē qz p̄pter sanctitatē vite putauerūt eū esse christuz Similiter quātuz ad austeritatē vite ita continuam nullus ioanni p̄fertur. Dicitur. 3. inter eos qui pertinent ad vetus testamentum nullus surrexit maior ioanne bap: sed qui minor est in regno celoz. idest inter apostolos maior est illo. vt dicit quedā glo. Dicitur. 4. q̄ non accipitur ibi surgere put significat a casu peccati eleuari. quia vt cōmuniter dicunt doctores. omnes pueri quantum ad hoc surgere sunt equales:

Luce. 7.

.2. solutio.

3. solutio.

.4. solutio.

nec vnus est maior altero. quia peccatum originale est equaliter in oibus: z equaliter tollitur ab omnibus per primā gratiam. Unde quia inter surgentes de quibus loquitur videbatur includi x̄ps: statim subiungit. Qui minor est filz etate et opinione in regno celoz idest in ecclesia: maior est illo. Accipitur ergo surgere secundum q̄ etiā conuenit x̄po qui nō cecidit prout accipitur numeri. 10. Surge domine z dissipent inimici tui. Et cant. 2. Surge propera amica mea. quod cantatur de beata virgine. Et 10. 8. Galilea non surrexit p̄pheta. Dicitur. 5. q̄ nullus qui cecidit p̄ peccatū actuale fuit maior. 10. baptista / z quia beata virgo z christus fuerunt maiores eo: ideo non ceciderunt per peccatum actuale.

¶ Ratio nona.

¶ Una ratio fuit talis. Beata virgo fuit preserua^ta a peccato veniali quod fuit minus malum ergo z ab originali quod est maius malum. Ad hoc primo fuit negata consequentia. quia beata virgo fuit preseruata a dolo^r partus qui est minus malum z tamen non fuit preseruata a morte quod est maius malū. Itē multi secūdū eos z ad minus innocētes sunt preseruati a pctō veniali z tamen nō fuerūt p̄seruati a pctō originali Et multi scelerati p̄seruatur a pena tpali in hoc mūdo: q̄ tñ nō p̄seruatur a pena eterna in alio. Sc̄do dicitur falsum eē q̄ pctm̄ originale sit maius pctm̄ q̄ veniale. qz vt dicit aug. i enche. c. 92 z in. 5. contra iuli. mimū inter oia peccata est originale: qz minus habet de volūtario. z mitissima pena puni^t Et sc̄us doc. de malo. q. 5. ar. 1. ad. 9. dicit. q̄ pctm̄ veniale cōparatū huic p̄sone est maius pctm̄ q̄ originale: quia plus habet de volūtario. Et idez dicit in. 2. di. 33. q. 2. ar. 1. ad. 2. z di. 42. q. 1. ar. 5. ad. 7. Si iquit p̄ impossibile aliquis sine gr̄a de cederet cū vno tñ pctō veniali: talis puniretur pena eterna sensus z damni. Si vero decedat cū originali tñ: talis non habebit nisi penam eternam damni. Idem dicit de malo. q. 5 ar. 2. ad. 8. z prima. sc̄de. q. 87. ar. 5. z. 3. di. 19. ar. 3.

¶ Decima ratio sumpta ex hoc q̄ fit festum conceptionis.

¶ Numeri. 10. Cant. 2. Joānes. 8.

.2. solutio. Aug^o.

Egidi^o

Bertrandus
car. or. mi.

Bonaventura
Egidius
Paulus.

Secundo fuit argutum sic. ¶ Ecclesia facit festum de conceptione. et dominus papa dat indulgentiam: ergo talis conceptio fuit sancta. ¶ Ad hoc fuit responsum. quod duplex fuit conceptio beate virginis / ut dicit dominus egidius de roma quoli. 6. Una quidem secundum carnem qua fuit concepta mundo. quando anima rationalis sibi fuit infusa: et in hac conceptione beata virgo contraxit originale peccatum. Alia fuit conceptio secundum spiritum qua fuit concepta deo. quando citissime post animationem fuit sibi infusa gratia. et in hac conceptione beata virgo fuit sancta et immaculata et ab originali peccato mundata. Dico ergo quod festum conceptionis primo modo sumptum non celebrat ecclesia nec debet celebrari ut dicunt doctores canonice theologi quos supra allegavi. Festum autem conceptionis. 2. modo sumptum potest celebrari. Et similiter dico quod dominus papa dat indulgentiam hijs qui faciunt festum conceptionis. 2. modo sumptum est non primo modo. Et sic negatur consequentia quia cum celebratione talis conceptionis stat quod fuerit concepta cum peccato originali. Unde dominus bertrandus de turre cardinalis sacri ordinis minorum in sermone natiuitatis beate virginis sic dicit. Triplex fuit conceptio beate vir. Prima fuit in seminum commixtione. Et hec nec culpam habuit nec gratiam. Secunda fuit infusione anime in corpore iam organizato. Et hec fuit cum originali culpe contractione. Tertia fuit infusione gratie per peccati originalis iam contracti emundationem. ¶ Prima conceptio celebrari non debet. quia gratiam non habuit sanctificantem. Secunda etiam celebrari non debet. quia peccatum habuit gratiam excludens. Tertia vero celebrari potest: quia fuit cum gratia animam sanctificante. Nec ille. Ex quibus patet quod ecclesia non facit festum conceptionis carnalis. que importat seminis susceptionem vel anime infusionem: sed conceptionis spiritualis que importat gratie infusionem. Si quis autem protulere volens. dicat quod ecclesia facit festum conceptionis. primo modo cui etiam papa dat indulgentiam: respondeo sicut respondet bonaventura. et egidius. et paulus carmelita. Quod conceptio carnalis beate

ginis potest dupliciter considerari. Uno modo ratione ipsius conceptionis que cum peccato fuit. Et sic ecclesia non celebrat festum conceptionis nec debet celebrari. Alio modo ratione persone concepte in primo sanctificande. et sic festum conceptionis potest celebrari. Et dat dominus bonaventura pulchrum exemplum dicens. Quod si regi nascatur primogenitus claudus: qui in primo sit a claudicatione liberandus: gaudendum utique erit de eius natiuitate ratione persone nate. non autem ratione claudicationis cum qua est talis persona nata. Et per hunc modum. si quis in die conceptionis virginis solemnizet non attendens ad presentem conceptionis defectum qui pro tunc in ea fuit: sed magis ad sanctificationem que post peccati contractionem in ea futura erat: non videtur dignus redargutione. Nec ille. ¶ Egidius dat aliud exemplum dicens quod sicut primogenito regis antequam sit rex sit excellentior honor quam alijs filijs regis. Quis nihil plus dignitatis habeat in actu quam alij. sed quod expectatur quod sit futurus in tanta excellentia dignitatis sicut rex: similiter etiam quavis beata virgo in conceptione qua secundum carnem fuit concepta mundo: nihil plus dignitatis habuerit quam alij: sed originale peccatum habuerit sicut alij quod tamen in primo concipienda erat deo secundum spiritum in maiori excellentia gratie quam ceteri: propter hoc celebrare possumus conceptionem eius secundum carnem. non quod in tali conceptione fuerit sancta sed quod in primo futurum erat ut esset valde sancta. ut non fiat celebratio alicuius nisi in ordine ad sanctitatem. Non enim reprobaremus si quis exhiberet reuerentiam vestibus quibus usus fuit aliquis sanctus etiam antequam esset sanctus. dum tamen hoc ad sanctitatem referret. Nec ille. Et hoc modo dico quod sanctissimus dominus noster papa dat indulgentiam hijs qui faciunt festum conceptionis beate virginis ratione persone concepte. in primo sanctificande: non autem ratione conceptionis que cum peccato fuit. Quia cum sit vir doctissimus et fidelissimus: credendum est quod non intedit per illam bullam ad dicere sanctis patribus et doctoribus illustribus. qui omnes nemine discrepante asserunt beatam virginem in originali peccato fuisse conceptam. Ubi aduertendum est ut contra doctores dicunt et augustinus in gl. 25. q. 1. l. q. ad perpetuam. quod papa non potest aliquid

Exemplum.

Aliud.

Nota.

Nota de potestate pape
Decreta

determinare cōtra diuinā scripturā. vel p̄tra determinata p̄
 v̄lia cōcilia: vel p̄ scōs patres quoz̄ doctrina est p̄ eccliam ap
 probata. vel p̄ sūmos p̄tifices ī h̄is q̄ sūt fidei. vel p̄tinēt ad
 ius diuinū. **U**z q̄ papa est inferior sp̄m̄ scō q̄ est auctor scri
 pturę et fidei. **U**m q̄ ecclia fuit semp̄ sine macula erroris et
 ruga duplicitatis vt h̄f. 24. q. 1. c. a recta. et c. memor. et c. i se
 de. **U**n. b. 303im^o papa 25. q. 1. cōtra statuta patrū aliqd̄ cō
 dere vel mutare: nec quidez̄ h̄m^o sedis p̄t auctoritas. **E**t or
 misda papa vbi supra. **P**rima salus est recte fidei regulā cu
 stodire et a p̄stitutis patrū nō deniare. **E**t br̄s vrb̄an^o papa
 vbi supra. c. sūt q̄dā. **U**bi inq̄t apli et eos seq̄ntes sci p̄res ali
 q̄d diffimerūt nō p̄t nouā legē roman^o p̄tifer dare. s̄z poti
 us quod ab ip̄is p̄dicatū est: v̄lq̄z ad aīaz et sanguinez confir
 mare. **Q**ui enī q̄d illi docuerūt destruere niteret: si sn̄iaz da
 re/ s̄z magis errare cōuinceret. **E**t br̄s greg. vbi supra. q. 2.
 c. **S**i ea inq̄t destruere q̄ antecessores n̄i cōstituerūt: nō cō
 structoz s̄z euerfor iuste p̄probarer. **U**n dicta aug. et alioz̄ s̄a
 ctoz̄ doctoz̄: in h̄is q̄ p̄tinēt ad fidē et ad bonos mores: in ma
 xima reuerētia a sūmis p̄tificib^o habētur. sicut semp̄ ab oī
 bus habita fuerūt. imo eoz̄ dicta in sacris scripturis expo
 nēdis/ et in causis decidēdis. maxime q̄n fundāt in sacra scri
 ptura. in h̄is q̄ p̄tinēt ad fidē et ius diuinū: vidētur esse p̄ferē
 da cōstitutis sūmoz̄ pontificū: vt notat in glo. de libellis di.
 20. **I**mmo p̄ferūtur determinationi cōcilij vt habet ca. pla
 cunt. 35. q. 2. vbi p̄fertur sn̄ia hieronimi cōcilio calcedonēsi p̄
 hibenti raptā posse matrimonio copulari raptori cui^o oppo
 sitū hieronim^o d̄terminat vt habet vbi supra ca. tria. **E**t hoc
 ideo fuit q̄ auctoritas hieronimi erat in sacra scriptura fun
 data. **E**xo. 22. **E**t ideo cuz̄ aug. et alij doctoz̄ sancti ac sūmi
 p̄tifices fūdātes se in sacra scriptura p̄mulgāte ius diuinū
 dicāt beatā virginē in originali pctō fuisse cōceptā: videt̄ ex
 p̄dictis sequi q̄ sn̄ia sanctor̄ doctoz̄ in hac p̄te sit dictis et cō
 stitutis quoz̄cūq̄z p̄ferenda. **P**er maxime cū aug. in episto
 la ad optatū dicat. **O**mnē aīam excepta anima xp̄i aliqd̄ pec
 catū habuisse. tam incōcuisse tenere debemus: vt sciamus euz̄

303imus
OrmisdaUrban^o

Greg.

Nota de au
ctontate scō
rum.

Aug.

qui hoc negauerit. nullo modo ad fidem christi p̄tinere. **D**e
 creta enim pontificum in his que sunt de iure positio p̄fe
 runtur sententijs omnium sanctorum: et etiam constitutis a
 postolorum vt dicit sanctus doctor quolibet. 4. q. 8. ar. 2. et in
 4. sen. di. 28. ar. vltimo. **I**n alijs vero que sunt de necessitate
 fidei: vel p̄tinēt ad ius diuinū: nō p̄ferūtur statim ap̄loz̄: sed
 sententijs oīum alioz̄ nō se fundantiū in auctoritatib^o sacre
 scripture. vt habet. 24. q. 1. c. quoties. et c. hec est fides: **S**ed
 quādo dicta sc̄oꝝ sunt fūdāta in auctoritate sacre scripture
 p̄mulgāte ius diuinū: tunc sunt constitutis pontificū et cōci
 lioz̄ p̄ferenda vt dicit sanctus doctor in tractatu cōtra impu
 gnantes religionē et in. 4. di. 18. **E**t hoc ideo quia auctor scri
 pturę est oībus superior. **U**nde dñs b̄ndictus. 12. in quodaz̄
 tractatu in quo recollegit obiectiōes quas faciebant quidā
 falsi hoīes defensores fraticelloz̄ cōtra cōstitutiōes dñi ioā
 nis. 22. quarū vna incipit: cū inter nōnullos. 2. ad cōditorem
 canonū. 3. q̄ quoz̄dā mētes. 4. q̄ vir reb̄ob^o frater micha
 el de cesena. 5. vero incipit sancta romana et c. appellantes ip̄z
 dñm papā ioānē hereticū q̄ in p̄dictis cōstitutiōib^o errores
 michaelis de cesena et henrici de lenis cōdenauerat: quas ob
 iectiōes ip̄e dñs b̄ndict^o luculēter soluēs in r̄siōe ad. 12. ar
 gumētū sic dicit. **E**a q̄ euidenter et manifeste cōtinentur in sa
 cra scriptura vel ex ea de necessitate p̄cludūt sūt oīa in cōcus
 sa stabilitate firmata nec remoueri possunt nec eoz̄ tria sta
 tuti p̄ quēcūq̄z vt dicit aug. in. 2. de bap. parru. et gelasius pa
 pa in ep̄la ad ep̄iscopos sardinie. **I**dec ille. vt recitat in dire
 ctorio inquisitionis in. 2. p̄te. q. 17. **E**t ideo sc̄issim^o dñs papa
 s̄t^o vir doctissim^o et sapiētia plen^o: nolēs trāsgredi terminos
 quos posuerūt sancti p̄res p̄decessores sui in ea bulla in qua
 dat indulgētā h̄is qui faciūt festū cōceptiōis beate v̄ginis
 rōne p̄sone p̄cepte: videt̄ asserere ip̄licite tñz prudēt illā i ori
 ginali pctō fuisse p̄ceptā. **I**n eadē ep̄la dicit q̄ oīpotens
 deus h̄ūilitatē b̄tē v̄ginis ab eterno respiciēs p̄ recōcilianda
 suo auctori humana natura lapsu primi hominis eterne mor
 ti obnoxia/ v̄ngenti sui habitaculum sancti spiritus p̄para

Thomas

Idem:

B̄ndict^o. 12Aug.
Gelasius

tiōe cōstituit ex qua carnem nostre mortalitatis pro redem-
ptiōe ppli sui assumeret ⁊ immaculata ⁊ go post partū nihil
minus remaneret. Ex quibus verbis videtur posse cōcludi:
q̄ brā virgo habuerit aliqd̄ pctm̄. Et primo arguit sic. Om-
nes illi qui ante incarnationē xp̄i erant lapsu primi hoīs eter-
ne morti obnoxii: habebant vel habuerāt aliqd̄ peccatū: sed
beata ⁊ go ante incarnationem xp̄i erat lapsu primi hoīs eter-
ne morti obnoxia: ergo beata virgo habuerat aliqd̄ pctm̄. nō
actuale ergo originale. Cōsequētia patet cū maiori. Adinoz
vero pbat: quia natura humana erat lapsu primi hoīs eter-
ne morti obnoxia vt dicit papa: sed in beata virgine erat na-
tura hūana: ergo ip̄a erat ante incarnationē xp̄i eterne mor-
ti obnoxia. Ubi est sciendū q̄ illud qd̄ attribuit alicui natu-
re scdm̄ se: oportet q̄ attribuat̄ oibus suppositis in quib⁹ re-
peritur illa natura. Et ideo si ante incarnationē xp̄i natura
hūana erat eterne morti obnoxia: oportet q̄ in oibus suppo-
sitis in quibus reperiēbat̄ eēt eterne morti obnoxia. Aliter .n.
possemus dicere: q̄ etiā nunc natura humana est eterne mor-
ti obnoxia: q̄ in aliqb⁹ est pctm̄ ⁊ reat⁹ pcti. Et similiter pos-
set dici simpliciter q̄ natura angelica est eterne morti obno-
xia qd̄ tñ nō est verū. Et ideo oportet dicere. q̄ oīa supposi-
ta nature hūane erāt eterne morti obnoxia añ incarnationē
xp̄i. aliter enī natura hūana nō fuisset eterne morti obnoxia.
Secdo arguit sic. Dēs q̄ p xp̄z sūt deo auctori suo recōciliati
habuerūt aliqd̄ pctm̄ vt in prima rōne sup̄ pbatū est: s̄z brā
virgo fuit per xp̄m deo recōciliata quia natura humana fuit
per christum deo reconciliata vt dicit papa: igitur beata ⁊
virgo habuit aliqd̄ pctm̄. Tertio p̄t sic argui. Dēs q̄ ppara-
tione spūs sancti cōstituti sunt habitaculum dei: vel cōcepti
sunt de spiritu sancto: vel postquam fuerūt concepti prepa-
rati sūt: s̄z beata virgo vt dicit papa pparatiōe spūs sancti cō-
stituta est habitaculū dei. igitur beata virgo vel cōcepta est
de spiritu sancto: vel postquā cōcepta est pparata fuit: sed nō
est concepta de spiritu sancto vt oēs sancti doctores dicunt:
igitur fuit post cōceptionem preparata. Tūc vltra arguitur

sic. Omnes qui post cōceptionē suam pparati sunt vt essent
habitaculū di hūerūt in cōceptōe sua originale pctm̄ / q̄ post
ade pctm̄ hō ante q̄ sit pparat⁹ vt sit habitaculū dei h̄z pctm̄
cum oīs existēs in gr̄a sit habitaculū dei. s̄z brā virgo post cō-
ceptionē suā fuit pparata vt eēt habitaculū dei: ergo habuit
in cōceptiōe originale pctm̄. Quarto ⁊ efficacissime arguitur
sic. Dēs p quoz redēptiōe dei filius carnē nre mortalitatis
assūpsit habuerūt de facto aliqd̄ pctm̄ vt superius in prima
rōne pbatū est: sed beata virgo est de numero eoz p quoz
redēptiōe dei fili⁹ carnē nre mortalitatis assūpsit: igit̄ brā ⁊
go habuit aliqd̄ pctm̄. Cōsequētia patet cū maiori. Adinoz
vero pbat q̄ p redēptiōe populi sui xp̄s carnē nre mortali-
tatis assūpsit vt dicit dñs papa: sed brā virgo fuit de populo
dei de quo dictū est ip̄e saluū faciet pplm̄ suū a pctis eoz: q̄
oīa mēbra xp̄i mystica sūt de pplō dei vt dicit aug. igit̄ p redē-
ptiōe virginis dei fili⁹ assūpsit carnē nre mortalitatis. Ex q̄-
bus patet q̄ sc̄ssim⁹ dñs noster in verbis p̄dictis implicite
asserit beatā virginē in originali peccato fuisse conceptā: q̄
fuit auctori suo per xp̄m recōciliata. fuit lapsu primi hoīs si-
cut ceteri ante incarnationē xp̄i eterne morti obnoxia. ⁊ pos-
tremo fuit p xp̄m redempta. Et ideo bene dictum est q̄ do-
min⁹ papa dat indulgētiā his q̄ faciunt festum conceptionis
spiritualis ⁊ nō carnalis: nisi forte rōne plone cōcepte in pri-
mo sanctificāde: ⁊ nō rōne cōceptiōis que cuz pctō fuit. Est
etiam sciendū vt quidā dicūt ⁊ bene. q̄ festum istud poti⁹ est
gr̄arū actionis q̄ cōceptiōis. Cum enī hoc festum fiat p no-
uē menses ante natiuitatē virginis: oportet dicere q̄ in tali
die nulla sanctitas erat ī beata virgine: q̄ nō erat adhuc aīa
rōnalis ei infusa / q̄ est subiectuz sc̄itatis vel pcti / sed tali die
ioachim ⁊ āna carnaliter cōmixti sūt. Nisi q̄s dicat eā de spū
sc̄o fuisse cōceptā qd̄ est hereticum. De solo enī filio dei cre-
dit fides catholica q̄ in eodē instanti quo sanguis purissim⁹
beate virginis fuit deduct⁹ ad locum generatiōis: tunc opa-
tiōe spūs sancti corp⁹ xp̄i fuit formatū ⁊ organizatum ⁊ simul
aīa rōnali animatum vt dicitur in .3. sen. Corpus autē beate

Aug.

Nota qd̄ in-
tendat eccle-
sia in isto fe-
sto.

Aug^o.

virginis fuit per virtutem formatiuam que est in semine or-
ganizatum et formatum: sicut corpus aliorum ut dicit beatus aug.
8. super genesis. et alii doctores: et ideo anima rationalis fuit ei in-
fusa. 80. die a susceptione seminis: quod ut dicunt philosophi in
tot diebus organizatur corpus femine ad susceptionem anime
rationalis. Unde si festiuitas conceptionis habuisset ortum a re-
uelatione angelica cum angelus bono optime cognoscat quoniam anima
beate virginis fuit corpori infusa mandasset utique quod festiuitas
illa fieri debuisset. 25. die februarii. quoniam anima sibi fuit infusa et sta-
tim post infusionem sanctificata et non. 8. decembris. quoniam beata anna se-
mine a iochim ad accipiendum suscepit. Nulla enim scitans fuit in bea-
ta virgine nisi postquam corpus eius fuit anima rationali informatum et
post informationem per sanctificationem ab originali peccato mundata.
Ipsa enim fuit tabernaculum dei de quo dicitur in psalmo. Sanctificauit
tabernaculum suum altissimum. Hoc tabernaculum fuit sanctifica-
tum postquam fuit completum / quod significatur fuit. exo. vii. ubi di-
citur de tabernaculo quod fabricauit moyses. Postquam perfecta
sunt omnia nubes operuit tabernaculum et impleuit illud gloria domini: Be-
est. Postquam completa sunt omnia que pertinebant ad ypostasim bea-
te virginis. que est tabernaculum dei (nubes) spiritus sancti (operuit eam et im-
pleuit) gratia dei sanctificando et mundando illam a peccato originali et
refrigerium ei prestando: ne estus concupiscentie deinceps eius mentem
inuaderet. Sicut enim episcopus ut ait beatus vincentius non
intrat ad consecrandum ecclesiam nisi postquam est perfecta et comple-
ta: ita spiritus sanctus non intrat ad sanctificandum beatam virginem: nisi
postquam fuit perfecta et informatum anima rationali. Hoc autem non fuit
8. decembris. ut false dicitur in epistola de conceptione: 13. 25. februarii / igitur
in tali die in quo fit festum conceptionis nulla scitans in beata virgi-
ne fuit. Et hoc fuit figuratum numeri. 7. ubi de hoc tabernacu-
lo sic dicitur. Factum est igitur in die qua compleuit moyses taberna-
culum / erexit illud et sanctificauit cum omnibus vasis suis. Hoc taberna-
culum est beata virgo que postquam perfecta et animata fuit anima rationali et
taceret prostrata propter originale peccatum quod exerat: spiritus sanctus ve-
re legislator (erexit) eam mundando et sanctificando ab originali pec-
cato (cum omnibus vasis suis) hoc est cum omnibus potentijs que alijs

ps.

Exo. vii.

Vincentius.

Numeri. 7.

qualiter per originale peccatum infecte fuerat. Nec fuit figurata
per berisabee ad quam postquam ingressus est rex sanctificata est ab im-
mundicia sua. 2. Regum. c. 12. Beata enim virgo postquam ad eam (ingres-
sus est) spiritus sanctus dum adhuc in utero matris existeret / sanctifi-
cata est ab imundicia / originalis peccati quam in sui animatione ex-
perat. Vel ad quam postquam christus (rex) ingressus est per assu-
ptionem carnis (statim sanctificata est) a fonte peccati qui tunc
ab ea totaliter extirpatus est. Et ideo bene dicitur quod festum hoc
est conceptionis sed gratiarum actionis. Quia tamen inter conceptionem et
gratum qua fuit animata. et sanctificationem qua fuit sibi gratia infusa. mo-
dica et quasi imperceptibilis morula fuit. possemus diem animationis
eius si esset nobis certus secure celebrare. premaxime cum solum per
tempus quasi momentaneum sub originali peccato fuerit et in toto re-
siduo semper sub gratia. Parum enim pro nihilo reputatur: et quod parum di-
stat: accipi solet ac si nihil distaret ut dicitur in 2. philicorum. Fu-
it enim beata virgo in toto tempore mensuratione durationis sue esse sem-
per sancta splendida et immaculata. excepto dumtaxat tempore qua-
si instantaneo sue animationis. in quo contraxit originale pec-
catum a quo citissime per copiosum munus gratie mundata fu-
it. Et propter hoc ut dixi celebrare possemus diem animationis eius. in
quo pro maiori parte fuit sancta: sed talis dies non est. 8. decembris. 13. 25.
februarii. Sed quod dies conceptionis seminum quoniam iochim et anna con-
mixti sunt est certus / dies vero animationis et sanctificationis subse-
cute est nobis incertus: ideo in tali die permutationis in quo in-
choata est conceptio virginis potest ecclesia referre gratias deo in or-
dine ad diem sanctificationis. Et ideo bene dictum est quod hoc festum
est magis gratiarum actionis quam conceptionis. Sicut enim in veteri lege
erat festum penthecostes et in noua est festum epiphanie: in qua nul-
la scitans noua fuit alicui collata: sed ecclesia regratiatur de omnibus
beneficijs ab eo susceptis: ita in proposito. quod magnum beneficium fuit
humano generi collatum quoniam eius que futura erat mater dei conceptio
est inchoata. quauis tali die nihil sibi collatum fuerit: quod non ad-
huc erat: idcirco in tali die ecclesia gratiarum actiones refert altissimo
deo pro tanto beneficio humano generi collato. Unde et dominus papa in pre-
fata bulla fideles hortatur ad referendum gratiarum actiones deo

2. phi.

l. iij

Anselm^o
al'a. c. 16.

de persona cōcepta. z non ad credendum q̄ talis p̄ceptio fu-
erit sancta. Nam ibi sic dicitur. Dignū z debituz reputam^o
vniuersos xp̄i fideles hortari. vt oīpotenti deo de ip̄ius ima-
culate virginis mira p̄ceptione gr̄as z laudes referāt. Quā-
uis enī p̄ceptio beate virginis fuerit mira nō tñ fuit sancta.
Unde anselmus in li. de concep. v̄ginali ca. 14. Quāuis enīz
ioannes bap. z alij qui de sterilib^o parētibus in quib^o p̄re se-
nectute natura generādi iam erat emortua p̄ miraculuz sint
p̄cepti: q̄ tamē seminaliter sūt generati: nequaquā p̄nt: aut
debet. xp̄o in p̄ceptionis miraculo assimilari vt ab originalis
peccati vinculo absoluti possint ostendi. Patet ergo q̄ q̄uis
btā virgo fuerit in originali pctō cōcepta: q̄ ecclesia pōt face-
re festū cōceptionis spūalis / z etiā cōceptionis carnalis rōne
p̄sone p̄cepte in p̄ximo sanctificāde. z in die p̄ceptionis semi-
nū gr̄arum actiones pōt referre altissimo deo: i ordine tñ ad
imaculatā virginē post aīationē sanctificandā. z postmoduz
dei filiū totius hūani generis redēptorē p̄cepturā. Nec dicta
sunt saluo semp meliori iudicio.

¶ Undecima ratio sūpra ex hoc q̄ papa dat indulgentiā hīs
qui dicūt officiū conceptionis.

Indecio argutū fuit sic. Dñs papa dedit indul-
gentiā hīs q̄ dicūt officiū p̄ceptionis v̄ginis iuxta
piam. deuotā. z laudabilē ordinationem magi-
stri leonardi de nozarolis vt i bulla legitur. Agi-
tur cum in illo officio quasi per totum continea-
tur q̄ fuerit sancta z imaculata: videtur ex hoc haberi q̄ be-
ata virgo fuerit sine peccato concepta. ¶ Ad hoc fuit r̄suz
q̄ (posito q̄ dñs papa viderit illud officiū q̄ multi negant
p̄pter multa verba nugatoria que in illo continentur) q̄ du-
plex fuit conceptio beate virginis v̄z carnalis z spiritualis.
Carnalis est duplex. vna que importat cōmixtionē seminū q̄
facta fuit sexto v̄d^o scēbus: z tal' nō fuit scā: q̄ n̄ adhuc erat
aīa q̄ est subiectū scītatis. ¶ Alia q̄ ip̄ortat ip̄am aīationē: z
hec fuit cū pctō originali vt oēs doctores illustres z scī asserūt
quoz dicta superius allegaui. Alia vero fuit cōceptio spūa-

lis que est facta statim post animationē eius quādo copiosū
munus gr̄e sibi fuit infusum. Et hec fuit scā z imaculata.
Dico igit q̄ multa v̄ba que dicūtur in illo officio si referantur
ad cōceptionē carnalē virginis sunt falsa z cōtra docto-
res sc̄tōs z sacrā scripturā. Nec sc̄tissimus dñs noster papa
intēdit dare indulgentiā hīs qui verba predicta ad cōceptio-
nē carnalē referūt. q̄ cū sit vir doctissimus z sapiēcia plen^o
optime nouit q̄ nō sūt dāde indulgentie hīs qui dicunt men-
daciū. quin ymmo vt beatus ait aug: perhorrendum est falsi
aliquid de deo dicere / etiam si ad laudem eius videat̄ perti-
nere: q̄ nō minori sed maiori fortassis scelere laudatur in dō
falsitas quam vituperetur veritas. Et beatus iob non indi-
get inquit de^o n̄ro mēdatio vt pro ip̄o loquamur dolos. Et
beat^o bernardus ad lugduſi. Btā virgo regia falso nō eget
honore. veris honoz titulis cumlata. Libēter eī v̄go hoc ho-
nore carebit. quo vel pctm̄ honorari: vel falsa videt̄ iduci sc̄ti-
tas. Si vero p̄dicta v̄ba z oīa q̄ dicunt̄ in illo officio referāt̄
ad cōceptionē spūalem sic sūt vera q̄ talis cōceptio fuit scā
z imaculata. Et hoc modo papa dat indulgentiā hīs qui ver-
ba p̄dicta referūt ad talē cōceptionē spiritualē. Hortatur eī
nos vt tali die referamus gratias omnipotenti deo pro virgi-
ne concepta in proximo sanctificanda. non autem vt creda-
mus q̄ eius carnalis cōceptio fuerit sancta. Et per hoc pos-
sumus respondere ad omnes auctoritates q̄ ponuntur in illo
officio. ¶ Nam in .2. añā in primis vesp̄is sic dicitur. Lota
pulchra es amica mea z macula originalis non est in te. Id. il.
Ad hoc dicitur. primo q̄ illa auctoritas habetur canticorum
4. sed addidit de suo hanc dictionē originalis que in textu n̄
reperitur. Quomodo autem debeat p̄facta auctoritas in-
telligi: dictum est in responsione ad .5. rationem. Dicitur se-
cundo quod illa auctoritas etiam vt iacet est vera non solum
de beata virgine sed etiam vere dici posset de quolibet bea-
to: quia sine macula sunt ante tronum dei. ymmo de quolibz
baptizato potest vere dici z macula originalis non est in te.
In beata autem virgine z in qualibet anima excepta anima

Aug^o.
Nota.

Job. 13.
Bernar^o

.2. añā.

.2. solutio.

Uersus:

xpi fuit aliqua macula licet nunc non sit. ut dicit beatus augustinus.

Solutio.

Ad versiculum in quo dicitur. Immaculata conceptio est hodie sancte marie virginis. cuius innocentia inclita cunctas illustrat deuotas animas. Respondeo. quod si verba illa referantur ad. 8. die decembris falsum est quod illa die fuerit immaculata conceptio beate virginis ut etiam dicunt doctores qui tenent beatam virginem non contraxisse originale peccatum. Et hoc ideo quia illa die non erat adhuc anima corpori infusa que est subiectum sanctitatis ut in superiori ratione dictum est. Si vero referantur ad diem animationis in quo etiam die fuit conceptio spiritualis sic vera sunt. Unde sensus illius versiculi est iste. Hodie facimus festum conceptionis spiritualis que fuit immaculata et non conceptionis carnalis que fuit cum macula originalis peccati ut dicunt doctores.

Pro.

Deus qui immaculatam virginis conceptionem dignum filio tuo habitaculum preparasti. concede quesumus ut sicut ex morte eiusdem filij sui preuisa eam ab omni labe preseruasti:

Solutio

ita nos etc. Respondeo quod beata virgo ex conceptione spirituali preparata est ut esset dignum habitaculum filij dei: non autem ex conceptione seminum nec ex conceptione carnali: et ideo conceptio spiritualis fuit immaculata non autem conceptio carnalis. Similiter dico quod beata virgo per fidem quam habuit in futuram mortem filij sui preseruata est ab omni labe corruptionis que uirginitati opponitur: et ab omni labe peccati actualis ut dicit augustinus. et per eandem fidem mundata est a fomite peccati. Unde beatus anselmus in li. 2. cur deus homo etc. 17. sic dicit. Vere namque christus erat moriturus: quod si vere non fuisset moriturus. non fuisset vera fides mortis eius per quam et ipsa virgo de qua natus est et multi alij mundati sunt a peccato. Nec ille. Et in meditationibus suis loquens ad deum.

Anselmus.

Animam inquit gloriose virginis marie in macula culpe originalis creasti. sed consequenter eandem a primaria labe purgasti et amictu mundicie decorasti et in sanctitatis puritate postea confirmasti. Nec ille.

Idem.

Ad inuitatorium in quo dicitur. Immaculata conceptione virginis marie celebremus: christum eius preseruatozem adoremus dominum. Respondeo quod hoc est

Inuitatorium

firmasti. Nec ille. Ad inuitatorium in quo dicitur. Immaculata conceptione virginis marie celebremus: christum eius preseruatozem adoremus dominum. Respondeo quod hoc est

pro nobis quia per hoc innuitur quod ecclesia non celebrat quamcumque conceptionem sed solum illam que fuit immaculata. uel spirituales et non carnales. Preseruatio etiam presuppone esse preseruati. Et ideo solum respicit peccatum actuale sicut supra dictum est. Ad auctoritatem hieronimi que ponitur in prima lectione ubi sic dicitur. Quicquid in maria gestum est: totum puritas: totum ueritas. totumque gratia fuit. Et iteque ceteris uirginibus prestat gratia presertim: marie uero tota se infudit plenitudo gratie. Respondeo concedendo totum quod ibi dicitur sed nihil contra nos. Dicimus enim beatam uirginem fuisse purissimam. quia nunquam actualiter peccauit: nec aliquod opus quod non esset purum gessit. nunquam falsum dixit. et in quolibet actu suo procedente a uoluntate deliberata semper meruit: quod nemini alteri post christum creditur fuisse concessum. Ipsa etiam omnium uirtutum opera exercuit quantum pertinebat ad statum suum: alij uero lecti exercuerunt speciales tantummodo actus aliquarum uirtutum. Propter hoc dicitur a beato hieronimo quod ceteris per partes gratia data est: marie uero se infudit totius gratie plenitudo. sicut inferius ad ultimum argumentum declarabitur. Cum hoc tamen stat quod fuerit in originali peccato concepta. Ad illud quod ponitur in primo responsorio. ego ex ore altissimi produxi primogenita ante omnem creaturam. ego in celis feci ut orientur lumen indeficiens et sicut nebula texi omnem carnem. girum celi circumi sola et in profundum abyssi penetraui et in omni populo et omni gente primatum tenui. Nec ille. Respondeo quod ista sunt uerba scripture prouerbiorum. 8. et intelliguntur ad litteram de sapientia increata ut dicunt doctores et sic eam exponit magister sententiarum in libro. 2. di. 2. et s. thomas. i. 4. contra gentiles non autem possunt verificari ad litteram de beata uirgine: ut patet cuilibet intelligenti. Quia ipsa non est primogenita altissimi nec processit a deo ante omnem creaturam. Sed quantum ad sensum spirituales possunt applicari ad beatam uirginem cum quo tamen stat quod fuerit in originali peccato concepta. Similiter iteque dicit ad illud quod habet in. 3. responsorio ubi dicitur. Ad eum est consilium et equitas: per me reges

Actos hier.

Solutio

Responsorio primum.

Prouer. 8.

Ans. snia. S. thos.

Respō. 3.

Acto. au^o.

regnant per me principes imperat et potens decernunt iusticiam. Intelligent ei predicta verba ad litteram de sapientia in creata et non de beata virgine. Ad auctoritates aug. q. allegat in secunda lectione q. sic dicit. Beata virgo mox ut in mundum per humani generis lineam venit: tanta omni boni virtute resplenduit ut ea dei sapientia veridice iudicaret ut per ipsam homines veniens non tantum reatum primorum hominum sed totius mundi peccata deleret. Ad magnifica illum qui te ab omni peccato reservavit. Quis ei dicere poterit sine peccato suus natus. aut mundus suus ab omni iniquitate: nisi illa virgo quam deus sic elegit et prelegit ante mundi constitutionem ut sancta et immaculata mater. dei filia. ab eterno reservata incorrupta ab omni labe peccati. H. il. Respondeo quod illa auctoritas. non est aug. nec talis sermo in re ipsa natura reperitur. Possem ei et ego dicere quod aug. in eodem vel alio sermone sic dicit.

Idem.

Solutio

Beata namque virgo postquam originale peccatum contraxit statim sanctificationis adveniente gratia: tanta omni boni claritate resplenduit quod postmodum sine virili semine suum et omnium redemptorem conciperet. Ad magnifica igitur maria illum qui te ab omni peccato purgavit: atque mundavit et ante mundi constitutionem te in matrem virginem autem partum et post partum elegit. Utramque ne videamur subterfugere dico. quod posito quod illa auctoritas sit aug. nihil aliud dicit nisi quod postquam beata virgo per natiuitatem ex utero in hunc mundum venit: tanta virtute resplenduit ut nunquam venialiter peccaverit sed semper virgo immaculata remansit et ab omni labe peccati quod propria voluntate committere potuisset per dei gratiam preservata fuit.

.2. solutio

Possumus et dicere quod beata virgo ut in mundum venit quasi anima fuit sibi infusa mox. id est non multum post. sed cito vel statim. vel confestim omni boni virtute resplenduit. quia statim per sanctificationem ab originali peccato mundata fuit. Ad magnifica illum qui te ab omni peccato reservavit. melius diceret purgavit: Si autem sic iaceat sic debet exponi. Qui te post primam sanctificationem ab omni peccato preservavit / fomite etiam ligando. Et propter hoc ipsa sola post christum nata fuit sine peccato quia omnes alii nati sunt ad mundum cum fomite peccati soluto: et postea peccaverunt saltem venialiter beata autem virgo ab omni labe actualis peccati fuit preservata.

Ad illud quod ponitur in .3. lectione de beato hyldephonso ubi sic dicitur. Beata virgo maria nisi in utero matris sanctificata fuisset: minime eius natiuitas colenda esset. Sed quia auctoritate sancto rum patrum digne ut novit vestra caritas venerat: constat eam ab omni peccato originali fuisse immunem. Nullis ergo quando nata est delictis subiavit: nisi originale peccatum (in utero sanctificata) contraxit.

Respondeo quod predicta auctoritas non ita iacet in originali sicut allegat sicut dictum est in prima parte huius tractatus. c. 17. Sed posito quod sic iaceret adhuc nihil est contra nos. Nam iste sanctus in illo libro quem fecit de perpetua virginitate beate marie quem iste non vidit intedit ostendere quod beata virgo nata sit ex utero sine originali peccato a quo per sanctificationem fuit in utero matris mundata. Unde omnia predicta verba possent vere dici de iohanne bap. sicut de virgine maria. Sic ergo intelligitur auctoritas illa quod nisi beata virgo in utero matris ab originali peccato per sanctificationis gratiam mundata fuisset: minime eius natiuitas colenda esset: sed eius natiuitas auctoritate totius ecclesie celebratur. ergo constat eam natiuitatem vel eam virginem in ipsa natiuitate ab omni peccato originali fuisse immunem. Nullis ergo quando nata est. vel postquam nata est delictis subiavit nec originale peccatum iam in utero sanctificata nascendo contraxit: id est secum traxit. Quia eius natiuitas eius celebratur ex hoc constat eam natiuitatem ab originali peccato fuisse immunem. Et si natiuitas fuit immunis a peccato. ex hoc concluditur quod beata virgo. quando nata est nullis delictis subiavit nec originale peccatum nascendo secum traxit: quia ab eo iam in utero matris per sanctificationem mundata fuerat. Et hoc dicit contra illos qui asserunt eam non fuisse in utero matris sanctificatam sed cum originali peccato natam. Facit ei hanc conditionalem. Si beata virgo in utero matris sanctificata non fuisset: minime eius natiuitas colenda esset. Vel ergo in ante capit sanctificationem quam importat preservationem a peccato. et sic conditionalis est falsa: quia ante potest esse verum et ante existente falso. quia iohannes bap. non fuit sanctificatus tali modo. et tamen eius natiuitas colitur. Vel accipit sanctificationem per importat emundationem a peccato: et sic conditionalis est vera ex qua sequitur quod beata virgo habuerit originale peccatum arguendo a destructione peccati ad

Acto. illefon
si.

Solutio

Acto illarij. destructionē afitis. **¶** Ad auctoritatē q̄ dicit̄ illarij z ponitur in quarta lectione. **¶** Virgo benedicta. super oēs feminas q̄ angelos vincis puritate. q̄ oēs sc̄tōs superas pietate. **¶** Dec. il.

Solutio **¶** Respōdeo q̄ posito q̄ illa auctoritas sit illarij nihil cōtra nos concludit. **¶** Nā puritas pōt accipi dupl̄r. Uno mō pprie z sic sumit̄ penes recessū a cōtrario. v3 a pctō. vt dicit̄ sc̄tōs doc in p̄ sen. di. 43. Alio mō vt dicit̄ dñs albertus solet sumi penes accessum ad terminū qui est deus. Si accipiat̄ p̄ mō sic beata virgo nō tēpore sue conceptiōis sed post sc̄dam sanctificationē: quādo fuit p̄parata vt esset n̄r dei excessit angelū puritate quātuz ad huc q̄ adhuc viatrix ex̄tis fuit quodā mō in bonū cōfirmata adeo q̄ nec mortal̄r nec venial̄r peccare posset. angeli v̄o dū adhuc viatores essent mortal̄r peccare poterāt sicut de facto q̄dā peccauerūt. Si vero accipiat̄ puritas sc̄do mō sc̄d̄z q̄ ip̄ortat accessū ad deū sic bt̄a vir. sua puritate excellit nūc oēs āgelos cū hoc tñ stat q̄ in originali fuerit pctō p̄cepta. qz oēs apl̄i puritate hoc mō sūpra se percedūt multos āgeloz choros q̄uis sint in originali pctō cōcepti. **¶** Ad auctoritatē q̄ in eadē lectiōe dicit̄ esse cipriani q̄ ē talis. **¶** Vir. iusta z oī iusticia plenissima cui⁹ cōceptō singularis. **¶** Dec. il. **¶** Respōdeo q̄ eadē facilitate possez z ego dicit̄ q̄ i eodē libro cipriani⁹ subiūgit. Quā uis. n. o. vir. dignissima tua cōceptio fuerit singularis: ab originali tñ pctō immunis n̄ extitit. **¶** Ne tñ videamur argumētuz fugere dicimus. q̄ auctoritas illa nihil s̄ nos cōcludit. Quāuis enīz bt̄a vir. originale peccatū cōtraxerit sua tamē cōceptio tā actiua q̄ passiua fuit singularis. **¶** Passiua quidē: qz de parentib⁹ sc̄tis z sterilib⁹ fuit generata z mox quasi per tēpus imperceptibile fuit sup oēs copiosissime sanctificata. **¶** Actiua vero quia sine virili semine concepit deū z hoīem: suum z totius humani generis redemptorem. **¶** Ad auctoritatē q̄ in eadem lectione dicit̄ esse basili vbi sic ait. **¶** Maria tu candoris z decoris forma: cui in terris non est equalis: nec in celi ianua. **¶** Dec. ille.

Solutio. **¶** Respōdeo q̄ si predicta auctoritas est basilij sic intelligit̄ q̄ nulla creatura ē beate virginis equalis in gloria excepta anti

ma christi que super omnes principatus tenet. cū hoc tñ stat q̄ fuerit in originali pctō concepta. **¶** Ad auctoritatē q̄ in eadē lectione dicit̄ esse aug. ubi sic dicit. **¶** Mater domini sicut in prima femina abundauit delictū ita in te superabundauit omnis plenitudo gratie. **¶** Et ideo super omnes es ignara delicti. **¶** Et itez. **¶** Caritas tua fecit vt nō solū maria n̄ peccaret sed nec pctūz cogitare potuit: z super cunctos reseruasti ab oī labe pcti. **¶** Dec. il. **¶** Respōdeo q̄ posse z ego dicit̄ q̄ aug in eodē sermone vel alio sic dicit. **¶** Maria quāuis originale pctūz in tua cōceptione contraxeris. in te tamen postea omnis plenitudo gr̄e superabundauit: q̄ te ab oī labe actualis. peccati preseruauit. **¶** Altamē ne videamur terga vertere dico q̄ posito q̄ illa auctoritas sit aug. sic ē intelligenda: q̄ bt̄a virgo fuit super oēs puros homines ignara delicti qz q̄uis originale pctūz contraxerit nunq̄ tamē actualiter peccauit. **¶** Post secundā sc̄tificationē tāta fuit in ea plenitudo gr̄e z caritatis: q̄ ab omni pctō actuali nō solū p̄seruata fuit sed nec peccatū cogitare potuit. **¶** Ad auctoritatē q̄ in eadē lectiōe attribuit̄ ābro. q̄ sic dicit. **¶** Dec. est virga in qua nec nodus originalis nec cortex venialis culpe fuit. **¶** Dec. ille. **¶** Respōdeo q̄ possez dicere eadē facilitate q̄ ābro. in eodē libro subiūgit. **¶** Dec. ē virga velle q̄ licet i cōceptiōe originalis pcti amaritudine z cōtraxerit: roze postmodū diuine gr̄e supueniēte fructū suauissimū prulit: q̄ sua dulcedine totū mūdū inebriauit. **¶** Posito tñ q̄ p̄dicta auctoritas sit bt̄i ābro. dico sic eā esse intelligēdāz **¶** Qd̄ post q̄ fuit bt̄a vir. p̄ primā sc̄tificationē ab originali peccato purgata. nullū in ea mortale peccatū (q̄d nod⁹ originalis appellat̄) fuit: z a cortice venialis pcti semp̄ immunis extitit. **¶** Vel sic. **¶** Dec. ē virga in qua post primā sc̄tificationēz macula pcti vel actualis cōcupiscētia (q̄ nodus originalis peccati dicit̄ur) nō fuit. nec fomes pcti (qui cortex venialis dicit̄) post cōceptiōē filij in ea extitit. qz per secundā sc̄tificationē sublatus fuit. **¶** Vel si volūt̄ intelligere auctoritatē sicut iacet: dicit̄ q̄ cū ip̄redicta auctoritate nō determinet̄ aliqd̄ t̄ps intelligēda s̄ p̄dicta verba post sc̄tificationē z non tempore cōceptiōis qz

Acto. aug⁹

Solutio

.2. solutio

Acto. ābro

Solutio

.2. solutio.

.3. solutio.

.4. solutio

Acto. ansel.

Solutio

2. solutio.

Acto. cirilli.

Solutio.

Acto. bnar.

Solutio
Lār.

pro tunc veniale peccatum non erat aptum natum esse in ea. unde non esset laus dicere quod in beata virgine tempore conceptionis veniale peccatum non fuit. Ad illud quod dicitur esse anselmum in libro de exordio humane salutis et ponitur in 5. lectione ubi sic dicitur. Si quid peccati originalis in propagatione matris dei extitit illud propagantium non propagate prolis fuit. Nec ille. Et in epistola. Non puto verum amatorem virginis qui celebrare respuit festum sue conceptionis. Nec ille. Respondeo quod liber ille et epistola illa non sunt anselmi cantuariensis: sicut diffuse per nouem rationes probatur in solutione. 32. rationis alterius tractatus quem intitulo comiti petro de gambara. Dicitur secundo quod auctoritas illa sic intelligitur. Si per quod aliquid originalis peccati in beata virgine fuit illud non voluntate propagante prolis commissum: sed propter libidinem propagantium contractum fuit. Et similiter intendit dicere quod non est deuotus vir. qui respuit celebrare festum conceptionis spiritualis non autem conceptionis carnalis nisi in ratione persone concepte in proximo sanctificande. Predicta etiam verba continent lamitatez falsam. Est enim sensus illorum verborum quod qui respuit celebrare festum sue proprie conceptionis: non est deuotus virginis quod cum hoc sit relatiuum reciprocum refert idem suppositum. Et ideo illa epistola non est anselmi. Anselmus enim expresse tenet in libro de deo homine. et de conceptu virginali quod beata virgo fuit in originali peccato concepta sicut supra allegamus ca. 17. et ca. 7. Ad illud quod de cirillo ponitur in 6. lectione ubi sic dicitur. Post filium temerarium est ponere in maria virgine aliquam culpam vel peccatum. Respondeo quod auctoritas illa modo se allegatur. Nam in originali sic iacet. Post conceptum filium temerarium est ponere in maria aliquam maculam vel peccatum. Et hoc dicit contra nestorium qui dicebat beatam mariam post conceptionem christi virginitatem amisisse et fuisse maculatam. Ad auctoritatem bernardi quod in 6. lectione ponitur ubi sic dicitur. Caro virginis ex adam sumpta maculas ad se non admisit. Respondeo quod beatus bernardus in illo sermone ante verba predicta sic dicit. Videamus primo id quod virginis conuenit

natiuitati. Secundo id quod eius conuenit conuersationi. Tertio quod ei conueniat assumptio. De eius prope natiuitate dicit spiritus sanctus. Que est ista que progreditur quasi aurora surgens. Nata virgine surrexit aurora solis christi que verus est sol / claritati succubens. Nec est aurora cuius ortum peccatum non vidit. De qua orat beatus iob ut peccatum ab eius ortu excludatur dicens. Non videat ortum surgentis aurore. Sicut enim aurora terminum noctis et principium diei adesse testatur: sic et virgo sua natiuitate noctem expulit et de terra sue virginis exortum diei terris infudit. Aurora surgens maria dicitur: quod quod prius ceciderat surrexit et finis noctis et lucis initium fuit. De eius autem conuersatione spiritus sanctus loquitur. Que est ista que ascendit per desertum sicut ungula fumi ex aromatibus mirre et thuris et vniuersi pulueris pigmentarij. Mirra enim corpora dissoluta consolidat et cadaver ne putrescat conseruat. Thure deo in oratione accedit sicut scripturarum testimonijs edocemur. In mirra ergo: virginis continentiam in thure vero eius deuotionem intellige. Caro enim virginis ex adam supra maculas ad se non admisit sed singularis continentie et puritatis dono in cadore lucis eterne conuersa est. Nec sunt duo que virginali substantia tota circūdedere virtute / continentia vix et deuotio. Quorum alterum carnem: alterum mentem. ita possedit: ut caro mundissima et mens purissima genitricem deum singulari consecraret. Nec ille. Ex quibus patet quod cum ibi loquitur de conuersatione beate virginis que predicta verba debet intelligi de peccato actuali a quo semper in sui conuersatione immunis extitit: nec ab eo se unquam maculari permisit. Et ideo cum bernardus in eodem sermone et in alijs locis dicat expressisse beatam virginem originale peccatum habuisse: ut dictum est supra. c. xvij. debet predicta auctoritas sic intelligi quod beata virgo licet ex adam originale peccatum hereditauerit (maculas tamen ad se non admisit). id est non propria voluntate commisit: quod in sua conuersatione se ab omni peccato actuali. immaculatam semper seruauit: nec a peccato superbie gule vel auaritie vel concupiscentie se committenti permisit. Ad auctoritatem sancti thome que in eadem lectione ponitur ubi sic dicitur. Virgo maria ab omni peccato originali et actuali immunis fuit. Nec ille. Respondeo sicut dictum est supra ad primam rationem quod beata virgo fuit immunis a peccato originali non quod in conceptione

Lār.

Job:

Lār.

Aucto. tho:

Sol.

m

ne sed in suo ortu vt dicit in tertia pre. q. xxvij. ar. 2. ad scdm
 qz p scificatione in utero fuit sibi collata gra p qua facta e i
 munis a macula pcti originalis remanete adhuc fomite pcti
 sed ligato. q. liet. n. baptizat^o vel exis in gra: est immunis a ma
 cula pcti originalis: s3 p scda3 scificatione fuit ab ea fomel pec
 cati totaliter sublat^o q est on^o graue pcti originalis d quo d^r
 i eccliastico. **Q**n^o graue sup filios ade a die natiuitatis vsqz
 ad die sepulture. **Q**d exponit btus aug. i li. yponostico de fo
 mite qui est on^o pcti originalis. **A**b h onere pcti fuit brā vgo
 totaliter libera postq incepit esse mater dei. **E**t hoc mō itel
 ligit scūs doctor q brā virgo postquā fuit mater dei: fuit im
 munis a pctō originali z actuali: qz tūc fuit libera totalit^r ab
 onere pcti qd ipoztat hoc vocabulū immunis vt dicūt canoni
 ste immunis eni idē est qd liber ab onere. **A**d illud qd i ea
 dē lectiōe iponit btō dñico vbi sic d^r. Sicut prim^o adā fuit ex
 terra virgine immaculata format^o: ita decuit in scdo adā fieri
Cū respōdeo primo q mētū in caput suū q talis auctoritas
 reperiat i aliquo libro pposito a btō dñico. **E**x hoc eni apte
 cōcludere possum^o q illud officiū multis pperū ē mēdatijs
 cū alleget libz que3 natura nescuit. nec ab ipis nec ab alijs
 pōt ostēdi. **A**d dices eni: faciūt vt nec vera dicētib^o credat^r
Possem z ego eadē facilitate dicere. q btus frāscus i quo
 dā sermōe sic dicit. **B**rā vgo z si originale pctm in sui anima
 tiōe ptraerit: ab oī tñ actuali pctō immunis extitit z filiū sine
 pctō pcepit. **S**ed ne videamur hostib^o terga vertere. dico q
 totū vez est qd dicit in pfata auctoritate: qz sicut adā fuit ex
 terra virgine z immaculata format^o: ita xps fuit ex matre vir
 gine z immaculata pcept^o. qz qñ concepit xpm nulla in ea erat
 pcti macula z vgnitatē semp immaculatā custodiuit. cuz h tñ
 stat q originale pctm in sui cōceptiōe pxit. **A**d illud qd d
 ricardo in eadē lectiōe ponit vbi sic dicit. **N**ō decuit vt caro
 mane qualicūqz foret obnoxia culpe. **N**ec ille. **C**ū sideo q
 cū ricardus xpīlle dicat brām virgine fuisse cōceptā in origi
 nali pctō sicut dictū est supra. c. 20. oportet dicere. vel qd ista
 auctoritas nō est ricardi vel q sic debet intelligi. **Q**d nō de

Eccl.
Aug^o.

Auct. dñici.

Sol.

2. sol.

Auct. ricar.

Sol.

cuit vt caro mane qualicunqz actuali culpa fuerit obnoxia.
Et sic patet q auctoritates quas in pfato officio iste leonar
 d^o adduxit vel nō sunt illoz docto3 quos allegat vel nihil d
 nos pcludūt. **U**bi est aduertēdum q vir iste qui cōposuit
 hoc officiū videt repñsiōe dignus. **P**rimo qz cuz in epla illa
 q beato attribuit anselmo. ex qua hec festiuitas sumplisse vi
 detur ex ordiū legatur q elino querenti ab angelo quo i hac
 festiuitate vti dberet officio. rfidit ei āgel^o mā dādo vt oē offi
 ciuz qd d^r in ei^o natiuitate. totū i festo pceptiōis diceret: exce
 pro q nomē natiuitatis i nomē pceptiōis mutaret. **S**3 cū iste
 in cōpositiōe hui^o officij pdicta nō seruauerit: de duob^o alte3
 seq de necessitate videt: vel q epla illa nulli^o est auctoritatis
 vel q vir iste tāq temerari^o / pteptoz extitit āgelice z diuine
 reuelatiōis. **S**cdo arguēd^o est qz cū a iuuetute vsqz ad hāc
 decrepitā etatē nō multa in se signa spūalitatē ostenderit: si
 cut testes sūt oēs q vitā z ei^o pclara gesta nouerūt: nō est ve
 ritus se iactitare aliqd p reuelatione3 intellexisse / qd docto
 res antiq vita scissimi / igenio pclari / fide feruētēs / vtrute p
 spicui nō itellerere. **S**tupēdū z in auditū pdigiū. vt fumus
 cādele hūc hoīem tā facile erudierit: q tā aplissimos viros /
 carne purissimos / mēte deuotos / mo3 grauitate venustos:
 atq3 oī hūana diuinaq3 scia pclaros / lumē diuine grē nō in
 struit. **V**idēt. 3. redargutiōe dign^o qz i re tā graui. tāq picu
 losa: fallas auctoritas adducit: doctores noiat reticendo li
 bros (qz eos nō vidit) quos certe natura nō h3. nec ipē nec
 ali^o pōt ostēdere. **E**t iō ppter hmōi quidā dicūt qd scissimus
 dñs papa illud officiū si vidit: qz cū sit vir doctissim^o z docto
 res scōs nūc z semp in sūma veneratiōe habuerit: nō est faci
 liter credēdū qd intēdat pstare fauore hīs qui sentētus do
 ctroz scōz dicit. **S**i tñ illud officiū viderit oīa pdicta sic in
 telligēda sunt sicut p nos sunt superius exposita.

Ratio duodecima.
 Duodecima rō fuit talis. **U**niversitas parisiēsis
 dterminauit q brā vgo fuit i originali pctō pce
 pra / ergo ita est. **A**d h fuit rñsum q vniuersi
 m ij

Nota hāc i
 uectnam

Albert^o
Guillelm^o.
Fo. de poli.

Bonaue.

Decreta.

Stephan^o.

Urbanus

litas parisiensis tpe quo doctorib^o clarissimis flozebat deter/
minavit hereticū fore tenere beatā virginē nō fuisse cōceptā
in pctō originali: vt dicit dñs albert^o magn^o in. 3. sen. 7 guille/
mus alsiiodorēsis in. 3. li. sūme sue. 7 ioānes de poliacō i quo
li. 3. Et ideo nō est verisimile q̄ doctores moderni oppositū
determinauerint. Qd si fecissent dicēdū est eos fuisse teme/
rarios 7 p̄suptuosos: q̄ s̄ scriptur̄ monita terminos sūt trāf/
gressi quos posuerūt p̄ses eoz: qui oēs vnanimiter tenuerūt
brām virginē fuisse in originali pctō cōceptā vt dicit dñs bo/
nauetura. Maior enī fides adhibēda est doctorib^o antiquis
qui sua doctrina vniuersitatē illā decorauerūt: q̄ modernis
qui nec ad fimbrias illoz adhuc peruenerūt. Unde in decre/
tis di. 50. c. memor esto sic dicitur. Quoties in gestis concili/
oz discors sn̄a inuenitur: illius concilij sn̄a preualeat. cuius
antiquior 7 potior extat auctoritas. Idem notat. 25. q. 2. c. si
ea. 7. c. qui vero. 7. c. ecclesiastice. Accedit ad hoc qd̄ tota illa
vniuersitas cū ep̄o suo stephano doctrinā sci thome approba/
uit qui in. 20. locis sue doctrine dicit brām virginē fuisse cōce/
ptā in pctō originali. Nam in quadam epistola stephani ep̄i
illius vniuersitatis cācellarij sic dicitur. Lupietes sacrosctē
romane ecclesie imitari vestigia: sanctū thomā de aq̄no iter
sūmos doctores locū habere feliciter approbam^o. Preserti/
cū fuerit 7 sit v̄lis ecclie lumē p̄fulgidū / gēma radiās clerico/
rū. flos doctoz / vniuersitatis n̄re parisiensis speculuz clarissi/
mū 7 isigne. Et. i. claritate vite 7 doctne velut stella splēdida
7 matutina refulgēs. Et luce clarius inuenerimus prefactuz
doctorem nihil vnquā sensisse docuisse seu scripsisse qd̄ sane fi/
dei: vel bonis moribus aduersetur. Nec ille. Et beatus urba/
nus papa eādē doctrinam approbavit in quadam bulla sic
dicens. Nos attendētes quāta beatus thomas a deo sciētia
dotatus ordinem fratrum predicatorum 7 vniuersalem ec/
clesiam illustrauerit. 7 beati augustini vestigia insequens: eā/
dem ecclesiam doctrinis q̄ plurimis adornauerit: volumus
7 tenore presentium vobis inungimus: vt dicti beati thome
doctrinam tanquā veridicam 7 catholicam sectemini eāq̄

studeatis totis viribus āpliare. Et innocētius papa sextus
de beato thoma sic dicit. Nun^o doctoris sapientia pre ceteris
(excepta canonica) habet pprietatē verboz. modū dicēdoz
veritatē sn̄iarū. ita vt nūquā qui eā tenuit inueniat a tramī/
te veritatis demiasse. 7 qui eā ipugnauit: semp fuit de verita/
te suspectus. Nec ille. Ex quibus patet qd̄ doctores q̄ dicūt
beatā virginē fuisse p̄ceptā sine pctō: impugnāt doctrinā sci
thome: 7 p̄ his sunt de veritate suspecti. Sc̄do dicitur qd̄ cō/
sequētia illa non valet: q̄ maioris auctoritatis est aug. ansel/
mus 7 bernardus q̄ tota illa vniuersitas. Et ideo sunt de p̄/
sumptiōe redarguēdi illi magistri si cōtra doctores sc̄os ali/
quid determinare presumpserūt.

¶ Ratio. 13. sumpta ex parte diuine potentie.

Tertiadecima ratio fuit talis. De^o potuit brām v/
ginē p̄seruare a pctō. ergo eā p̄seruauit. Ad B
fuit dictū qd̄ de potētia absoluta de^o potuit brām
virginē 7 totū humanū genus p̄seruare ab oī pec/
cato: q̄ hoc nō implicat cōtradictionē: 7 d̄ tali po/
tentia loquendo: negatur cōsequētia: quia potuit facere vt
conciperetur de spiritu sancto: 7 vt esset in cōceptiōe beata:
7 vt nunquā moreretur: 7 tamen nō fecit. Sed de potētia or/
dinaria. p̄supposito peccato ade: nō potuit deus beatam vir/
ginem nec aliquem ab adam semmaliter propagatum a pec/
cato originali p̄seruare. vt dicit aug. i. 2. lib. speculi vbi sic ait.
Quia nemo hoīuz sine pctō esse poterat si ex seminū p̄mixti/
one descēderet: idcirco dei fili^o vt inq̄natos a pctō mūdaret
sine cōmixtiōe seminū fact^o est hō: sumēs ex virgine naturaz
nō culpā Idē dicit greg. in. 2. moralium. c. 16. Et aug. in. 1. 7. 4.
3. iul. sicut in rōne. 2. prime cōclusiōis supra dictū est.

¶ Additio. Idē etiā dicit leo papa in. 8. sermone nati.
vbi sic ait. In toti^o igitur hūani generis strage cōi vnū soluz
fuit remediū. qd̄ posset subuenire p̄stratis. Si aliq̄s filioz
adā: originalis p̄uaricatiōis alien^o atq̄ inocēs nasceret. S^z
q̄ hoc naturalis generatio nō sinebat nec poterat viciate ra/
dicis sine semine ppago eē: nō d̄ dauid p̄les ē orta sine vicio 7c.

m ij

2. fol.

Sol.

Aug^o.
Nota.

Greg.
Aug.

Et huius impossibilitatis ratio est: quia in illo instanti in quo anima unitur corpori ab adā seminaliter propagato / constituit personam quae est in eadem adae. et ob hoc in eodem instanti efficitur princeps peccati adae. quia qualis terrenus tales et fremi ut ait apostolus. Sicut in illo instanti quod aliquis efficitur in eodem christi de necessitate efficitur princeps gratiae christi: quia qualis celestis tales et celestes. Dicitur secundo quod presupposito quod deus presciuerit et ordinauerit christus debere pro morte sua redimere omnes homines predestinatos ad vitam eternam ut dicit scriptura et doctor sciens non fuit possibile beatam virginem a peccato originali preseruari quia preseruatō tollit redēptionē ut supra in prima rōne ostensum est. Licet enim deus possit absolute facere multa quae non preordinauit non tamen potest esse ut aliquis faciat aliquid quod non preordinauerit. Et quia non preordinauit quod beata virgo preseruaretur: ideo non fuit possibile quod eam ab originali preseruauerit peccato.

¶ Ratio quartadecima.

Quartadecima ratio fuit talis. Deuit beatam virginem preseruari igitur fuit preseruata. ¶ Ad hoc fuit negatum auctoritate primo quia non est decens quod conceptio facta virtute seminis virilis: sit equalis puritatis quantum ad immunitatem peccati cum conceptio facta virtute spiritus sancti. ut dicit anselmus in libro de conceptu virginali. Secundo quia non fuit decens: ut conceptio puri hominis fuerit equalis puritatis cum conceptio dei et hominis. ut dicit augustinus in 5. iulii. Tertio quia illud non est decens quod derogat dignitati christi. beatam autem virginem fuisse conceptam sine peccato derogat dignitati christi. ut dicit sanctus thomas in 3. sen. et bonauentura igitur etc. Quarto quia non fuit decens quod veteri ille qui semel conceptus sine peccato: postea ceperit alias plures cum peccato: sed beata anna post conceptionem beati viri. concepit de cleopha et alio viro alias filias cum originali peccato: quod non deuit quod primo conceptus virginem sine peccato. Maior pars: quia quod semel est deo dedicatum: ad humanos usus apostolus redire non debet ut habetur. 12. q. 2. c. nulli 13. et 19. q. 4. c. Qui semel.

¶ Ratio quintadecima.

Quintadecima ratio fuit talis. Quod fuit concessum eue et angelis: non debuit virgini denegari: sed illi preseruati sunt a peccato originali. ergo beata virgo debuit preseruari. ¶ Ad hoc fuit negata maior et minor. Maior quod eua fuit producta a solo deo. ex costa virginea: in statura perfecta: et tamen si fuit concessum viri. marie. Minor vero fuit negata quia nullus preseruatur ab eo quod impossibile est sibi conuenire. peccatum autem originale impossibile erat posse conuenire ad eam vel eue vel angelis. Tunc quia non sunt ab aliquo habite naturam corruptam seminaliter generati. Tunc quia in eis nullum peccatum esse poterat nisi per actum proprie voluntatis. Tunc etiam quia cum fuerint immediate a deo producti: non potuerunt in principio sui esse habere aliquid peccati. Defectus enim qui inest rei in principio sui esse: inest ei pro defectum sue cause ut dicunt doctores. Deus autem non potest esse causa peccati nec habere in se aliquem defectum. ideo impossibile est quod illud quod secundum se totum est a deo immediate productum. habeat in principio sui esse aliquid peccati. Igitur nec adā nec eua nec angeli fuerunt ab originali peccato preseruati. A peccato autem actuali quidam angeli fuerunt preseruati. non autem adā nec eua. Beata autem virgo fuit ab omni peccato actuali preseruata: et ideo fuit purior quam adam et eua qui actualiter peccauerunt.

¶ Ratio sextadecima.

Sextadecima ratio fuit talis. Origo christi fuit maius perfectionis atque dignitatis quam origo adae. Sed si beata virgo fuisset concepta in originali peccato: tunc origo christi fuisset minoris perfectionis quam origo adae: quia origo adae fuit de terra nunquam maculata igitur etc. ¶ Ad hanc rationem negatur minor. Nam origo adae quantum ad formationem corporis: fuit effectiue a deo. materialiter autem ex limo terre. Origo vero christi quantum ad formationem corporis fuit effectiue a spiritu sancto et a tota trinitate. materialiter vero ex purissimis sanguinibus virginis sanctificatis et mundatis ab omni infectione peccati ut dicit augustinus. ambrósio. anselmus et damascenus. Constat autem nobiliores fuisse

Aug.
Ambrósio.
Anselmus
Damascenus

atqz puriores sanguines illos q̄ limus terre. Et ideo origo
xpi fuit nobilior atqz purior scdm corp⁹ ex pte cāe material
q̄ origo ade: licet mater ei⁹ in principio sue cōceptōis habue
rit originale pctm: qz ante fuit caro eius a fomite pcti mūda
ta q̄ a dei verbo assūpta: iuxta illud puerbioꝝ. 25. Aufer ru
biginem de argento z egredietur vas purissimū.

¶ Ratio decimasextima.

Decimasextima ratio est talis. Christus fuit con
cept⁹ sine pctō z cū originali iusticia/ ergo mater
ei⁹ nūquā habuit pctm. Cōsequētia patet qz ori
ginalis iusticia ade nō patiebat q̄ habuerit origi
nem a terra maculata. ¶ Ad hāc rōnez negatur
cōsequētia/ qz dicit anselm⁹ in libro de cōceptu virginali. c.
18. q̄ etiā si beata virgo peccasset mortaliter. xps potuissz ex
ea nasci sine pctō z cū originali iusticia. Scdo qz doctores cō
muniter dicūt q̄ si eua peccasset adā nō peccante: filij qui ex
ip̄is nati fuissent: utiqz sine pctō z cum originali iusticia con
cepti fuissent/ non obstāte q̄ mater actualiter peccasset
Tertio qz dicunt doctores q̄ si deus ex carne vnus hoīs vel
mulieris peccatricis aliquod corp⁹ miraculose formaret cui
aiam rōnalē infunderet: talis aīa originale pctm nō cōtrahe
ret. ¶ Preterea. si illa rō esset efficax: posset pariformiter pba
ri q̄ mater beate virginis nulluz vnq̄ habuit pctm: qz scdm
te cōcepit plem sine pctō. Et sic de matre mris vsqz ad euā
qd est incōueniens igitur zc.

¶ Ratio decima octaua.

Decima octaua ratio fuit talis. Si brā virgo fuis
set cōcepta in pctō originali: meli⁹ fuisset ei non eē
q̄ esse cōsequēs est absurdū. ergo z antecedens.
¶ Ad hoc fuit responsum q̄ si illa consequentia
valeret: sequeretur q̄ apostolis z omnibus san
ctis meli⁹ fuisset nō esse q̄ esse. cum omnes fuerint in origina
li pctō concepti. Scdo fuit dictū q̄ illud argumētū faciebat
iulian⁹ heretic⁹ z augustinū. volēs p hpbare q̄ pueri xpiano
rū nō hēbāt originale pctm. Ad quod respōdens aug. in. 5.

cōtra iulianū dicit Qd illi qui moriunt cū solo pctō originali
plectunt pena/ omnū leuissima. vt eis expediat magis ibi eē
q̄ si omnino nō essent. Secus autē ē de sceleratissimis z gra
uissimis pctōib⁹ de quibus dictum ē. melius ei erat sinatus
non fuisset. Id. ill. ¶ Additio. Idē dicit in enche. ca. 92.
sub his verbis. Aditissima sane omnū pena erit eoz qui pre
ter pctm qd originale traxerunt: nllz insuper addiderūt.

¶ Ratio decimanona.

Decima nona ratio fuit talis. Si brā vgo. hūisset
pctm originale. xps fuisset filius adulter z fornic
trix. qz pctm ē fornicatio spūalis. igit zc. ¶ Ad
hoc fuit respōsū negādo cōsequētia. Alias ei omīs
hoīs vtriusqz sex⁹ nūc existētes/ essēt adulteri z
adultere z spurij qz ip̄i z matres eoz cōcepti sūt in originali
pctō. Scdo dicit q̄ cū adulteriū p̄supponat matrimonū/ z
prima fornicatio p̄supponat integritatē: z vtrūqz hoz com
mutat p actū pprie volūtatis: pctm at originale si cōmutat p
actū pprie volūtatis eius q̄ cōcipit/ nec p̄suppōat integra
tē: nec matrimonū spūale cū deo/ qd fit per fidem. sed bene
peccatū mortale. z precipue peccatū ydolatrie illa p̄suppo
nat: adeo per pctm originale aīa non efficit adultera nec for
nicatrix. sz bene per pctm mortale z maxime ydolatrie. Brā
aut virgo nunq̄ fuit ydolatra nec peccauit actualiter igit zc.
¶ Rō. 20. sūpta ex hoc q̄ brā vgo nō fuit odibilis deo.

Sextima rō fuit talis. Si brā virgo esset in origi
ni pctō cōcepta: fuissz inimica dei z odibilis deo. cō
sequēs ē absurdū. ergo z aīa. ¶ Ad hoc fuit dictū
q̄ eē odibile deo cōtingit duplr. vno mō per actū
pprie volūtatis ac merito pprie actōis. Et sic brā
vir. nūq̄ fuit inimica di nec odibilis deo. sz semp ei⁹ fuit ami
ca z ab eo spāliter dilecta. Alio mō nō ppria actione sz vteri
na cōceptōe. z hoc pōt esse duplr. vno mō simplr: z sic ēt brā
vir. fuit sup oēs puras creaturas simplr a deo dilecta. qz ma
ius bonū deus ab eterno voluit brē virgini post xpm q̄ alicui
creature. Alio mō scdm qd z sic p tps modicū z quasi ipcepti

2. solutio.

110. 110.

Breg.
Bedaz

bile in quo fuit mēbrū ade: fuit odibilis deo. qz originale peccatū qd ppter in ordinatū actū volūtatis ade/ brā virgo sicut ceteri cōtraxerat: deo nō placuit. Et hoc mō nō ē incōueniēs qz brā vgo in q̄tū fuit mēbrū hūane nature ab adā seminaliter ppagate: fuerit deo odibilis secūdū quid. sicut z tota natura hūana/ ppter quā recōciliādā (cū adhuc inimici esse m^o z oēs nasceremur filij ire vt ait apls:) venit fili^o dei: sol^o sine pctō/ in quo solo pater sibi bene cōplacuit vt dicūt doctores vnde greg. super eze. In solo inqt sibi redēptore nro pater cōplacuit: qz in eo solo culpā non inuenit. Idē dicit beda. Brā igit virgo in q̄tū ē quedā particularis persona: per nullū actū sibi vt sic cōueniētē/ fuit unq̄ odibilis deo s3 ab eo semp dilecta. S3 vt fuit mēbrū hūane nature seminaliter ab adā ppagate. particeps fuit culpe cōmissa a principe collegij z a capite toti^o humane nature ab eo seminaliter ppagate. Et sic fuit secūdū quid odibilis do: z tamē ab eterno simpliciter dilecta. Sicut z beatus frāsciscus fuit ab eterno plus simplicitē dilectus quā multi angeli: z tamē fuit in originali peccato cōceptus.

¶ Ratio vigesima prima sumpta ex hoc qz beata virgo fuit semper immaculata.

Uigesima prima rō fuit talis. Brā vgo fuit semp̄ tacta. semp̄ incorrupta. semp̄ immaculata. vt dicunt sc̄ti: ergo nō habuit pctm̄. Ad hoc fuit dictū qz corruptio z macula possunt accipi dupliciter. Uno mō sc̄d3 qz oppōit virginitati mentis z corporis. z sic cōcedo qz brā virgo fuit semp̄ incorrupta z immaculata s3 cum hoc stat qz fuerit in originali peccato concepta. z sic negatur consequentia. Alio modo potest capi macula z corruptio sc̄dm qz opponit peccato originali. z sic negat antecedens nec sic intelligunt sancti. sed dicunt eam fuisse cum macula peccati originalis per tempus modicū in quo caruit iusticia originali que sibi debebatur si adam non peccasset. set statī sc̄tificationis ḡfa adueniente. semp̄ immaculata remansit z om̄s viatores spūali nitore atqz puritate excessit.

¶ Ratio. 22. sumpta ex auctoritate Aug.

Uigesima secūda rō fuit talis. Mā aug. in sermone ad heremitas sic dicit. Igit̄ in celo qualis ē pater: talis ē fili^o. z in t̄ra qualis ē mater: talis secūduz carnē ē fili^o. In celo cū patre. imensus z eternus. in t̄ra cū matre: māsuēt^o z immaculatus. Id. il. S3 xps fuit sine pctō immaculat^o ergo z brā virgo similt. Ad hoc fuit dictū qz sermones illi nō fuerūt cōpositi a beato aug. vt p3 ex stilo rudi z grosso nec ab aliquo doctore autētico inuenit̄ aug. in tali libro allegat^o. Sc̄do d̄r qz cū p̄fat^o doctor i principio illius sermōis dicat xpm p passionē suā vniuersuz gen^o hūanū a pctō z a captiuitate dyaboli precū soluēdo liberasse nō intēdit per predicta verba vginē mariaz asserere sine originali pctō fuisse. s3 intēdit errores quorūdā circa misterium incarnationis excludere. Et primo erroz arri. ebionis. z fōtini. z pauli samositan. qui dixerūt ch̄stū fuisse purā creaturā. Et contra hos dicit. Qualis in celo est pater: talis secūduz naturā est filius. Sc̄do excludit erroz illoz qui dixerunt ch̄stū nō habuisse humanā naturā. z nō fuisse eiusdē nature cū matre. sicut manicheus dixit ch̄stū habuisse corpus fāta/ sticū. Et valētinus qui dixit ch̄stum attulisse corpus celeste z quali per aqueductū. transisse per virginē. Apolinarijs vero dixit ch̄stum habuisse quoddam corpus carneum: nō aut animam rationalem. z aliquā partem verbi: posuit in carnē fuisse conuersam. Valatius autem z eutices cum quibusdā alijs dixit/ in ch̄sto vnam solam naturam fuisse ex diuina et humana conflatam. Et ad hos excludendos errores dicit. Qualis est mater: talis secūduz carnez est filius. quia ex matre humanam sumpsit naturā/ non culpā/ vt dicunt docto. ¶ Tertio excludit erroz illoz q̄ dixerūt ch̄stū ex cōmixtiōe feminū fuisse cōceptū. z beatā virginē alios filios ex ioseph genuisse. vt fuerunt ebion z nestorius. Et contra eos dicit qz xps h̄uit m̄em immaculatā/ oī corruptiōe virginari oppositaz semp̄ carentē/ q̄ postq̄ concepit ch̄stū: semp̄ fuit simpliciter sine ruga z macula. cum hoc tamen stat quod fuerit in originali peccato concepta.

Acto. aug.
Sermone d
natiuitate
domini.

Additio. Quod isti sermones si sit scilicet aug. non solum probatur ex hoc quod habent grossum et rudeum stilum. et quod non reperitur aug. allegatum in illis ab aliquo doctore autentico ut hic dicitur: sed manifeste hoc patet ex sequentibus. Si. n. essent illi sermones sui ipse sibi diceret. imo expressit in uno de duobus locis. in re ystoriali nihil penitus difficultatis habente. ipse merito fuisset. quod ab surdissimum est de tanto patre audire. Quod vero sibi dicitur patet. quia in illis sermonibus in sermone de filio prodigo dicit. quod fuit baptizatus anno trigesimo etatis sue. Ipse vero in alijs pluribus locis suorum librorum de quibus nullus est dubius quod sint suaserit se baptizatum anno etatis sue trigesimo tertio. quod patet in libro soliloquiorum primo (non est autem ille liber quod ipse inter alias et deum fecit. sed ultra hoc composuit alios duos libros iterum ipsum et rationem suam. ipse ad interrogata respondere) quorum primus incipit voluerit mihi. In hoc igitur libro cum ratio sua interrogaret eum aut diuitias cuperet: huiusmodi respondit. Cum triginta tres annos agas: quattuordecim sunt ex quo ista cupere destitisti. Idem ille. Et quando istum librum scripsit erat adhuc cathecuminus. ut patet li. 9. confessionum. ubi cum deo narrasset omnem vitam suam et numerasset ea que scripserat adhuc cathecuminus postquam solutus est a lege da rethorica et profectus in villam et agrum mediolanensem vbi postea baptizandus mediolanum venit. Sic ait. Ibi. i. in agro mediolanensi postquam dimisit scholas quas regebat. Ibi ergo quid egerim in litteris iam quidem seruiantibus tibi: sed adhuc in superbie scholam tanquam in pausatione ahelantibus testantur libri disputati. cum presentibus et cum ipso me solo coramte. Que autem cum absente nebridio testantur epistole. Nec ille. Unde per hoc quod dicit cum ipso me solo dat intelligere soliloquiorum libros. Quod manifestius per eum ostenditur in primo libro retractationum. vbi in retractatione in librum de academicis sic ait. Cum ergo reliquisset vel quod adeptus fueram in cupiditatibus huius mundi. vel adipisci volebam. et me ad christiane vite occium contulisset. non baptizatus sed academicos vel de academicis librum primum scripsi. Et i. 2. 3. 4. 5. capitulum enumerat libros que ante baptismum fecit. v3. de vita beata. de ordine. soliloquia et de immortalitate anime

quam librum ipse post soli loqua composuit. quod ipse testatur in principio retractois supli. de immortalitate anime. vbi sic ait. Ipse soli loquor libros iam de agro mediolanum reus scripsi librum de immortalitate anime. Nec ille. Item infra. Per idem tempus quo mediolanus baptismum preceptur. etiam disciplinam librorum conatus suus scribere. Idem. Et quibus omnibus manifeste patet quod quando beatus augustinus. li. Soli loquor scripsit adhuc erat cathecuminus. et erat in agro mediolanensi. atque veniret mediolanum baptismum receptur. Cum ergo ipse ibidem dicat se tunc temporis agere trigessimum tertium annum: falsum est quod in dictis sermonibus ad heremitas dicit illum baptizatum cum ageret. 30. annos. Quam falsitate cum ostendit scriptum et gloriosus virum et tenacissime memorie non dextisse: liquido patet dictos sermones ab alio esse confictos et huic excellentissimo doctori intulatos. ut eis auctoritate ex doctoris auctoritate tribuere vel etiam ut per hoc aliquam persuaderet. beatus augustinus fuisse ordinis heremitarum ad que ipse illos sermones scribebat ut compositor illoz fuit. Et hoc idem persuadere voluit qui unum sermonem composuit de conversione augustini. quem intulavit a brolio. in cuius fine sit dixit in persona ambrosij. Nouum christianum nouis vestimentis cucula. s. nigra induamur cigulo ex corio nos ipsi precinximus. quod simplicianus noster ingenti leticia donauit. Quod tamen manifeste falsum est. Nam constat beatus augustinus nunquam portasse tale habitum. nec in aliqua ystoria talis rei mentio fit. nec ipse id in aliquo libro suorum dicit. cum tam omnes vitam suam in libris confessionum deo narravit. etiam minima et minutissima explicando. Cum ergo hoc falsum esse colligit. libros hoc continentes notorium est non esse nec augustini nec ambrosij. Item iterum patet augustinus fuisse baptizatum. 33. anno etatis sue alio medio sic. Mater eius defuncta est apud ostiam tiberinam eodem anno quo ipse est baptizatus ut colligitur ex dictis eius in. 9. li. confessionum. sed in morte matris ipse erat. 33. annorum ergo cum est baptizatus erat 33. annorum. Quod vero in morte matris ipse erat. 33. annorum ostendit idem augustinus in eodem li. 9. confessionum ubi sic ait. Ergo die nono egritudinis sue. huius etatis sue. 33. etatis mee iam illa religiosa et pia corpore soluta est. Idem. Cum ergo ipsa modico tempore

pore supuixerit post filiū baptizatū: 7 t̄pore mortis m̄ris ip̄e
 erat. 33. annoꝝ: ḡ t̄pore baptisimī. ip̄e erat quasi. 33. vel intel
 gre cōplebat. Q̄d vero eodē t̄pore vel āno q̄ ip̄e baptizatus
 ē m̄r obierit patet q̄ ip̄e dicit q̄ cū scripsit soli loq̄a erat. 33.
 ānoꝝ 7 non erat baptizat⁹. Itē dicit q̄ cū ē mortua m̄r erat.
 33. ānoꝝ. 7 hoc medio t̄pore baptizat⁹ est. ḡ eodez āno q̄ ip̄e
 ē baptizat⁹ ip̄a obiit. Itē p̄ alias q̄ illi sermones nō s̄t aug.
 quia null⁹ istoriographoꝝ li. illū enumerat iter opa aug⁹. eū
 om̄ia alia enumerēt q̄ ip̄e p̄scripsit. Sed q̄d dicem⁹ q̄ eius
 ystoria dicit. igit̄ trigessimō āno vite sue p̄ merita et orōnes
 m̄ris sue 7 p̄ p̄dicationē sc̄ri ābroſij ab illa heresi purgat⁹ ab
 ip̄o baptizat⁹ ē. Itē q̄ oēs eius istorie sunt traducte ex isto
 ria q̄ possidius de eo scripsit. ip̄e aut̄ loquēs de ei⁹ baptismo
 dicit. Igitur cū essz ānoꝝ supra triginta nō sede terminans vt
 rū m̄l̄tū pl⁹ aut̄ paz pl⁹ fuerit. q̄ forte hoc certa sc̄ia nesciuit
 post ea v̄o ystorioḡphi illū seq̄ntes posuerūt q̄i tricesimo q̄
 in hoc q̄ dicit q̄i itelligit. ānus. 31. aut. 29. Ip̄e v̄o aug⁹. qui
 certū sue etatis hēbat numerū: posuit ānū tricesimū tertiu
 Forte t̄n illā ystoriā corrupit qui 7 illos sermōes illi 7 illū ser
 monē beato ābroſio intitulauit sicut etiā dicit quidā doctor
 eusebi⁹ cōradi dictus: canonicus r̄laris in quodaz tractatu
 q̄z cōtrageralē ordinis sc̄ri aug⁹. fecit ubi notat certos pa
 silus quos ip̄e corrupit in ystoria q̄ ip̄e possidius edidit. Et sic
 patet p̄pter istas contradiciōes 7 mendacia sermones illos
 nō fuisse aug⁹. n̄z ābroſij. Itē preterea posito q̄ esset sui is
 te nō accipit verba sua in illo sermone sed addit de suo imma
 culatus. in quo v̄bo est virt⁹ istius argumētī. Q̄d aut̄ sic i ser
 mone. In celo igitur ē cum patre etern⁹ 7 immēsus: 7 in t̄ra
 cum m̄re temporalis 7 mansuetus. Nec ille. Nihil t̄n dicit de
 hoc quod p̄it iste. s̄. imaculatus Et sic p̄t̄z q̄ multas paciaf
 solutiones istud debile argumentū. Nam primo dicimus et
 patenter probamus sermones illos ad heremitas nō esse su
 os. 2. posito q̄ sui essent dicim⁹ eē corruptos 7 additos. 3. po
 sito q̄ essent aug⁹. 7 sic ad liteterrā iaceret vt hic allegatur:
 nihilomin⁹ nō p̄cludit aliqd vt imediate superius dictuz est
C Ratio vigesimatertia sumpta ex hoc q̄ beata v̄go fuit oī

sanctitate repleta.

Vigesimatertia rō fuit talis. Aug. in sermone vbi
 supra. **B**ea inquit maria fuit in vtero m̄ris oī sc̄i
 tate repleta vt de mūdissima matre mūdissim⁹ fi
 li⁹ nascereē. **I**d. il. **S**z si fuissz cōcepta i pctō: non
 fuissz oī sc̄titate repleta nec mūdissima igitur 7c.

Ad hoc dicit. q̄d sol⁹ x̄ps fuit cū sc̄titate cōcept⁹ 7 in cōce
 ptiōe sc̄tūs vt dicūt aug. amb. greg. 7 ber. **B**ea aut̄ v̄go post q̄
 fuit cōcepta 7 aiata: statim p̄ sc̄tificationis ḡfaz fuit oī sc̄titate
 repleta quātū ad effectū priuatiuū. s̄z quātū ad effectum po
 sitiuū p̄fecit in sc̄titate vsqz ad mortez. Unde ricardus de s̄a
 cto victore super illud ysaie. ecce virgo 7c. sic dicit. **E**hustus
 in ip̄o ingressu mortalis vite hoc ē ab hora cōceptiōis lueoēz
 plenitudinem sc̄tatis accepit. **B**ea aut̄ virgo pri⁹ sub iu
 go originalis peccati stetit 7 postmodū igne sc̄i sp̄s purga
 ta fuit. **I**d. il. **B**ea igitur virgo fuit in matre iam exl̄tes oī
 sanctitate repleta 7 tamē in originali pctō cōcepta sicut oī s̄ū
 est in q̄nta rōne prime cōclusiōis. **C** Rō vigesimaquar
 ta sumpta ex hoc q̄ bea virgo fuit sup oēs benedicta.

Vigesima quarta rō ē talis. **B**ea maria fuit b̄ndicā
 iter oēs mulieres ḡ fuit sine pctō p̄cepta. **A**d hoc
 dicit negādo p̄nā. **E**ui⁹ rō ē. **N**ā b̄ndictio marie
 i b̄ cōstiti t̄p ip̄a sola iter mulieres prolē sine libidi
 ne 7 sine corruptiōe cōcepit / 7 nullo eū pctō p̄cipi
 ēdo deturpauit / sine grauedie portauit / sine dolore peperit /
 7 sui 7 oīuz hoīuz redēptoris mater 7 v̄go extitit. **U**n bernar
 dus in sermone. **B**ea maria fuit b̄ndicta inter mulieres q̄a
 nō de ardore libidinis filiū p̄cepit. nec eū pctō originali sicut
 alie matres faciūt d̄turpauit. **I**d. il. **E**t sup null⁹ ē. **B**ndicta
 inquit bea virgo in qua maledictio eue in b̄ndictionez cōmu
 rat. **N**ā fecūditas in ea virginitatē nō abstulit. plē sine pctō
 p̄cepit. sine ḡuamie portauit. 7 sine trititia peperit. **E**t ricar
 dus de sc̄to victore sup isaiam. **G**lorificauit inq̄t deus beatā
 virginem vt benedicta sit inter mulieres. **I**p̄sa si potes qua
 lis sit ista magnificentia / virginem concipere / virginem pa
 rere / virginem post partū permanere / 7 eius filium ab hora

Nota b̄ndic
ta tu.

Bernardus

Idem.

Ricar.

Leo.

Theophilus

conceptionis omnem plenitudinē sanctitatis accipere. *Benedicta ergo tu et benedictus fructus ventris tui. Sed constat pro certo quod nisi ad plenitudo a peccato penitus purgata fuisset: fructum tam sublimē facere nō potuisset. Nec ille. Leo papa. Terra inquit carnis humane quā in primo fuerat peccatore maledicta: in hoc solo virginis partu fructus edidit benedictum et a vitio sue stirpis alienum. Nec ille. Et theophilus. Multe quidem sancte fuerunt mulieres sed filios genuerunt peccato inquinatos. ideo ut beata virgo ab alijs discernetur dictum est benedicta tu. quia ipsa sola filium benedictum (hoc est sine peccato) concepit. Nec ille. Fuit ergo beata virgo singulariter benedicta: et tamen in originali peccato concepta.*

Ratio vigesima quinta.

Sigesima quinta ratio est talis. *B. virgo fuit super choros angelorum exaltata/ ergo fuit sine peccato concepta. Ad hoc negatur consequentia. quia ut quidam minores dicunt beatus franciscus fuit exaltatus super omnes choros seraphicos: et secundum veritatem fuit exaltatus super multos angelos. et tamen fuit in originali peccato conceptus. et ante conuersionem suam ut in eius sacra legitur historia. multis peccatis actualibus inuolutus. Similiter et apostoli qui post beatam virginem tenent supremum locum: sunt supra multos angelorum choros exaltati. et tamen fuerunt in originali peccato concepti. et ante receptionem spiritus sancti etiam peccato mortali deturpati.*

Ratio vigesima sexta.

Sigesima sexta ratio est talis. B. virgo preservata fuit a dolore partus et ab incineratione: ergo etiam preservata fuit a peccati contractione. Ad hoc negatur consequentia quia parere cum dolore est maledictio data mulieribus ex virili semine et libidiosa delectatione concipientibus. beata autem virgo sine libidine de spiritu sancto concepit. Unde beatus maximus et aug. in sermone. Tunc inquit sequeretur dolor partus: si pre-

Maximus. Aug.

cedisset libido conceptum. Similiter a multis pie creditur ut dicit scilicet thomas in 4. dist. 43. quod beatus iohannes non fuerit incineratus: sed in corpore et anima glorificatus: et tamen fuit in originali peccato conceptus. Et multi tenent quod illi qui reperiuntur in fine mundi: non incinerabuntur. et tamen non erunt sine originali peccato concepti: ut dicit in 4. ubi supra.

cessisset libido conceptum. Similiter a multis pie creditur ut dicit scilicet thomas in 4. dist. 43. quod beatus iohannes non fuerit incineratus: sed in corpore et anima glorificatus: et tamen fuit in originali peccato conceptus. Et multi tenent quod illi qui reperiuntur in fine mundi: non incinerabuntur. et tamen non erunt sine originali peccato concepti: ut dicit in 4. ubi supra.

Tho:

Ratio vigesima septima.

Sigesima septima ratio est talis. Maior fuit sapientia et potentia christi in redimendo matrem. quam potentia et deceptio diaboli in decipiendo humanam naturam. sed per temptationem diaboli humana natura que erat munda et sine macula: fuit damnata. ergo multo magis per potentiam et sapientiam verbi. natura humana in virgine fuit per redemptionem. preservata ne peccato deturparet. Ad hoc dicitur quod hec ratio iterum seipam. Nam opus christi et opus diaboli sunt tria et unum est destructivum alteri. Uenit enim filius dei ut destrueret opus diaboli. Similiter et redemptio facta per christum est tria temptationi facte per diabolum. Ad hoc autem strarij (ut dicit philosophus in 5. phisicorum) a terminis trijs incipiunt et ad terminos trios terminant. sicut calefactio que est a frigiditate ad caliditatem: tria frigiditatis que est a caliditate ad frigiditatem. Et si opus et temptatio diaboli inceperunt ab eadem gratia et terminata sunt ad eam culpam: et si opus redemptionis inceperit ab eadem culpa et ad eam gratiam sit terminatum. Et ideo sicut omnes que decepti sunt per opus diaboli: prius fuerunt in gratia et omnes que redempti sunt per christum: prius fuerunt in culpa. Et in hoc est potentia et sapientia maxime demonstrata. quod homines iam deceptioe diaboli propter peccatum captivos: sciunt et potuit a captivitate redimere. et de inimicis domesticos. de servis liberos. et de peccatoribus sanctos efficere.

Pbs:

Ratio vigesima octava.

Sigesima octava ratio est talis. Opus redemptionis fuit maius quam opus creationis. sed per opus creationis natura humana fuit creata munda sine peccato: ergo per opus redemptionis debuit natura humana ab omni peccato preservari in aliquo supposito. Ad hoc dicitur quod opus utriusque potest dupliciter considerari. Uno modo quantum

h

Aug.

ad id quod fit: siue quantum ad substantiam facti. et sic verum est quod opus redemptionis quod terminatur ad esse gratie: est maius quam opus creationis quod terminatur ad esse nature. Et propter hoc dicit augustinus quod maius est ex impio facere piuum (quod fit per opus redemptionis) quam creare celum et terram. Et in hoc sensu concessis premissis: non bene inferitur conclusio. sed deberet sic inferri. Ergo natura humana debuit pro opere redemptionis ad maius bonum produci quam fuerit pro opere creationis. Et hoc verum est quia fuit producta ad esse gratie et glorie quod est maius quam esse nature. Alio modo potest considerari quantum ad modum faciendi. Et sic maius est opus creationis quod est ex nihilo et nullam potentiam presupponit in eo quod fit: quam opus redemptionis et iustificationis quod presupponit potentiam. sub primo tamen in eo qui redimitur.

¶ Ratio vigesima nona.

Quagesimano. 11a ratio est talis. Nichil quod denotat ignominiam: in christo est ponendum. sed si dicatur quod beata virgo fuerit aliquando sub peccato est ponere ignominiam in christo: ergo hoc non est dicendum. ¶ Ad hoc negatur minor: quia in hoc mirabilior christi innocentia demonstratur quod de matre que fuit aliquando sub peccato: ipse natura assumpsit que tantam in eo puritatem habuit ut omni semper peccato careret. Nec est enim singularis excellentia et prerogativa ac peculiare privilegium conceptionis christi: quod ipsa sola fuerit sancta et absque peccato. Ad eius etiam singularem dignitatem pertinet quod propter suum sanguinem: eius matrem et omnes electos: a peccati captivitate redemerit: ut non glorietur in conspectu eius omnis vivens. Sed verum est quod si beata virgo per actum proprie voluntatis aliquod peccatum commisisset: forte redundaret in ignominiam christi. Nullus autem vituperatur nisi ex defectu qui in eius fuit potestate ut dicitur in 3. ethicorum. Dicitur secundo quod si predicta ratio valeret: sequeretur quod nec mater virginis habuisset peccatum: nec mater matris usque ad euam: si propter peccatum originale matris ponitur ignominia in prole.

¶ Ratio. 30. sumpta ex perfectione redemptionis

2. sol.

Quagesima ratio est talis. Perfectissimus redemptor et mediator et reconciliator debet personam circa quam: perfectissimum actum redimendi mediandi et reconciliandi: ab omni peccato preservare. sed christus fuit perfectissimus redemptor: huius perfectum actum redimendi et reconciliandi circa beatam virginem. igitur eam ab omni peccato preservavit. ¶ Ad hanc rationem que est scoti. primo negatur maior: quia est adeo falsa quod interemit seipsum. Nam preservatio ab omni peccato tollit redemptionem et mediationem et reconciliationem ut in prima ratione supra ostensum est. Redemptio enim presupponit captivitatem. Unde augustinus in primo de baptismo parvo. Non enim potest intelligi redemptio nisi in redemptis fiat peccatorum remissio. Et gregorius in 28. moralium. Vis enim quod redimitur: ab aliqua captivitate liberatur. Et beatus zozimus papa. Non potest quis dici vere redemptus: nisi pro peccatis fuerit captivus. Similiter et reconciliatio presupponit inimicitiam. Unde beatus ad innocentium papam. Ubi inquit est reconciliatio: ibi intelligitur et peccatorum remissio. Similiter mediatio presupponit separationem extremorum ut dicitur in 10. methaphysicorum. Unde augustinus in 1. de baptismo parvo. Uniuersa inquit tenet ecclesia omnem hominem separari a deo quod per mediatorem christum reconciliatur deo. nec separari quequam: nisi peccatis intercludenti: bene posse. De ratione enim mediatoris sunt tria. ut dicit sanctus doctus in 3. sen. di. 19. ar. 5. Primum est coniungere extrema separata. Secundum est participare aliquid de utroque extremo. Tertium est habere ordinem inter extrema: ut si infra unum et supra alterum. Nec autem tria soli christo conveniunt secundum humanitatem assumptam. Primum namque quod coniungit humanam naturam deo quod prius ab eo pro peccatis erat separata: satisfaciendo pro passionem suam deo pro peccato totius humane nature. Secundo participavit cum deo iusticiam et cum hominibus mortalitate. Tertio fuit infra deum pro fragilitate nature assumpte: et supra omnes homines pro plenitudine gratie et immunitate culpe. Nec ille. Etiam ideo dicit magister sen. ubi supra. Ex quibus patet quod maior est falsa. Dicitur. 2. quod concessa illa maiori: de necessitate sequitur quod christus omnes homines ab omni peccato preservavit: quia respectu omnium hominum habuit perfectum actum redimendi etc. Ubi quantum ad

Aug.

Breg. zozimus

Bernar.

10. meth. Aug.

Tho.

De ratione mediatoris. sunt tria.

Adagf sen.

2. sol.

n ij

effectū priuatiuū: equaliter redemit z recōciliat oēs quos redemit: qz pctm originale (qd est equaliter in oibus) ab oibus quos redemit: quātū ad maculā z reatū equaliter abstulit. S3 quātū ad effectū positiuū qui ē collatio gratie z glorie nō equaliter redemit oēs. Uñ licet dicis qz pfecta redēptio p̄supponit p̄seruationē ab oī pctō in aliquo: alius dicet forte qz etiam p̄supponit p̄seruationē ab omni pena. nō enīz habet maiorē apparentiā primū q̄ scdm.

¶ Ratio. 31. sumpta ex pte honoris materni.

Urigesima prima ratio est talis. Filius debuit suā matrē honorare. sed si fuisset in pctō origia- li cōcepta: nō eā honorasset. ergo zc. ¶ Ad h dī 1. qz xps maxime honorauit matrē suam postq̄ fuit mat- r ei. tpe aut cōceptionis sue non fuit mater christi: sed etatis sue āno. 14. z eo tpe z dinceps sūme honorauit z duodecim priuilegia sibi spāliter p̄cessit. Primo fomitē pcti ab ea totaliter extirpauit. Scdo qz actuali pec- care nō potuit. Tertio qz i quolibz actu liberi arbitrii semp meruit. Quarto post xpm maxima puritate resplēdit z i bo- no cōfirmata fuit. Quinto filiū sine grauedine portauit z si- ne dolore peperit. Sexto qz ipsa sola mī z vgo fuit. Septio qz ipsa sola f̄gina v̄ginū dī: qz ipsa prima v̄ginitatē vouit z ob probriū v̄ginitatis abstulit. Octauo qz xps resurgēs/ ei pu- mo in corpe glioso appuit vt ait Ambro. Nono qz ipsa sola fi- dē xpi in passiōe nō amisit. Decimo qz ipsa sola dī regina celi z mater grē z misericordie. Undecimo qz in corpe z aīa glifi- cata fuit. Duodecimo qz ipsa fuit sup oēs angeloz choros ex- alta z sup oēs puras creaturas honorata z glificata. Dicit. 2 qz fili⁹ nō debet mī oēs honorē p̄ferre vt dicit pbs in. 9. eth. s3 solū honorē sibi decentē z dignitati ipi⁹ xpi nō derogātem. Derogat aut dignitati xpi qz aliqs pur⁹ hō ex semine libidi- noso cōcept⁹: sit ei eglis in puritate. z qd aliqs nō indiguerit ei⁹ redēptiōe: Derogat etiā dignitati ipius virginis. qz alia mulier p̄ter ipam: prolē sine pctō cōceperit.

¶ Ratio. 23. sūpta ex pte singularis p̄parationis.

Mō. 12. pri- uilegia. v.

Ambro.

Urigesimasecūda ratio est talis. Speciale habi- taculū debuit spālī modo p̄parari: sed brā vir- go fuit spālī habitaculū xpi: ergo debuit singu- lari modo p̄parari. Nō aut fuisset singulari mō p̄parata: nisi fuisset ab originali pctō p̄seruata: igit zc. ¶ Ad istā rōnem negatur minor secundi p̄cessus qz stat qz beata virgo fuerit in originali pctō cōcepta z tamē sin- gulari mō p̄parata: qz eius sanctificatio oīum alioz scificati- ombus fuit excellētior. Primo quātū ad celeritatē qz citissi- me post aiatiōē facta fuit. ioānis vero bap. in mēse. 6. z iere- mie: paulo antequā egredere de ventre. Scdo quātū ad magnitudinē qz copiosius munus gratie sibi quā alijs colla- tū fuit. Tertio quātū ad effectū: qz nō solū eā a pctō mūda- uit. sed etiā fomitez peccati oīno ligauit z postea totaliter ex- tinxit. qd nulli alteri fuit concessum.

¶ Ratio trigesimalatertia.

Urigesimotertio fuit adducta auctoritas ma- chometi sic dicētis i alcorano. Nō est i filiis ho- minū quē n̄ tetigerit satā excepto cū xpo scā ma- ria. ¶ Ad hoc dictū fuit. qz machometani in di- ctis suis testimonū adducūt machometi: xpia- ni vero testimonium christi z sanctoruz eius requirunt. Cul- tores enī dei z amatores veritatis: patrociniū a machome- to filio diaboli non querūt. qz mēdax est z pater eius: sed eo- rū dicta p auctoritates scripture: z doctoz scōz cōfirmant. Et ideo a fide xpi alienos se esse ostēdūt: qui in his que a fi- dē prinēt: relicta scriptura sacra seu sacroz doctoz: macho- meti testimonū requirūt qui inimicus fidei xpiane extitit z legē suā multis errorib⁹ impleuit. Nō enī mirū est si ip̄e pu- mus hūc errorē seminauerit: qui etiā xpm nec mortuū fuisse blasphemauit. Ego aut testes scōs doctores adduco/ q̄ oēs nemine discrepāte/ oēs hoīes excepto xpo aliq̄ pctm̄ habu- isse affirmāt. Uñ brūs leo papa. Un⁹ solus de ade p̄genie ex- titit i quo diabol⁹ qd suū diceret nō inuenit. Et aug. Christ⁹ vere agnus innocēs fuit in quo solo diabol⁹ nullā culpā in-

Catholica sol.

Abhoīalis i uictua.

Leo papa Aug.

n ij

